KUHMON KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS 2023
TOIMINTAKERTOMUS 2023

Kuva on marraskuussa järjestetystä itärajan keskustelutilaisuudesta, joka sai valtakunnallista mediahuomiota.

SISÄLLYSLUETTELO

1	**OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA**	**5**
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	5
1.2	Kaupungin hallinto	7
1.3	Yleinen taloudellinen tilanne ja Kuhmon taloudellinen kehitys	8
	1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntatalouden kehitys	8
	1.3.2 Talouden kehitys Kuhmossa	11
	1.3.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja talouden sopeuttamisesta	24
1.4	Muutokset kaupungin toiminnoissa	27
1.5	Kaupungin henkilöstö 31.12.2023	31
1.6	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä, kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista	33
2	**TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS**	**42**
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	42
2.2	Toiminnan rahoitus	43
2.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	44
2.4	Kunnan kokonaistulot ja -menot	45
3	**KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS**	**46**
3.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	46
3.2	Konsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut	47
3.3	Konsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	48
3.4	Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	67
3.5	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	68
3.6	Konsernitase ja sen tunnusluvut	69
4	**TILIKAUDEN TULOS**	**70**
4.1	Tilikauden tuloksen käsittely	70
5	**TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN**	**71**
5.1	Kuhmon kaupunkistrategia	71
5.2	Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	71
5.3	Strategiset mittarit	72
5.4	Käyttötalouden toteutuminen, Kuhmon kaupunki	74
5.5	Investointien toteutuminen	77
5.6	Rahoituksen toteutuminen	81
5.7	Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen	82
	5.7.1 Keskushallinto	82
	5.7.2 Vetovoimaisuuden palvelualue	91
	5.7.3 Työllisyyden edistämisen palvelualue	99
	5.7.4 Kasvun ja oppimisen palvelualue	103
	5.7.5 Kaupunkiympäristön palvelualue	111
6	**TILINPÄÄTÖSLASKELMAT**	**118**
6.1	Tuloslaskelma	118
6.2	Rahoituslaskelma	119
6.3	Tase	120
6.4	Konsernituloslaskelma	121
6.5	Konsernin rahoituslaskelma	122
6.6	Konsernitase	123
7	**TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT JA NIITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET**	**124**
7.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	124
	7.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	124
	7.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	125
	7.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	125

7.2 Tuloslaskelman liitetiedot 127
7.2.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain 127
7.2.2 Verotulojen erittely 127
7.2.3 Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely 127
7.2.4 Palvelujen ostojen erittely 127
7.2.5 Valtuustoryhmille annetut tuet 127
7.2.6 Suunnitelman mukaisten poistojen erittely 128
7.2.7 Pakollisten varausten muutokset 129
7.2.8 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot 129
7.2.9 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely 129
7.2.10 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely 130
7.2.11 Erittely poistoeron muutoksista 130

7.3 Tasetta koskevat liitetiedot 131
7.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 131
7.3.1.1 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset 131
7.3.1.2 Arvonkorotukset 131
7.3.1.3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 131
7.3.1.4 Maa- ja vesialueet erittely 131
7.3.1.5 Pysyvien vastaavien sijoitukset 132
7.3.1.6 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset 132
7.3.1.7 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot 133
7.3.1.8 Saamisten erittely 134
7.3.1.9 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät 134

7.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 135
7.3.2.1 Oman pääoman erittely 135
7.3.2.2 Erittely poistoerosta 136
7.3.2.3 Pitkäaikaiset velat 136
7.3.2.4 Joukkovelkakirjalainat 136
7.3.2.5 Pakolliset varaukset 137
7.3.2.6 Vieras pääoma 137
7.3.2.7 Sekkilimiitti ja kuntatodistus 138
7.3.2.8 Muiden velkojen erittely 138
7.3.2.9 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät 138

7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 139
7.4.1 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin 139
7.4.2 Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita 139
7.4.3 Vakuudet 139
7.4.4 Vuokravastuut 139
7.4.5 Vastuusitoumukset 140
7.4.6 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 140
7.4.7 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt 140

7.5 Henkilöstö, tilintarkastus, intressitahotapahtumat 142
7.5.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12. 142
7.5.2 Henkilöstökulut 142
7.5.3 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut 142
7.5.4 Tilintarkastajan palkkiot 142

8 ERÄITÄ KÄSITTEITÄ 143

9 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 31.12.2023 145

10 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET 146

11 **TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ 147**

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kuhmon kaupunki jatkoi panostamistaan laadukkaisiin ja monipuolisiin palveluihin kuntalaisilleen. Vuoden 2023 talousarviossa tuloslaskelma osoitti 669,8 T euroa ylijäämää, mutta kirjanpito vuodelta 2023 osoittaa ylijäämää syntyneen n. 1500 T euroa. Hyvä tulos johtuu mm. suotuisista sijoitustuotoista, mutta myös siitä, että tiukalla taloudenpidolla ja tehokkailla resurssien käytöllä onnistuimme säilyttämään hyvän kulukurin viime vuonna.

Vuoden 2023 alussa kaupungin johdossa tapahtui muutoksia. Kaupunginjohtaja Tytti Määttä valittiin Pohjois-Savon maakuntaliiton maakuntajohtajaksi, jolloin kaupunki aloitti kaupunginjohtajan rekrytoinnin. Myös talousjohtaja Eija Jansson siirtyi eläkkeelle talousjohtajan virasta vuoden alussa. Allekirjoittanut valittiin uudeksi kaupunginjohtajaksi toukokuussa 2023. Olen kiitollinen saamastani vahvasta tuesta kaupunginjohtajan virkaan ja Kuntalehti otsikoi asian siten, että "Juhana Juntunen valittiin äänivyöryllä Kuhmon uudeksi kaupunginjohtajaksi". Vuoden kuluessa johtamisjärjestelmään tehtiin muutos, jossa talousjohtajan virka lakkautettiin ja tehtäviä kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille jaettiin uudelleen. Jatkossa kaupungin hallintohenkilöstön osuus on siis hieman pienempi.

Iso muutos viime vuonna oli myös puhtaus- ja ateriapalveluiden ulkoistaminen. Kaupunki päätti lähteä mukaan Kainuun hyvinvointialueen ehdottamaan yhteiskilpailutukseen ja kilpailutuksen tuloksena palveluntuottajaksi valittiin SOL-Virekö ryhmittymä. Päätös lähteä mukaan kilpailutukseen ei ollut helppo, mutta se oli välttämätön työpaikkojen turvaamiseksi. Mikäli kilpailutukseen ei olisi lähdetty mukaan, kaupunki olisi tuottanut Tuupalan tuotantokeittiössä pelkästään koulu- ja päiväkotiruuat. Ateriapalveluissa ollut 26,5 henkilötyövuoden työvoimaresurssi olisi jouduttu puolittamaan, koska hyvinvointialueen sote-ruuan osuus Kuhmossa on noin 50 %. Uusi palveluntuottaja aloitti toimintansa 1.2.2024.

Vuoden 2023 syyskuussa käynnistyi myös Kuhmon kouluverkkoselvitys, jonka laatijaksi valittiin ulkopuolinen konsultti. Kouluverkkoselvityksen tekemistä varten hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta perusti kaupunginhallituksen pyynnöstä kouluverkkotyöryhmän. Kouluverkkoselvityksen laatimiseen oli ryhdyttävä, koska elokuussa 2023 päivitetty oppilasennuste ennakoi 1-6 luokkalaisten oppilaiden määrän vähentyvän lukuvuoteen 2029-30 yhteensä 35 %. Vuoden 2024 alussa valmistuneen kouluverkkoselvityksen esitys kyläkouluista on rajuin mahdollinen eli selvityksessä molemmat kyläkoulut, Hietaperä ja Lentua, ehdotetaan lakkautettavaksi jo 1.8.2024.

Vuoden 2023 aikana kaupungin kiinteistöstrategiaa pantiin täytäntöön. Kaupungilla on liikaa tiloja ja osa tiloista on joko tyhjillään tai lähes tyhjillään. Kaupunki ylläpitää tyhjillään olevaa Kontion koulua, mikä on taloudellisesti kestämätön tilanne. Kiinteistöstrategian toimeenpanotyöryhmä teki esitykset kaupunginhallitukselle purettavista tilaoista ja työryhmän työ jatkuu kuluvana vuonna. Käsittelyssä on oppimiskeskuksen tilat, Piilolan koulu sekä Kuhmon Yrityssammon osalta Rajakatu 48-52 jatko. Koska tiloja on liikaa, on varauduttava siihen, että päätöksiä purettavista rakennuksista on tulossa ja päätökset saattavat tarkoittaa myös tilannetta, jossa kaupungilla on esimerkiksi käytettävissä yksi liikuntasali vähemmän. Tämä aiheuttaa järjestelyiden tekemistä liikuntasalivuoroihin, mutta asioilla on kuitenkin tapana järjestyä.

Vuoden 2023 loppupuolella kuntalaisia puhututti itärajan tilanne. Vuoden loppupuolella Kuhmo ja Vartiuksen rajaliikenneasema olivat hetken aikaa valtakunnallisen huomion keskipisteenä, tulihan Vartiuksesta hetkeksi maamme eteläisin rajanylityspaikka. Onnistuimme järjestämään kuntalaisille keskustelutilaisuuden rajaturvallisuudesta ja välineellistetystä maahanmuutosta juuri oikeaan aikaan. Harvemmin valtuustosalissa on nähty yhtä aikaa Helsingin sanomien, Iltalehden ja Ylen toimittajia samaan aikaan. Kuntalaisten huoli oli syytä ottaa vakavasti, etenkin täällä rajaseudulla.

Elinkeinoelämän puolella Kuhmo Oy:n suuret investoinnit tuotannon kasvattamiseen antavat uskoa tulevaisuuteen. Uusi sahalinja mahdollistaa sahatavaran määrän merkittävän kasvattamisen. Kuhmon Lämpö Oy:n neljäs kattila mahdollistaa sahan tuotantomäärän nostamisen. Samalla alueelle syntyy

kipeästi kaivattuja uusia työpaikkoja. Hyryntien siirto sekä muut tie- ja maanrakennuskohteet myös osaltaan näkyivät viime kesänä.

Vaikka kaupungin taloudellinen tulos on hyvä vuodelta 2023, on kaupungin lainakanta edelleen korkea. Vuoden 2024 budjetoitu tulos sekä taloussuunnitelmavuosien 2025-26 tulokset ovat miinuksen puolella. Kaupungin on haastavaa lähteä tässä vaiheessa suuriin investointeihin, vaikka paine rakentaa uusi uimahalli on kova. Kaupungin tulee mitoittaa toimintansa käytettävissä oleviin tuloihin. Lainakantaa tulee pystyä pienentämään, jotta taloudellinen paine tuleville vuosille ei käy liian raskaaksi. Tarkan euron aikaa on jatkettava.

Kaupungilla on meneillään laaja kirjo erilaisia hankkeita ja ne eivät rajoitu pelkästään puutuotealaan. Hanketoimintaan kannattaa panostaa, tavoitteena on saada hanketoiminnalla investointeja ja uusia työpaikkoja Kuhmoon. Tärkeää on myös säilyttää myös olemassa olevat työpaikat. Hanketoiminnan myötä Kuhmon kehittämisessä on mukana mukava määrä eri alojen osaajia. Vuoden 2024 aikana myös kaupungin strategia tarkistetaan.

Olen saanut palvella Kuhmon kaupunkia ja kuntalaisia kohta vuoden ajan kaupunginjohtajana. Lämmin kiitos kaupungin päättäjille, henkilöstölle, kuntalaisille, yrityksille, järjestöille ja muille yhteistyökumppaneille. Yhdessä olemme saaneet paljon aikaan. Haasteita on ollut ja niihin on löydetty yhdessä ratkaisut. Kuhmon kaupungin päätöksentekokulttuuri ja yhteistyöhenki on suuri voimavaratekijä. Jatketaan samaan malliin, suuri kiitos vuodesta 2023!

Kuhmossa 20.3.2024 kevätpäiväntasauksen päivänä

Juhana Juntunen
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuuston valitsemat toimielimet	Kv23.8.2021
Valtuuston vaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	2021-2025
Kaupunginhallitus	2021-2025
Keskusvaalilautakunta	2021-2025
Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta	2021-2025
Elinvoimavaliokunta	2021-2025
Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto	2021-2025
Tutkimusrahaston johtokunta	2021-2025

Edustajat

Kainuun alueellinen pelastuslautakunta
Kainuun Liitto -kuntayhtymä, yhtymävaltuusto
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky, yhtymävaltuusto
Kiinteistötoimitusten uskotut miehet
Käräjäoikeuden lautamiehet
Oulun Poliisilaitoksen neuvottelukunta
Suomen Kuntaliiton kuntapäivät

Kaupunginvaltuusto	
KD	1
Kesk.	13
Kok.	3
PS	6
Sdp	2
Vas.	1
Vihr.	1
Yhteensä	27

Kaupunginvaltuuston pj.	Tuomas Kettunen
Kaupunginvaltuuston I vpj.	Antti Komulainen
Kaupunginvaltuuston II vpj.	Riikka Seppänen

Kaupunginhallitus	2023-2025
Kesk.	4
Kok.	1
PS	3
Vas.	0
KD	0
Sdp	1
Vihr.	0

Kaupunginhallituksen pj.	Heikki Huotari
Kaupunginhallituksen I vpj.	Tuomas Huotari
Kaupunginhallituksen II vpj.	Eija Komulainen
Kaupunginhallitus, esittelijä, kaupunginjohtaja	Juhana Juntunen

1.3 Yleinen taloudellinen tilanne ja Kuhmon taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntatalouden kehitys

Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalouden kasvua on hidastanut inflaatio, korkojen nousu sekä geopoliittiset jännitteet. Korkojen odotetaan laskevan aiempia odotuksia nopeammin, minkä lisäksi kaupan odotetaan toipuvan ja antavan vetoapua Suomen viennille. Euroalueen talouskasvua on hidastanut korkea energian hinta. Suomen talous on taantumassa ja talouskehityksen odotetaan elpyvän vasta vuoden 2024 lopulla. Talouskasvun heikkous näkyy laaja-alaisesti. Korkojen ja hintojen nousu sekä epävarmuus tulevasta hidastavat kotitalouksien kulutuksen kasvua. Investoinneista erityisesti asuntorakentaminen on vähäistä. Heikon suhdannetilanteen vuoksi työttömyysaste nousee tilapäisesti. Reaalitalouden riskit heijastuvat väistämättä julkiseen talouteen. Ympäristöön liittyvät negatiiviset riskit voivat toteutuessaan lisätä epävarmuutta ja talouden häiriöitä. (VM julkaisu 2023:95 ja Suomen Pankin tiedote 19.12.2023.)

Taulukko: Kansantalouden keskeisiä tunnuslukuja							
(Lähde: Taloudellinen katsaus Talvi 2023, VM Kansantalousosasto 19.12.2023)							
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
BKT markkinahintaan, määrän muutos ,%	-2,20	3,00	1,60	-0,50	0,70	2	1,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,30	2,20	7,10	6,30	2,00	1,4	1,7
Työttömyysaste, %	7,70	7,70	6,80	7,20	7,50	7,1	6,6
Työllisyysaste, %	70,70	72,30	73,80	73,60	73,50	74,1	74,8
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,40	-0,50	0,30	3,40	3,40	2,4	2,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,20	-0,10	1,70	3,10	3,20	3,1	3,1
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa bkt:een, %	74,80	72,50	73,30	75,50	49,10	81,4	83,3

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan BKT:n arvioidaan kasvavan 0,70 % vuonna 2024. Inflaation hidastumista selittää energian hintojen lasku, mutta palvelujen hintoihin sisältyy vielä hinnannousupaineita. Inflaation hidastumisen myötä korot kääntyvät laskuun. Ohjauskorkojen laskun positiivinen vaikutus näkyy vasta vuonna 2025. Työllisyyden odotetaan vähenevän lomautuksista johtuen, rakentaminen supistuu ja työttömyysaste nousee 7,5 prosenttiin vuonna 2024. Keskipitkällä aikavälillä 2027-2028 bkt:n arvioidaan olevan 1,1-1,3 prosenttia ja olevan yhä potentiaalisen tuotannon alapuolella vuonna 2027. Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana koko ennustejakson. (Lähde: Taloudellinen katsaus Talvi 2022, VM 19.12.2023)

Kuntatalouden kehitys

Taulukko: Kuntatalouden kehitys vuoteen 2027, mrd euroa (käyvin hinnoin)						
Lähde: Kuntatalousohjelma vuosille 2024-207, VM julkaisuja 2023:70						
	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Toimintakate	**-33,7**	**-13,2**	**-13,5**	**-14,8**	**-15,4**	**-16,0**
Verotulot	26,9	14,6	13,9	14,2	14,7	15,3
Valtionosuudet	10,8	3,7	3,4	4,3	4,5	4,6
Rahoitustutot ja -kulut, netto	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Vuosikate	**4,3**	**5,3**	**3,8**	**3,7**	**3,8**	**3,9**
Poistot	-3,2	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
Satunnaiset erät, netto	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden tulos	**1,3**	**2,4**	**0,9**	**0,7**	**0,7**	**0,7**
Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Tulorahoitus, netto	3,5	4,7	3,2	3,1	3,2	3,3
Investoinnit, netto	-3,7	-3,9	-4,1	-4,3	-4,5	-4,7
Rahoitusjäämä (1	**-0,2**	**-0,8**	**-0,9**	**-1,2**	**-1,3**	**-1,4**
Lainakanta	24,7	19,0	19,9	21,2	22,6	24,2
Kassavarat	8,8	8,7	8,8	9,0	9,1	9,3
1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta= Tulorahoitus + investoinnit, netto						
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät						

Historiallinen poikkeusvuosi - Ilman poikkeuseriä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut huomattavan alijäämäinen

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille ja poistuivat kuntien talouden rahavirrasta.

Kuntaliiton tilinpäätösanalyysin 2023 mukaan kuntien tilinpäätösarviotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, mutta kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden jälkeen tasapainon. Tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle (1,8 mrd €)., mutta jäi -600 milj. euroa ennusteista. Vuoden 2023 tulos selittyy soteuudistukseen liittyvällä kertaluonteisella verohännästä (1,4 mrd €) johtuvalla poikkeuserällä. Hyvää tulosta varjostaa tieto, että ilman poikkeuserien tuntuvaa apua kuntien talous olisi ilman poikkeuseriä ollut -0,1 mrd € alijäämäinen. Kunnat ohjasivat ylijäämän kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Lainakanta supistui arviolta 300 milj. euroa. Hyvää tulosta varjostaa kuntatalouden dramaattisesti synkkenevät näkymät lähitulevaisuudessa.

Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina.

Vuoden 2022 verotuksen valmistuminen marraskuussa 2023 vaikutti sote-siirtolaskelmaan ja kuntin valtionosuuksiin siten, että takaisinperittävä valtionosuus, 0,5 mrd €, on määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina.

Rahoitusmarkkinoiden kiristyminen vaikutus kuntien korkomenoihin oli 150 milj. euroa. Korkokulujen kasvua hillitsi korkosuojautuminen pääosin kiinteäkorkoisien lainojen vuoksi. Korkotarkistuksista johtuen korkokulujen odotetaan kasvavan lähivuosina, vaikka markkinakorot ovat kääntyneet laskuun.

Kuntien taloudellinen eriytyminen ja Kainuun kunnat

Tilinpäätösarvioiden mukaan soten jälkeinen kuntakenttä eriytyy taloudellisesti. Parhaan tuloksen saavuttivat yli 100.000 asukkaan ja 20.000 - 100.000 asukkaan kunnat, kun pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Alle 5.000 asukkaan kunnissa tilikauden tulos heikkeni vuodesta 2022 poikkeuksellisen suurista verohännistä huolimatta. Maakunnista parhaiten menestyivät Uusimaa ja Lappi ja heikoimpana näyttäytyy Kainuu. Yksittäisen vuoden taloutta heiluttaa maakuntatasolla yhden kunnan kertaluonteinen omaisuuden myynti tai alaskirjaus. Maakunnan sisällä talous voi näyttäytyä dramaattisesti erilaiselta. Lähde: Punakallio Minna, pääekonomisti, Kuntaliitto

VM:n valtionosuuslaskelman 8.12.2023 mukaan Kainuun kunnissa (yhteensä laskettuna) oli paras voskehitys 2023-2024 +8,9 % (95 e/as.), mitä selittää siirtyvän sote-kustannusten lasku. Toisaalta Kainuun kunnat (yhteensä laskettuna) hävisivät vos-rahaa vuonna 2023 –8 % (-52 e/as). Kainuussa sote-kulujen kasvu vuosina 2019-2022 oli vähäistä. Väestöennusteen mukaan Kainuun lapsiluku romahtaa ja alle 15-vuotaiden määrän muutos 2022-2033 on -26,3 %, kun Manner-Suomessa se on -11,4 %. (Lähde: Olli Riikonen 23.2.2024, Suomen Kuntaliitto).

Kuntien tilinpäätösarviot 2023

Sote-uudistus muutti merkittävästi kuntien tuloja ja menoja vuonna 2023 ja luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisvuoteen nähden. Vuoden 2022 Kuntatalouteen (50 mrd €) verrattuna jäi pois sotepela-menoja 21,9 mrd euroa, investointeja -0,9 mrd euroa, lainakannasta –5,1 mrd euroa sekä leikattiin kunnallisveroa -13,2 mrd euroa, yhteisöveroa -0,9 mrd euroa ja valtionosuuksia -7,8 mrd euroa.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talous jäi hieman odotuksista, mutta on lähellä tasapainoa. Tilikauden tulos on + 1,8 mrd euroa. Verohännät paransivat tulosta 1,43 mrd eurolla. Takaisinperittävien valtionosuuksien tulosvaikutus on 0,5 mrd euroa ja ilman kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lievästi negatiiviseksi. Todellisen kulukehityksen arviota vaikeuttaa sote-uudistuksen tehtäväsiirrot. Palvelujen ostomenot kasvoivat esimerkiksi varhaiskasvatuksessa.

Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous näyttää lievästi positiiviselta. Velkamäärä laski edellisvuodesta. Tilinpäätösennusteen mukaan Manner-Suomen kuntien vuosikate on 4,21 mrd euroa ja se riitti kattamaan poistot. (Lähde: Mikko Mehtonen & Aaro Hottinen 6.2.2024 Kuntaliitto)

Tilikauden 2023 tuloksella mitattuna isot kaupungin pärjäsivät parhaiten. Alle 5000 asukkaan kuntien tulos heikkeni edellisvuoteen verrattuna. Tilikauden tulos euroa/asukas mittarilla mitattuna maakuntien kärjessä ovat Uusimaa 559 e/as, ja Lappi 487 e/as, kun Kainuu oli häntäpäässä (39 e/as). Kuntien korkokulut kaksinkertaistuvat edellisvuodesta, mutta kehittyivät markkinakorkoa suotuisammin. Korkokulujen kasvua suojasivat pääasiassa kiinteäkorkoiset lainat, mutta myös korkojohdannaiset. Kuntien lainakanta supistui 300 miljoonalla eurolla ja muutosta selittää sote-uudistus.

Taseeseen kertynyttä alijäämää oli vuonna 2023 yhteensä 16 kunnalla, isoista kaupungeista mukana Mikkeli.

Toimintakulut laskivat 22,5 mrd euroa (52 %) sote-kuljen poistuttua kuntien vastuulta. Palkkojen sopimuskorotukset (4,85 %) ja kuntien työmarkkinatukimenojen nousu (3,8 %) omalta osaltaan kasvatti menoja. Ukrainan sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen lisäsi kuntien kustannuksia muun muassa varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Toimintatuotot laskivat 2,8 mrd euroa (28 %). Sote-uudistus poisti kunnilta asiakasmaksuja, myyntituottoja ja muita toimintatuottoja. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta elokuun 2023 alusta lukien aiheutti noin 29 milj. euron menetyksen. Toimintakate 2023 pieneni 20 mrd euroa (59 %).

Verotulot laskivat yhteensä 12,3 mrd euroa (46 %), josta kunnallisverotulojen osuus 11,4 milj. euroa (53 %), yhteisöverotulot laskivat noin 990 milj. euroa (32 %). Kiinteistöverot kasvoivat noin 90 milj. euroa (4,4 %). Kunnallisveroprosentin leikkaus pienensi tuottoa noin 13,2 milj. euroa ja veroperustemuutosten nettovaikutus oli noin -29,5 milj. euroa sisältäen kotitalousvähennyksen yhteydessä myönnettävän määräaikaisen sähkövähennyksen. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta kunnallisveroa tilittyi kunnille noin 1,2 mrd euroa ja yhteisöveroa 220 milj. euroa.. Yhteisöverotuotosta sote-uudistuksen myötä valtiolle siirtyi kolmannes eli -900 milj. euroa. Bruttokansantuotteen alenemisen vaikutus on noin 0,5 prosenttia. Vaka-maksujen alennuksen vaikutusta kompensoitiin kunnille yhteisöveron jako-osuutta

kasvattamalla (+90 milj. e). Rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat kiinteistöveron verotusarvoja. Kiinteistöveroprosenttien muutoksen vaikutus verotuloon oli hyvin pieni.

Valtionosuudet pienenivät 7,1 mrd euroa (66 %) sote-perusteisten valtionosuuksien ollessa -5 340 milj. euroa. Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta pienensi valtionosuutta -345 milj. euroa ja muut vähennykset -160 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistuksen vaikutus on +89 milj. euroa (+3,8 %). Kuntien valtionosuuksiin tehtävän leikkauksen vaikutus on -43 milj. euroa, josta pysyvä leikkaus 33 milj. euroa. OKM:n valtionosuuksiin ja ammatillisen koulutuksen rahoitukseen tehtiin indeksitarkistus, yhteisvaikutus 54 milj. euroa. Verotulomenetyksen kompensaatio on 29,5 milj. euroa. Lisäksi kunnille korvattavat laajenevat tehtävät kasvattivat valtionosuutta 15 milj. euroa. Sote-siirtolaskelman tarkistuksen vaikutuksesta valtionosuutta vähennetään -500 milj. euroa, joka leikataan pois tulevina vuosina.

(Lähde: Kuntaliitto 6.2.2024/Tilinpäätösarviot 2023, Valtiokonttori sekä Kuntatalousohjelma 2023).

1.3.2 Talouden kehitys Kuhmossa

Kuvio: Liikevaihdon ja palkkasumman trendivertailu Kuhmon kaupungissa

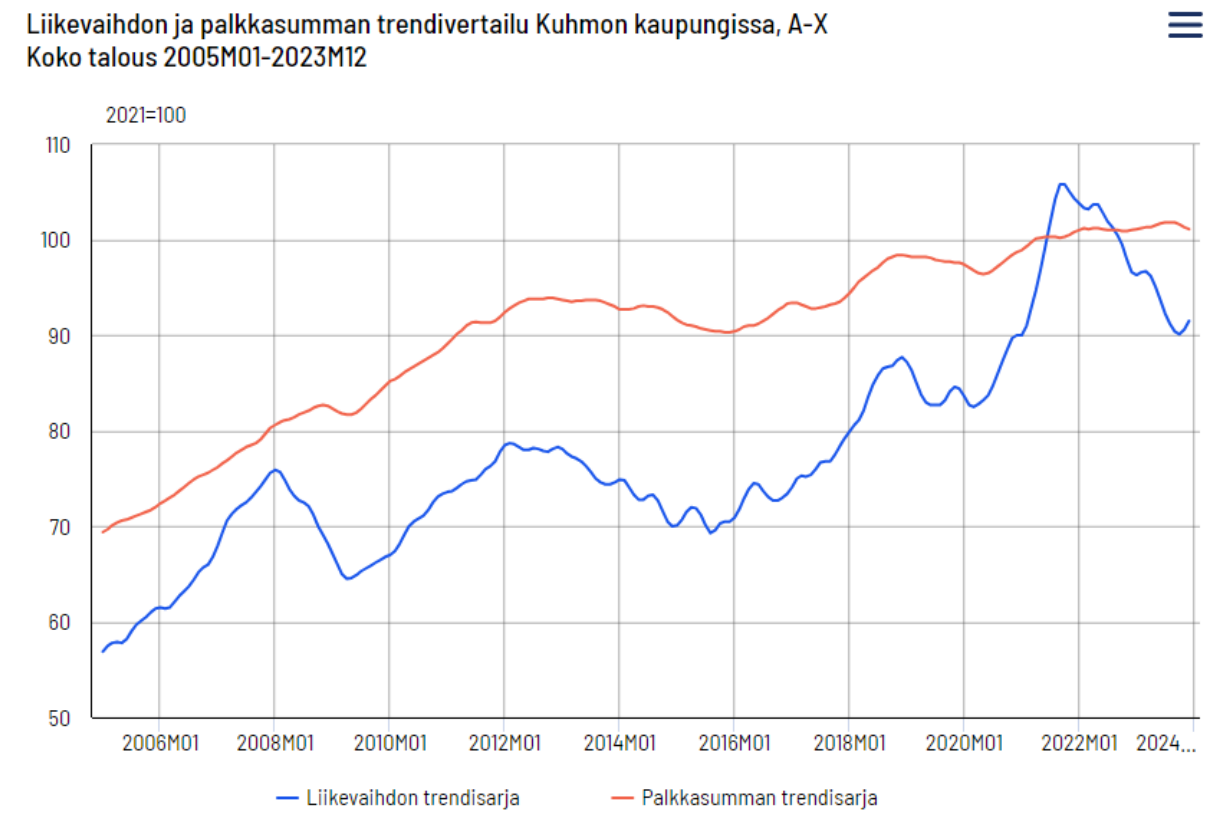

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuvio: Väestökehitys Kuhmossa

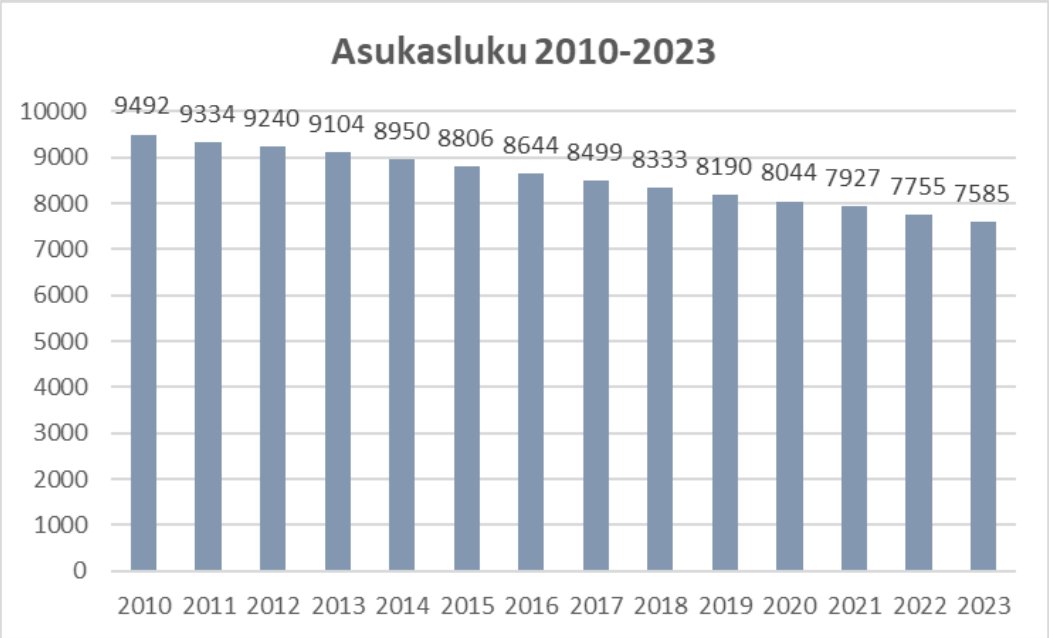

Taulukko: Kuhmon väestörakenne ikäryhmittäin
Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain, 31.12. (ennuste 2023)

Vuosi	Väestö	Muutos kpl (vrt edell. v)	Muutos %	Ikäjakauma 0-4 v	%	5 - 19 v	%	20 - 64 v	%	65 -	%
2010	9492	-144	-1,5	379	3,99	1352	14,24	5367	56,54	2394	25,22
2016	8647	-159	-1,8	264	3,05	1127	13,03	4467	51,66	2789	32,25
2017	8499	-148	-1,7	241	2,84	1099	12,93	4304	50,64	2855	33,59
2018	8333	-166	-1,96	233	2,80	1047	12,57	4148	49,78	2902	34,83
2019	8190	-143	-1,72	224	2,73	1023	12,49	3952	48,85	2991	36,52
2020	8044	-146	-1,78	202	2,51	987	12,27	3829	47,60	3026	27,62
2021	7927	-117	-1,45	190	2,40	979	12,35	3736	47,13	3022	38,12
2022	7755	-172	-2,17	189	2,44	928	11,97	3584	46,22	3051	39,34
2023	7585	-170	-2,19	176	2,32	905	11,93	3474	45,80	3030	39,95

Taulukko: Väestömuutostekijöitä Kuhmossa
Lähde Tilastokeskus, väestömuutoksen ennakkotiedot

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Elävänä syntyneet							
Q1	10	9	16	10	8	9	8
Q2	13	5	2	4	11	12	10
Q3	8	10	13	8	6	12	12
Q4	13	12	5	11	4	9	6
YHT	**44**	**36**	**36**	**33**	**29**	**42**	**36**
Kuolleet							
Q1	30	40	34	41	41	41	38
Q2	30	42	34	37	44	52	52
Q3	33	33	38	39	43	37	30
Q4	36	35	26	43	40	36	45
YHT	**129**	**150**	**132**	**160**	**168**	**166**	**165**
Luonnoll. Väestökeh.							
Q1	-20	-31	-18	-31	-33	-32	-30
Q2	-17	-37	-32	-33	-33	-40	-42
Q3	-25	-23	-25	-31	-37	-25	-18
Q4	-23	-23	-21	-32	-36	-27	-39
YHT	**-85**	**-114**	**-96**	**-127**	**-139**	**-124**	**-129**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kuntien väl. tulomuutto							
Q1	37	49	49	48	57	37	41
Q2	50	53	63	68	73	60	50
Q3	66	71	51	56	73	63	52
Q4	54	62	38	56	56	45	32
YHT	**207**	**235**	**201**	**228**	**259**	**205**	**175**
Kuntien väl. lähtömuutto							
Q1	43	41	37	43	44	72	38
Q2	58	68	67	55	41	34	47
Q3	123	116	96	113	110	102	104
Q4	62	71	56	47	57	64	38
YHT	**286**	**296**	**256**	**258**	**252**	**272**	**227**
Kuntien väl. nettomuutto							
Q1	-6	8	12	5	13	-35	3
Q2	-8	-15	-4	13	32	26	3
Q3	-57	-45	-45	-57	-37	-39	-52
Q4	-8	-9	-18	9	-1	-19	-6
YHT	**-79**	**-61**	**-55**	**-30**	**7**	**-67**	**-52**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maahan muutto							
Q1	0	6	4	4	4	2	6
Q2	6	0	3	2	6	2	8
Q3	5	2	5	8	4	4	3
Q4	1	6	6	3	4	6	2
YHT	**12**	**14**	**18**	**17**	**18**	**14**	**19**
Maasta muutto							
Q1	1	1	1	0	0	0	2
Q2	0	1	1	0	1	0	2
Q3	0	2	2	3	0	0	1
Q4	0	1	1	3	0	1	1
YHT	**1**	**5**	**5**	**6**	**1**	**1**	**6**

Taulukko: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain/Kainuu
Lähde: Työllisyyskatsaus Kainuu, joulukuu 2023

	Joulu 2023	Marras 2023	Joulu 2022	Muutos Joulu 2023 Joulu 2022		Työttömistä työnhakijoista lomautetut	Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta	Joulu 2023	Marras 2023	Joulu 2022	Muutos Joulu 2023 Joulu 2022	
Kunta	Työttömät työnhakijat				%		%	Avoimet työpaikat				%
Hyrynsalmi	91	81	99	-8	-8	12	11,9	8	6	10	-2	-20
Kajaani	1 807	1 436	1 596	211	13	175	10,9	684	380	817	-133	-16
Kuhmo	367	345	377	-10	-3	46	11,8	28	31	37	-9	-24
Paltamo	142	121	155	-13	-8	19	11,2	11	...	5	6	120
Puolanka	178	157	181	-3	-2	29	20,8	...	...	10	...	...
Ristijärvi	52	48	43	9	21	6	10,7	...	...	6	...	...
Sotkamo	301	228	287	14	5	60	6,4	115	154	158	-43	-27
Suomussalmi	382	314	344	38	11	67	13,3	18	14	29	-11	-38
Kainuu	3 320	2 730	3 082	238	8	414	10,8	875	593	1 072	-197	-18

Kuvio: Työttömyysasteen kehitys Kuhmossa 2013, 2020 - 2023

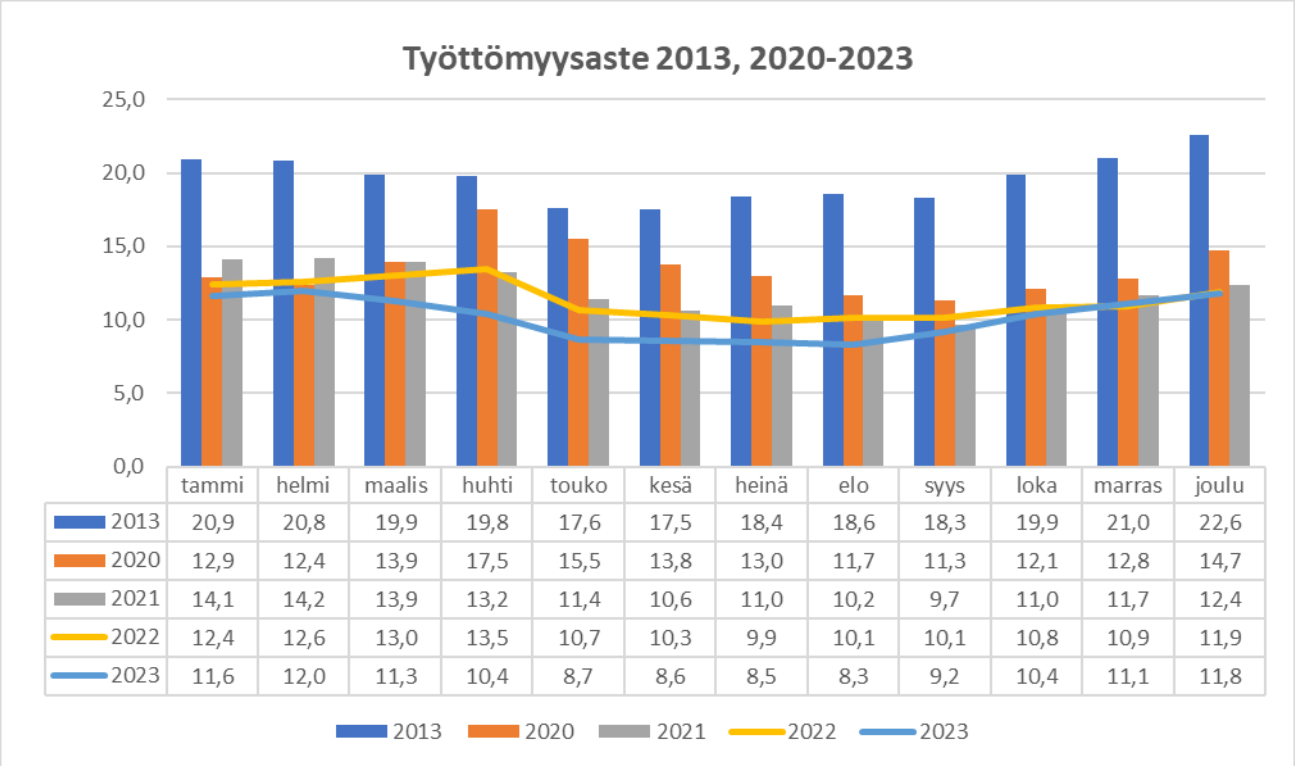

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
2013	20,9	20,8	19,9	19,8	17,6	17,5	18,4	18,6	18,3	19,9	21,0	22,6
2020	12,9	12,4	13,9	17,5	15,5	13,8	13,0	11,7	11,3	12,1	12,8	14,7
2021	14,1	14,2	13,9	13,2	11,4	10,6	11,0	10,2	9,7	11,0	11,7	12,4
2022	12,4	12,6	13,0	13,5	10,7	10,3	9,9	10,1	10,1	10,8	10,9	11,9
2023	11,6	12,0	11,3	10,4	8,7	8,6	8,5	8,3	9,2	10,4	11,1	11,8

Kuhmon kaupungin tuloksen sekä yli-/alijäämän kehitys 2010 – 2023 (-2026)

Kuvio: Kuhmon kaupungin tuloskehitys sekä yli-/alijäämäkertymä

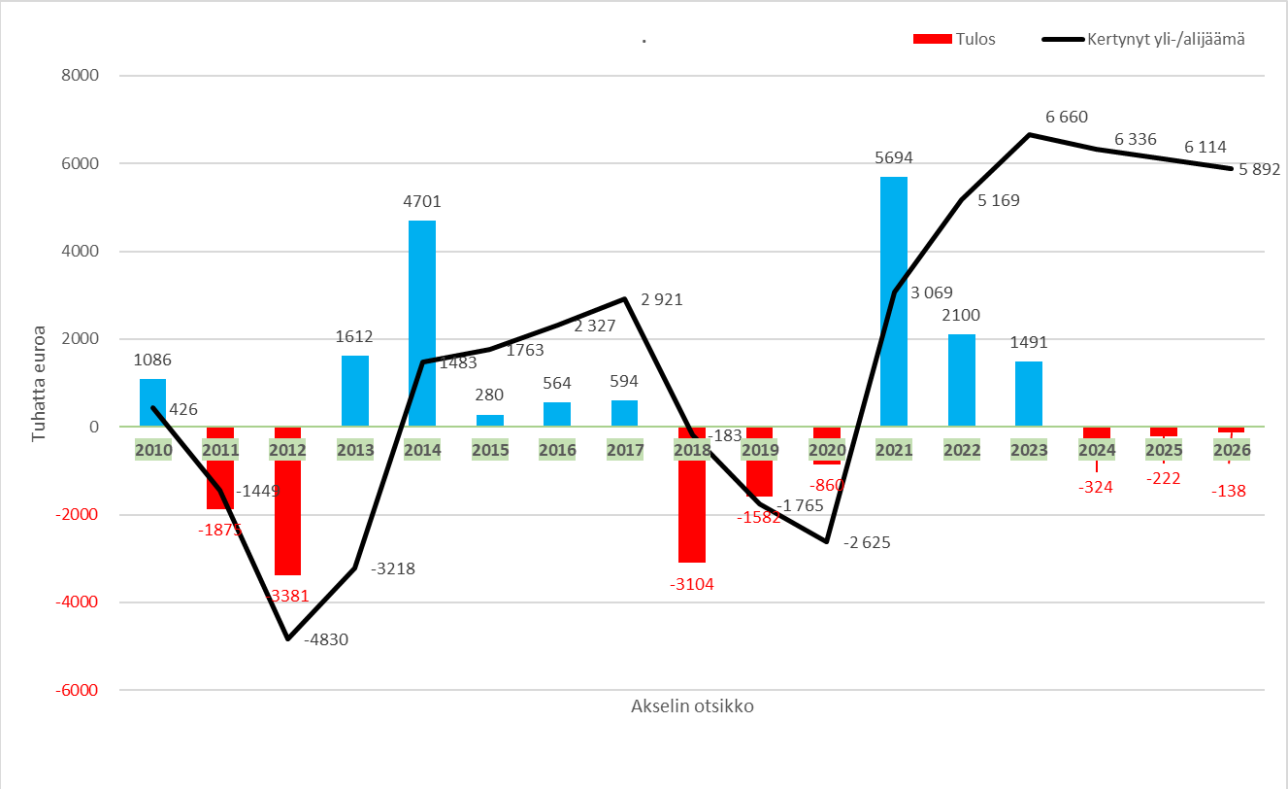

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupunkiemon (ei konserniyritysten) ulkoiset tuotot ja kulut.

Vuoden 2023 tilikauden ylijäämä oli 1 490,9 tuhatta euroa. Tulos pieneni edelliseen vuoteen verrattuna -609,5 tuhatta euroa.

Vuoden 2021 tilinpäätökseen kirjattiin 1 450 tuhatta euroa harkinnanvaraista valtionosuutta. Vuoden 2022 tulosta kasvattivat Kainuun sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän purkaminen yhteensä noin 1 702 tuhatta euroa, Kainuun pelastuslaitoksen palautus 99,0 tuhatta euroa, tytäryhtiöiden osingot yhteensä 200,0 tuhatta euroa. Kuhmon Sampo Kiinteistöjen lainasaamisten ja osakkeiden alaskirjauksen osuus oli -362,5 tuhatta euroa.

Vuoden 2023 tulokseen vaikuttavia yksittäisiä eriä:

- Kainuun sote, tilinpäätöksen 2022 avaaminen/oikaisu –492.503,95 e
- Kainuun pelastuslaitoksen varallaolokorvauksen palautus 126.032 e
- Kuhmon Lämpö Oy, osinko 410.560 e
- Oppimiskeskuksen asuntola, purkuvaraus -130.000 e
- Piilolan koulu, lisäpoisto -300.000 e
- Kuhmon Yrityssampo, osakkeiden arvonalentuminen -620.000 e

Kainuun hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen vuokranmääritysperusteiden muutos kasvatti vuokratuottoja 814,5 tuhatta euroa. Palkankorotusten vaikutus näkyi henkilöstömenojen kasvuna 570,9 tuhatta euroa talousarvioon verrattuna. Kuel-eläkemenoperusteisen maksun muuttuminen Kuel-tasausmaksuksi pienesi kulua -806,3 tuhatta euroa edellisvuoteen verrattuna. Korkojen nousu näkyi korkomenojen kasvuna 412,9 tuhatta euroa. Sijoituksiin liittyvä arvonalentumisten palautuksen positiivinen vaikutus oli yhteensä 1 244,9 tuhatta euroa.

Tuotot 2023

Kuvio: Tuottojen jakaantuminen 2023

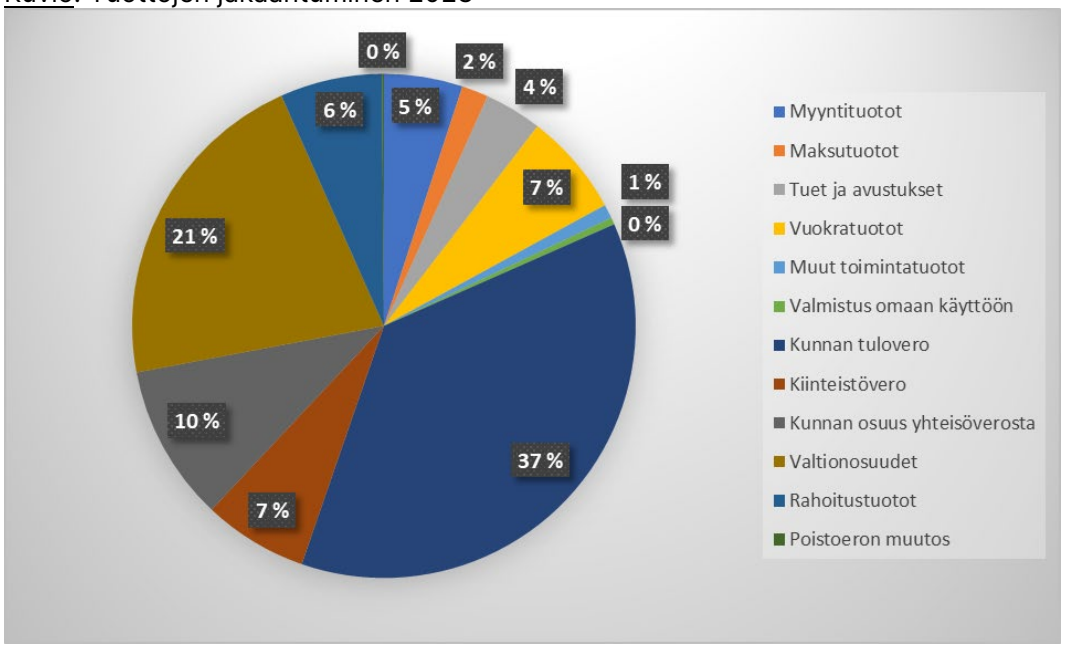

Kuvio: Tuottojen kehitys

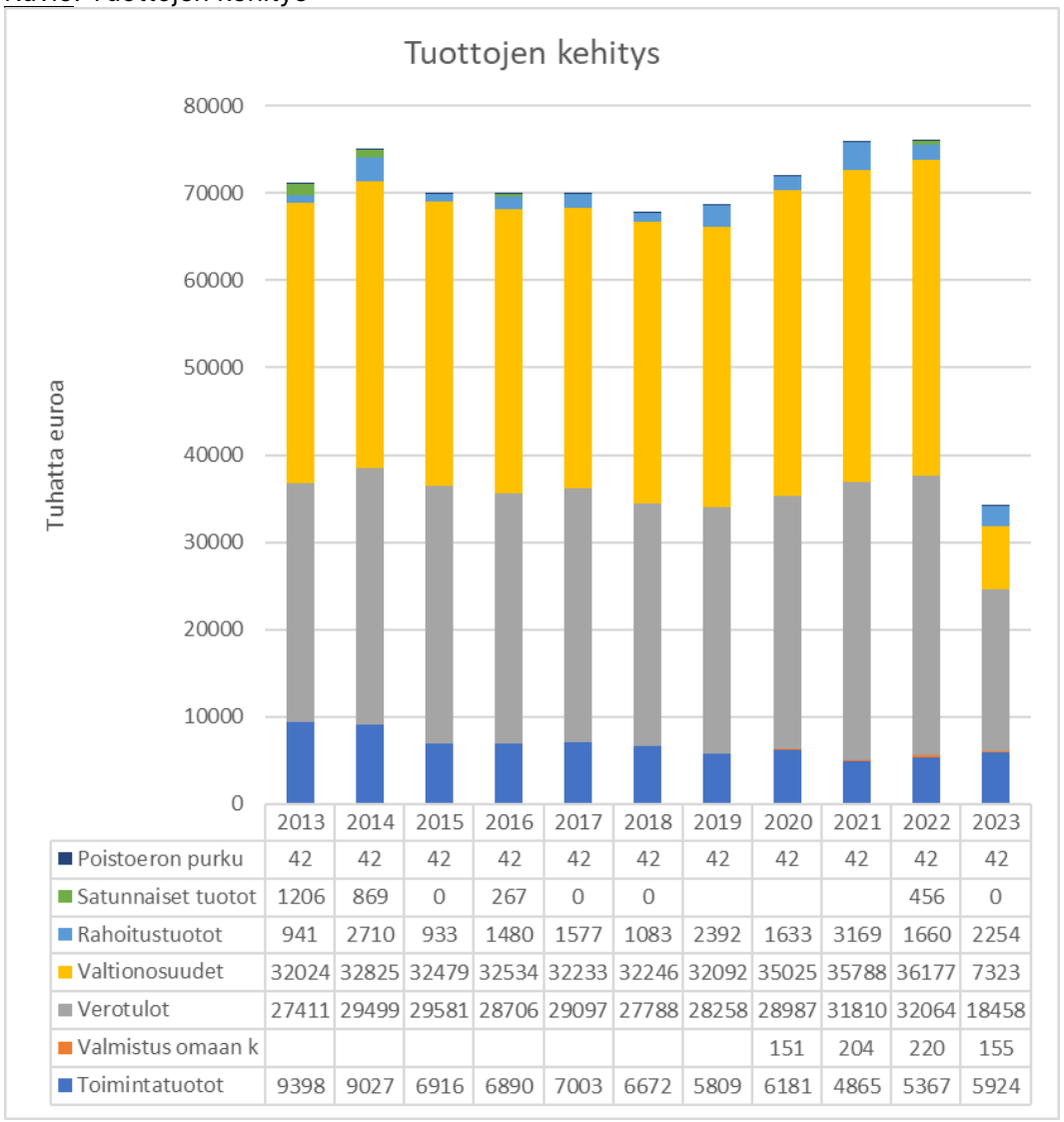

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poistoeron purku	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42
Satunnaiset tuotot	1206	869	0	267	0	0				456	0
Rahoitustuotot	941	2710	933	1480	1577	1083	2392	1633	3169	1660	2254
Valtionosuudet	32024	32825	32479	32534	32233	32246	32092	35025	35788	36177	7323
Verotulot	27411	29499	29581	28706	29097	27788	28258	28987	31810	32064	18458
Valmistus omaan k								151	204	220	155
Toimintatuotot	9398	9027	6916	6890	7003	6672	5809	6181	4865	5367	5924

Vuoden 2023 ja 2022 tulojen toteutumisen vertailussa on otettava huomioon sote-uudistus. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille ja niiden rahoitusvastuu kunnilta valtiolle. Kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti alentamalla valtionosuuksia, verotulomenetysten kompensaatioita, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä kunnallisveroa.

Kuntien valtionosuus vuonna 2023 muodostuu vuosien 2021 ja 2022 keskimääräiseen tulokseen perustuen ja kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveron osalta kompensointi toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta pienentämällä kolmanneksella.

Tuotot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,1 miljoonaa euroa. Toimintatuotot nousivat 0,56 miljoonaa euroa, verotuotot laskivat -13,6 ja valtionosuudet -28,9 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot kasvoivat 0,53 miljoonaa euroa.

Verotuloja vuonna 2023 kertyi 18 457,7 (32 064,2) tuhatta euroa eli -13 606,5 tuhatta euroa vuotta 2022 vähemmän. Kunnan tuloverot olivat 12 695,5 (24 703,0) tuhatta euroa ja laskivat -12 007,5 tuhatta euroa (-48,6 %). Vuonna 2023 Kuhmon efektiivinen veroaste oli 6,41 (14,03). Kiinteistöverotuottoja saatiin 2 307,0 (2 309,8) tuhatta euroa, laskua -2,8 tuhatta euroa (-0,1 %). Yhteisöverotuottoja saatiin 3 455,2 (5 051,4) tuhatta euroa, joka oli -1 596,2 tuhatta euroa (-31,6 %) edellistä vuotta vähemmän.

Valtionosuutta saatiin vuonna 2023 yhteensä 7 323,4 (36 177,4) tuhatta euroa, laskua edelliseen vuoteen 28 854,0 tuhatta euroa (-79,75 %).

Korkotuotot olivat 122,9 (55,8), kasvua 67,0 tuhatta euroa. Muita rahoitustuottoja saatiin 2 130,7 (1 604,5) eli 526,3 tuhatta euroa edellisvuotta enemmän. Kuhmon rahoitusarvopapereiden markkina-arvo vuoden 2023 lopussa oli 27.465,2 (25 089,5) tuhatta euroa, kasvua 2 375,7 tuhatta euroa (9,47 %).

Toimintatuotot olivat 5 924,4 (5 367,2) tuhatta euroa, kasvua 557,1 tuhatta euroa. *Myyntituottoja* saatiin 1 738,6 (1 692,7) tuhatta euroa, kasvua 45,9 tuhatta euroa. Kasvua selittävät lähinnä ateria- ja puhtauspalvelujen (86,4 t€) hintojen nousu kustannusten nousua vastaavaksi ja kotikuntakorvausten kasvu 28,0 tuhatta euroa. Musiikkiopiston Sotkamon toimipisteen tasauslasku (-20,2 t€) vuodelta 2022 vähentää tuottoja. *Maksutuottoja* saatiin 588,5 (659,5) tuhatta euroa, laskua -71,0 tuhatta euroa. Varhaiskasvatuksen maksutuotot pienenivät -72,4 tuhatta euroa, rakennusvalvonta- ja ympäristölupamaksut –13,8 tuhatta euroa sekä yksityistiemaksut -9,5 tuhatta euroa ja maankäytön ja mittauspalvelujen tuotot -9,1 tuhatta euroa. Viestintä- ja kulttuuripalvelujen tuotot kasvoivat 19,7 tuhatta euroa. *Tukia ja avustuksia* saatiin 1 266,6 (1 297,6) tuhatta euroa, laskua -31,0 tuhatta euroa. Työllistämistuki pieneni -31,3 tuhatta euroa. Kelalta saatava työterveyshuollon kustannusten korvauksen jaksotuksen johtuen vuodelle 2023 on kirjattu tukea -56,6 tuhatta euroa edellisvuotta vähemmän. Kuntouttavan työtoiminta siirtyi kokonaan pois kunnan järjestämisvastuulta, joten korvaustuottoja valtiolta ei vuonna 2023 (15,7 t€) kertynyt. Yksityistiepalvelujen avustustuotot jäivät -80,9 tuhatta edellisvuotta pienemmiksi. Sen sijaan projektien avustustuotot kasvoivat 71,5 tuhannella eurolla edellisvuoteen verrattuna. *Muut toimintatuotot* olivat 2 330,6 (1 717,3) tuhatta euroa, kasvua 613,3 tuhatta euroa. Tilapalvelujen vuokratuotot kasvoivat 814,5 tuhatta euroa. Muut tuotot laskivat -534,6 tuhatta euroa edellisvuoteen verrattuna (kertaerät 2022 Kainuun soten kalliin hoidon tasausrahaston purkaminen ja Kainuun Työterveys liikelaitoksen peruspääoman palautus). Kunnallistekniikka/kaavatiet tulot kasvoivat 20,6 tuhannella eurolla (romunkeräys).

Kulut 2023

Kuvio: Kulujen jakaantuminen 2023

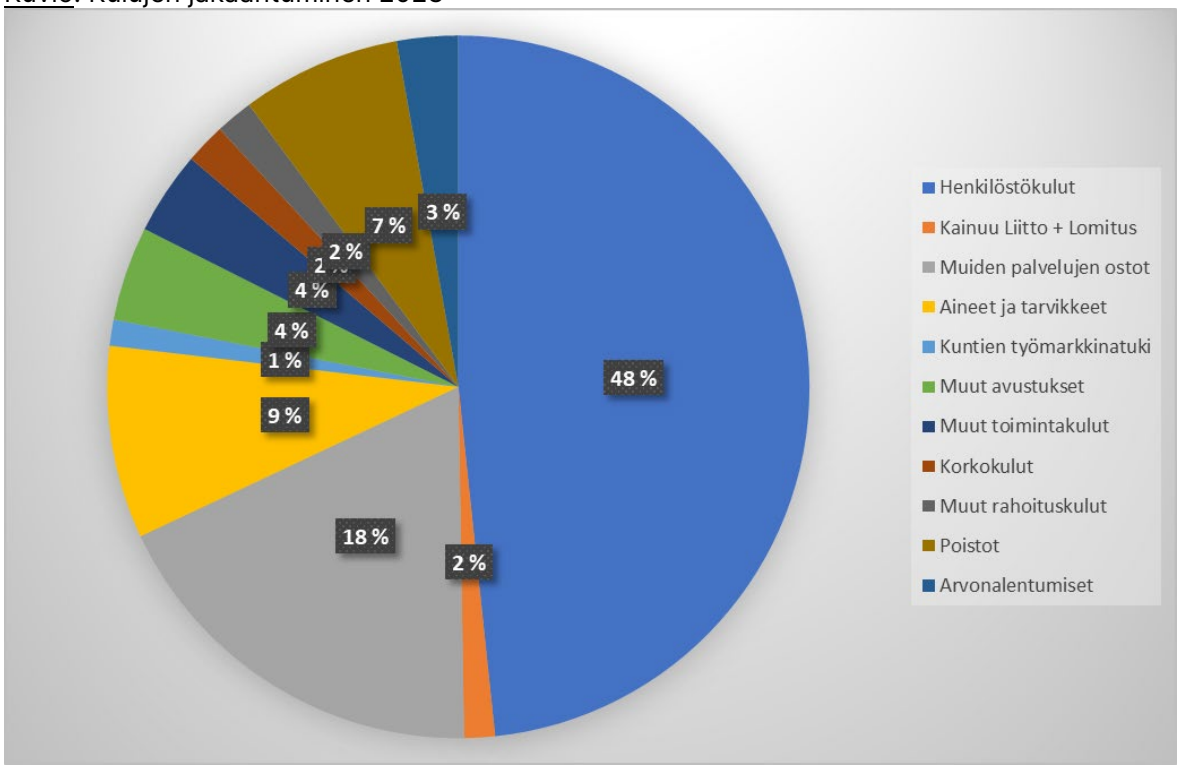

Kuvio: Kulujen kehitys

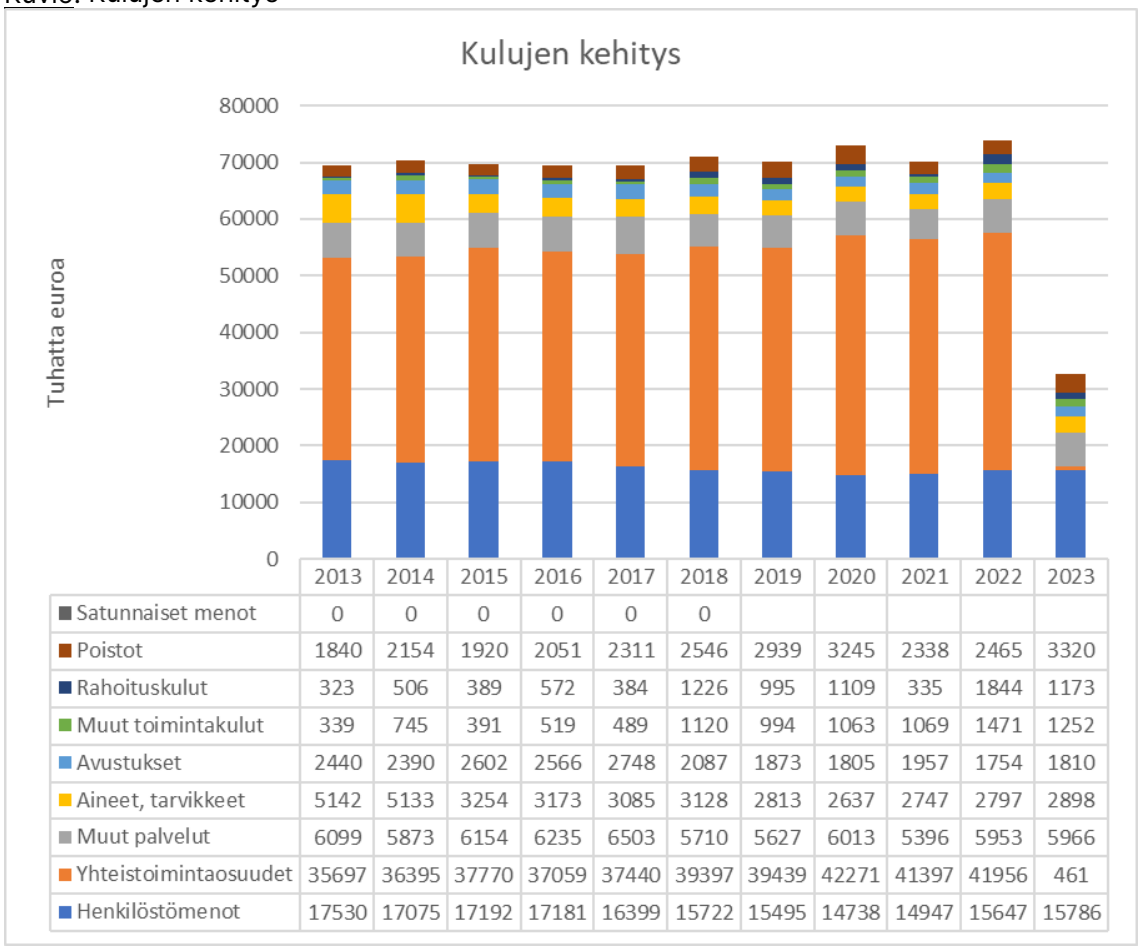

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0					
Poistot	1840	2154	1920	2051	2311	2546	2939	3245	2338	2465	3320
Rahoituskulut	323	506	389	572	384	1226	995	1109	335	1844	1173
Muut toimintakulut	339	745	391	519	489	1120	994	1063	1069	1471	1252
Avustukset	2440	2390	2602	2566	2748	2087	1873	1805	1957	1754	1810
Aineet, tarvikkeet	5142	5133	3254	3173	3085	3128	2813	2637	2747	2797	2898
Muut palvelut	6099	5873	6154	6235	6503	5710	5627	6013	5396	5953	5966
Yhteistoimintaosuudet	35697	36395	37770	37059	37440	39397	39439	42271	41397	41956	461
Henkilöstömenot	17530	17075	17192	17181	16399	15722	15495	14738	14947	15647	15786

Vuoden 2023 ja 2022 kulujen toteutumisen vertailussa on otettava huomioon sote-uudistus. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille ja niiden rahoitusvastuu kunnilta valtiolle. Edellä mainittua toimintaa vastaavat kulut poistuivat kunnan taloudesta vuodesta 2023 alkaen. Vuoden 2023 alusta lukien ympäristöterveydenhuollon vastuukuntana aloitti Sotkamo. Maksuosuus ympäristöterveydenhuollon toteuttamisesta sisältyy kohtaan Yhteistoimintaosuudet.

Toimintakulut kokonaisuutena vuonna 2023 pienenivät edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä -41 405,5 tuhatta euroa.

Henkilöstömenot kasvoivat 139,4 tuhatta euroa. Henkilöstökulujen kasvussa (788,6 t€) näkyy palkankorotusten vaikutus. Vain määräaikaisten ja tuntiopettajien palkkakulut pienenivät 108,0 tuhatta euroa. Eläkekulut pienenivät 693,8 tuhatta euroa, mitä selittää eläkemenoperusteisen maksun maksuperusteiden muutoksen vaikutus -806,3 tuhatta euroa. Kuel-palkkaperusteinen maksu nousi 137,8 tuhatta euroa. Muut henkilösivukulut kasvoivat 85,1 tuhatta euroa. Kokonaisuutena sairausvakuutus- ja kelakorvaukset pienenivät -10,9 tuhatta euroa. Sairausvakuutuskorvauksissa laskua oli 33 %, kun kelakorvaukset nousivat 118 %.

Palvelujen ostot pienenivät -41 485,5 tuhatta euroa, mitä selittää Kainuun soten toiminnan päättyminen 2022 lopussa. Lisäksi Kainuun soten tilinpäätöksen avaamisen/oikaisun vaikutus näkyy 492,5 tuhannen euron lisämaksuna. Kainuun pelastuslaitokselta saatiin varallaolokorvauksen palautusta 126,0 tuhatta euroa ja kyseessä käyttämättä jääneet pakolliset varaukset. Sotkamon kunnalle maksettiin Ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen liittyen maksuosuutta 269,6 tuhatta euroa vuodelta 2023. Kainuun Liiton maksuosuus on 291,2 (293,7) tuhatta euroa. Kun edellä mainitut yhteistoiminta- ym. maksuosuudet jätetään huomiotta, palvelujen ostot kasvoivat 615,8 tuhatta euroa. Asiakaspalvelujen ostot kunnilta kasvoivat 109,8 tuhatta euro Matkustus- ja kuljetuspalvelujen kustannukset kasvoivat 138,8 tuhatta euroa. Asiantuntijapalveluja ostettiin 128,7 tuhatta euroa enemmän. Muiden palvelujen ostot kasvoivat 144,3 tuhatta euroa. Alueiden rakentamis- ja kunnossapitokustannukset kasvoivat 147,8 tuhatta euroa, kun taas rakentamis- ja kunnossapitokustannukset laskivat 141,2 tuhatta euroa. Osuus verotuskustannuksiin pieneni 88,2 tuhatta euroa. Kaiken kaikkiaan palvelujen ostoissa näkyy kustannusten nousu.

Aine- ja tarvikeostot kasvoivat 100,5 tuhatta euroa ja kustannusten nousu näkyy vaikutus näkyy kaikessa. Suurimmat muutokset elintarvikeostoissa, kasvu 43,7 tuhatta euroa, lämmityskuluissa 49 tuhatta euroa, kalusto- ja rakennusmateriaalien ostoissa54,3 tuhatta euroa ja siivous- ja puhdistusaineissa 16,7 tuhatta euroa. Sähkökulut laskivat -41,9 tuhatta euroa.

Avustuksia maksettiin 56,2 tuhatta euroa enemmän. Muut avustukset yhteisöille kasvoivat 86,4 tuhatta euroa ja avustukset yhteisöille 18,7 tuhatta euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui 7,7 tuhatta euroa edellisvuotta suurempana, mutta raportilla kustannus on -25,2 euroa pienempi joulukuun 2023 maksuerän kirjauduttua vuoden 2024 menoksi. Muut avustukset sekä lastenkotihoidon tuki ja kuntalisä jäivät edellisvuodesta yhteensä 23,8 tuhatta euroa.

Muut toimintakulut laskivat 219,0 tuhatta euroa. Kustannusten laskua edellisvuoteen verrattuna selittävät Falco Regen kaupan purku 84,8 tuhatta euroa ja vastaavasti vuonna 2022 Sampo Kiinteistöt Oy:n alaskirjaus 229,0 tuhatta euroa. Huoneistovuokramenot (sis. yhtiövastikkeet) kasvoivat 58,0 tuhatta euroa ja it-laite-, ohjelmisto- ja sovellusvuokrat kasvoivat 79,9 tuhatta euroa. Muut vuokrat kasvoivat 32,9 tuhatta euroa (musiikkiopisto 38,0 t€).

Muut rahoituskulut pienenivät -1 084,1 tuhatta euroa. Vuonna 2022 rahoitusarvopapereihin liittyviä arvonalentumisia kirjattiin 939,4 tuhatta euroa. Korkokulut kasvoivat vuonna 2023 yhteensä 412,9 tuhatta euroa.

Poistot yhteensä kasvoivat 855,0 tuhatta. Sumu-poistoissa kasvua on 68,3 tuhatta euroa, Piilolan koulun kertapoiston vaikutus -300,0 tuhatta euroa ja Yrityssammon osakkeiden arvonalennus -620,0 tuhatta euroa.

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva **toimintakate** osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. **Vuosikate** kuvaa kokonaisrahoituksen riittävyyttä.

Kuhmon kaupungin toimintakate vuonna 2023 oli -22 093,5 (-63 990,9) tuhatta euroa. Toimintakate parani 41 897,6 tuhatta euroa. Toimintatuotot kasvoivat 557,1 tuhatta euroa ja toimintakulut pienenivät -41 405,5 tuhatta euroa.

Kuhmon kaupungin vuosikate vuonna 2023 oli 4.768,1 (4 066,7) tuhatta euroa, kasvua 701,4 tuhatta euroa. Kuhmon kaupungin käyttötalouden rahoitus vuosikatteella mitattuna on positiivinen.

Taulukko: Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	9,71	7,71
Vuosikate/Poistot, %	143,63	164,99
Vuosikate, euroa/asukas	628,63	524,40
Asukasmäärä	7 585	7 755

Vuosikate euroa/asukas on 628,63 euroa. Kokoluokaltaan 5000-10000 asukkaan kunnissa vastaava tunnusluku oli vuonna 2022 517 euroa ja ennuste vuoden 2023 osalta 646 euroa. Vuosikate/Poistot oli 142 % ja vuoden 2023 ennuste 185 %. (Lähde: Suomen Kuntaliitto Tietoja kuntien taloudesta vuosina 2021-2022 kuntakokoluokittain.)

Jos vuosikate ei riitä peittämään poistoja, tarkoittaa se, että taloutta tulee sopeuttaa.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään suunnitelmanmukaiset poistot, arvonalentumiset sekä satunnaiset tuotot/kulut ja poistoeron muutokset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli **tilikauden tulos.**

Vuoden 2023 tulos on 1 448,5 tuhatta euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna -609,5 tuhatta euroa. Kuhmon kaupungin tilikauden ylijäämä poistoeron kirjauksen jälkeen on 1 490,9 tuhatta euroa.

Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan, investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Tarkempi rahoituslaskelma on tilinpäätöskirjan kohdassa 2.2.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivisuus ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä puolestaan ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2023 oli 3 469,8 (2 277) tuhatta euroa ja parani 1 193 tuhatta euroa. Toiminnan rahavirta parani -276 tuhatta euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Investointeihin käytetyssä rahavirrassa pysyvien vastaavien luovutustulot olivat 104 (56) tuhatta euroa.

Rahoituksen rahavirta vuonna 2023 oli -6 819 (503,5) tuhatta euroa. Pitkäaikaista lainaa ei nostettu vuonna 2023. Lainoja lyhennettiin 3 822 (3 583) tuhatta euroa. Lyhytaikaisten lainojen määrä laski 4500 (3 500) tuhatta euroa.

Taulukko: Kuhmon kaupungin toiminnan ja investointien kumulatiivinen rahavirta viideltä viimeiseltä vuodelta (2019 – 2023) on yhteensä 11 142 tuhatta euroa.

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**KUM 5 V**
-720	1 575	4 540	2 277	3 470	**11 142**

Toiminnan ja investointien rahavirta/asukas oli vuonna 2023 457,44 (293,62) euroa/asukas. Vastaavan kokoisissa kunnissa vuonna 2021 vastaava luku oli keskimäärin 178 euroa/asukas ja 2022 vuodelle 56 euroa/asukas.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena.

Kuhmon kaupungin rahavarojen muutos oli 3 349 tuhatta euroa.

Taulukko: Rahoituksen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Investointien tulorahoitus, %	332,71	176,63
Pääomamenojen tulorahoitus, %	90,74	69,1
Lainanhoitokate	1,21	1,13
Kassan riittävyys, pv	276	140
Asukasmäärä	7 585	7 755

Investointien tulorahoitus - % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä osuus investoinneista on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Pääomamenojen tulorahoitus - % -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta ja lainojen takaisinmaksusta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kun tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää, jos tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys (pv) kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Kuhmon kaupungin rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Sisäiset erät, kuten kaupungin eri toimialojen keskinäiset saatavat ja velat eivät sisälly taseeseen.

Kuhmon kaupungin taseen arvo oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 78 077,0 (85 968,6) tuhatta euroa. Tarkempi tase esitetään tilinpäätöskirjan kodassa 2.3.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät sijoitukset on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella.

Poistosuunnitelma ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Kaavio: Taseen vastaavaa jakautuminen

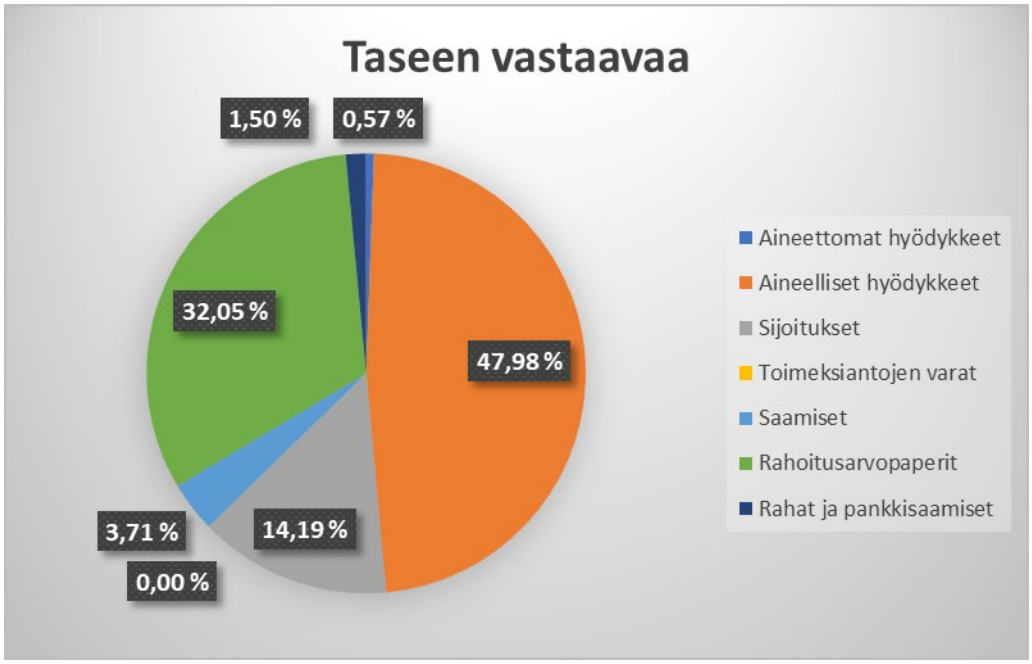

Pysyvien vastaavien arvo taseessa vuonna 2023 oli 49,0 (52,3) miljoonaa euroa, laskua –3,3 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä 48 %:n osuudella taseesta on aineelliset hyödykkeet, joiden arvo on 37,5 (38,6) miljoonaa euroa. Rakennusten arvo taseessa on 25,8 (27,3) ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo 5,5 (5,6) miljoonaa euroa, maa-alueet 4,3 (4,2) miljoonaa euroa sekä koneet ja kalusto 0,8 (0,9) miljoonaa euroa. Ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin on taseessa kirjattu 0,7 (0,3) miljoonaa euroa. Arvo- ja taide-esineitä taseessa on 0,2 (0,2) miljoonan euron edestä.

Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli taseessa 11,1 (13,1) miljoonaa euroa. Laskua -2,1 miljoonaa.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Vaihtuvia vastaavia oli vuoden 2023 lopussa 29,1 (33,7) miljoonaa euroa, laskua 4,6 miljoonaa euroa. Kuhmossa rahoitusarvopaperit ovat vaihtuvien vastaavien merkittävin erä 32,1 %:n taseosuudella. Rahoitusarvopapereiden tasearvo oli vuoden lopussa 25,0 (24,0) miljoonaa euroa, kasvua 1,0 miljoonaa

euroa. Kuhmon rahoitusarvopapereiden markkina-arvo vuoden 2023 lopussa oli 27 465,2 (25 089,5) tuhatta euroa, kasvua 2 375,7 tuhatta euroa (9,47 %). Lyhytaikaiset saamiset olivat 1,7 (2,9) miljoonaa euroa, laskua -1,2 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainasaamisia oli 1,2 (1,2) miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat 1,2 (5,5) miljoonaa euroa, laskua -4,3 miljoonaa euroa.

Vaihtuvien vastaavien pitkäaikaisten saamisten arvo oli 1,2 (1,2) miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten saamisten merkittävien erä on Kuhmon kaupungin 1,2 miljoonan euron lainasaaminen Kuhmon VesiEnergia Oy:ltä. Lyhytaikaisten saamisten arvo on 1,6 (2,9) miljoonaa euroa, josta myyntisaamiset 0,6 (0,6) miljoonaa euroa, lainasaamiset 0,03 (0,2), siirtosaamiset 0,4 (1,7) ja muut saamiset 0,6 (0,4) miljoonaa euroa.

Kaupungin rahoitusarvopaperit esitetään tarkemmin kappaleessa 1.4.

Vastattavaa

Kaavio: Taseen vastattavaa jakaantuminen

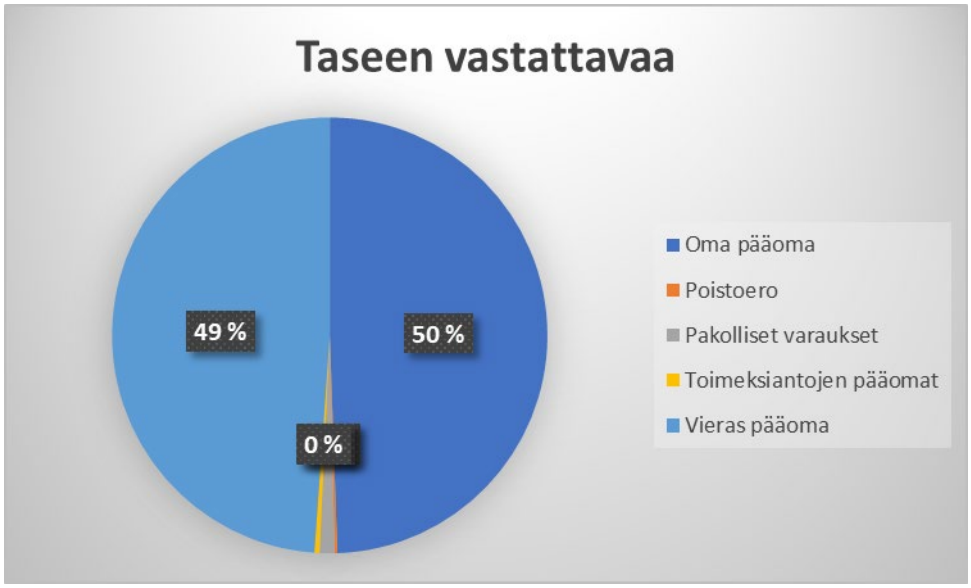

Oma pääoman vuoden 2023 lopussa oli 38,6 (38,5) miljoonaa euroa. Oma pääoman osuus taseen loppusummasta on 49 %. Omasta pääomasta peruspääoma muodostaa 22,2 miljoonaa. Muiden omien rahastojen arvo on 9,8 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien ylijäämä on 5,2 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 1,5 miljoonaa euroa. Taseen kumulatiivinen ylijäämä on vuoden lopussa 6,7 miljoonaa euroa.

Poistoeron arvo taseessa on 0,2 (0,2) miljoonaa euroa. Pakollisten varausten arvo on 0,9 (0,7) miljoonaa euroa. Toimeksiantojen arvo taseessa oli 0,3 (0,3) miljoonaa euroa.

Vieras pääoma vuoden lopussa oli yhteensä 38,2 (46,2) miljoonaa euroa, laskua 8,1 miljoonaa euroa. Lainat pankeilta ja julkisyhteisöiltä olivat 33,3 (41,6) miljoonaa euroa, laskua 8,3 miljoonaa euroa. Talousarviolaina (2,2 milj. e) kilpailutettiin joulukuussa, mutta laina nostettiin vuoden 2024 helmikuun lopulla. Kuntatodistuksia ei ollut käytössä. Saatujen ennakoiden arvo taseessa oli 0,04 (0,04) miljoonaa euroa. Ostovelkojen osuus vieraasta pääomasta oli 1,4 (1,0) miljoonaa euroa, kasvua 0,4 miljoonaa euroa. Liittymismaksujen arvo oli 0,3 (0,3) miljoonaa euroa. Siirtovelat olivat 2,4 (2,6) miljoonaa euroa, laskua 0,2 miljoonaa euroa.

Taulukko: Taseen tunnusluvut

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	49,7	45,1
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	120,2	62,8
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	123,2	64,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	6 660	5 169
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	878,1	666,5
Lainakanta, €/asukas	4 388	5 365
Lainakanta 31.12., 1 000 €	33 283	41 605
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 225	1 385
Leasing- ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	35	634
Asukasmäärä	7 585	7 755

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavarisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella. Jonkinasteisena mittana voidaan pitää 50 %:n velkaisuusastetta, jonka yli tunnusluku ei saisi mennä.

Vuoden 2023 lopussa Kuhmon kaupungin omavaraisuusaste oli 49,7 (45,1) %. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 120,2 (62,8) %. Suhteellisen velkaantumisen %-osuuden suurta kasvua edellisvuoteen verrattuna selittää sote-muutoksen johdosta käyttötulojen pieneminen vero- ja valtionosuustulojen leikkauksen takia.

Kuvio: Lainakannan kehitys, toiminnan ja investointien rahavirta

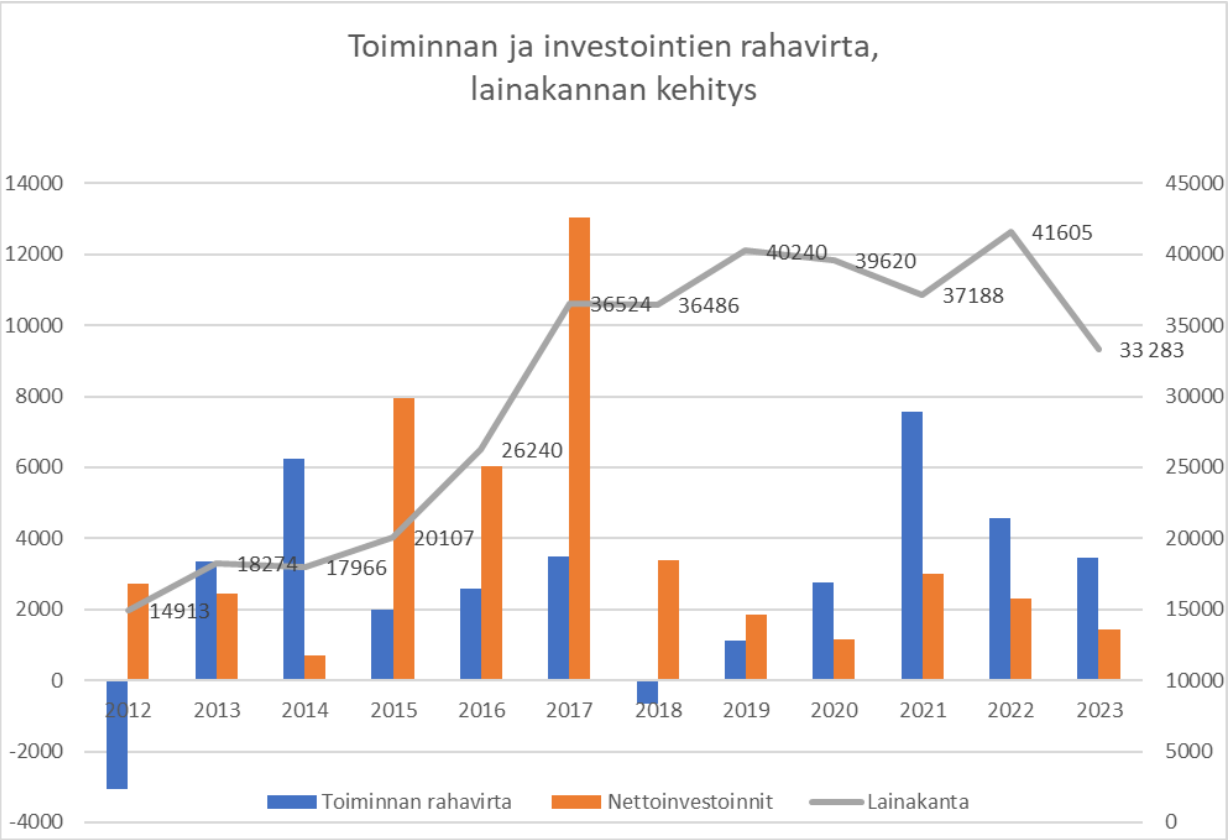

Kuhmon kaupungin lainakanta vuoden 2023 lopussa oli 33,3 (41,6) miljoonaa euroa, laskua 8,3 miljoonaa euroa. Poikkeuksellisen suurta muutosta selittää vuoden 2022 lopussa nostettu 4,5 miljoonan euron talousarviolaina, jolla maksettiin pois vuoden 2023 alussa erääntyneet 4,5 miljoonan euron kuntatodistukset. Vuoden 2023 lopussa kuntatodistuksia ei ollut käytössä. Lainakanta/asukas oli 4 388 (5 365) euroa. Lainkanta/asukas oli 5000-10000 asukkaan kunnissa vuoden 2021 lopussa keskimäärin 3 213 euroa ja vuonna 2022 3 1499 euroa/asukas.

1.3.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja talouden sopeuttamisesta

Sote-uudistus muutti merkittävästi sekä kuntien menoja että tuloja vuonna 2023. Sote-uudistuksen myötä kuntien menoista siirtyi hyvinvointialueille sote- ja pelastuslaitos-menoja 21,9 mrd euroa. Kuntien tuloveroprosentteja pienennettiin 12,64 prosenttiyksiköllä. Tuloveroista siirtyi hyvinvointialueille 13,2 mrd euroa, yhteisöverosta 0,9 mrd euroa ja valtionosuuksista 7,8 mrd euroa. Lisäksi investoinneista siirtyi 0,9 mrd euroa ja lainakannasta 5,1 mrd euroa. Kuntatalouden toiminta- ja investointikulut mukaan lukien sosiaali- ja pelastuspalvelut olivat 31.12.2022 yhteensä noin 50 mrd euroa ja vastaavat toiminta ja investointikulut 1.1.2023 lukien olivat 26 mrd. euroa. (Lähde: Kuntaliitto, Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023, 6.2.2024).

Sotepalvelujen siirryttyä hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta lukien Kuhmon valtionosuudet pienenivät noin 80 prosentilla ja tuloveroprosentti laski 9,36 prosenttiin. Vuodelle 2023 budjetoidut verotulot olivat noin 44 prosenttia tilinpäätökseen 2022 verrattuna.

Kuhmon kaupunginvaltuuston 19.12.2022 hyväksymä vuoden 2023 talousarvio oli 669,8 tuhatta euroa ylijääminen. Tilinpäätös 2023 muodostui 1,5 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

Kainuun soten tilinpäätöksen 2022 ylijäämän palautuksesta Kuhmon osuus oli 1 031,9 tuhatta euroa. Sote-kuntayhtymän tilinpäätös avattiin syksyllä 2023 kuntien maksuosuuksien 2022 tarkistamiseksi. Kuhmon osuus ylijäämästä pieneni -492,5 tuhatta euroa. Oikaisu kirjattiin kaupunginhallituksen menoksi vuodelle 2023 ja se pienensi vuoden 2023 tulosta. Kainuun pelastuslaitoksen varallaolokorvauksen palautuksesta kunnille Kuhmon osuus oli 126,0 tuhatta euroa.

Kuntayhtymän lakkauttamisen myötä ympäristöterveydenhuolto siirretiin Sotkamon kunnalle 1.1.2023 alkaen ja Kuhmon osuudeksi kustannuksista budjetoitiin 311,0 tuhatta euroa, mikä toteutui -41,4 tuhatta euroa pienempänä, koska muun muassa eläinlääkäripalvelua ei saatu tarvetta vastaavasti. Maksuosuuden korotukselle on paineita. Kainuun Liiton maksuosuus oli 291,2 tuhatta euroa.

Kuhmon Yrityssammon osakkeiden tase-arvoon (3 464,9 tuhatta euroa) on tehtävä noin 1 500,0 tuhannen euron alaskirjaus. Alaskirjaus jaksotetaan vuosille 2023-2025, josta vuodelle 2023 kohdennettiin 620,0 tuhatta euroa. Piilolan koulun noin 607,0 euron jäljellä olevaan tasearvoon tehtiin lisäpoisto 300,0 tuhatta euroa. Oppimiskeskuksen asuntolarakennuksen purkuvarus tehtiin 130,0 tuhannen euron suuruisena.

Vuonna 2021 kaupunki sai katettua taseessa olleen 2,6 miljoonan euron alijäämän 5,7 miljoonan euron ylijäämäisellä tuloksella. Vuoden 2021 tulokseen vaikutti merkittävästi 1,45 miljoonan euron harkinnanvarainen valtionosuus. Kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämää vuosilta 2021-2022 yhteensä vajaat 5,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 tulosta paransivat sote-kuntayhtymän purkamiseen liittyvät kertaerät. Vuoden 2023 ylijäämäisen tuloksen jälkeen kaupungilla on puskuria tuleville vuosille yhteensä 6,6 miljoonaa euroa.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelujen ulkoistamista valmisteltiin vuonna 2023 ja palvelu kilpailutettiin syksyllä yhdessä Kainuun hyvinvointialueen sekä Hyrynsalmen ja Ristijärven kuntien kanssa. Kaupunginhallitus hyväksyi 2.10.2023 (§ 242) SOL Palvelut Oy:n ja Vireko Oy:n muodostaman ryhmittymän

jättämän tarjouksen Kuhmon kaupungin ateria- ja puhtaanpitopalveluista. Kuhmon kaupungin osuus hyväksytystä tarjouksesta on 1 259,0 tuhatta euroa vuodessa. Palvelun ulkoistaminen 1.2.2024 alkaen kasvattaa kaupungin menoja, vaikka henkilöstömenoissa saadaan säästöä. Lisäksi ateria- ja puhtauspalveluiden tuottamisesta Kainuun sotelle saatujen myyntituottojen poistuminen näkyy myyntituottojen pienenemisenä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettokustannusten siirtyivät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näkynyt vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöveroista tilittyi vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverojen jako-osuuksien mukaisesti. Kuntatalouden ennustettavuus kuitenkin paranee sote-uudistuksen myötä, mutta kuntien mahdollisuudet sopeuttaa talouttaan menoja karsimalla kapenevat.

Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin. Laskennallinen talouden sopeuttamispaine kasvaa kehyskauden lopussa kaikissa kuntakokoryhmissä. Veropohjan rapautuminen voi olla uhkana varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu sekä muuttotappiokehitys jatkuu ennusteen kaltaisena. Peruspalvelujen valtionosuuden laskennassa painopiste on lapsissa ja nuorissa. Ennusteiden mukaan Kuhmossa perusopetuksen oppilasmäärät pienenee lähes 40 prosenttia vuosikymmen loppuun mennessä. Kouluverkkoselvitys onkin aloitettu vuonna 2023 ja sen valmistui alkuvuodesta 2024. Yli 65-vuotiaiden määrä on jo nyt noin 40 prosenttia. Vuonna 2023 asukasluku pieneni 170 henkilön verran nettomuuton ollessa -52.

Kuntien palkkaratkaisun vaikutus, ansiotasoindeksin kasvaessa vuosina 2023-2024 noin 3,8 prosenttia, oli tiedossa budjetointivaiheessa. Sen lisäksi toteutunutta palkkasumma kasvatti kesäkuussa maksettu kertaerä (479 e/hlö) ja ylimääräinen yhden prosentin suuruinen palkankorotus, joka oli 50 % koko palkkasummasta. Vuoden 2023 alkupuolella tehdyt uudet työmarkkinaratkaisut nostavat kunta-alan palkkoja edellisen lisäksi noin neljä prosenttia vuonna 2024.

Vuoden 2025 alussa voimaan astuu TE-palvelut 2024 -uudistus. Kuntien menot lisääntyvät sekä laajenevien työllisyyspalvelutehtävien menojen että laajentuvan etuuksien maksuvastuun takia. Yksittäisen kunnan maksuun vaikuttaa merkittävästi TE-järjestäjän kanssa tehty sopimus. (Lähde: Kuntaliitto/Mehtonen 12.2.2024.)

Kiinteistön maapohjan verotuksen eriyttäminen yleisestä kiinteistöveroprosentista kasvattaa Kuhmon kiinteistöverotuloja noin 115,0 euroa vuodessa. Uuden Rakentamislain muutokset astuvat voimaan vuoden 2025 alusta lukien. Muutoksella on suora vaikutus kunnan talouteen lupamaksutuottojen ja kiinteistöveron pienemisen kautta. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistuksen piti tulla ensimmäisen kerran voimaan vuoden 2024 kiinteistöverotuksessa, mutta uudistus siirtyy seuraavalle hallituskaudelle.

Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta, kunnille jää merkittävä kiinteistö-, korko- ja rahoitusriski sote- ja pelastustoimen kiinteistöihin liittyen. Kaupunki omistaa kiinteistöt, mutta HVA käyttää niitä valtion määräämällä vuokratasolla. Uudesta sote-aseman toteuttaminen hyvinvointialueen toimesta on viivästynyt. Sote-uudistukseen voi sisältyä vielä ennakoimattomia vaikutuksia.

Vielä lisäpaineita Kuhmon talouteen ja talouden tasapainottamiseen tuovat jo aiempina vuosina suoritetut mittavat investoinnit ja edelleen suunnitelmavuosille kohdistuva suuri investointipaine sekä kaupungin korkea velkaantuneisuus. Suhteellinen velkaantuneisuus-% oli vuoden 2023 120,2, kun tavoiteltava taso on alle 50.

Kaupungin kiinteistöstrategian toimeenpano on pitkittynyt. Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjä kunnostettaessa on varmistettava vuokralaisen tarpeet pitemmällä aikavälillä. Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimuksien irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Kiinteistöstrategian tarkoituksena on helpottaa kiinteistömassan hallintaa. Kiinteistöjen käytön tehostaminen vaikuttaa positiivisesti myös talouteen.

Marraskuun 2023 päätöksen mukaisesti kuntien valtionrahoitusta leikataan vuodesta 2023 vuoteen 2025 -19,4 % eli 0,7 mrd euroa. Päätöksen täytäntöönpanoa lykättiin siten, että leikkaus kohdentuu vuosille 2025-2027. Kuhmon osuus leikkauksesta on noin 600 tuhatta euroa.

Valtion hallitusohjelman toimeenpano 2024 vaikuttaa kuntien talouteen useaa kautta, mutta suurin osa uudistuksista astuu voimaan vuonna 2026. Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus on valmisteluvaiheessa. Sosiaaliturvauudistus ja sen muutokset vaikuttavat muutaman vuoden viiveellä. Te-palveluuudistukseen sisältyy työttömyysetuuksien maksuvastuu kunnille. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen rahoitusmalli uudistuu. Normienpurkutyöllä onnistuessaan voi merkittäviä vaikutuksia kuntatalouteen.

1.4 Muutokset kaupungin toiminnoissa

Kuhmon kaupungin hallinto ja hallintosääntö uudistettiin uuden valtuustokauden alkuun vuonna 2021. Kuhmon kaupunki siirtyi hallinnossaan valiokuntamalliin. Valiokunnat ovat hallintosäännön mukaan päätöksiä tekeviä elimiä.

Kuvio: Kuhmon kaupungin hallintomalli

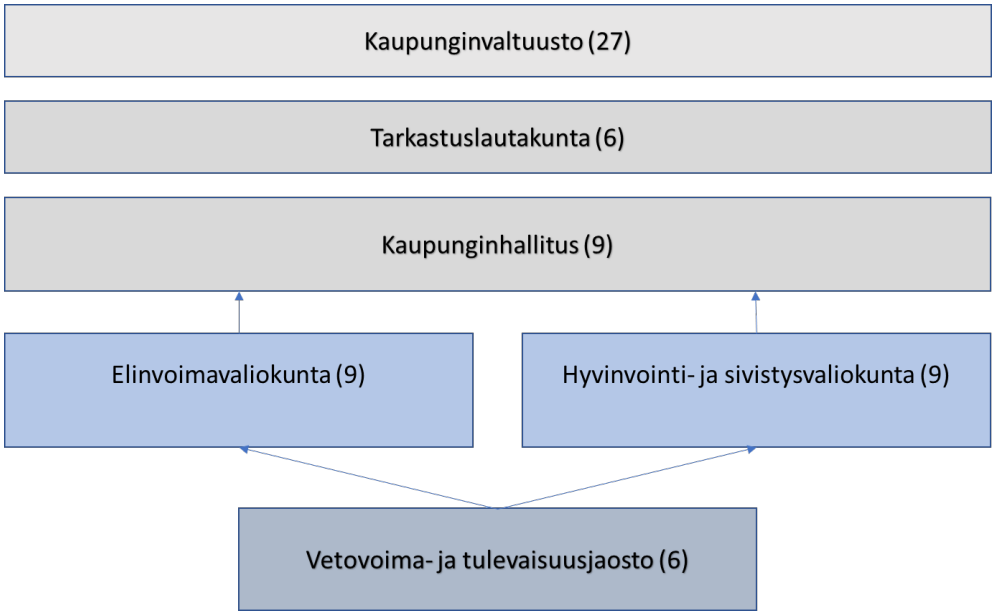

Elinvoimavaliokunnan tehtäväalueina ovat:

- matkailu
- elinvoimapalvelut
- Woodpolis
- työllisyyden edistäminen
- kuljetuspalveluiden osalta reittiliikenne ja saavutettavuus
- rakentamisen neuvonta ja valvonta
- ympäristönsuojelu
- väestönsuojelu
- väestönsuojelu sekä öljyntorjunta siltä osin kuin kyseisiä tehtäviä ei alueellisen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksella ole siirretty pelastuslaitokselle
- rakennushankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen
- kaavoitus ja maankäyttö
- mittaustoimi
- hulevesiasiat
- yksityistiepalvelut
- kunnallisten laitosten vaatimat tukitoiminnot
- liikuntapaikat

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan tehtävätaleina ovat:

- hyvinvointityö
- varhaiskasvatus
- perusopetus
- nuorisopalvelut
- lukiokoulutus
- oppivelvollisuuslaissa säädetyt tehtävät
- musiikkiopisto
- kansalaisopisto

- kulttuuri-, museo-, tapahtuma-, ja kirjastopalvelut
- terveysliikunta ja liikuntapalvelut
- koulukuljetukset

Vetovoima- ja tulevaisuusjaoston tehtävät:

- jaosto ohjaa esittelijän aloitteesta asioiden valmistelua ja käy niistä keskustelua
- jaoston vastuulla on erityisesti eri palvelualueiden välinen ennakointi-, strategia-, ohjelma- ja tulevaisuustyö, jolla tähdätään veto- ja pitovoiman sekä osallisuuden lisäämiseen
- jaosto tekee esityksiä ja toimenpidesuosituksia valiokunnille ja kaupunginhallitukselle
- jaostolla ei ole päätöksenteko-oikeutta
- jaoston kokouksista laaditaan julkinen muistio
- jaosto kokoontuu vähintään 4 kertaa vuodessa

Valiokunnissa ja jaostossa käydään myös asioita pohjustavaa keskustelua.

Kuhmon kaupungin operatiivisen toiminnan organisaatio

Kuhmon kaupungin organisaatiota uudistettiin vuoden 2020 aikana. Hallintomallin uudistamisen yhteydessä operatiivista organisaatiota ei muutettu.

Kuvio: Kuhmon kaupungin operatiivinen organisaatio

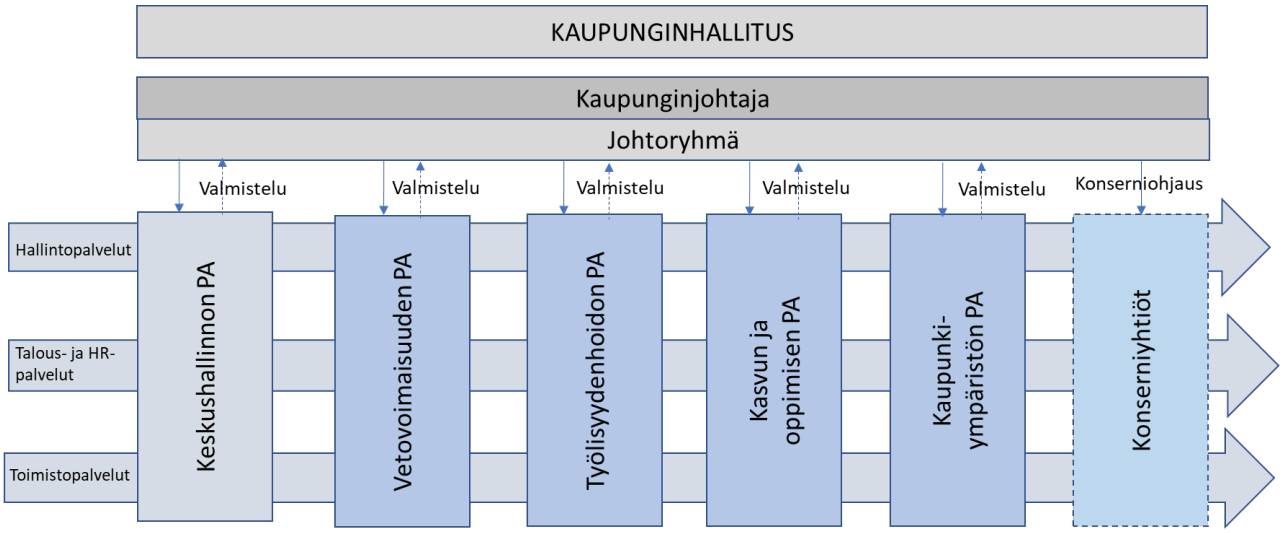

Kuhmon kaupungin strategia

Kuhmon kaupungin strategia uudistettiin vuoden 2021 aikana ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2021.

Kaupunkikonsernin rakenne

Kuhmon kaupungin vesiliiketoiminta apportoitiin osaksi Kuhmon Lämpöenergia Oy:n toimintaa 1.1.2021 alkaen. Yhtiön nimi muutettiin Kuhmon VesiEnergia Oy:ksi. yhtiö on Kuhmon kaupungin täysin omistama tytäryhtiö.

Kiinteistöjärjestelyt

Kaupungin osakkuusyhtiö (22,65 %) Kuhmon Sampo Kiinteistöt Oy ajautui talousvaikeuksiin Kuhmon Elementti Sampo Oy:n tehtyä konkurssin keväällä 2022. Toimet Kuhmon Sampo Kiinteistöjen alas ajamiseksi tehtiin vuonna 2022 (kv12.12.2022 § 79).

Muutokset kuntayhtymissä

Kainuun sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän toiminta lakkasi 31.12.2022.

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopapereiden allokaatiossa ei tapahtunut vuosien 2022-2023 aikana muutoksia.

Kuhmon rahoitusarvopapereiden markkina-arvo vuoden 2023 lopussa oli 27 465,2 (25 089,5) tuhatta euroa, kasvua 2 375,7 tuhatta euroa (9,47 %).

Sijoitusten markkina-arvo ja kasvu kahden varainhoitajan välillä jakaantuu seuraavasti:

Evli Pankki Oyj 17 393,4 (15 844,3), kasvua 1 549,1 tuhatta euroa, 9,78 %
Op Varainhoito Oy 10 071,7 (9 245,1), kasvua 826,6 tuhatta euroa, 8,94 %

Rahoituksen allokaatiot ovat:

Evli Pankki Oyj:

Korkosijoitukset	30 %
Osakesijoitukset	30 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	40 %; Health Care (100 %)

Op Varainhoito Oy:

Korkosijoitukset	30 %
Osakesijoitukset	30 %
Vaihtoehtoiset	40 %

OP Toimitilat 33 %
OP Vuokratuotto 13 %
OP Asunto/tonttirah. 30 %
OP Metsänomistaja 25 %

Rahasto OP	Kpl	Hinta/kpl	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Kurssi	Markkina-arvo
JPMorgan Europe Research Enhan	6 210,00	37,11	230 437,01	**230 437,01**	39,17	243 245,70
JPMorgan US Research Enhanced	9 484,00	40,65	385 559,70	**385 559,70**	42,73	405 251,32
OP-Amerikka Indeksi II A (kasvu)	1 674,95	354,97	594 562,31	**594 562,31**	403,37	675 623,73
OP-Amerikka Pienyhtiöt A (kasvu)	539,8373	229,17	123 712,99	**123 712,99**	257,98	139 267,23
OP-EMD Hard Currency Corporate IG	476,42	108,41	51 648,35	**51 648,35**	111,31	53 029,88
OP-EMD Hard Currency Sovereign A	808,0613	161,59	130 574,72	**130 574,72**	172,30	139 228,96
OP-EMD Local Currency A (kasvu)	569,86	136,06	77 537,74	**77 537,74**	141,30	80 521,32
OP-Eurooppa Indeksi II A (kasvu)	2 139,77	169,75	363 234,74	**363 234,74**	190,41	407 434,54
OP-Eurooppa Nousevat Tähdet A	1 341,07	113,73	152 521,87	**152 521,87**	124,80	167 365,05
OP-High Yield A (kasvu)	1 316,69	197,21	259 665,48	**259 665,48**	217,83	286 815,56
OP-Japanin Tähdet A (kasvu)	1 256,65	124,82	156 856,88	**156 856,88**	128,57	161 567,37
OP-Kehittyvät Osakemarkkinat A	3 447,41	150,4	518 473,30	**509 262,99**	154,45	532 451,87
OP-Metsänomistaja B (tuotto)	6438,7408	126,55	814 804,62	**814 804,62**	175,90	1 132 574,51
OP-Obligaatio Prima A (kasvu)	2434,6667	174,18	424 076,45	**420 662,59**	175,91	428 282,22
OP-Suomi Indeksi II A (kasvu)	2 168,70	118,96	257 991,94	**256 369,22**	123,94	268 788,65
OP-Suomi Pienyhtiöt A (kasvu)	88,0341	591,85	52 103,12	**48 543,31**	564,50	49 695,25
OP-Vuokratuotto II B (tuotto)	3 201,54	112,27	359 441,14	**359 441,14**	129,39	414 247,56
OP-Yrityslaina A (kasvu)	8 671,97	195,04	1 691 363,03	**1 676 341,32**	201,54	1 747 749,38
Sijoitusvakuutus						
OPVH Kapitalisaatiosopimus 68-	2 008 000,00	1,00	2 008 000,00	**2 008 000,00**	1,30	2 601 557,31
VanEck Morningstar US Sustainable Wi	2 804	44,52	124 835,66	**124 835,66**	44,88	**137 045,51**
				8 744 572,64		**10 071 742,92**

Rahasto EVLI	Kpl	Hinta/kpl	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Kurssi	Markkina-arvo
Alma Platinum Quantica Managed	77,205	1 295,26	100 000,34	**100 000,34**	1 343,03	103 688,63
Amundi ETF Stoxx Europe 50 UCI	1 358,00	100,62	136 648,07	**136 648,07**	106,66	144 844,28
AQR Sustainable Corporate Arbitrage	1 011,25	98,89	100 000,00	**100 000,00**	103,39	104 553,49
BGF European High Yield Bond Fund	13 067,91	9,53	124 474,52	**124 474,52**	10,74	140 349,35
BSF European Absolute Return Fund	609,02	164,2	100 000,74	**100 000,74**	169,64	103 314,15
Emerging Markets Debt Opportun	27 598,36	9,91	273 499,76	**273 499,76**	10,81	298 338,28
Evli Euro Likvidi B	8 347,46	26,10	217 887,72	**217 887,72**	26,45	220 790,34
Evli Eurooppa B	1 026,12	154,44	158 473,15	**158 473,15**	174,69	179 248,45
Evli European Investment Grade	5 749,21	85,31	490 444,96	**488 535,82**	87,78	504 660,20
Evli European Investment Grade	1 569,72	190,31	298 735,16	**298 735,16**	201,60	316 460,44
Evli Green Corporate Bond A	2 668,88	99,79	266 330,46	**225 226,93**	84,39	225 226,93
Evli Healthcare I voitonjakolaina D	5 000 000,00	1,00	5 000 000,00	**5 000 000,00**	1,03	5 151 395,00
Evli High Yield Yrityslaina A	166,16	125,27	20 814,14	**20 814,14**	132,92	22 085,56
Evli High Yield Yrityslaina B	898,99	285,67	256 817,24	**256 817,24**	305,30	274 464,45
Evli kehittyvät markkinat yrityslaina	2 603,16	116,12	302 271,15	**287 100,29**	110,29	287 100,29
Evli Leveraged Loan Fund	2 800,00	100,00	280 000,00	**280 000,00**	100,31	280 859,60
Evli Lyhyt Yrityslaina B	2 711,31	28,67	77 739,35	**77 739,35**	30,30	82 163,64
Evli Nordic Corporate Bond B	210,91	135,33	28 543,03	**28 543,03**	144,01	30 372,03
Evli Osakefaktori Eurooppa B	722,44	138,42	100 000,00	**100 000,00**	154,73	111 780,80
Evli Osakefaktori Maailma B	2 474,19	100,90	249 645,87	**249 645,87**	137,92	341 230,42
Evli Osakefaktori USA B	4 155,10	183,39	761 983,62	**761 983,62**	198,06	822 949,86
Evli Pohjois-Amerikka B	1 924,90	455,60	876 983,11	**876 983,11**	509,40	980 543,30
Evli Q7	4 221,30	118,45	500 000,00	**500 000,00**	126,76	535 074,75
Evli Suomi Pienyhtiöt B	855,45	483,69	413 777,60	**412 887,50**	558,37	477 659,16
Evli Suomi Select B	12 675,67	50,41	639 005,51	**639 005,51**	54,49	690 646,36
GAM Star Cat Bond Fund	6 897,64	14,50	99 999,97	**99 999,97**	15,63	107 834,25
Ishares Em. Mark. Gov Bond Hdg	8 962,08	93,58	838 699,61	**835 110,92**	99,74	893 877,94
iShares Euro Investment Grade	24 345,89	9,91	241 191,07	**241 191,07**	10,18	247 841,13
iShares MSCI EM ESG Enhanced U	24 943,00	4,57	114 022,55	**114 022,55**	4,86	121 148,15
iShares MSCI Europe ESG Enhanced	17 841,00	5,97	106 475,12	**106 475,12**	6,91	123 192,11
iShares MSCI Europe UCITS ETF	2 151,00	71,21	153 166,69	**153 166,69**	72,18	155 259,18
iShares MSCI Japan ESG Enhanced	40 937,00	5,61	229 618,58	**227 619,31**	5,85	239 317,70
iShares MSCI USA ESG Enhanced	154 121,00	7,07	1 089 150,66	**1 089 150,66**	7,86	1 211 391,06
JPM Global Macro Opportunities Acc	549,30	182,05	99 999,91	**91 249,55**	166,12	91 249,55
Lumyna Bofa MLCX Commodity	498,95	200,42	99 999,97	**97 121,01**	194,65	97 121,01
Sijoitusrahasto Evli USA Kasvu	14 589,53	103,18	1 505 315,50	**1 505 315,50**	114,84	1 675 403,43
				16 275 424,22		**17 393 435,27**

Sijoitukset yhteensä				**25 019 996,86**		**27 465 178,19**

1.5 Kaupungin henkilöstö 31.12.2023

Henkilöstömäärä ilmoitetaan vuoden viimeisen päivän (31.12.) tilanteen mukaan. Henkilöstömäärässä yksi henkilö lasketaan vain yhden kerran, vaikka hänellä olisi useampi kuin yksi palvelussuhde Kuhmon kaupungille.

Kuhmon kaupungin vuoden viimeisen päivän 31.12. (suluissa vertailuvuosi 2022) mukainen henkilöstömäärä on 328 (333) henkilöä, ilman työllistettyjä 310 (307) henkilöä. Vakituisen henkilöstön määrä on vähentynyt -12 (-20) henkilöllä ja määräaikaisten -4 (+21) henkilöllä. Työllistettyjä on edellisvuoteen verrattuna 7 henkilöä vähemmän.

Palvelualue	Määräaikainen	Työllistetty	Vakinainen	Kaikki yhteensä	Muutos 22-23 vakituiset
Kaupunginhallitus			1	1	-
Keskushallinnon palvelualue	1		9	10	-1
Vetovoimaisuuden palvelualue	7	1	14	22	1
Työllisyyden edistämisen palvelualue	1	15	3	19	-1
Kasvun ja oppimisen palvelualue	53	1	137	191	-5
Kaupunkiympäristön palvelulaue	19	1	65	85	-6
Kaikki yhteensä	81	18	229	328	-12

Vakituisia virka- ja työsuhteita päättyi vuoden 2023 aikana 29 (20) ja alkoi 16 (20). Eläkkeelle siirtyi 15 (10) vakituista henkilöä ja 14 (10) henkilön palvelussuhde päättyi muista syistä.

Kuhmon kaupungin henkilöstömäärä (pl. työllistetyt) vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan on 4,06 %(3,97 %) koko Kuhmon kaupungin väestöstä. Suhdeluku on vaihdellut hieman eri vuosien välillä, vuonna 2021 vastaava luku oli 3,87 % väestö- ja henkilöstömäärän muutosten mukaisesti.

Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti. Osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin. Alla henkilötyövuodet palkallisten palveluksessaolopäivien mukaisesti raportoituna. Toteutuneet henkilötyövuodet olivat viime vuonna 313,62 (309,6) ja vuonna 2021 297,3 .

Palvelualue	Toteutunut htv 2023	Toteutunut htv 2022	Muutos tot 23-22
Kaupunginhallitus	0,59	1,0	-0,4
Keskushallinnon palvelualue	11,3	11,9	-0,6
Vetovoimaisuuden palvelualue	18,72	18,4	0,3
Työllisyyden edistämisen palvelualue	17,75	17,3	0,4
Kasvun ja opppimisen palvelualue	181,51	178,6	2,9
Kaupunkiympäristön palvelualue	83,75	82,4	1,4
Kaikki Yhteensä	313,62	309,6	4,0

Keskushallinnon palvelualueelta poistui henkilötyövuosia eläköitymisten vuoksi.

Työllisyyden edistämisen ja vetovoimaisuuden palvelualueen henkilötyövuodet pysyivät lähes ennallaan. Elinvoimapalveluissa alkoi useita projekteja syksyllä 2023 ja vuoden 2024 alussa. Nämä tulevat näkymään kuluvan vuoden henkilöstömäärissä.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella henkilötyövuosien lisäys jakaantuu niin, että varhaiskasvatuksessa perhepäivähoidosta on vähentynyt +3,8 ja päiväkoteihin on tullut lisää +6,6 henkilötyövuotta.

Kaupunkiympäristön palvelualueella henkilötyövuosia tuli lisää kunnallistekniikan määräaikaisista kausityöntekijöistä +2,9 ja vähennystä ruoka- ja siivouspalveluista -2,6 henkilötyövuotta.

Palvelussuhteen laatu	2023	2022	2021
Toistaiseksi palkattu	197,58	208,3	213,0
Määräaikaisesti palkatut	96,63	82,8	74,3
Työllistämisvaroin palkatut	19,33	18,4	10,0
Kaikki yhteensä	313,54	309,6	297,3

Vuonna 2023 vakituisen henkilöstön henkilötyövuodet vähenivät -10,8 (-4,7) ja määräaikaisten lisääntyi +13,8 (+8,6). Kesä- ja kausityöntekijöitä oli 11,8 (10,3) henkilötyövuoden verran. Palkkatuella työllistettyjä oli koko kaupungin henkilöstöstä 19,33 (18,4) henkilötyövuotta. Projektirahoituksen piirissä oli kaikilla palvelualueilla 5,7 (11,8) henkilötyövuotta, mikä oli -6,1 henkilötyövuotta vähemmän, kuin vuonna 2022.

Terveysperusteisia poissaoloja toteutui 4943 kalenteripäivää, sairauspoissaoloprosentti oli 5,7 %. (6,8 % vuonna 2022).

Kaupungin henkilöstölle toteutettiin työhyvinvointikysely syksyllä 2023. Kysely toteutettiin toista kertaa samalla formaatilla, missä vastaaja valitsi viisi tekijää, jotka vaikuttavat työntekijöiden kokemukseen työpaikastaan. Näiden valintojen perusteella merkityksellisimmäksi asiaksi organisaatiossa tuli työn ja vapaa-ajan tasapaino. Työhyvinvointikyselyllä seurattiin myös suositteluhalukkuutta. Arvo oli parantunut selkeästi edellisestä kyselystä. eNPS-indeksi (suositteluhalukkuus) oli 10 (vuonna 2022 eNPS oli -2).

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitellään erillisessä henkilöstöraportissa 2023.

1.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä, kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 17.12.2013 ja hyväksyi kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Kaupunginvaltuusto on 18.3.2014 hyväksynyt konserniohjeen, joka määrittää vastuut ja toimintaperiaatteet, joilla kaupunkikonserniin kuuluvia yksiköitä ja yhtiöitä johdetaan kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 10.2.2015 Kuhmon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjelman.

Hallintosääntö

Kuhmon kaupungin hallintosääntö uudistettiin viimeksi 28.6.2021. Muutokset hallintosääntöön koskivat uutta hallintomallia.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Kuhmon kaupungin strategiset riskit päivitettiin strategian uudistamisen myötä vuonna 2021 ja niitä on päivitetty vuoden 2023 aikana.

Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	Riski	Syy	Seuraus	Riskiluku			Toimenpiteet
				TN	VS	RL	
Kestävä kaupunki • Rakennamme puusta • Vaikutamme hankinnoilla • Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia • Sopeutamme infrastruktuuria • Pitkän aikavälin talouden tasapaino • Fiksu omistaminen •	Talouden (epätasapaino) ja ylivelkaantuminen	Velkaantuneisuus, investointipaineet, korkojen nousu	Joudumme karsimaan palveluja, emme pysty tekemään haluamiamme investointeja	4	5	20	Investointien ajoittaminen, kiinteistöstrategian toimenpiteistäminen.
	Epäonnistumme säännöllisesti hankinnoissa	Ei ole riittävää osaamista ja resursseja hankintoihin Huono hankintaosaaminen	Syntyy välillisiä kustannuksia ja aikaa kuluu hukkaan valituksissa Kehittäminen kärsii	3	4	12	Uudenlainen hankintayhteistyö Kainuun kuntien kanssa. Tulevat rekrytoinnit ja hankintaosaamisen kasvattaminen, edunvalvonta
	Emme pysty hyödyntämään vihreän siirtymän madollisuuksia	Osaamisen puute, vihreän siirtymää ei ymmärretä laajasti	Kehitys taantuu	2	5	10	Osaamisen lisääminen
	Ei ostajia tyhjille kiinteistöille, epätoivotut kiinteistösijoittajat, yksityisten omistamia tiloja siirtyy "vääriin käsiin" ja tyhjilleen; valtion omistamat tilat siirtymässä kunnan omistukseen	Markkinatilanne; emme kykene tekemään valintoja ajoissa; epätoivottuja ostajia liikkeellä	Turhat kustannukset; kaupunkikuvan ja katukuvan heikkeneminen	4	4	16	Kiinteistöstrategian toteuttaminen; viestintä riskeistä kiinteistöasioissa myös yksityisille kiinteistöjen omistajille
	Valtiojohtoiset normimuutokset	Valtion talouden tasapainottaminen; Kainuun hyvinvointialueen talous ja selviytyminen	Emme voi itse vaikuttaa kuntamme palveluiden tuottamiseen, palvelut tuotetaan keskitetysti ja etäällä kuntalaisistamme; tyhjilleen jäävät sote-tilat	2	2	4	Edunvalvonta; strateginen ja operatiivinen yhteistyö kuntien ja Kainuun hyvinvointialueen välillä
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne • Kestävä matkailu ja luovat alat kasvavat • Woodpolis = Kainuun metsäbiotalouden keskus • Julkisia ja yksityisiä investointeja tehdään • Saamme osaajia • Tulomuuttopalvelut kunnossa • Yrittäjämyönteinen kaupunki	Työvoiman saatavuus, emme saa osaajia Kuhmoon ja Kuhmon kaupungille	Kansallinen tilanne, syrjäinen sijainti, palkkataso Kuhmossa; saavutettavuus, ei riittävästi veto- ja pitovoimaa	Yritysten menettäminen, laajennusinvestointien estyminen	5	5	25	Kuhmon brändin jalkauttamisen jatkaminen, verkottuminen rekrytoinnissa Kotouttamistyön ottaminen haltuun, muuttajaprofiloinnit
	Yrittäjyyden vaje ja yrityspohjan kapeus, matkailun investoinnit eivät toteudu; markkinatilanne, hintojen ja korkojen nousu	Väestöpohja, kysyntä, yrittäjäaineksen puute, rahoituksen saatavuus	Investoinnit ja yritysten liiketoiminnan kasvu estyy Kuhmossa	5	5	25	Yrittäjäystävällinen elinkeinopolitiikka, Kuhmon brändin jalkauttamisen jatkaminen, hanketoiminta, yritysneuvonta, ideapajat, yrittäjärekrytointi, investorihankinta, edunvalvonta, Invest in Kainuu
	Kuhmon petotilanne	Petopolitiikka, kaatolupatilanne; negatiivinen media-	Metsästysmatkailun kehittäminen vaarantuu	5	3	15	Aktiivinen viestintä ja edunvalvonta; yhteistyö

	Kainuun muut kunnat eivät sitoudu puu-/hybridirakentamiseen	julkisuus Yritysvaikutuksia ei tunneta	Tiedottaminen/osaamisen lisääminen				
	Yritysten riskirahoituksen saatavuus	Pankkien riskinormit ja varovaisuus	Entistä taantuvampi alue Yritysten perustaminen ja kehittäminen vaikeutuu	4	4	16	Yrityksille tukea rahoituksen hakemiseen
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä – hyvinvoivat kuhmolaiset • Turvallinen ja avoin kaupunki • Aktiiviset toimijat • Osalliset ihmiset	Resurssit eivät riitä palveluiden tuottamiseen (totutu/haluttu palvelutaso)	Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys	Palvelujen tai toimintatapojen muuttuminen; vaihtoehtona talouden tasapainon järkkyminen	4	3	12	Palvelujen muotoilu; toimintatapojen muuttuminen, toimintojen digitalisointi soveltuvin osin, sopimusperustaisuus yhteistyössä yhdistysten kanssa
• Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet • Elämän murroskohdat ja ikä huomioidaan	Kuntalaiset eivät tunne voivansa vaikuttaa riittävästi Kuhmon palveluihin ja päätöksiin	Emme löydä tai käytä riittävän monipuolisia ja aktivoivia viestintä- ja vaikuttamiskanavia	Heikko asukastyytyväisyys ja passiivisuus	2	1	2	Liikkuminen kuntalaisten parissa, www-sivujen ja sähköisten mahdollisuuksien hyödyntäminen, hyvinvointijohtaminen, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto-työskentelyssä onnistuminen.
	Elinvoimaisen yhdistystoiminnan hiipuminen	Liian monia yhdistyksiä, aktiivisia toimijoita ei riitä	Negatiivinen vaikutus elinvoimaan ja osallisuuteen	4	2	8	Tulevaisuus-työpaja; keskustelu yhdistysten kanssa
	Yksittäisten asiakkaiden kuljetus	Samalle reitille ei tarpeeksi kysyntää	Kaupungin osuus kustannuksista suuri				
• Asiointiliikenne				2	2	4	Kimppakyytien ym. hyödyntäminen
• Työllisyyden edistäminen	TE-palvelujen siirrossa kaupungille ei onnistuta: paikallinen työllisyysekosysteemi ei toimi, ei saada riittävästi osaavia viranhaltijoita työllisyysohjaajiksi tai valtionosuutena saatava rahoitus ei riitä.	Eri toimijoiden välinen yhteistyö ei toimi, valtiolähtöiset normimuutokset vaikuttavat paikallista työllisyysekosysteemiä heikentävästi, kunta ei saa/löydä riittävästi osaavia viranhaltijoita työllisyysohjaajiksi, riittämätön rahoitusvolyymi valtiolta.	KELA:n passiivityömarkkinatuen maksut kasvavat hallitsemattomasti, työnhakijoille ja yrityksille ei pystytä tuottamaan vaikuttavaa ja riittävän nopeasti tarjottavaa palvelua, palveluita joudutaan karsimaan alle tarvittavan minimin.	3	4	12	Aktiivinen valmistautumisen jatkaminen TE-palvelujen siirtymiseen kaupungin tuottamiksi vuoden 2025 alussa. Yhteistyö Kainuun-Koillismaan työllisyysalueen kuntien välillä ja Kuhmon paikallisten toimijoiden välillä. Etupainotteinen ja aktiivinen vaikuttaminen TE-hallinnosta siirtyvien ja/tai rekrytoitavien viranhaltijoiden riittävään määrään. Lainsäädäntöön vaikuttaminen yhteistyössä Kuntaliiton ja muiden työllisyysalueen kuntien kanssa. (Lisätty 19.3.2024)
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki • Kuhmon aluebrändi tunnetaan • Luotettava yhteistyökumppani • Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa	Kuhmolaiset eivät ota brändiä omakseen ja osallistu viestimiseen. Emme vakuuta toimijoita Suomen metsäkeskeisimpänä kaupunkina.	Brändin jalkauttaminen jää kesken emmekä vie sitä systemaattisesti käytäntöön. Sisältö ei vastaa brändikuvaa.	Emme saavuta kohderyhmiämme ja häviämme veto- ja pitovoimassa. Bränditunnettuus heikko.	2	4	8	Brändin systemaattisen jalkauttamisen jatkaminen, brändilähettilät, Sammon takoja 2024. Syvennetään brändin syvempää olemusta toimintatapana
• Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa • Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia	Menetämme Unescon kirjallisuuskaupunki-statuksen	Emme ole kyenneet toiminnallamme vakuuttamaan arvioijia.	Negatiivinen imago statuksen menettämisestä. Resurssien hukkaa, kun yhteistyöverkosto, johon on panostettu, häviää.	2	3	6	Valmistaudutaan hyvin arviointiin ja toteutetaan systemaattisesti sovittua suunnitelmaa yhteistyökumppaneiden kanssa. Otetaan KV-verkostosta kaikki hyöty irti.
	Raja on kiinni pitkään ja emme löydä korvaavia tapoja yhteistyöhön	Globaali koronatilanne. Oma laiskuus miettiä yhteistyön muotoja.	Yhteistyökumppani panostaa sinne, missä on kykyä uusintaa toimintatapoja.	5	4	20	Rajakuntayhteistyö, lasten- ja nuorten kansainvälisyys.
Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille • Kannustava varhaiskasvatus • Yhteisöllinen ja turvallinen perusopetus	Pätevien työntekijöiden rekrytoinnissa ei onnistuta kasvun ja oppimisen palvelualueella.	Kuhmon kaupunkia ei koeta kiinnostavaksi työantajaksi.	Kasvatuksen ja opetuksen laatu kärsii ja nuorten jatko-opintomahdollisuudet vaarantuvat.	3	3	9	Panostetaan kehittämiseen ja mielekkäisiin tehtäväkokonaisuuksiin sekä työvointiin, tiedotetaan hyvistä käytänteistä.
• Vetovoimainen oma lukio • Ammattiin voi opiskella Kuhmossa • Laadukkaat elinikäiset oppimisen palvelut ja taiteen perusopetus	Lukioon hakeutuvien suhteellinen osuus ikäluokasta vähenee.	Nuoret haluavat pois Kuhmosta tai opiskella toisella asteella Kuhmon ulkopuolella.	Lukion rahoitus pienenee merkittävästi ja toimina kuihtuu, Taitotehtaan toiminta loppuu.	2	2	4	Kehitetään uutta markkinointimateriaalia, kohdennetaan markkinointia myös ulkomaille.
	Taitotehtaan toimintamalli kuihtuu	Opiskelijat haluavat opiskella isommissa yksiköissä tai sellaisia aloja, jotka eivät ole mahdollisia Taitotehtaassa, yrittäjien innostus toimintamalliin laantuu.	Työvoimapula pahenee ja yritysten toimintaedellytykset häviävät.	3	3	9	Taitotehdasta markkinoidaan aktiivisesti monilla kanavilla. Yhteistyön tiivistäminen KAO:n kanssa + jatkokehityshankkkeelle saatu rahoitus
	Käyttäjien määrä vähenee ennakoitua nopeammin ja sitä ei kyetä huomioimaan.	Kuhmo kärsii kovasta muuttotappiosta tai kiinnostus itsensä kehittämiseen	Palveluja ei pystytä tarjoamaan, koska opettajia ei saada vähäisten tuntimää-				Tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen sekä taiteen perusopetukseen, murretaan raja-aitoja uuden kokei-

		vähenee voimakkaasti tai aalloissa.	rien vuoksi. Pätevä henkilöstö muuttaa paikkakunnalta.				lussa, tiivistetään kaupungin yksiköiden yhteistyötä ja yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Muuttajien profilointi ja palvelupolkujen luominen
	Taiteen perusopetuksen valtionosuus pienenee.	Taiteen perusopetuksen tuomia hyötyjä ei havaita.	Opettajien työpanosta ei voida käyttää, he muuttavat pois paikkakunnalta.				
• Koulukuljetukset • Ikäluokkien pieneneminen	Reittien optimointi Työn riittäminen nykyiselle henkilöstölle	Kustannusten hallinta Ikäluokkien pieneneminen	Koulumatkojen kesto pitenee, lukiolaiset eivät mahdu kyytiin Työikäisten muutto toisille paikkakunnille	2	2	4	Kuhmon hyvien asioiden jatkuva esiin nostaminen.
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö • Hyvä palveluasenne • Valmentava johtajuus • Itseohjautuvat tiimit • Salliva kokeilukulttuuri • Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö	Epäonnistuminen osaamisen hallinnassa, epäonnistuminen rekrytoinneissa, pitovoima?	Eläköitymiset ja taloudelliset paineet pakottavat vähentämään rekrytointeja	Palvelujen laadun heikkeneminen, henkilöstön jaksaminen, tyytymättömät asiakkaat	3	3	9	Strategisten osaamisten määrittäminen, henkilöstö-/ koulutussuunnitelma, tehtäväkuvien muotoilu vastaamaan uutta tarvetta, positiivinen viestintä rekrytointien yhteydessä
	Henkilöstön jaksaminen ja työtyytyväisyys	Esimies- ja alaistaidot, työyhteisöosaaminen	Huonosti motivoitunut henkilöstö, huono työnantajakuva	3	3	9	Työkykyjohtaminen. Esihenkilötaitojen kehittäminen. Alaistaitojen kehittäminen
	Työyhteisö ei halua tehdä mitään yhdessä	Yhdessä toimimista ja tilaisuuksia ei suunnitella.	Työnimua ja kollektiivista tukea ei tunneta organisaatiossa	2	4	8	Yhteiset ja vetovoimaiset tapahtumat ja tilaisuudet, yhdessä kehittäminen

TN = riskin toteutumisen todennäköisyys (1 – 5)
VS = riskin vaikuttavuus (1 – 5)
RL = riskiluku (todennäköisyys- ja vaikuttavuuslukujen tulo)

Kommentit strategisiin riskeihin

Riskeihin liittyviä havaintoja maaliskuussa 2024:

- Talousarvio 2024 ja suunnitelmavuodet 2025-2026 ovat alijäämäiset (yhteensä 684,0 tuhatta euroa).
- Kunnan taloutta heiluttaa merkittävästi osakemarkkinoiden kurssivaihtelut.
- Korkomenojen ja lainamäärän kasvu rasittavat kunnan maksuvalmiutta. Investointeja on pystyttävä jaksottamaan tuleville vuosille siten, että lainojen lyhennyksistä selvitään.
- Talouden elpymistä hidastavat työmarkkinauudistukseen ja sosiaaliturvaan liittyvät näkemyserot hallituksen ja ammattiyhdistysliikkeiden välillä. Verotulot budjetoidaan veroennustekehikon mukaisesti.
- Valtionosuuksien 2023 lisäleikkauksen vaikutus Kuhmon valtionosuuksiin on noin 600 tuhatta euroa vuosina 2025-2027. Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus on valmisteluvaiheessa.
- Valtion hallitusohjelman toimeenpano 2024 vaikuttaa kuntien talouteen useaa kautta, mutta suuri osa uudistuksista astuu voimaan vuonna 2026.
- Sosiaali- ja työttömyysturvan muutoksien mahdolliset negatiivisiin vaikutuksiin on varauduttava. Uudistuksen epäonnistuessa toimeentulotuen tarve kasvaa. Kunnalla on toimeentulotukikustannusten rahoitusvastuu 50 % kustannuksista verotuksen kautta.
- Te-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Uudistukseen sisältyviä riskejä: paikallinen työllisyysekosysteemi ei toimi, ei saada riittävästi osaavia viranhaltijoita työllisyysohjaajiksi tai valtionosuutena saatava rahoitus ei riitä. Kelan passiivityömarkkinatukien kasvu hallitsemattomasti.
- Uuden Rakentamislain johdosta vuoden 2025 alusta johtuvat muutokset. Muutoksen suora vaikutus kunnan talouteen lupamaksutuottojen ja kiinteistöveron pienenemisen kautta.
- Hyvinvointialueen kiinteistöratkaisut ja tilojen tarve jatkossa? Vuokrasopimuksien irtisanomisaika kuusi kuukautta. Mikäli tilatarpeita ei pystytä riittävästi ennakoimaan, voi aiheutua turhia kiinteistöjen remonttikustannuksia. Vuokratulojen menetyksellä on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen.
- Ateria- ja puhtauspalveluiden ulkoistamisen onnistuminen.

Kaupungin toiminnan vakuutukset

Toiminnan ja omaisuuden riskit on suojattu vakuuttamalla. Kaupungin kiinteistöt ja niihin liittyvä irtaimisto on vakuutettu ja vakuutusmaksu on vuodessa noin 62.700 euroa. Kaupungin henkilöstön kolmannelle osapuolelle aiheuttamien vahinkojen varalta on käytössä vastuuvakuutukset ja lisäksi on käytössä hallinnon vastuuvakuutus. Näiden vakuutusten vakuutusmaksu on vuodessa noin 10.400 euroa.

Ympäristötekijät/päästöoikeudet

Kuhmon Lämpö Oy	**2023**	**2022**
Päästöoikeudet tCO2, 1.1.	64.614	63.339
Päästöoikeuksien lisäys, tCO2	10.517	21.368
Käytetyt, tCO2	-140	93
Myydyt, tCO2	-15.000	-20.000
Päästöoikeudet, tCO2, 31.12.	59.991	64.614
Käyttämättömät päästöoikeudet, €, 31.12.	4.499.325	5.298.348

Yhtiö harjoittaa päästökauppalain mukaista toimintaa. Päästökauppaoikeudet on saatu vastikkeettomasti. Päästöoikeuksilla on tilikauden aikana käyty kauppaa.

Konsernivalvonta

Kuhmon kaupunkikonsernin tilinpäätöksen tulosta heikentää Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot tilinpäätöksen satunnainen erä 174.617,84 euroa, joka liittyy sekä vuoteen 2023 että aikaisempiin vuosiin kohdistuvaan epäilyyn merkittävästä taloudellisesta väärinkäytöksestä.

Vetovoimaisuuden palvelualueen sisäisen valvonnan selonteko 2023

Toiminnan kehittäminen
Palvelualueen toimintojen kehittämisessä on painopiste ollut hankkeiden täysimittaisessa hyödyntämisessä kehitystyössä, hankekannan kasvattamisessa ja laajentamisessa eri toimialueille kaupungin strategian toteuttamiseksi, sekä hanketoiminnan johtamisen kehittämisessä.

Yrityspalveluissa keskitytty suoriin asiakaskontaktien käyttöönottoon. Yrityspalvelujen käyttöön otettiin 2023 aikana asiakashallintajärjestelmä, johon kirjataan toimenpiteet asiakasyrityksiin. Asiakkaita informoidaan suoraan kaupungin sähköpostikirjeillä tulevista tapahtumista, hankkeista ja niiden palveluista sekä kaupungin ajankohtaisista asioista. Asiakkaille tehtävät toimenpiteet kirjataan ja raportoidaan järjestelmään, jolloin toiminnasta jää kirjaukset talteen ja toiminnasta tulee mitattavaa.

Viestintään perustettiin uutena tehtävänä viestintä- ja matkailukoordinaattori. Viestintäsuunnitelma laadittiin ja se hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa. Viestintätiimin vastuita toiminnan kehittäminen aloitettiin ja brändin jalkauttamista jatketaan alkaneena vuonna.

Hyvinvointityössä vuoden 2023 tavoitteena oli kytkeä kulttuuri yhä vahvemmin hyvinvoinnin edistämiseksi. Toteutuneet toimenpiteet kirjattiin hyvinvointiraporttiin. Yhdistykset ovat voimavara, joiden kanssa kaupunki haluaa tehdä yhä vahvempaa hyvinvointityötä. Yhdistystoiminnan kehittämishankkeen hankesuunnitelma valmistui ja se sai myönteisen rahoituspäätöksen.

Maaseutupalveluissa toiminnan kehittäminen liittyi uuden rahoituskauden tuomiin muutoksiin niin rahoituksen ehtojen kuin sen hakemisenkin suhteen. Myös hakujärjestelmä uudistui. Koulutukset niin viranhaltijoille kuin asiakkaillekin olivat tärkeässä osassa vuoden aikana.

Kulttuuri ja kirjastopalveluissa kehittämistä tehtiin pilotoimalla uusia toimintamuotoja eri asiakasryhmille. Kulttuuri-olohuone toimintaa kokeiltiin yhdistystoimijan kanssa. Työllisyyspalvelujen asiakkaita aktivoitiin kirjaston käyttöön ja lukemisen pariin. Palvelujen painopisteenä oli kirjaston verkkopalveluiden ja e-kokoelman jatkuva kehittäminen, niiden neuvonta, opastus ja digituki. Valmistauduttiin kuntien yhteisen e-kirjaston käyttöönottoon.

Hanketoiminnassa tieto meneillään olevista ja suunnitelluista hankkeista koottiin hankesalkkuun ja visualisoitiin näkyväksi päätöksenteon työkaluksi. Hankesalkkua esiteltiin aktiivisesti niin luottamusmiesjohdolle, virkamiesjohdolle ja henkilökunnalle niin että tietoisuus menossa olevista hankkeista ja suunnitelmista oli laajasti käytettävissä päätöksenteossa. Keskustelua ja yhteydenpitoa hanketoimijoiden kesken on aktiivisesti edistetty niin että hankkeiden välinen tiedonvaihto toimisi.

Palvelualueen riskien luonne ja niihin varautuminen
Palvelualueen riskit ovat luonteeltaan henkilöriskejä tai toiminnan riskejä. Henkilöriskejä ovat mm. epäonnistumiset rekrytoinnissa tai asiakkaan käyttäytymiseen liittyvät riskit. Toiminnallisia riskejä ovat virheelliset päätökset tai ongelmat hankinnoissa ja niiden kilpailutuksessa. Toiminnallisia riskejä on myös se, ettei hankkeen tavoitteet toteudu tai toteutuvat vaillinaisina tai että hankkeen toimintaympäristö muuttuu eikä toteutukselle ole enää tarvetta tai edellytyksiä.

Epäonnistuminen rekrytoinneissa
Epäonnistumien rekrytoinnissa voi johtua siitä, että tehtävä ei ole riittävän kiinnostava tai paikkakunta ei ole riittävän vetovoimainen tai hyviä sopivia osaajia ei löydy alueelta. Tarjotut edut eivät ole kilpailukykyisiä. Epäonnistuminen rekrytoinnissa voi johtaa siihen, ettei palvelua voida täysimittaisesti koko aikaa tarjota tai että tekemisen/hankkeen aikataulut venyvät. Jatkuviin rekrytointeihin kuluu aikaa ja tuloksia syntyy vähemmän.

Riskejä voi välttää toimenkuvaa määritellessä tai hankesuunnitelmaa laadittaessa ja roolitettaessa. Työntekijän pysyvyyttä voi edistää hyvällä perehdyttämisellä, johtamisella, tuella ja kotouttamisella.

Riskit hankinnoissa
Riskejä hankinnoissa ovat mm. se, että kilpailutus epäonnistuu, toimitus epäonnistuu tai on puutteellinen. Tilattu palvelu voi olla myös huono laatuinen tai ei vastaa kysyttyä. Syynä voivat olla puutteet kilpailutuksen osaamisessa, tarjouskyselyn vaillinaisuudessa tai huonossa toimituksen seurannassa. Riskejä voidaan välttää hyvällä ohjeistuksella ja perehdytyksellä, huolellisella valmistautumisella kilpailutukseen sekä tekemällä sopimukset hankinnoista ja valvomalla ja ohjaamalla palvelun toimitusta.

Työllisyyden edistämisen palvelualueen sisäisen valvonnan selonteko 2023

Palvelualueen kehittämistoiminta vuonna 2023
Työllisyyden edistämisen palvelualue on sillä toimivan Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun kautta vahvasti mukana kehittämistoiminnassa. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta on annettu oma lakinsa, pilottiluonteisella kokeilulla valmistellaan TE-palvelujen siirtymistä kunnille vuoden 2025 alusta. Tarjottavien palvelujen kehittämistä uuteen, kuntien järjestämään toimintaan sopivaan muotoon pilotoidaan, mm. jalkautuvaa asiakastyötä tekemällä, paikallista työllisyysekosysteemiä työllistymispolun eri vaiheissa hyödyntämällä, sekä Tahko-hallin työllisyysprojektin tarjoamia palveluja käyttämällä. Yleisellä tasolla työllisyyden edistämisen palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa palveluja, joiden tarkoituksena on tukea työttömien työnhakijoiden työllistymistä, työttömien elämäntilanteen hallinnan kehittymistä, sekä parantaa omalla työllään ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Kuhmon työllisyyden kehitystä.

Palvelualueen riskien luonne ja niihin varautuminen
Luonteeltaan työllisyyden edistämisen palvelualueen riskit voivat olla joko endogeenisia tai eksogeenisia, aktualisoituen joko palvelualueen rakenteisiin (esim. it-järjestelmät), henkilöstöön tai palvelualueen asiakkaisiin kohdistuvina. Riskien kohdistuminen myös muihin kaupunkiorganisaation henkilöstön jäseniin on mahdollista. Työllisyyden edistämisen palvelualueella on asiakkainaan noin 400 työllisyyspalveluja saavaa kuntalaista. Johtuen työllisyyspalvelujen luonteesta palvelut tuotetaan suoraan asiakkaille, usein kasvokkaisessa palvelutilanteessa.

Työllisyyspalveluiden henkilöstön työtilojen rakenteissa on huomioitu uhkatilanteessa tarpeelliset vaihtoehtoiset poistumistiet henkilöstön työhuoneista. Lisäksi on hankittu tarvittavissa määrin palvelua vartiointiliikkeeltä, palvelualueen henkilöstöllä on työtilanteen sitä vaatiessa mahdollisuus kutsua vartiointiliikkeen vartijat paikalle. Palvelualueen turvallisuussuunnitelmia on käyty läpi, ja kiinteistöistä poistumiseen erilaisissa uhka- tai vaaratilanteissa on varauduttu.

Palvelualueella on myös huomattu henkilöstöresurssin aiheuttamat riskit; jos palvelualueen henkilöstöä joutuu pitkille sairauslomille, ei kai kaikissa tilanteissa voida olla varmoja siitä minkä suuruisena tai millä nopeudella muista Kainuun-Koillismaan työllisyysalueen kunnista on saatavissa sijaistavaa henkilöstöä. Lisäksi uusien rekrytointien tekeminen henkilöstön eläköitymistilanteissa saattaa olla haastavaa huomioiden Kuhmon työmarkkinoiden suhteellisen ohuuden sekä työllisyyspalveluiden työtehtävissä tarvittavan järjestelmäteknisen ja juridis-hallinnollisen osaamisen.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen sisäisen valvonnan selonteko 2023

Palvelualueen kehittämislinjaukset vuodelle 2023

- palvelualueen kiinteistöjen kunnon ja tarpeen tarkastelu pitkällä aikavälillä ikäluokkien koko huomioiden
- positiivisista asioista aktiivisesti viestiminen
- osallistava päätöksenteko, kuntalaisten hyvinvointi ja yhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden kanssa

Riskit ja riskien hallinnan järjestäminen

Sivistyspalvelujen toimintaan vaikuttavat riskit ovat sekä sisäisestä toiminnasta johtuvia että ulkoisten tekijöiden aiheuttamia. Sekä sisäiset että ulkoiset riskit voivat kohdistua organisaatioon tai organisaation asiakkaisiin. Kasvun ja oppimisen palvelualueella asiakkaita ovat kuhmolaiset lapset, nuoret, aikuiset ja vanhusväestö sekä Kuhmossa vierailevat matkailijat. Palvelut tuotetaan suoraan asiakkaille.

Keskeisimmät riskit sivistyspalvelujen toimialalla ovat
a) Ulkoisen uhan riskit asiakkaille tai työntekijöille

Väkivalta ja muut yhteiskunnan toimintoja uhkaavat kriisitilanteet

Suomessa viime vuosina sattuneiden väkivallantekojen vaara on olemassa myös Kuhmossa. Muun muassa näiden riskien torjuntaa varten on laadittu eri yksiköiden ja yleisötapahtumien turvallisuussuunnitelmat sekä kaupungin omat evakuointi- ja suojelusuunnitelmat. Edellä mainitut suunnitelmat päivitetään määräajoin ja yleisötapahtumien turvallisuussuunnitelmat tehdään aina jokaiseen yleisötapahtumaan erikseen ja Kainuun Pelastuslaitos käy ne läpi. Ukrainan sota monenlaisine seuraamuksineen on vaikuttanut palvelualueen yksiköihin mm. siten, että sähkökatkoksiin on varauduttu ja muutaman yksikön toimintaan on osallistunut ja osallistuu edelleen ukrainalaisia lapsia tai nuoria.

Lukion turvallisuusopinnoissa paneudutaan monipuolisesti erilaisiin riskeihin ja uhkatekijöihin.

Henkilöresurssien aiheuttamat riskit

Palvelutuotannossa huolehditaan siitä, että kaupungin palvelut täyttävät säädetyt määräykset sekä lakien asettamat vaatimukset.

Rekrytointi on vaikeutunut selkeästi viime vuosien aikana ja tiettyihin tehtäviin opetus- ja kasvatusalalla ei ole onnistuttu saamaan kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita. Rekrytoinnin helpottamiseksi kaupunki on linjannut, että rekrytointilisää voidaan käyttää, kun siihen liittyvät ehdot toteutuvat.

Suunnitellut kehittämiskohteet ja toimenpiteet toimialalla

Kiinteistöjen kunnon ja tarpeen tarkastelu

Säädökset edellyttävät, että käytössä olevat toimitilat ovat turvallisia ja terveellisiä kaikille asiakasryhmille sekä työntekijöille.

Tilapalvelut on laatinut kaikista palvelualueella käytettävistä rakennuksista kiinteistökohtaiset kortit, joihin on määritelty kiinteistöjen kunto. Tilojen sisäilmaa seurataan jatkuvasti.

Kaupungin kiinteistöstrategian toimeenpanotyöryhmä on tutustunut kaupungin kiinteistöihin ja työstänyt niiden käyttöön liittyviä linjauksia. Syyskaudella 2023 aloitetussa kouluverkkoselvityksessä on myös huomioitu koulurakennusten kunto.

Positiivisista asioista aktiivisesti viestiminen

Jokaisessa palvelualueen yksikössä on nimetyt henkilöt, jotka vastaavat yksikkönsä ulkoisesta viestinnästä. Viestinnässä on tehty yhteistyötä kaupungin viestintä- ja matkailukoordinaattorin kanssa.

Osallistava päätöksenteko, kuntalaisten hyvinvointi ja yhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden kanssa

Kuntalain 1§:n 2. momentin mukaisesti kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia. Hyvinvoinnin edistäminen on mainittu useissa muissakin palvelualuetta koskevissa laeissa.

Kuhmossa on vuodesta 2009 lähtien toiminut kaupunginhallituksen perustama terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmä, joka valmistelee Kuhmon hyvinvointikertomuksen.

Kaupungin hyvinvointityötä on edellisen kaupunginjohtajan siirryttyä uuteen tehtävään maaliskuusta 2023 alkaen johtanut sivistystoimenjohtaja, joka tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Laajaan hyvinvoinnin ja terveyden työryhmään on nimetty edustajat mm. kaikista kasvun ja oppimisen palvelualueen vastuuyksiköistä.

Kuhmon kaupungin laaja hyvinvointikertomus on THL:n sivuilla yhtenä hyvänä esimerkkinä kuntien hyvinvointikertomuksista. Toinen runsaasti positiivista valtakunnallista huomiota saanut asia on Kuhmon TaitoTehdas, jota pidetään erinomaisena, innovatiivisena ammatillisen peruskoulutuksen järjestämismallina. Malli on pikkuhiljaa leviämässä eri puolille Suomea.

Useat palvelualueen yksiköt saivat OKM:n tai OHP:n avustuksia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen tai koronasta johtuvan oppimisvajeen paikkaamiseen.

Lukion turvallisuusopintojen myötä yhteistyö alueella vaikuttavien turvallisuusviranomaisten kanssa on tiivistynyt entisestään.

Kaikki palvelualueen yksiköt tekevät yhteistyötä sekä Kuhmossa että sen ulkopuolella toimivien tahojen kanssa. Erityisesti Kainuun sisäinen yhteistyö on vilkasta.

Kuntalaisille on tarjottu mahdollisuuksia osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon. Yhtenä esimerkkinä tästä on ollut hanke, jonka turvin lapsille ja nuorille tärkeitä asioita on voitu toteuttaa.

Kaupunkiympäristön palvelualueen sisäisen valvonnan selonteko 2023

1. Kehittäminen

Kaupunkiympäristön palvelualueen työyhteisöä on pyritty kehittämään ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja ja tehtävävastuita on muutettu ottaen huomioon hyvinvointialueiden alkaminen. Tilojen ja paikkojen vuokraustoiminnan kehittämiseksi kaupunkiympäristön palvelualue on siirtänyt palvelujaan osittain kaupungin verkkokauppaan. Etätyöt, -kokoukset ja -koulutukset ovat vähentäneet kulkemisia merkittävästi. Palvelualueelta on osallistunut kaksi henkilöä kaupungin järjestämään tuotekehittäjäkoulutukseen.

2. Viestintä

Ulospäin viestintää lisäämällä on saatu palvelualueen toimintaa tutuksi ja mahdollisista häiriötilanteista tietoa suuremmalle joukolle kuntalaisia. Tämä on lisännyt positiivisten palautteiden määrää.

3. Talous

Palvelualueen taloutta seurataan jatkuvasti ja siitä raportoidaan kolmannesvuosittain ja ne toimitetaan lautakunnan kautta kaupunginhallituksen tietoon. Viime vuoden käyttötalous kaupunkiympäristön palvelualueella ei toteutunut suunnitellusti, käyttökate oli n. 585 t€ suunniteltua huonompi. Ulkoinen käyttökate kaupunkiympäristön palvelualueella oli -4336 t€. Tuloksen huonontumiseen vaikutti osaltaan henkilöstökulujen kasvu työehtosopimusten tarkistamisen jälkeen, kustannustason kasvu, joka

näkyy palvelujen ostojen lisääntymisenä, avustusten kasvu yksityisteillä ja osaltaan tulojen toteutuminen huonommin kuin oli arvioitu. Investoinnit toteutuivat pääosin suunnitellusti, joitakin hankkeita siirrettiin odottamaan kiinteistöstrategian valmistumisen jälkeen tehtäviä ratkaisuja.

4. Maankäyttö ja kaavoitus

Kaavoituksen suunnitteluyhteistyötahoina toimivien viranomaisten edustajien kanssa käytiin tarvittavia viranomaisneuvotteluja sekä maankäytön suunnittelun yhteistyöhön liittyvä lakisääteinen kehittämiskeskustelu. Kaavoitustyössä käynnissä on ollut vanhan terveysaseman, uuden hyvinvointikeskuksen ja Leipurintie 20 kohdan asemakaavamuutokset sekä lisäksi on hyväksytty Kontion asemakaavamuutos ja sekä Erilammen ranta-asemakaava. Kontion asemakaavan muutoksen hyväksymisestä on Museovirasto tehnyt valituksen, minkä käsittely on vielä kesken. Kalevalakylässä leirintäalue palautui Falco Regeniltä takaisin kaupungin omistukseen.

Maankäytön ja kaavoituksen yksikössä tapahtui seurantavuonna henkilövaihdos, kun edellinen maanmittausinsinööri vaihtoi työnantajaa ja jäi lopullisesti pois heinäkuun lopussa. Kaupungille onnistuttiin palkkaamaan uusi maanmittausinsinööri, joka aloitti työt lokakuun aikana.

Maanmittausinsinöörille palvelutukea antaa palvelusihteeritiimi lähinnä laskutus- ja postitusasioissa.

Kaupungin metsätilojen hoito on kaupungin omassa hoidossa ja tiemestarin tehtävänkuvassa. Vuonna 2023 hakattiin metsää ainoastaan keskustan puistometsistä useilta eri tiloilta, sekä lentokentän ympäristöä Nousukiito- ja Jatke -nimisiltä tiloilta. Vuoden 2023 aikana ei tehty metsän uudistamistöitä, mutta taimikonhoitotöitä tehtiin Käntinniemen ja Karhuniemen -tiloilla yhteensä 40 ha. Kuhmon kaupunki on mukana myös uudessa Kuhmon yhteismetsässä.

5. Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvonnassa lupamäärät laskivat vuodesta 2022 n. 14 %. Ympäristö- ja maa-aineslupien määrä pysyi vuoden 2022 tasolla kasvaen kuitenkin hieman. Lupamääristä tehdään ao. valvontatilastot kolmannesvuosittain. Rakennusvalvonnassa jatkettiin kiinteistöveroselvitystyötä, jossa tehtiin n. 20 kiinteistöä koskevia päätöksiä. Nämä eivät johtaneet uusien rakennuslupien hakemiseen ja siten saattamiseen kiinteistöveron piiriin.

6. Tilapalvelut

Tilapalvelujen vastuuyksikössä suurimpana investointikohteena olivat kirjaston sekä Satumetsän päiväkodin muutostyöt. Kuusenkuiskeen päiväkodissa tehtiin sisäilmakorjaustöitä. Molempiin em. päiväkoteihin rakennettiin ympärysaidat. Lisäksi tilapalveluissa kunnostettiin Tuupalan museon rakennuksia sekä Pohjolan talon piharakennusta. Uuden hyvinvointiaseman hankesuunnittelu siirtyi Hyvinvointialueen vastuulle, koska HVA päätti itse toteuttaa hyvinvointiaseman investoria käyttäen.

Ateria- ja puhtauspalvelujen osalta kaupunki päätti lähteä useamman kunnan yhteiseen ratkaisuun mukaan, jossa ATPU-palvelut toteuttaa 1.2.2024 alkaen SOL/VIREKO -niminen yhtiö, jonka palvelukseen ATPU-henkilöstö siirtyy samasta päivästä lähtien. Yhtiö toimii kaupungin tiloissa vuokralaisena.

7. Kunnallistekniikka

Tekninen varikko tuotti kaupungille varastointi- ja kuljetuspalveluja.

Kunnallistekniikan merkittäviä investointikohteita olivat Mäntymäen yrityspuiston v. 2022 aloitetun katurakentamisen jatkaminen, yhteishankkeena Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Koulukadun alikulkutunnelin rakennuttaminen, Rajakadun saneeraus välillä Koulukatu-Pallokuja, Tapionkadun saneeraus välillä Rajakatu-Torikatu, Huoltotien saneeraus välillä Huoltokuja-Saarikoskentie sekä Miilutien saneeraus välillä Tervatie-Huoltotie. Kainuuntie-Koulukadulla tehtiin asfaltin jyrsintää ja uudelleenpäällystämistä.

Puistoilla ja yleisillä alueilla toteutettiin monitoimireitin rakentaminen välille Urheilukeskus-Hiihtokeskus, lintutornin kunnostaminen, Luulajajoen kalataloudellinen virtavesikunnostus, vesistömatkailuhankkeen kohteina olleet Annanniemen venesataman kunnostus ja kanoottilaiturit 7 kpl. Lisäksi OUMO-hankkeena kunnostettiin Hietaperän venesatama.

Liikuntapalveluissa aloitti uusi esihenkilö loppukesästä ja hänen varsinainen toimipaikka on uimahallilla. Liikuntapalveluissa Kuhmossa aloitettiin syksyllä liikuntaneuvontatyö ensimmäisenä kuntana Kainuussa. Työtä tekee terveysliikunnan ohjaaja.

Uimahalli toimi vajaatehoisesti ison osan vuotta henkilöstöresurssivajauksen takia.

Yksityistiet

8. Riskit

Kaupunkiympäristön palvelualueen riskit ja niihin varautuminen tapahtuu kuten aikaisemminkin erilaisten valmius- toimenpide-, poikkeusolojen rakennussuunnitelmien sekä evakuointi-, suojelu-, raivaussuunnitelmien mukaisesti. Lisäksi riskien akuutti torjunta ja käytännöntasoinen ennakointi toteutetaan päivystys- ja varallaolojärjestelmiä sekä ohjaus- ja hälytysautomaatiota sekä kameravalvontaa käyttäen. Tilapalvelut on lisäksi ostanut vartiointipalvelua eräille kiinteistöille, joissa on tapahtunut normaalia enemmän ilkivaltaa. Työntekijät perehdytetään tehtäviinsä henkilö- ja tehtäväriskien välttämiseksi.

Henkilöriskit ilmenevät lähinnä henkilöstön ikääntymisenä ja sairauspoissaolojen lisääntymisenä. Tästä aiheutuu haittaa päivittäiseen toimintaan, koska organisaatio on niin ohut, ettei täydennystä ole juuri saatavilla sisäisin järjestelyin eikä ulkoakaan ole nopealla aikataululla saatavilla koulutettua työntekijää. Pitempiaikaisten sairauslomien ajalle on palkattava määräaikaisia työntekijöitä. Tiettyjen ydintehtävien hoidossa pidetään yllä varahenkilöjärjestelmää.

Työntekijöihin kohdistuu myös ergonomisia, fysikaalisia, henkisiä, kemiallisia ja biologisia vaaratekijöitä ja osin jopa merkittäviä riskejä. Toiminnassa painotetaan henkilökohtaisten suojavälineitten käyttöä, oikeita työmenetelmiä, varovaisuutta ja huolellisuutta riskien minimoimiseksi.

Taloudellisten riskien välttämiseksi on hankintojen selventämistä varten kaupungilla on oma hankintaohje, joka valmistui vuoden 2018 aikana. Hankinnoissa käytetään palvelun ja tavaran toimittajien asiakastietoihin ja referensseihin sekä liikevaihtoon suuremmissa urakoissa on kiinnitettävä tarkempaa huomiota kilpailutuksia tehdessä. Kaupungilla on linjattu, että suurimmissa urakoissa voidaan käyttää hankintakonsulttia riskien minimoimiseksi.

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT
(ulkoiset erät)

	2023 *1 000 €*	*2022* *1 000 €*
Toimintatuotot	5 924	5 367
Valmistus omaan käyttöön	155	220
Toimintakulut	-28 173	-69 578
Toimintakate	**-22 093**	**-63 991**
Verotulot	18 458	32 064
Valtionosuudet	7 323	36 177
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	123	56
Muut rahoitustuotot	2 131	1 604
Korkokulut	-611	-198
Muut rahoituskulut	-562	-1 647
Vuosikate	**4 768**	**4 067**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-2 400	-2 331
Kertaluonteiset poistot		
Arvonalentumiset	-920	-134
Satunnaiset erät		456
Tilikauden tulos	**1 448**	**2 058**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	42	42
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 491**	**2 101**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21,03	7,71
Vuosikate/Poistot, %	143,63	164,99
Vuosikate, euroa/asukas	628,63	524,40
Asukasmäärä	7 585	7 755

2.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023 1000 €	*2022 1000 €*
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	4 768	4 067
Satunnaiset erät		456
Tulorahoituksen korjauserät	31	
Toiminnan rahavirta	4 799	4 523
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 665	-2 302
Rahoitusosuudet investointeihin	232	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	104	56
Toiminnan ja investointien rahavirta	**3 470**	**2 277**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 822	-3 583
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 500	3 500
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	30	
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	1 234	-1 225
Korottomien velkojen muutos	239	-2 689
Rahoituksen rahavirta	**-6 819**	**504**
Rahavarojen muutos	**-3 349**	**2 780**
Rahavarat 31.12., 1 000 €	26 191	29 540
Rahavarat 1.1., 1 000 €	29 540	26 760

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	332,71	176,63
Pääomamenojen tulorahoitus, %	90,74	69,10
Lainanhoitokate	1,21	1,13
Kassan riittävyys, pv	276	140
Asukasmäärä	7 585	7 755

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2023 *1 000 €*	2022 *1 000 €*
A PYSYVÄT VASTAAVAT	48 986	52 283
I Aineettomat hyödykkeet	444	602
1 Aineettomat oikeudet	444	602
II Aineelliset hyödykkeet	37 465	38 578
1 Maa- ja vesialueet	4 374	4 247
2 Rakennukset	25 849	27 332
3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 516	5 614
4 Koneet ja kalusto	790	868
5 Muut aineelliset hyödykkeet	221	221
6 Ennakkomaksut ja keskeneräiset h	714	297
III Sijoitukset	11 077	13 103
1 Osakkeet ja osuudet	11 041	13 066
2 Muut lainasaamiset		
3 Muut saamiset muilta	37	37
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		11
1 Valtion toimeksiannot		
II Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		11
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 091	33 674
Vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
I Saamiset	2 900	4 134
Lyhytaikaiset saamiset	2 900	4 134
1 Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	1 200	1 200
2 Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä		
3 Lainasaamiset muilta	46	46
4 Myyntisaamiset	639	633
5 Lainasaamiset muilta	25	185
6 Muut saamiset	609	404
7 Siirtosaamiset	380	1 666
II Rahoitusarvopaperit	25 020	24 010
1 Muut arvopaperit	25 020	24 010
III Rahat pankkisaamiset	1 171	5 530
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**78 077**	**85 969**

VASTATTAVAA	2023 *1 000 €*	2022 *1 000 €*
A OMA PÄÄOMA	38 606	38 521
I Peruspääoma	22 174	23 580
II Arvonkorotusrahasto		
III Muut omat rahastot	9 771	9 771
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 169	3 069
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 491	2 100
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	156	199
1 Poistoero	156	199
C PAKOLLISET VARAUKSET	864	734
I Muut pakolliset varaukset	864	734
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	292	273
1 Valtion toimeksiannot		
2 Lahjoitusrahastojen pääomat	292	273
E VIERAS PÄÄOMA	38 159	46 242
I Pitkäaikainen	32 150	34 017
1 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 417	33 283
2 Lainat julkisyhteisöiltä		
3 Muut velat	734	734
II Lyhytaikainen	6 009	12 225
1 Joukkovelkakirjalainat		4 500
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 867	3 742
3 Lainat julkisyhteisöiltä		80
4 Saadut ennakot	44	42
5 Ostovelat	1 406	1 032
6 Liittymismaksut ja muut velat	302	262
7 Siirtovelat	2 391	2 568
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**78 077**	**85 969**

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	49,7	45,1
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	120,2	62,8
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	123,2	64,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	6 660	5 169
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	878,1	666,5
Lainakanta, €/asukas	4 388	5 365
Lainakanta 31.12., 1 000 €	33 283	41 605
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 225	1 385
Leasing- ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	35	634
Asukasmäärä	7 585	7 755

2.4 Kunnan kokonaistulot ja -menot (ulkoiset erät)

Tulot	€	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	5 924 351	19,9
Verotulot	18 457 687	62,0
Valtionosuudet	7 323 353	24,6
Korkotuotot	122 854	0,4
Muut rahoitustuotot	2 130 741	7,2
Satunnaiset tuotot	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
- käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot	-17 758	-0,1
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	232 085	0,8
Pysyvien vastaavien luovutustulot	103 670	0,3
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 500 000	-15,1
Kokonaistulot yhteensä	**29 776 983**	**100,0**

Menot	€	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	28 172 875	81,4
- valmistus omaan käyttöön	-155 065	-0,4
Korkokulut	610 574	1,8
Muut rahoituskulut	562 477	1,6
Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korjauserät	*-130 000*	
+/- Pakollisten varausten muutos		-0,4
- muihin vuosiin kohdistuvat oikaisu	-3 686	0,0
- käyttöomaisuuden myyntitappiot	84 818	0,0
Oman pääoman muutos		0,0
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 665 199	4,8
Antolainasaamisten lisäykset		0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 821 666	11,0
Kokonaismenot yhteensä	**34 628 858**	**99,8**
Kokonaistulot-kokonaismenot	-4 851 875	
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 502 657	
Rahavarojen muutos	3 349 218	
	4 851 875	

3 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusuyhtiöt

Nimi	y-tunnus	Kotipaikka	Kaupungin omistusosuus %
Tytäryhteisöt			
Kuhmon Lämpö Oy, Kuhmo	0370917-0	Kuhmo	51,32
Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot, Kuhmo	1071357-3	Kuhmo	100
Kuhmon Yrityssampo Oy, Kuhmo	0421023-2	Kuhmo	100
Kiinteistö Oy Kuhmon Kulttuuritalo, Kuhmo	0868857-5	Kuhmo	94
Kuhmon VesiEnergia Oy, Kuhmo	2662183-3	Kuhmo	100
Kuntayhtymät			
Kainuun Liitto	2496992-4	Kajaani	12,44
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	1744356-1	Kajaani	12,57
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky, lakannut 2022		Kajaani	10,63
Yhdistelemättömät osakkuusyhtiöt			
Kuhmon Sampokiinteistöt Oy, lakannut 2022		Kuhmo	24,50

Konsernin toiminnan ohjaus

Strategiset tavoitteet/omistajan tavoitteet sisältyvät tytäryhtiöiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden raportointiin, kts. luku 3.3

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

kts. luku 1.6

3.2 Konsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelman tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,5	51,2
Vuosikate/Poistot, %	142,6	182,6
Vuosikate, euroa/asukas	912,0	1 317,0
Asukasmäärä	7 585	7 755

Rahoituksen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Investointien tulorahoitus, %	91,2	120,4
Lainanhoitokate	1,4	5,6
Laskennallnen lainanhohitokate	1,4	1,3
Kassan riittävyys, pv	226,2	128,5

Taseen tunnusluvut

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	51,9	39,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	105,8	64,7
Konsernin lainat, €/asukas	5 324	8 353
Konsernin lainakanta, 31.12., 1000 €	40 383	64 778
Kertynyt ali-/ylijäämä, 1000 €	16 112	15 035
Kertynyt ali-/ylijäämä, 1000 €/asukas	2 124	1 939
Lainat ja vuokravastuut	39 143	65 780
Lainat ja vuokravastuus, €/asukas	5 161	8 482
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	7585	7 755

3.3 Konsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Kuhmon kaupunkikonserni

Tytäryhteisöt	Omistus-osuus-%	Osakkuus- ja omistusyhteisöt	Omistus-osuus-%
Kuhmon VesiEnergia Oy	100 %	Kuhmon Lämpö Oy	51,32 %
KOY Kuhmon Terva-asunnot	100 %	Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	12,57 %
Kuhmon Yrityssampo Oy	100 %	Kainuun Liitto	12,44 %
KOY Kuhmon Kulttuuritalo	94 %		

Kuhmon VesiEnergia Oy

Kuhmon Vesienergia Oy vastaa toiminta-alueensa vesihuollosta ja jakelee lämpöenergiaa kaukolämpö-asiakkaille. Yhtiön tavoitteena on tuottaa laadukkaita palveluita järkevin kustannuksin. Kaukolämmön jakelu on ollut yhtiön hoidossa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuhmon kaupungin vesiliiketoiminta liitettiin osaksi yhtiön toimintaa vuoden 2021 alusta alkaen.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TP 2022	Ero, 2023-2022	TA 2023	Ero, Tot-budj. 2023
Liikevaihto	5303	4943	360	5523	-220
Kulut	-5301	-4791	-510	-5123	-178
Tulos ennen veroja	2	152	-150	400	-398
Verot	0	30	30	-80	80
Tulos verojen jälkeen	2	122	-120	320	-318

Tilikauden voitto 1.729,16 (122.007,44) euroa.

Kuhmon VesiEnergia Oy:n vuoden 2023 liikevaihto oli 5.303.222 (4.943.417) euroa. Liikevaihto kasvoi 359.805 euroa.

Lämpöliiketoiminnan liikevaihto oli 3.969.355 (3.719.768) euroa, kasvua 249.587 euroa. Vuodelle 2023 kaukolämmön perusmaksua korotettiin 10 % ja kulutusmaksua 8 %. Maksujen korotuksella pyrittiin vastaamaan Kuhmon Lämpö Oy:ltä ostettavan kaukolämpöenergian perusmaksun indeksikorotukseen +21,87 % (327.995 €/vuosi). Liikevaihdon toteutunut nousu perusmaksujen osalta oli noin 113,4 tuhatta euroa (11 %) ja kulutusmaksujen osalta 127,9 tuhatta euroa (4,8 %), lisäksi liikevaihtoon sisältyi palvelumaksuhinnaston mukaisia maksuja noin 8,3 tuhatta euroa enemmän kuin edellisenä vuotena.

Liikevaihtotavoite 4 086.000 euroa ei toteutunut koska lämpöenergian myyntivolyymissä oli laskua noin 1 600 MWh edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi myynnin raportoinnissa todetun virheen vuoksi myyntiä oli ylibudjetoitu noin 2 500 MWh. Näiden liikevaihtoa pienentävä vaikutus oli noin 238 tuhatta euroa. Perusmaksukorotuksien vaikutus, sekä budjetoimattomat rakentamismaksut huomioiden liikevaihtotavoitteesta jäätiin noin 117 tuhatta euroa.

Lämpöenergian myyntivolyymi oli 50 684 MWh (52 308), laskua 1 624 MWh (-3,1 %). Lämpöenergian myyntivolyymin MWh-lukuja on korjattu raportointivirheen vuoksi myös edelliseltä vuodelta.

Vesiliiketoiminnan liikevaihto oli 1.333.867 (1.223.649) euroa. Kasvua oli 110.218 euroa. Vuodelle 2023 veden ja jäteveden perusmaksua korotettiin 10 %, käyttömaksuja ja lietteenkäsittelymaksuja 15 %. Toteutunut liikevaihdon nousu perusmaksujen osalta oli noin 16,3 tuhatta euroa (10,2 %) ja käyttömaksujen

osalta 97,8 tuhatta euroa (9,5 %). Lietteenkäsittelymaksujen nousu oli 3,4 tuhatta euroa (15 %). Lisäksi liikevaihtoon sisältyi palvelumaksuhinnaston mukaisia maksuja 7,3 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Liikevaihtotavoite 1.437.000 euroa ei toteutunut koska veden myyntivolyymissä oli laskua noin 12 800 m3 edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi myyntiä oli ylibudjetoitu veden osalta noin 19 900 m3 ja jäteveden osalta 15 100 m3. Näiden liikevaihtoa pienentävä vaikutus oli noin 126 tuhatta euroa. Perusmaksujen ja lietteenkäsittelymaksujen korotuksien vaikutus, sekä budjetoimattomat rakentamismaksut huomioiden liikevaihtotavoitteesta jäätiin noin 103 tuhatta euroa.

Talousveden myyntivolyymi oli 285 816 m3 (298 610) laskua -12 794 m3 (-4,3 %).
Jäteveden myyntivolyymi oli 240 786 m3 (253 380) laskua -12 594 m3 (-5,0 %).

Toimintakulut
Kuhmon VesiEnergia Oy:n vuoden 2023 toimintakulut olivat 5.251.372 (4.777.026) euroa. Kasvua oli 474.345 euroa. Lämpöliiketoiminnan toimintakulut olivat 3.864.093 (3.499.088) euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 365.005 euroa. Merkittävin kuluerä oli lämpöenergian osto Kuhmon Lämpö Oy:ltä 3.301,8 (2.935,8) tuhannella eurolla. Kasvua edelliseen vuoteen oli 366,0 tuhatta euroa. Toimitilan vuokrakustannukset kasvoivat noin 10 tuhatta euroa. Kaukolämmön perusmaksun ja pesurin/kuivurin perusmaksun indeksimuutos oli + 21,87 %. Kaukolämmön perusmaksun suuruus oli 1.827,7 (1.499,7) tuhatta euroa, kasvua edelliseen vuoteen oli 328,0 tuhatta euroa (21,87 %). Kulutusmaksun yksikköhinta 20,70 €/MWh säilyi edellisen vuoden tasolla. Kaukolämpöenergiaa ostettiin 1.448,3 (1.421,8) tuhannella eurolla, kasvua edelliseen vuoteen oli 26,5 tuhatta euroa (1,9 %). Lämpöenergian ostomäärä oli 69 964MWh (68 688 MWh), jossa nousua 1 276 MWh (1,9 %). Kaukolämpöverkoston vuotovesimäärä vuonna 2023 oli 5 121 m3 (2 466), josta aiheutuva kustannus oli 25,8 tuhatta euroa.

Kaukolämpöenergian oston osuus lämpöliiketoiminnan liikevaihdosta:

2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
83,20 %	78,90 %	76,60 %	81,40 %	73,90 %	77,81 %	73,20 %	81,40 %

Kaukolämmön myynnin luottotappiota kirjattiin 5.177,23 euroa.

Vesiliiketoiminnan toimintakulut olivat 1.387.279 (1.277.939) euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 109.340 euroa.

Merkittävin kuluerä oli jätevedenpuhdistamon saneerausta varten otetun pitkäaikaisen lainan korko- ja takauskustannukset, yhteensä 110,8 tuhatta euroa. Korjaustoiminnan kustannukset ovat vähentyneet 80 tuhatta euroa. Tämä kuluerä on sisältynyt vuonna 2022 jätevedenpuhdistamorakennuksen purkamiskustannuksia 126 tuhatta euroa ja vuodelle 2023 niitä on kirjautunut enää 14 tuhatta euroa. Vesijohtoverkoston korjauskustannukset lisääntyivät noin 35 tuhatta euroa (sis. työtä ja materiaaleja). Toimitilan vuokrakustannukset kasvoivat noin 10 tuhatta euroa.

Veden myynnin luottotappiota kirjattiin 1.486,18 euroa.

Vesiverkoston laskuttamattoman veden määrä vuonna 2023 oli 56 730 (61 230) m3.
(sisältäen vesijohtoverkoston vuotoveden 51 880 m3 ja oman toiminnan käyttöveden 4 850 m3)

Poistot ja rahoituskulut
Kuhmon VesiEnergia Oy:n vuoden 2023 poistot olivat 466.740 (416.066) euroa. Rahoitustuotot ja kulut olivat nettomääräisenä 150.836 (44.448) euroa. Lämpöliiketoiminnan poistot olivat 174,6 (163,8) tuhatta euroa. Rahoitustuotot ja kulut olivat nettomääräisenä 41,9 (45,3) tuhatta euroa. Vesiliiketoiminnan poistot olivat 292,1 (252,2) tuhatta euroa. Rahoitustuotot ja kulut olivat nettomääräisenä 109,0 (-0,9) tuhatta euroa.

Tilikauden tulos
Yhtiön taloudelliset tavoitteet alittuivat merkittävästi. Tulos ennen veroja oli budjetoitu 400.000 euroa ja toteuma oli 116.859 euroa, alitusta 283.141 euroa. Liikevaihtotavoite oli budjetoitu 5.523.000 euroa ja toteuma 5.303.222 euroa, alitusta 219.778 euroa.

Tulos verojen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 1.729,16 (122.007,44) euroa.

Lämpöliiketoiminnan tulos ennen veroja oli budjetoitu 200.000 euroa ja toteuma oli 125.172 euroa, alitusta 74.828 euroa. Liikevaihtotavoite oli budjetoitu 4.086.000 eroa ja toteuma 3.969.355 euroa, alitusta 116.645 euroa. Vesiliiketoiminnan tulos ennen veroja oli budjetoitu 200.000 euroa ja toteuma oli -8.314 euroa, alitusta 208.314 euroa. Liikevaihtotavoite oli budjetoitu 1.437.000 euroa ja toteuma 1.333.867 euroa, alitusta 103.133 euroa.

Kuhmon VesiEnergia Oy:llä on pitkäaikainen luotto 1,2 miljoonaa euroa Kuhmon kaupungilta. Laina on otettu kaukolämpöliiketoiminnan ostamiseen Kuhmon kaupungilta. Lainan korko on 4 %.

Kuhmon VesiEnergia Oy aloitti vuonna 2022 merkittävän jätevesipuhdistamon saneeraushankkeen. Hanke sisältää sekä rakennuksen saneerauksen että sähkö-, automaatio- ja koneistosaneeraukset. Investoinnin aiheuttaman kassavirran turvaamiseksi yhtiö kilpailutti kahden miljoonan euron lainan. Kuntarahoitus Oyj:n lainatarjous hyväksyttiin siten että lainan takaisinmaksuaika on 10 vuotta tasalyhennyksin puolivuosittain, korko Euribor 6 kk + marginaali 0,390% p.a. Lisäksi yhtiöhallitus valtuutti toimitusjohtajan vaihtamaan lainan korkosidonnaisuutta määräajoin koron tarkistuksen yhteydessä. Kuhmon kaupungin valtuusto päätti kokouksessaan 14.11.2022 myöntää lainalle kaupungin omavelkaisen takauksen kahden prosentin takausprovisiolla. Lainan nostopäivä on ollut 13.1.2023.

Jätevedenpuhdistamon saneerausinvestoinnin kokonaiskustannusarvio on 3,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 loppuun mennessä on toteutettu uusi hallirakennus, sekä kiinteistötekniikkaan liittyen lvi- ja sähkösaneeraus sekä rakennusautomaatio, kustannukset ovat yhteensä 2.471,6 tuhatta euroa:

2023	2022
1.115,2 tuhatta euroa	1.356,4 tuhatta euroa

Kuhmon VesiEnergia Oy:n maksuvalmius säilyi lähes koko vuoden ajan hyvällä tasolla. Current Ratio oli vuonna 2023 keskimäärin 3,8 ja vuoden lopussa 1,7.

Vakuutukset
Kuhmon VesiEnergia Oy:n vakuutukset on Pohjola Vakuutuksessa. Vakuutukset sisältävät ajoneuvo- ja omaisuusvakuutusten lisäksi keskeytys-, vastuu-, oikeus-, ja hallinnonvastuuturvan. Lisäksi työntekijöille on laaja vapaa-ajan tapaturmavakuutus.

Työterveyshuolto siirtyi Mehiläinen Oy:lle Kalevalan Työterveys Oy:n lääkärikeskus- ja työterveystoiminnan yhdistyttyä Mehiläiseen syyskuun 2023 alusta.

Osakepääoma
Kuhmon VesiEnergia Oy:n osakepääoma on kaksituhattaviisisataa (2.500,00) euroa. Osakkeiden lukumäärä on 600 kpl Kuhmon kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan.

Strategiset tavoitteet ja yhtiön toimenpiteet

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Osinko omistajalle	Yrityksen investoidessa vuosina 2022 – 2024 ei ole mahdollista maksaa osinkoa

	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyyden tavoitteita	Yhtiö laajentaa kaukolämpöverkostoa kaukolämpöstrategiansa mukaisti
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen	Mäntymäen teollisuusalueella vesiverkostoa laajennetaan suunnitelmallisesti
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Mahdollistetaan asukkaille kaukolämmön saaminen taajama-alueella	Uusia liittymiä rakennetaan kohteisiin, jonne ne ovat taloudellisesti mahdollisia
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Viestintää toteutetaan kaupungin brändikäsikirjan ohjeita noudattaen
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Noudatetaan

Kärkitoimenpiteet 2023

- Jätevedenpuhdistamon saneeraus, puhdistamorakennuksen uusiminen
- Veden- ja kaukolämmön etäluettavat mittarit, vaihtotyön toinen vuosi
- Kaukolämpöverkoston laajennus Piilolantiellä
- Hyryntien siirtoon liittyvät kaukolämpö- ja vesihuoltoverkostojen siirrot

Yleistä

Vuosi 2023 oli Kuhmon VesiEnergia Oy:n kahdeksas toimintavuosi.

Yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2015, josta alkaen yhtiön toimialana oli sähkön, kaasun, lämmön ja vastaavien kiinteän verkoston tai putkiston kautta jaeltavien energiahyödykkeiden tuotanto, jakelu ja kauppa, tilojen jäähdytykseen käytettävien ilman ja veden tuotanto ja jakelu. Yhtiön toiminta keskittyi vuoden vaihteeseen 2020 - 2021 Kuhmon Lämpö Oy:ssä tuotettavan kaukolämmön jakeluun Kuhmon keskustaajaman kauko- lämpöverkoston alueella sekä kaukolämpöverkoston ylläpitoon ja kehittämiseen. 1.1.2021 yhtiö vastaanotti Kuhmon kaupungin vesiliiketoiminnan apporttisiirrolla. Samalla yhtiön aiempi nimi Kuhmon Lämpöenergia Oy muutettiin Kuhmon VesiEnergia Oy:ksi. Samalla yhtiön toimialaa muutettiin niin, että se kattaa kiinteän verkoston kautta tapahtuvan kaukolämmön jakelun lisäksi talousveden tuotannon ja jakelun sekä jätevesien vastaanottamisen ja puhdistamisen.

Nykyisellä liiketoimintakokonaisuudella toimien vuosi 2023 oli yhtiön kolmas.

Hallitus 1.1. - 26.3.2023	27.3.-31.12.2023
Seija Lukkarinen, puheenjohtaja	Seija Lukkarinen, puheenjohtaja
Timo Piirainen, varapuheenjohtaja	Timo Piirainen, varapuheenjohtaja
Ensio Pikkarainen	Ensio Pikkarainen
Eero Pöllänen, varajäsen	Ari Innilä, varajäsen

Hallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä viisi kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 27.3.2023.

Tilintarkastus

Kuhmon VesiEnergia Oy:n varsinaisena tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Antti Kääriäinen.

Henkilöstö ja muu hallinto

Kuhmon VesiEnergia Oy:n toimitusjohtajan tehtävää on hoitanut 1.1.2023 alkaen Minna Jokelainen

Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2023 aikana keskimäärin 8 kokopäiväistä henkilöä ja toimitusjohtaja. Lisäksi yhtiö työllisti yhden ympäristötekniikan yliopisto-opiskelijan kesätyöhön suorittamaan mm.

kaukolämpö- ja vesihuoltoverkoston tietojärjestelmän täydentämistä verkosto-omaisuuden suunnittelua ja hallintaa varten.

Yhtiön omassa hoidossa oli vuoden aikana talouden suunnittelu ja seuranta, ostolaskujen asiatarkastus, myyntilaskutus ja myyntireskontran hoito. Muutoin yhtiön taloushallintoa ja palkanlaskentaa on hoitanut Monetra Oulu Oy. Myyntilaskujen perintä on ulkoistettu Intrum Oy:lle.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella
Kuhmon VesiEnergia Oy on nostanut vuoden 2023 tammikuussa 2,0 miljoonan euron lainan 10 vuoden takaisinmaksuajalla. Laina on otettu Kuntarahoitus Oy:ltä ja Kuhmon kaupunki on myöntänyt lainalle omavelkaisen takauksen.

Yhtiön toimistopalvelut siirtyi uuteen toimitilaan, joka sijaitsee osoitteessa Kainuuntie 126 (Monitori). Varasto- ja varikkotilat siirtyivät viereiseen kiinteistöön, Huoltotie 9 (Pienteollisuustalo). Molemmat liikerakennukset omistaa Kuhmon kaupungin tytäryhtiö Kuhmon Yrityssampo Oy.

Yhtiö jatkoi edellisenä vuonna käynnistettyä jätevedenpuhdistamon 4-5 vuotta kestävää saneerushanketta. Vanha puhdistamorakennus purettiin loppuvuodesta 2022 ja uusi hallirakennus valmistui kesäkuussa 2023. Rakennustyön yhteydessä toteutettiin kiinteistötekniikkaan liittyen lvi- ja sähkösaneeraus sekä rakennusautomaatio.

Vesi- ja kaukolämpömittareiden vaihtotyötä etäluettaviksi jatkettiin. Vesimittareista etäluettavia oli vuoden lopussa 41 % ja kaukolämpömittareista 35 %.

Hyryntien siirtoon liittyvät investoinnit:
- kaukolämpölinjojen siirto Koskitien ja Pajaniementien varrella. Hankerahoitus Ely-keskukselta siirtokustannuksiin oli Koskitiellä 50 % ja Pajaniementiellä 75 %
- vesijohdon, viemärin ja kaukolämpölinjojen siirto Kuhmo Oy:lle jäävältä tonttialueelta Hyryntien uuden tiealueen reunan läheisyyteen. Hankerahoitus Ely-keskukselta siirtokustannuksiin oli 100 %.

Muita toteutuneita investointeja ovat;
- kaukolämpöverkon laajennus Piilolantiellä, 8 kpl uutta omakotitaloliittymää,
- lisäksi rakennettiin 5 uutta omakotitaloliittymää entisen kaukolämpöverkon varrelle
- vesihuollon GPRS-yhteydellä olevien kohteiden tietoturvallisuuden parantaminen.
- Mäntymäen uuden teollisuusalueen vesi- ja viemäriverkosto liittäminen taajama-alueen verkostoihin.
- betoniviemärin saneeraus sujuttamalla muoviviemäriksi Muuttolinnuntiellä 190 m ja Korkeamäentiellä 290 m.

Tulevaisuuden näkymät
Kuhmon VesiEnergia Oy:n tilanne näyttää vakaalta. Uudella liiketoimintakokonaisuudella kolmas toteutunut toimintavuosi on sujunut hyvin vaikka vuodelle 2023 asetetut taloudellisen tuloksen tavoitteet eivät toteutuneet. Jatkossa talouden suunnittelua voidaan tarkentaa myynnin raportointiin virheitä aiheuttaneiden seikkojen huomioimisella ja kustannusseurantaa tehostamalla.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2024
- Vesi- ja kaukolämpömittareiden vaihtotyötä etäluettaviksi mittareiksi jatketaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.
- Jätevedenpuhdistamon saneerausta jatketaan ilmastusjärjestelmän saneerauksella (kompressorit, putkisto! ja allasvarusteet)
- Betoniviemäreiden ja -kaivojen saneerausta jatketaan vuotovesien vähentämiseksi, kohde Raplatie Kaukolämpöverkostoa saneerataan ja uusia liittymiä rakennetaan kysynnän mukaan nykyisen verkoston varrella.

Vuodelle 2024 kaukolämmön kuluttajahintoihin ei tehty muutoksia. Veden myynnin perusmaksua, kulutusmaksuja, lietteidenkäsittelymaksuja ja palveluhinnaston mukaisia maksuja korotettiin 5 %.

Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot

Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot tarjoaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Kuhmossa. Kiinteistöjä rakennetaan, puretaan ja perusparannetaan Kuhmon kaupunkikonsernin kiinteistöstrategian mukaisesti.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TP 2022	Ero, 2023-2022	TA 2023	Ero, Tot-budj. 2023
Liikevaihto	3420	3489	-69	3322	98
Kulut	-3420	-3489	69	-3503	83
Tulos ennen veroja	0	5	-5	-181	181
Verot	17	0	17	0	17
Tulos verojen jälkeen	-17	5	-12	-181	164

Tilikauden tappio -17 212,95 (5.282,90) euroa.

Yhtiön talous on pysynyt hyvässä kunnossa ja maksuvalmius on erittäin hyvä. Oman taloushallinnon lisäksi yhtiö on hoitanut hallintopalvelusopimuksen nojalla Kuhmon Yrityssampo Oy:n taloushallinnon. Yhteistyö on tuonut osapuolille toiminnallisia ja taloudellisia synergiahyötyjä.

Aravavuokrien määrityksessä on noudatettu 1.3.1997 käyttöön otettua pääomavuokrien tasausta. Tilikauden budjetoitu keskineliövuokra oli 8,38 eur/m2/kk. Tilikaudella yhtiö korotti vuokria kustannusnousua vastaavasti. Yhtiön vuokrat ovat tasoltaan kohtuulliset ja asumisen kustannukset edulliset.

1.1.1997 lukien allekirjoitetuissa vuokrasuhteissa on ollut käytössä tuhannen markan vakuus 31.12.2001 saakka ja 1.1.2002 lukien kahdensadan euron vakuus vuokrasuhteen velvoitteiden täyttämiseksi. Yhtiöllä oli rahana saatuja vakuuksia kertomusvuoden lopussa yhteensä 85 395,61 euroa ja Soten / Kelan vakuussitoumuksia yhteensä 9 486,36 euroa.

Lainat
Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tilikaudella 158 500,00 euroa. Yhtiön kokonaislainasaldo 31.12.2023 oli 1 722 500,00 euroa.

Poistot ja varaukset
Rakennuksista on tehty 4 %:n jäännösarvopoisto. Koneiden ja kaluston jäännösarvopoisto on 25 %. Yhtiö käytti vuodelta 2013 muodostetun 893 000 euron asuintalovarauksen ja 270 178,91 euroa vuodelta 2014 muodostettua asuintalovarausta Kuhmon Vatron talo 1:n peruskorjauskustannuksiin. Yhtiö muodosti tilikaudelta uuden 497 011,56 euron suuruisen asuintalovarauksen.

Vakuutukset
Kaikki kiinteistöt on vakuutettu Pohjola Vakuutus Oy:ssä kiinteistön täysarvovakuutuksella. Vakuutus sisältää hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu- ja oikeusturvavakuutuksen.

Osakepääoma
Kuhmon kaupunki omistaa kaikki Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen osakkeet ja yhtiö kuuluu Kuhmon kaupunkikonserniin. Yhtiön kotipaikka on Kuhmo. Yhtiön osakepääoma on kertomusvuoden lopussa yhteensä 1 660 694,31 euroa käsittäen 1 974 808 kappaletta 0,84 euron nimellisarvoisia osakkeita

Strategiset tavoitteet ja yhtiön toimenpiteet

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Osinko omistajalle 100 t€	Omistajan tavoitteena olevan osingon vuokravaikutus on 0,24 e/m2/kk. Vuokrankorotuspainetta nostavat jo kohonneet hoitokustannukset. Myös kotitalouksien yleiset elinkustannukset ovat nousseet. Osinkoa ei makseta.
	Toiminnallinen käyttöaste 93 %	Tällä hetkellä käyttöaste on 92,5 %. Käyttöaste oli korkeimmillaan 94,2 % kuluvan vuoden huhtikuussa. Yhtiö pyrkii pitämään käyttöasteen omistajan asettamassa tavoitteessa kunnostamalla ja vähenevässä kysyntätilanteessa tarvittaessa purkamalla.
	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyyden tavoitteita	Yhtiö pyrkii energiatehokkuuteen. Peruskorjauksissa huoneistoihin asennetaan vesimittarit. Asuntokanta on liitetty etävalvontaan, jolloin ajantasainen kulutusseuranta on mahdollista. Kiinteistöjen ulkovalaistuksessa on haettu energiatehokkuutta ja ekologisuutta valaistusratkaisuilla.
	Vaikutamme hankinnoilla	Yhtiö pyrkii hankkimaan paikallisesti. Korjausurakat pyritään toteuttamaan laajuudeltaan paikalliset toimijat huomioiden.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Yhtiö pystyy tarjoamaan joustavasti asuntoja yritysten työntekijöiden tarpeisiin	Yhtiö tarjoaa tehokkaasti asuntoja yritysten työntekijöiden tarpeisiin. Yhtiö tarjoaa sujuvaa asumista ja toimivia koteja eri elämänvaiheisiin.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja erilaisiin tarpeisiin	Yhtiön asuntokannasta noin puolet on kerrostaloasuntoja ja puolet rivitaloasuntoja. Yhtiö on pystynyt pitämään vuokratason hyvin kohtuullisena.
	Esteettömiä asuntoja	Yhtiö edistää esteettömyyttä asuntokannassaan. Kerrostaloihin on rakennettu yhteensä kahdeksan jälkiasennushissiä. Kuhmon Vatron peruskorjauksen valmistumisen jälkeen yhtiön rakennuskannassa on yhteensä yhdeksän hissiä.
	Lähiötupatoiminnan jatkon kehittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa	Lähiötupa toimii yhtiön kerrostalon kerhohuoneessa osoitteessa Karhunpolku 3. Yhtiö on tarjonnut Lähiötuvan tilat veloituksetta käyttöön ja tarjoaa tilat jatkossakin. Yhtiö tulee tarjoamaan laajemmin asumisneuvontapalveluja kuntalaisille ja osallistuu lähiötupatoimintaan näiltä osin.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Viestintää toteutetaan kaupungin brändi-käsikirjaa (ohjeita) noudattaen.

Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Noudatetaan soveltuvilta osin.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2023

- Kuhmon Vatron peruskorjauksen valmistuminen.
- Muuttojen yhteydessä tehtävien asuntokorjausten lisääminen.

Yleistä
Kertomusvuosi oli yhtiön 27. toimintavuosi. Yhtiö perustettiin 1.1.1997 fuusioimalla 18 erillistä aravavuokrataloyhtiötä ja 80 kaupungin suoraan omistamaa vuokra-asuntoa. Yhtiön tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Kuhmossa. Tällä hetkellä yhtiö käsittää yhteensä 587 asuinhuoneistoa, joiden yhteinen asuinhuoneistoala on 34 128 m2.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella
Karhunpolku 3 kerrostalon peruskorjaus valmistuu vuoden 2024 maaliskuussa. Yhtiö hankki vuoden 2024 keväällä alkavaan Sudenpolku 2-4 kerrostalojen 5 ja 7 perus- parannukseen rahoituksen ja rakennusluvat. Metsokuja 1 rivitalo tyhjeni asukkaista kertomusvuoden kesällä. Ara myönsi kohteen 10 suora- sähkölämmitteiselle asunnolle purkuluvan 25.8.2023. Kohteen purku toteutetaan yhdessä kaupunkikonsernin muiden purettavien rakennusten kanssa.

Yhtiössä on tilikauden 2023 aikana tullut esille kavallusepäily, jonka perusteella reskontranhoitajan epäillään siirtäneen yhtiön rahavaroja omille tileilleen väärennetyillä tositteilla ja väärennetyillä hyväksymismerkinnöillä sekä laiminlyömällä hyväksymismääräyksiä. Yhtiö on tehnyt asiasta poliisille tutkintapyynnön ja esittänyt vaatimuksen yhtiölle aiheutetun vahingon korvaamisesta. Asian poliisitutkinta on kesken.

Vuokralaisdemokratia
Laki yhteishallinnosta vuokrataloissa (nro 649/1990) tuli voimaan 1.3.1991 ja sitä sovelletaan kaikissa käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisissa aravavuokrataloissa. Yhteishallinto tarkoittaa sitä, että myös asukkaat pääsevät osallistumaan vuokratalon hallintoon. Asukastoimikunta toimi seuraavissa yhtiön vuokranmäärityskohteissa:

Karhu-Haka	Virkatie 26 / Karhunpolku 5 / Sudenpolku 2-4
Kuhmon Vatro	Karhunpolku 3
Piilolanvatro	Peuranpolku 9
Kuhmonselkä	Pyykuja 15-17

Hallitus
1.1. -31.12.2023
Laura Rahko, pj
Tapani Sutinen, varapj.
Jari Juntunen, jäsen
Lea Kiiveri, jäsen
Janne Lehtonen, jäsen
Maija Inget, varajäsen
Päivi Maijanen, varajäsen

Hallituksen kokouksia pidettiin kuusi kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 28.2.2023. Kokouksessa Kuhmon kaupungin kokousedustajana oli Jorma Kyllönen.

Tilintarkastus
Varsinaisena tilintarkastajana toimi KPMG OY AB, päävastuullisena tilintarkastajana Antti Kääriäinen KHT, JHT.

Henkilöstö ja muu hallinto
Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen palveluksessa oli tilikauden päättyessä 11 henkilöä.

Sormulan rivitaloalueen, Piilolantie 40:n, Könninmäentie 2:n, Kappelikuja 11-13:n ja Peuranpolku 7:n kiinteistönhoitotehtävät yhtiö hoiti omana työnä lukuun ottamatta koneellisia lumitöitä, nurmikonleikkuuta ja päivystystä. Muiden kiinteistöjen kiinteistönhoito- ja siivoustehtävät suoritettiin ostopalveluina.

Yhtiön kiinteistöjen peruskorjaustoimintaa toteutettiin koko kertomusvuoden ajan. Karhunpolku 3 kerrostalon peruskorjaus etenee C-rapussa ja kohde valmistuu maaliskuussa 2024. Yhtiön seuraavat peruskorjauskohteet ovat Sudenpolku 2-4 kerrostalot 5 ja 7. Kohteille on myönnetty Aran hissiavustus sekä Aran avustus asuntojen korjaamiseksi ikääntyneille sopiviksi. Rakennusluvat kohteille on myönnetty 30.11.2023. Huoneistoremontteja yhtiö suoritti tarvittavassa laajuudessa muuttojen yhteydessä vajaassa sadassa huoneistossa. Yhtiön toimesta remontoitiin myös Kuhmon Yrityssampo Oy:n tiloja.

Kuhmon kaupungin väkiluku väheni edelleen, ennakkotietojen mukaan väkiluku oli joulukuun 2023 lopussa 7 585 asukasta (7 755 asukasta). Yhtiön 587 asuinhuoneistossa oli talonkirjan mukaan 31.12.2023 kaikkiaan 722 henkilöä (722 henkilöä 31.12.2022). Kertomusvuonna allekirjoitettiin 116 (123) uutta vuokrasopimusta.

Tulevaisuuden näkymät
Asuntojen keskimääräinen vuokrausaste oli kertomusvuonna hyvä ja heikkeni hieman vuoden lopussa. Vuokrattavissa olevista tiloista oli vuoden lopussa 91,0 % vuokrattuna (92,8 %). Hallituksen käsityksen mukaan yhtiön toiminta jatkuu häiriöittä seuraavien 12 kk:n aikana.

Kuhmon Yrityssampo Oy

Kuhmon Yrityssampo Oy hallinnoi ja vuokraa sekä rakentaa ja rakennuttaa kiinteistöjä Kuhmon kaupungissa toimiville ja tänne muuttaville teollisille ja kaupallisille yrityksille.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TP 2022	Ero, 2023-2022	TA 2023	Ero, Tot-budj. 2023
Liikevaihto	838	791	47	888	-50
Kulut	-1038	-917	-120	-957	-80
Tulos ennen veroja	-199	-126	-73	-69	-130
Verot	0	0	0	0	0
Tulos verojen jälkeen	-199	-126	-12	-69	-130

Talousarvio- ja suunnitelmalukuihin sisältyy Kuhmon kaupungin avustus 50 000 e.

Tilikauden tappio on -198 991,66 (-126.516,59) euroa.

Yhtiön liikevaihto kertomusvuodelta oli yhteensä 837 983,87 euroa. Omistajan konserniavustus kattoi tyhjistä tiloista syntynyttä hoitoalijäämää. Yhtiön tulosta laski lunastussopimuksen kohteiden kirjanpitoarvojen alaskirjaus. Yhtiön maksuvalmius pysyi hyvänä tilikaudella.

Lainat
Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Poistot
Rakennuksista on tehty 4 %:n ja Merta-hallista 7 %:n jäännösarvopoisto. Koneiden ja kaluston jäännösarvopoisto on 10 %.

Vakuutukset
Kaikki kiinteistöt on vakuutettu Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fenniassa. Vakuutusturva kattaa omaisuusvakuutusten lisäksi vastuuvakuutukset.

Osakepääoma
Kuhmon kaupunki omistaa kaikki Kuhmon Yrityssampo Oy:n osakkeet ja yhtiö kuuluu Kuhmon kaupunkikonserniin. Yhtiön kotipaikka on Kuhmo. Yhtiön osakepääoma on kertomusvuoden lopussa yhteensä 2 259 387 euroa.

Strategiset tavoitteet ja yhtiön toimenpiteet

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Toiminnallinen käyttöaste 93 %	Käyttöaste on tällä hetkellä (11/2022) 85 %.
	Yhtiö toimii omillaan ilman emon konserniavustusta	Yhtiö tarvitsee omistajan konserniavustusta pitääkseen kiinteistökannan käyttökunnossa. Konserniavustuksesta kaupunki tekee erillisen päätöksen. Kaupunkikonsernin kiinteistökannan ylläpidon tasapuolinen rahoittaminen kaupungin elinvoima ja toimivien yritysten tilojen käyttökunto huomioiden. Tyhjien tilojen kustannukset ja mahdolliset luottotappiot yhtiö joutuu kattamaan vuokratuloillaan.
	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyyden tavoitteita	Yhtiö on hankkinut kiinteistöihin automatiikan etävalvontaohjelmiston, joka mahdollistaa ajantasaisen kulutusseurannan.
	Vaikutamme hankinnoilla	Hankinnat pyritään tekemään paikallisesti.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Yritys edistää yritysten sijoittumista Kuhmoon	Jokaiseen yhteydenottoon yhtiö on reagoinut välittömästi.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat kuhmolaiset	Yrityksen tiloissa toimivat palveluyritykset luovat hyvinvointia	Yhtiö järjestää tarvittavat toimitilat niitä tarvitseville yrityksille resurssiensa puitteissa.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Viestintää toteutetaan kaupungin ohjeita noudattaen.
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Noudatetaan.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2023

Vesikattosaneerauksia. Kurssikeskuksen korjausten laajuus päätetään kiinteistöstrategian valmistumisen myötä.

Yleistä
Kuhmon Yrityssampo Oy on perustettu 1979 perustamisnimellä Kuhmon Teollisuuskylä Oy Kuhmon kaupungin, Kera Oy:n ja Kuhmo Oy:n toimesta rakentamaan, rakennuttamaan, hallinnoimaan ja vuokraamaan kiinteistöjä Kuhmon kaupungissa toimiville ja tänne muuttaville teollisille ja kaupallisille yrityksille. Nykyisen toiminimen yhtiö otti käyttöön vuonna 1995. Aikaisemmin liiketoiminta-alueena on ollut kiinteistötoiminnan lisäksi myös elinkeinotoimiston tehtävät.

Tällä hetkellä Kuhmon Yrityssampo Oy hoitaa yhtiön ja kaupungin välisen, vuonna 1998 uudistetun työnjaon mukaisesti vain kiinteistöjensä hallintoon, vuokraukseen ja tilojen rakennuttamiseen ja ylläpitoon kuuluvat tehtävät. Yhtiön hallinnolliset tehtävät on hoidettu 1.11.2010 lukien hallintopalvelusopimuksella Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen toimesta.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella
Yhtiön tilojen käyttöaste laski hieman kertomusvuoden aikana ja oli vuoden vaihteessa 83 %. Vuoden lopulla pidetty ylimääräinen yhtiökokous päätti tehdä lunastussopimuksen Kouko-, Kuivaamo-, Lepikko- ja Puutavaravarasto-halleista. Sopimus astui voimaan 1.1.2024.

Vartiuksen rajaliikennekeskuksen myyntiä valmisteltiin kertomusvuoden kesällä. Vuoden lopulla valtakunnallisesti muuttuneen turvapaikanhakijatilanteen johdosta rajaliikennekeskuksen rakennukset kuitenkin vuokrattiin Rajavartiolaitokselle.

Yhtiö korjasi kertomusvuonna kurssikeskuksen vesikaton. Kertomusvuoden lopulla Kuhmon Ikkuna Oy:n konkurssin myötä yhtiölle on jäänyt runsaasti tyhjää teollisuustilaa

Hallitus
1.1. -31.12.2023
Arto Malinen, pj
Kirsi Virtanen, varapj.
Hannu Gröhn, jäsen
Minna Karjalainen, jäsen
Matti-Jussi Pollari, jäsen
Onni Kyllönen, varajäsen
Jani Kyllönen, varajäsen

Hallituksen kokouksia pidettiin seitsemän kertaa. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Pasi Tervo. Tehtävä sisältyy 1.11.2010 allekirjoitettuun yhtiön ja Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen väliseen hallintopalvelusopimukseen.

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 2.3.2023. lisäksi pidettiin ylimääräinen yhtiökokous 21.12.2023, jossa päätettiin Puusepänkatu 5-6:n hallien lunastussopimuksesta. Kuhmon kaupungin kokousedustajana molemmissa kokouksissa oli Kari Juntunen.

Tilintarkastus
Varsinaisena tilintarkastajana toimi KPMG OY AB, päävastuullisena tilintarkastajana Antti Kääriäinen KHT, JHT.

Henkilöstö ja muu hallinto
Yhtiön kiinteistönhoitotehtävät suoritettiin ostopalveluina Kuhmon Kiinteistöhuolto Oy:n ja Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen toimesta. Koneelliset lumityöt yhtiön piha-alueilla kuuluvat osana Kuhmon kaupunkikonsernin kiinteistöjen alueiden talvikunnossapitourakkaan. Urakasta on vastannut Kuhmon Rakennuspojat Oy.

Tulevaisuudennäkymät
Paikkakunnan väkiluku jatkoi hienoista laskua. Asukasmäärä vuoden lopussa oli 7585 henkilöä. Tyhjien tilojen lisääntyminen on uhka yhtiön taloudelle ja kiinteistökannan kunnossapidolle. Yhtiö pyrkii

edistämään tilojensa luovutusta lunastussopimuksilla. Hallituksen käsityksen mukaan yhtiön toiminta jatkuu häiriöttä seuraavien 12 kk:n aikana.

Kiinteistö Oy Kuhmon Kulttuuritalo

Talous (1000 €)

	TP 2023	TP 2022	Ero, 2023-2022	TA 2023	Ero, Tot-budj. 2023
Liikevaihto	669	613	56	653	16
Kulut	-746	-751	5	-659	-91
Tulos ennen veroja					
Verot					
Tulos verojen jälkeen	-77	-137	60	-2	-75

Tilikauden tappio -77.054,54 (-137.362,73) euroa.

Yhtiön talous rakentuu edelleen vuokra- ja muille tuotoille ja osakkaitten panostukselle. Osakkailta kerättäviä vastikkeita korotettiin vuoden 2022 alusta, mutta inflaatio on sen jälkeen ollut kovempaa kuin pitkiin aikoihin. Energian hinnannousu näkyy sekä kiinteistön menoissa että hankinnoissa. Sähkön hinnannousu on kompensoitunut osin uusituilla valaistuksilla, mutta kaukolämmön hinnankorotuksen vaikutus on liki 15.000 euroa.

Varsinainen hoitovastike oli kuluneena vuonna 99,69 euroa/kk ja ns. investointi- ja korjausvastike 44,99 euroa/kk osakkeelta. Rahoitusvastiketta ei kuluneena vuonna peritty. Yhteensä vastikkeita kerättiin 434.040 euroa. Pelkän kiinteistön ja irtaimiston kulut ovat noin 330.000 euroa vuodessa, mikä ei sisällä toiminnan kuluja ja palkkoja.

Yhtiön oman toiminnan tuotto oli 235.000 euroa, mikä ylittää edellisen vuoden luvun 55.000 eurolla ja budjetin 16.000 eurolla. Oman toiminnan tuottoprosentti on 35,14 %. Liikevaihto on siis noussut ja käyttökate on positiivinen, mutta taloustilannetta ei kuitenkaan voi pitää hyvänä. Suurimpana syynä tähän ovat nousseet kiinteistökulut, joihin ei ole tulossa lievennyksiä.

Toimintavuonna yhtiön taloudellinen tulos rahoituskulujen jälkeen on 77.054 euroa tappiollinen. Tulos sisältää 89.623 euroa poistoja ja 112.000 euroa suoraan kaupungille tai kaupunkikonsernin yhtiöille tilitettyjä maksuja.

Likviditeetti on parantunut huomattavasti ja yhtiö on palauttanut kaupungilta etukäteen maksettuina vastikkeina saamansa 40.000 euroa. Yhtiöllä on Kuntarahoitukselta vuonna 2020 kattoremonttia varten otettu 100.000 euron laina, jota lyhennettiin vuonna 2023 6.666 euroa. Käytännön talouden vaihteluiden hoitamiseksi yhtiön tili Osuuspankissa on luotollinen (30.000 €) ja sille on kaupungin myöntämä takuu.

Yhtiön taseen loppusumma 31.12.2023 on 1.827.310,12 €. Yhtiön johdolle ja hallitukselle on maksettu palkkoja ja palkkioita 51.579,05 ja palkkoja kaikkiaan 231.204,48 €.

Strategiset tavoitteet ja yhtiön toimenpiteet

Strateginen tavoite	Osakkaan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Vuokra-/toimintavastike yhtiölle max. 407.997,60 €	Yhtiö- ja investointivastike on sovittu vuoden 2023 loppuun, 407.997,60 €/vuosi, vuoden 2024 alkuun indeksikorotus.

	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyyden tavoitteita Vaikutamme hankinnoilla	Energiatehokkuutta parannetaan sitä mukaa kun rahoitustilanne sallii valaistuksen uusimisen.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Luovien alojen toimintaympäristönä toimiminen	Vuokrat pidetään edullisina erittäin huonossa kunnossa olevaa kulttuurisektoria varten.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Tavoitetaan uusia asiakasryhmiä Tiivis yhteistyö Kuhmon kulttuuritoiminnan, musiikkiopiston ja kansalaisopiston kanssa Matalan kynnyksen kohtaamispaikka	Oma ohjelmatuotanto tässä taloustilanteessa käytännössä mahdotonta, joten uusien yleisöjen tavoitteleminen riippuu muiden toimijoiden ohjelmakattauksesta. Musiikkiopiston juhlavuotta suunnitellaan yhdessä.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Maan arvostetuimpiin kuuluva kulttuuritalo on osa kaupungin tunnettuutta.
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Henkilöstöedut ja palkkaus noudattelevat kaupungin linjaa soveltuvin osin.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2023

Valaisinjärjestelmien uusiminen EU-direktiivin mukaisesti, kiinteistön remonttitarpeen selvittäminen lähivuosille.

Uhat vuonna 2023

Tapahtumasektorin koronan aikana kokemat tappiot ovat jo osin realisoituneet konkursseina. Lisäksi Venäjän hyökkäyssota ja suurelta osin sen aiheuttama inflaation ja kustannusten nousu vähentävät asiakkaiden maksuvalmiutta ja järjestäjien kykyä liikkua maakunnissa. Laadukkaan ohjelmiston saaminen Kuhmoon ei ole koskaan ollut näin vaikeaa.

Kiinteistön kustannusten nousu hankaloittaa tilannetta entisestään. Vuosien 2023–2025 laskelmissa on huomioitu kaupungin tytäryhtiöiden ilmoittamat suuret hinnannousut ja kaupungin ennakkona maksaman vastikkeen palautus. Oletuksena on, että vastikeneuvotteluissa 2023 päästään edes lähelle indeksin nousua.

Vuosi 2023 oli Kuhmo-talon 30. täysi toimintavuosi.

Hallitus
Seppo Vilén (pj.) (varalla Eino Kähkönen)
Sabrina Logeais (varalla Erja Kurtén, ero 9/2023)
Aino Jaakkola (varalla Maila Juntunen)
Sari Rusanen (varalla Hannu Huotari) ja
Matti Kähkönen (varalla Mauri Huotari).

Hallitus on kokoontunut neljä kertaa vuonna 2023. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 20.4.2023.

Tilintarkastus
Yhtiön tilintarkastusyksikkönä on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana Antti Kääriäinen KHT, JHT.

Henkilökunta, palvelut, yhteistyö
Yhtiön toimitusjohtaja on Mikko Nortela. Muuta vakituista henkilökuntaa on viisi: myyntisihteeri, kolme esitysteknikkoa ja siivooja. Kuhmo-talon talonmiespalvelut on ulkoistettu ISS-palvelut Oy:lle. Yhtiön tilinpidon ja palkanmaksun hoitaa Kuhmon Laskentapalvelut Oy.

Vakituisina vuokralaisina yhtiön tiloissa ovat Kuhmon kaupunki/Kuhmon musiikkiopisto, Kuhmon kaupunki/Kulttuuritoimi ja Kuhmon kulttuurikahvila Oy. Kuhmo-talo on ollut mukana Suomen kulttuuritalot ry:n, Idän Taiga ry:n ja Tapahtumateollisuus ry:n toiminnassa. Lippujärjestelmänä on ollut Lippupiste.

Toiminta lukuina
Koko maassa lipunmyynti alkoi hyvin verkkaisesti. Puheet taloustilanteesta, sähkön hinnasta ja Ukrainan sodasta saivat asiakkaat varovaisiksi ja suurempaan myyntiin päästiin vasta helmikuun loppupuolella. Kuhmo ei poikennut linjasta. Yhdessä muiden paikkakuntien kanssa mentiin myös siinä, että syyskausi oli todella vilkas.

Talossa järjestettiin 581 erilaista tilaisuutta, joista yleisötilaisuuksia oli 196 ja koulutuksia, kokouksia ja perhejuhlia yhteensä 385. Pääsylipullisia tilaisuuksia oli 77. Yleisötilaisuuksissa kävi yhteensä 51.735 henkeä, joista 21.501 pääsylipullisissa tilaisuuksissa ja 27.906 ilmaisissa tilaisuuksissa. Lisäksi koulutuksissa, kokouksissa yms. asioissa talossa liikkui vuoden aikana noin 21.400 henkeä, joten yhteensä Kuhmo-talon ovista käytiin vuoden aikana sisään yli 73.000 kertaa. Talon tapahtumista suurin osa on siis osallistujille ilmaisia ja kävijämäärästäkin alle kolmannes on pääsylipullisten tilaisuuksien yleisökäyntejä.

Lipunmyynnissä muita vuosia paremmin yleisöä liikkui maaliskuussa ja marraskuussa, huhtikuussa ja joulukuussa oltiin myös lähellä ennätystä. Kuhmo-talon koko vuoden lipunmyynnin kassavirrassa saavutettiin myös uusi ennätys. Yhteensä Kuhmo-talossa on 30 toimintavuoden aikana käyty 2.405.430 kertaa.

Lähivuosien tilastot näyttävät tältä:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Tilaisuuksia kaikkiaan	581	585	694	201	712	697
joista yleisötilaisuuksia	196	163	169	69	191	315
Kävijöitä	73.168	59.408	46.588	18.912	65.143	63.403
joista yleisötilaisuuksissa	51.735	42.025	24.861	7.352	47.185	44.167

Toiminta
Oma toiminta kulttuurin alueella
Vuoden 2023 tapahtumista Kuhmo-talo on ollut järjestämässä tai tukemassa Kuhmon kesämuusikoita sekä yhtenä järjestäjänä Kuhmon Talvessa ja Hilpeässä Heinäkuussa. Oman tuotannon määrää vähennettiin, kun tapahtumakalenteriin saatiin parin vuoden jälkeen kiinnostavaa ohjelmistoa myös omalla riskillään tulevista artisteista.

Kuhmon Talvessa kävi neljässä tilaisuudessa lähes 700 henkeä, eli selvästi aiempaa vuotta enemmän mutta ei vielä normaaliin tapaan. Kuhmo-talon tilaisuutena tapahtumassa oli elokuvaesitys Saga Caiania.

Huhtikuussa toteutettiin Kuhmon kaupungin kanssa yhteistyönä Maustetyttöjen levynjulkistamiskonsertti. Toukokuussa saatiin nauttia kuuden nuoren taikurin esityksistä Pajakka-salissa. Esiintyjät halusivat testata uutta materiaaliaan ilmaiseksi ja lipunmyynnillä tähdättiin vain salin kulujen peittämiseen.

Kuhmon Kesämuusikot esiintyivät 7.–30.6. Yleisöä oli runsaasti ja kesämuusikoita peräti ennätysmäärä. Ohjaajina toimivat Sara Pollari ja Veera Isotalo. Lisäksi talo toimi Kesätanssijoiden tukikohtana, mutta he esiintyivät lähinnä talon ulkopuolella.

Hilpeä Heinäkuu oli lähes sadan esityksen laajuinen, mutta kovin suurista yleisömääristä ei päästy nauttimaan.

Syksyllä Kuhmo-talo osallistui kaupungin järjestämiin kirjamessuihin kutsumalla esiintyjäksi juuri uuden levyn julkaisseen Jarkko Martikaisen. Jostain syystä sekä messutapahtuma että illan konsertti eivät vetäneet väkeä kovinkaan paljoa. Syyskaudella oli Kuhmo-talon järjestämänä myös Johanna ja Mikko Iivanaisen joulukonsertti sekä Miljoonasateen levynjulkistamiskonsertti.

Tilaisuuksia
Vuosi 2023 oli merkittävä monella tapaa. Kuhmo-talo ja Kuhmon musiikkiopisto juhlivat tasavuosia ja musiikkiopisto järjesti tavallista enemmän ja suurempia tapahtumia. Lisäksi Runolauluakatemia sai Kuhmolle Suomalais-ugrilaisen kulttuurin pääkaupungin tittelin. Tämä näkyi erityisesti näyttelyiden määrässä.

Vuosi alkoi Lauri Sallisen ja Paavali Jumppasen konsertilla. Hotellivieraille myydyt liput olivat avaintekijä siihen, että kävijämäärä saatiin edes kohtuulliseksi. Sairaustapauksen vuoksi musiikkiopiston tanssinäytös siirrettiin alkuvuoteen, mutta lipunmyynti nousi tapahtumissa normaalille tasolleen vasta maaliskuussa. Kuhmon Talvessa saatiin kuitenkin nauttia Kamarimusiikin talvikonsertista ja Piirpauken juhlakonsertista sekä Suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunkivuoden avajaisista.

Kevään aikana Kuhmo-talossa vierailivat mm. Diandra, Reijo Taipaleen musiikkia tulkinneet Teemu Roivainen, Leif Lindeman ja Henry Friman, Maustetytöt sekä Lisää Saikkua, kiitos! Suomen Kulttuurirahaston Kainuun rahaston vuosijuhla järjestettiin Lentua-salissa ja Kajaanin kaupunginteatteri vieraili Kuhmon kulttuuritoimen järjestämällä Voi leipä! esityksellä.

Sommelo toteutui Kuhmo-talossa kuutena päivänä ja yleisöä kävi lähes 2.900 henkeä. Joutsentanssi oli ainakin yhden kesän tauolla, muuta Keiketyksen juhlanäytös oli Sommelon osana. Heti Sommelon jälkeen talossa kävi myös Rastiviikon väkeä sekä palkintojenjaossa että heille erikseen järjestetyssä Kesämuusikoiden iltamissa.

Kuhmon Kamarimusiikki sai ensimmäisen kokonaan taiteellisten johtajien Minna Pensolan ja Antti Tikkasen suunnitteleman kesänsä. Kävijämäärä jatkoi kasvuaan ja uudet linjaukset herättivät monipuolista huomiota. Kuhmo-talon osalta erityisiä tuotantoja olivat kokonainen ooppera, usean kuution hiekkakuorma Lentuan lavalla ja esimerkiksi juomalasin särkeminen lavalle – mannermaiset ja suomalaiset käsitykset asian turvallisuudesta teettivät jonkin verran ylimääräistä työtä, mutta lopputulos oli näyttävä. Alkusyksystä Kuhmo Oy järjesti alueella harvinaisia yritystapahtumia uuden sahalinjansa kunniaksi. Levytyksiä tekivät Johannes Ruotsalainen, Piirpauke ja Liisa Vähäsarjan työryhmä.

Syyskaudella Kuhmo-taloon saatiin merkittäviä vierailuja, joista erikseen täytyy mainita Raskasta Joulua, Lasse Hoikka ja Souvarit, kaksi kansainvälistä balettivierailua, Henri Kemppaisen taikashow, Mikko Alatalon, Teemu Ahtosen, J. Eskelisen ja Jarno Itkosen yhtenen vierailu, Miljoonasade ja Ismo Leikola. Ennakkomyynnit vaihtelivat ja osittain yleisö kärsi jo liiankin useista tilaisuuksista. Kävijämäärät ja lipunmyynnin kokonaissummat olivat kuitenkin hyvällä tasolla. Marraskuussa oli peräti 12 pääsylipullista tilaisuutta ja lähivuosien ennätykset rikottiin melko selvästi.

Kuhmo-talon pääkäyttäjistä
Kuhmon musiikkiopisto on talon merkittävin käyttäjä talven aikana ja oppilaitoksen 30-vuotisjuhlavuosi näkyi tapahtumien määrässä. Musiikkiopisto on aiempaa paremmin pystynyt vastaamaan iltavahtimestarinsa palkkaamisesta. Kuhmon Kulttuurikahvila Oy on toiminut koko vuoden Kuhmo-talon tilaisuuksien ja lukuisten perhejuhlien ravintolana. Kuhmon kaupunki käyttää Kuhmo-taloa sekä ennakkoäänestysten

että varsinaisen vaalipäivän vaalihuoneistona. Uusia toimintamuotoja harjoitellaan esimerkiksi yhteisten tuotantojen muodossa.

Investoinnit ja korjaukset
Kuhmo-taloon ei ole vuonna 2023 tehty taseeseen kirjattuja korjauksia, mutta hankintoja taseessa on 5.753 euron edestä. Tuloslaskelman puolella hankintoja ja investointeja on yhteensä yli 90.000 eurolla. Lisäksi Lentua-salin Steinwayn kausiluonteiseen korjaukseen on käytetty 2.818 euroa.

Laitteistojen vuokra- ja leasing-kulut ovat tällä hetkellä noin 24.000 euroa vuodessa. Uusia sopimuksia on tarve tehdä valaisin- ja äänijärjestelmien uusimisen vuoksi nopeasti. Syksyllä 2025 raukeaa Siemensin elinkaarisopimus ja yksi vuokraus, joiden yhteisvaikutus tällä hetkellä on yli 60.000 euroa vuodessa.

Investointivastike on tällä hetkellä 134.970 ja jo edellä mainitut kulut ovat yhteensä 122.571 euroa. Pienhankintojen ja korjauksen palkkakulujen kanssa investointivastike ylittyy, vaikka vuoden aikaan ei tehty mittavia korjaustöitä.

Kuhmon Lämpö Oy

Kuhmon Lämpö Oy tuottaa ympäristöystävällistä lämpö- ja sähköenergiaa biopolttoaineita käyttäen.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TP 2022	Ero, 2023-2022	TA 2023	Ero, Tot-budj. 2023
Liikevaihto	10.036	10.936	-1.900	8.150	1.886
Kulut	-9.485	-8.210	1.275	-8.050	1.435
Tulos ennen veroja	551	2.726	-2.175	100	451
Verot	-91	-545	-453		
Tulos verojen jälkeen	459	2.181	-1.722		

Tilikauden voitto 459.743,87 euroa.

Liikevaihto vuonna 2023 oli 10,037 milj. euroa. Liikevaihto pieneni n. 900 000 euroa verrattuna vuoteen 2022.

Lämmön myyntimäärä nousi hieman sekä kaupungille että sahalle. Vaikutus liikevaihtoon oli +92 000 euroa ja indeksimuutoksen vaikutus perusmaksuihin oli n. +583 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihtoa laskevia tekijöinä olivat sähkön hintataso, minkä vaikutus oli n. -1,2 milj. euroa, sekä päästöoikeuksien vähäisemmän myynnin vaikutus n. -430 000 euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Kaukolämmön myynnin osuus koko liikevaihdosta oli 4,163 milj. euroa (ed. vuonna 4,070 milj. euroa) ja kaukolämmön perusmaksujen osuus oli 3,252 milj. euroa (2,669 milj. euroa). Sähkön myynnin liikevaihto oli 1,217 milj. euroa (2,439 milj. euroa). Päästöoikeuksien myynnin osuus liikevaihdosta oli n.1,221 milj. euroa. (ed. vuonna 1,656 milj. euroa). Muut liiketoiminnan tuotot olivat lähinnä palveluiden myyntiä Kuhmo Oy:lle.

Tase
Pitkäaikainen vieras pääoma oli 1 130 000 euroa, muutos (lainanlyhennykset) vuodessa 445 000 euroa. Vieras pääoma oli yhteensä 2 941 067 euroa.

Osakepääoma
Kertomusvuoden lopussa taseen loppusumma oli 15 146 819 euroa. Osakepääoma 1 639 327 euroa, rahastot 381 906 euroa, tilikausien voitto 4 694 774 + 459 743 euroa. Osingonjako-800 000 euroa.

Strategiset tavoitteet ja yhtiön toimenpiteet

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyyden tavoitteita Vaikutamme hankinnoilla	Biopolttoaineen käyttö, energiatehokkuussopimus, öljynkäytön minimointi.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Laajennusinvestoinnin toteuttaminen mahdollistaa Kuhmo Oy:n laajennuksen	Investointi aloitettu ja etenee aikataulun mukaisesti.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	

Kärkitoimenpiteet vuonna 2023

Kattilalaitoksen perustusurakan valmistuminen 2/2023. Kattilalaitoksen rakennus vuoden 2023 loppuun mennessä.

Yleiskatsaus
Vuosi 2023 oli Kuhmon Lämpö Oy:n 43. toimintavuosi.

Energian kokonaistuotanto pieneni hieman edellisestä vuodesta. Energian kokonaistuotanto sähkö ja savukaasujen lämmön talteenotto mukaan lukien oli n. 282 GWh. Energian myyntimäärä Kuhmo Oy:lle oli n.139 GWh (ed.vuonna n.135 GWh). Kaupungille myydyn energian määrä pysyi suunnilleen samalla tasolla, n. 69 GWh. Sähkön kokonaistuotanto laski n.8 %, sillä laitoksen korjausseisokki venyi elokuun loppuun saakka ja sähköntuotantoa rajoitettiin äärimmäisen matalan pörssihinnan aikana. Savukaasujen energian käyttö pieneni n.12 % johtuen kuorikuivurin ja kuljetinjärjestelmän suurehkoista korjaustöistä. Sähkönmyynnin liikevaihto laski n. 50 % edellisestä vuodesta.

Päästöoikeuksien hinta oli alkuvuodesta korkeammalla tasolla kuin edellisenä vuonna ja niitä myytiin kattilainvestointiin liittyvien projektien omarahoituksiin.

Vuodelle 2023 kaukolämmön kulutusmaksu pidettiin ennallaan ja tukkuhintaindeksi korotti perusmaksuja 21,87 %. Öljyä käytettiin suunnilleen saman verran kuin edellisvuonna. Koko tuotantoon suhteutettuna öljyllä tuotetun energian määrä pysyi tavoitteen mukaisesti alhaisena ja yhtiö pystyi tuottamaan energian lähes kokonaisuudessaan sahalta tulevalla puupolttoaineella.

Kattilainvestointi eteni hieman suunnitellusta aikataulusta myöhässä, sillä kattilatoimittaja KPA Unicon Oy ajautui keväällä konkurssiin. VKK Power Oy jatkoi projektin loppuun ja laitos saatiin tuotantoon joulukuussa. Investointi rahoitettiin leasingrahoituksella ja vuokranmaksu alkaa huhtikuussa 2024.

Ympäristöasiat
Laitokselle saatiin uusi ympäristölupa vuoden 2023 aikana.

Savukaasujen lämmön talteenottolaitteisto on ollut toiminnassa jatkuvasti huoltoseisokkeja lukuun ottamatta. Jäähdytysveden (järvestä) kierrätys on pysynyt huomattavasti vähäisempänä suljettujen jäähdytysjärjestelmien rakentamisen jälkeen.

Puun polttamisessa syntynyt tuhka on toimitettu kokonaisuudessaan metsälannoitteeksi.

Tuotanto

Energianmyynti sekä omakäyttö MWh	2022	2023	muutos %
Kaukolämpö Kuhmon kaupungille	68 804	69 585	+ 1
Kaukolämpö Kuhmo Oy	135 347	139 415	+ 3
Apujäähdytinlämpö	309	0	
Savuk. pesurin lämpö kuorikuivurille	41 337	36 454	- 12
Savuk. lämpö sahan kuivurille	11 529	11 786	+ 2
Sähkön myynti, PKS Oy	18 708	17 105	- 8
Omakäyttösähkö	8 144	8 143	0
Yhteensä	**284 178**	**282 488**	**- 0,5**

Polttoaineiden käyttö	2022	2023
Sahanpuru ja kuori	237 GWh	243 GWh
Öljyn käyttö	32 tn	35 tn

Öljyllä tuotetun osuus kokonaistuotannosta oli n. 0,1 %.

Riskit

Korkojen nousu leasingrahoituksessa sekä jäljellä olevissa lainoissa aiheuttaa lisäkustannuksia vuokra- ja lyhennyseriin.

Biopolttoaineen riittävyys tulevaisuudessa lisääntyvän energiatarpeen myötä. Riskinä on myös biopolttoaineen hinnan mahdollinen nousu. Tietynlaisena riskinä voidaan pitää myös puupolttoaineen käyttöön liittyvän byrokratian lisääntymistä lakimuutoksineen.

Kunnossapito- ja korjauskustannusten nousu ikääntyvän laitteiston toimintavarmuuden ylläpitämiseksi saattaa aiheuttaa taloudellisia paineita.

Yllättävä laiterikko lämmityskaudella voi aiheuttaa kustannuksia varakapasiteetin (öljy) käytön seurauksena. Tähän varaudutaan ennakoivalla kunnossapidolla, jotta saadaan minimoitua yllättävät rikkoutumiset. Tuotannon katkoksia niin ulkopuolisten asioiden kuin oman toiminnan kannalta on turvattu vakuutuksilla.

Henkilökunnan eläköityminen aiheuttaa lähivuosina haasteita työntekijöiden ammattitaidon ylläpidon kannalta. Tähän varaudutaan uusien työntekijöiden riittävällä koulutuksella, jotta ns. hiljainen tieto siirtyy kokeneilta ammattilaisilta uusille työntekijöille.

Henkilöstö

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, joka toimii myös käytönvalvojana, varakäytönvalvoja, toimistonhoitaja ja vuonna 2023 keskimäärin 15 laitosmiestä/ kk, mikä on samaa tasoa kuin edellisenä vuonna. Laitosmiesten työpanoksesta myydään kahta henkilötyövuotta vastaava osuus Kuhmo Oy:lle nipunvaihto- ja yövartijapalveluna.

Hallitus

1.1.-20.4.2023	20.4.-31.12.2023
Jaakko Kyllönen, puheenjohtaja	Jaakko Kyllönen, puheenjohtaja
Hannu Gröhn jäsen, varapj.	Hannu Gröhn jäsen, varapj.
Satu Heikkinen, jäsen	Satu Heikkinen, jäsen
Tommi Ruha, jäsen	Tommi Ruha, jäsen
Pertti Huotari, jäsen	Heikki Kähkönen, jäsen
Juhani Pääkkönen, jäsen	Juhani Pääkkönen, jäsen
Keijo Karppinen, varajäsen	Keijo Karppinen, varajäsen
Kirsi Virtanen, varajäsen	Kirsi Virtanen, varajäsen
Matti Sipiläinen, varajäsen	Matti Sipiläinen, varajäsen

Hallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä 6 kertaa. Toimitusjohtaja Janne Heikkinen. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 20.4.2023.

Tilintarkastajat
Tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana Antti Kääriäinen, JHT, KHT ja toisena tilintarkastajana Katri Hokkanen, KHT, JHT. Varatilintarkastajana KPMG Oy Ab.

Näkymät vuodelle 2024
Lämmön myynti Kuhmo Oy:lle tulee kasvamaan kuivaamolaajennuksen myötä ja tämä vaikutus alkaa näkyä vuoden 2024 aikana. Lämmön myynnissä kaupungille ei ole odotettavissa suuria muutoksia.

Sähköntuotanto tulee todennäköisesti olemaan samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Tukkuhintaindeksi alensi vuodelle 2024 perusmaksuja 4,5 % ja kulutushinta pidettiin ennallaan. Lisäksi yhtiön omistajat keskenään päättivät alentaa kaukolämmön perusmaksuja 13 %. Vuodelle 2024 budjetoitu liikevaihto on 8,844 milj. euroa liiketoiminnan muut tuotot mukaan lukien.

Sähkön hintatasossa tapahtuu todennäköisesti suurehkoa vaihtelua molempiin suuntiin riippuen sääolosuhteista.

Suunniteltuja, ennakolta tiedossa olevia korjausinvestointeja ovat voimalaitoskattilan keskusputkien uusiminen ja syöttövesipumppujen huolto. Lisäksi turbiinille on tehtävä huolto- ja tarkastustoimenpiteitä. Näihin toimenpiteisiin on budjetoitu n. 300 000 euroa.

3.4 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 *1 000 €*	*2022* *1 000 €*
Toimintatuotot	21 161	59 772
Toimintakulut	-40 323	-116 754
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		-6
Toimintakate	**-19 162**	**-56 988**
Verotulot	18 294	31 943
Valtionosuudet	7 323	36 177
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	178	37
Muut rahoitustuotot	1 656	1 343
Korkokulut	-723	-351
Muut rahoituskulut	-649	-1 943
Vuosikate	**6 918**	**10 217**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-3 932	-5 418
Omistuksen eliminointierot		26
Arvonalentumiset	-920	-176
Satunnaiset tuotot		949
Satunnaiset kulut	-116	
Tilikauden tulos	**1 950**	**5 597**
Poistoeron muutos		23
Rahaston muutokset	7	5
Vähemmistöosuudet		
Tilikauden verot	-109	-570
Laskennalliset verot	-82	-247
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-593	-1 374
Valmistus omaan käyttöön		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 174**	**3 434**

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,48	51,19
Vuosikate/Poistot, %	142,58	182,63
Vuosikate, euroa/asukas	912,06	1 317,48
Asukasmäärä	7 585	7 755

3.5 Konsernin rahotuslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	*2022 1 000 €*
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 918	10 217
Tilikauden verot	-109	-570
Satunnaiset erät	-116	949
Tulorahoituksen korjauserät	152	-891
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 188	-8 507
Rahoitusosuudet investointimenoihin	600	20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 403	595
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4 659**	**1 812**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 028	4 577
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 610	-1 540
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 873	-60
Oman pääoman muutokset		
Muutokset vähemmistön osuudessa	-389	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5	124
Vaihto-omaisuuden muutos	58	-78
Saamisten muutokset	-1 121	1 032
Korottomien velkojen muutokset	130	-336
Rahoituksen rahavirta	**-8 773**	**3 719**
Rahavarojen muutos	**-4 113**	**5 531**
Rahavarat 31.12.	33 828	45 657
Rahavarat 1.1.	37 941	40 126

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, €	8 261	-4 596
Investointien tulorahoitus, %	91,17	120,38
Laskennallinen lainanhoitokate	1,40	1,30
Lainanhoitokate	1,40	5,60
Kassan riittävyys, pv	226	129
Asukasmäärä	7 585	7 755

3.6 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	*2023* *1 000 €*	*2021* *1 000 €*
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 959	87 316
Aineettomat hyödykkeet	482	1 030
Aineettomat oikeudet	263	393
Muut pitkävaikutteiset menot	219	625
Ennakkomaksut		12
Aineelliset hyödykkeet	65 537	85 658
Maa- ja vesialueet	5 216	5 221
Rakennukset	34 821	49 701
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 667	13 066
Koneet ja kalusto	10 321	10 834
Muut aineelliset hyödykkeet	1 719	2 626
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	792	4 210
Sijoitukset	-60	628
Osakkeet ja osuudet	-620	
Muut osakkeet ja osuudet	559	587
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	1	41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	905	627
Valtion toimeksiannot	905	455
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		25
Muut toimeksiantojen varat		147
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 625	53 195
Vaihto-omaisuus	136	430
Aineet ja tarvikkeet	136	314
Keskeneräiset tuotteet		
Ennakkomaksut		116
Saamiset	6 661	7 107
Pitkäaikaiset saamiset	2 106	620
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	73	78
Muut saamiset	558	542
Siirtosaamiset	1 474	
Lyhytaikaiset saamiset	4 555	6 487
Myyntisaamiset	2 842	3 069
Lainasaamiset	25	189
Muut saamiset	769	1 020
Siirtosaamiset	920	2 209
Rahoitusarvopaperit	29 044	27 959
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	25 020	24 010
Muut arvopaperit	4 024	3 949
Rahat ja pankkisaamiset	4 784	17 698
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**107 488**	**141 138**

VASTATTAVAA	*2023* *1 000 €*	*2022* *1 000 €*
OMA PÄÄOMA	50 260	50 596
Peruspääoma	22 174	23 580
Arvonkorotusrahasto	3	3
Muut omat rahastot	11 971	11 978
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 938	11 601
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 174	3 434
VÄHEMMISTÖOSUUS	5 459	5 255
PAKOLLISET VARAUKSET	976	1 180
Muut pakolliset varaukset	976	1 180
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 224	1 219
Valtion toimeksiannot	905	711
Lahjoitusrahastojen pääomat	292	309
Muut toimeksiantojen pääomat	27	199
VIERAS PÄÄOMA	49 570	82 888
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	34 708	54 436
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 682	54 377
Lainat julkisyhteisöiltä	26	59
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	3 683	3 632
Ostovelat		
Muut velat	2 443	2 474
Laskennalliset verovelat	1 240	1 158
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4 435	10 343
Joukkovelkakirjalainat		4 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 432	5 756
Lainat julkisyhteisöiltä	3	87
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	6 745	14 477
Saadut ennakot	83	78
Ostovelat	2 842	3 736
Muut velat	772	1 142
Siirtovelat	3 047	9 521
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**107 488**	**141 138**

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	51,9	39,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	105,8	64,7
Kertynyt ali-/ylijäämä, 1000 €	16 111	15 035
Kertynyt ali-/ylijäämä, 1000 €/asukas	2 124	1 939
Konsernin lainat €/asukas	5 324	8 503
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	40 383	65 937
Lainat ja vuokravastuus, 31.12.	39 142 830	65 780 172
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 161	8 482
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	7 585	7 755

4 TILIKAUDEN TULOS

4.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos	**1 448 474,36**
Poistoero	
Vähennykset, sumupoistot	42 448,14
Rahastojen muutos	
Tuloutus lainanhoitorahastosta	
Tuloutus tutkimusrahastoon	
Tuloutus tutkimusrahastosta	
Tilikauden alijäämä	**1 490 922,50**

Tilikauden 2023 ylijäämä 1490.922,50 euroa merkitään kohtaan tilikauden yli-/alijäämä.

5 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

5.1 Kuhmon kaupunkistrategia

Kuhmon kaupungin kaupunkistrategia kuvaa keskeiset tavoitteet, joihin valtuuston johtamana Kuhmon päätökset perustuvat strategiakaudella. Kuhmon Strategiasta on laadittu erillinen asiakirja. Kaupunkistrategia on elävä asiakirja ja sitä uudistetaan tarpeen mukaan. Vuosittaiset tavoitteet vahvistetaan valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja niitä seurataan tilinpäätöksessä. Operatiivinen toteutus tapahtuu kaupunginhallituksessa ja valiokunnissa sekä kaupunkiorganisaation toimesta.

Kuhmon kaupungin visio
Täyttä elämää metsän ja kulttuurin valtakunnassa

Kuhmon kaupungin missio
Luomme mahdollisuuksia - Kuhmo on turvallinen ja avoin kotikaupunki toteuttaa unelmia sekä ajatella isosti

Kuhmon kaupungin arvot
Turvallisuus, Yhdenvertaisuus, Luonto- ja kulttuurikeskeisyys, Kestävä kehitys, Avoimuus, Palvelevuus, Yhteisöllisyys, Uudistuminen

5.2 Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet

Kuhmon kaupungin strategiset tavoitteet ja toiminnalliset tavoitteet

1. **Kestävä kaupunki**
   - 1.1. Rakennamme puusta
   - 1.2. Vaikutamme hankinnoilla
   - 1.3. Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia
   - 1.4. Sopeutamme infrastruktuuria
   - 1.5. Pitkän aikavälin talouden tasapaino
   - 1.6. Fiksu omistaminen

2. **Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne**
   - 2.1 Kestävä matkailu ja luovat alat kasvavat
   - 2.2 Woodpolis = Kainuun metsäbiotalouden keskus
   - 2.3 Julkisia ja yksityisiä investointeja tehdään
   - 2.4 Saamme osaajia
   - 2.5 Tulomuuttopalvelut kunnossa
   - 2.6 Yrittäjämyönteinen kaupunki

3. **Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat Kuhmolaiset**
   - 3.1 Turvallinen ja avoin kaupunki
   - 3.2 Aktiiviset toimijat
   - 3.3 Osalliset ihmiset
   - 3.4 Työllisyyden edistäminen
   - 3.5 Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet
   - 3.6 Elämän murroskohdat ja ikä huomioidaan

4. **Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki**
   - 4.1 Kuhmon aluebrändi tunnetaan
   - 4.2 Luotettava yhteistyökumppani

4.3 Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa
4.4 Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa
4.5 Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia

5. **Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille**
   5.1 Kannustava varhaiskasvatus
   5.2 Yhteisöllinen ja turvallinen perusopetus
   5.3 Vetovoimainen oma lukio
   5.4 Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
   5.5 Laadukkaat elinikäisen oppimisien palvelut ja taiteen perusopetus

6. **Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö**
   6.1 Hyvä palveluasenne
   6.2 Valmentava johtajuus
   6.3 Itseohjautuvat tiimit
   6.4 Salliva kokeilukulttuuri
   6.5 Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Kuhmon kaupungin strategian uudistuessa keskushallinto ja palvelualueet toteuttavat toiminnallaan kaikkia strategisia tavoitteita. Jokaisen palvelualueen on mahdollista valita strategiset toiminnalliset tavoitteet, jotka ohjaavat vuoden 2023 käytännön tekemistä. Strategian lisäksi käytännön tekemistä ohjaavat mm. poikkisektoraaliset suunnitelmat kuten hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma ja kunkin toimialan lainsäädäntö.

5.3 Strategiset mittarit

Kuhmon kaupungin strategiset mittarit

Kestävyysdynamiikka
Energian kulutus pienenee
Puu materiaalina julkisissa rakennuksissa
Lainakanta €/asukas lähtee laskuun
Alijäämä katettu
Veto- ja pitovoimadynamiikka
Nettomuutto positiivinen
Naisten lkm suhde miesten lkm nousee
Yritys- ja työllisyysdynamiikka
Työttömien osuus työvoimasta
Työllisyysaste kohenee
Taloudellisen huoltosuhde ei heikkene
Aloittaneiden yritysten toimialarakenne monipuolinen
Koulutus- ja hyvinvointidynamiikka
Peruskoulun 1. vuosiluokan oppilaiden määrä ei alene
Lukio on Kuhmossa
Ammatillisen koulutuksen voi suorittaa Kuhmossa
Perustoimeentulon saajien määrä ei nouse
Korkea-asteen koulutettuja nykyistä enemmän
Kuhmolaisella on vähintään yksi ystävä ja yksi harrastus
Tunnettuus- ja verkostodynamiikka
Brändistrategia jalkautus on viety läpi
Sosiaalisen median kanavien seuraajien määrä kasvaa 1/3
Valtuustokaudella käynnistyy vähintään kaksi kansainvälistymishanketta ja ne ovat vaikuttavia
Työpaikka- ja palveludynamiikka
Työhyvinvointi pysyy nykytasolla tai paranee

Sairaspoissaolot pysyvät nykytasolla
Valmentava johtajuus -koulutus kaikille esihenkilöille
Kolmas kehittäjäaalto suorittanut opinnot
Palvelevuutta mitataan asiakastutkimuksilla vuosittain

5.4 Käyttötalouden toteutuminen, Kuhmon kaupunki

Yhteenveto talousarvion toteutumisesta

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	1 738 605	1 692 749	45 855	2,71 %	1 592 446	146 159	9,18 %
MAKSUTUOTOT	588 505	659 540	-71 034	-10,77 %	660 610	-72 105	-10,91 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 266 612	1 297 623	-31 011	-2,39 %	1 074 720	191 892	17,86 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 330 630	1 717 342	613 287	35,71 %	2 525 164	-194 534	-7,70 %
TOIMINTATUOTOT	**5 924 351**	**5 367 254**	**557 097**	10,38 %	**5 852 939**	71 412	1,22 %
Valmistus omaankäyttöön	155 065	220 159	-65 095	-29,57 %	77 850	77 214	99,18 %
HENKILÖSTÖKULUT	-15 786 259	-15 646 819	-139 440	0,89 %	-15 215 406	-570 853	3,75 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)	-460 993	-1 398 205	937 212	-67,03 %	-619 818	158 825	-25,62 %
Muut palvelut	-5 966 357	-46 511 690	40 545 332	-87,17 %	-5 667 579	-298 778	5,27 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-6 427 351	-47 909 895	41 482 544	-86,58 %	-6 287 397	-139 954	2,23 %
AINEET JA TARVIKKEET	-2 897 564	-2 797 120	-100 443	3,59 %	-2 810 667	-86 896	3,09 %
AVUSTUKSET	-1 810 121	-1 753 968	-56 152	3,20 %	-2 016 829	206 708	-10,25 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 251 580	-1 470 616	219 036	-14,89 %	-1 169 776	-81 804	6,99 %
TOIMINTAKULUT	**-28 172 874**	**-69 578 418**	**41 405 544**	-59,51 %	**-27 500 075**	-672 799	2,45 %
TOIMINTAKATE	**-22 093 458**	**-63 991 004**	**41 897 546**	-65,47 %	**-21 569 286**	-524 172	2,43 %
Tulovero	12 695 476	24 703 008	-12 007 532	-48,61 %	12 360 000	335 476	2,71 %
Kiinteistövero	2 307 036	2 309 796	-2 760	-0,12 %	2 257 000	50 036	2,22 %
Yhteisövero	3 455 175	5 051 353	-1 596 178	-31,60 %	3 309 000	146 175	4,42 %
VEROTULOT	**18 457 687**	**32 064 157**	**-13 606 470**	-42,44 %	**17 926 000**	531 687	2,97 %
Peruspalvelujen vo	3 683 157	25 303 264	-21 620 107	-85,44 %	6 051 797	-2 368 640	-39,14 %
Verotuloperusteinen vo-tasaus	2 395 833	5 972 703	-3 576 870	-59,89 %	1 667 409	728 424	43,69 %
Opetus- ja kulttuuritoimen vo	-451 943	-580 173	128 230	-22,10 %	-597 259	145 316	-24,33 %
VALTIONOSUUDET	**7 323 353**	**36 177 381**	**-28 854 028**	-79,76 %	**7 121 947**	201 406	2,83 %
KORKOTUOTOT	122 854	55 827	67 027	120,06 %	81 000	41 854	51,67 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 130 741	1 604 490	526 251	32,80 %		2 130 741	
KORKOKULUT	-610 574	-197 677	-412 897	208,87 %	-509 386	-101 188	19,86 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-562 477	-1 646 548	1 084 071	-65,84 %		-562 477	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**1 080 544**	**-183 908**	**1 264 452**	-687,55 %	**-428 386**	1 508 930	-352,24 %
VUOSIKATE	**4 768 125**	**4 066 626**	**701 499**	17,25 %	**3 050 275**	1 717 850	56,32 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-2 399 651	-2 331 379	-68 272	2,93 %	-2 422 900	23 249	-0,96 %
KERTALUONTEISET POISTOT			0,00			0	
ARVONALENTUMISET	-920 000	-133 500	-786 500	589,14 %		-920 000	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-3 319 651**	**-2 464 879**	**-854 772**	34,68 %	**-2 422 900**	-896 751	37,01 %
SATUNNAISET TUOTOT		456 175	-456 175	-100,00 %		0	
SATUNNAISET KULUT			0,00			0	
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	42 448	42 448	0,00	0,00 %	42 448	0	0,00 %
TULOSLASKELMA	**1 490 923**	**2 100 370**	**-609 448**	-29,02 %	**669 823**	821 099	122,58 %

Toimintamenot sekä verotulot ja valtionosuudet eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun Sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Kuhmon kaupungin tulos 2023 oli 1 490,9 (2 100,4) tuhatta euroa ja toteutui 821,1 tuhatta euroa budjetoitua parempana. Toimintakate jäi -524,2 tuhatta euroa alle budjetoidun, mutta verotulot toteutuivat 531,2 tuhatta euroa ja valtionosuudet 201,4 tuhatta euroa ennakoitua parempana. Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat 1 509,0 tuhatta euroa budjetoitua suuremmiksi osin rahoitusarvopaperien arvon alentumisten (1 256,2) palautuksen vuoksi. Vertailuvuonna 2022 arvopaperien arvonalennus oli -939,4 tuhatta euroa. Korkokulut kasvoivat edellisvuodesta 413,0 tuhatta euroa. Nollakorkojen aika on ohi.

Toimintakate oli -22 093,5 (– 63 991,0) tuhatta euroa ja alitti talousarvion -524,2 tuhannella eurolla.

Toimintatuotot olivat 5 924,4 (5 367,3) tuhatta euroa. Ne ylittivät talousarvion vain 71,4 tuhannella eurolla.

Myyntituottoja saatiin 1 738,6 (1 692,7) tuhatta euroa. Myyntituottojen budjetti ylittyi 146,2 tuhatta euroa, johtuen mm. musiikkiopiston Sotkamon toimipisteen laskujen jaksottumisesta sekä ateria- ja puhtauspalveluiden budjetoitua suuremmista tuotoista. Vaalien järjestämisestä saatiin valtiolta korvausta 15,9 tuhatta euroa (em. tulo on budjetoitu avustuksiin).

Maksutuotot olivat 588,5 (659,5) tuhatta euroa ja alittivat budjetin -72,1 tuhatta euroa. Varhaiskasvatuksen maksutuotot alittuivat -47,5 tuhatta euroa johtuen maksuperusteiden muutoksesta. Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksuja kertyi -52,3 tuhatta euroa vähemmän. Muita yhdyskuntapalvelumaksuja kertyi 41, 0 tuhatta euroa budjetoitua enemmän.

Tukia ja avustuksia saatiin 1 266,6 (1 297,6) tuhatta euroa ja ne ylittivät budjetin 191,9 tuhannella eurolla. Elinvoimapalveluiden tuet toteutuivat 194,0 tuhatta budjetoitua suurempina johtuen projektitukien jaksottumisista. Vaalien järjestämisestän saatu tulo (30,0 t€) budjetoitu avustuksiin, mutta toteuma (15,9 t€) kirjattu muihin myyntituottoihin. Työllistämistukitulot alittivat budjetin -20,0 tuhatta euroa. Liikuntapalvelujen projektiavustusta saatiin 21,6 tuhatta euroa, ja sitä ei oltu budjetoitu.

Muut toimintatuotot olivat 2 330,6 (1 717,3) tuhatta euroa ja jäivät budjetoidusta -194,5 tuhatta euroa. Vetovoimaisuuden palvelualueella Koulutustehtaan koneiden vuokratuotot alittivat budjetoidun -27,6 tuhatta euroa. Teknisten palvelujen muut toimintatuotot alittivat budjetoidun -169,6 tuhatta euroa, josta kunnallistekniikan osalta alitus on -37,5 tuhatta euroa ja tilapalvelut -147,0 tuhatta euroa. Alitusta selittää tilapalvelujen hallintoon tehty 300,0 tuhannen euron purkuvaraus. Vastaavasti tilapalvelujen vuokratuotot ylittivät budjetoidun 158,6 tuhannella eurolla. Maankäytön ja mittauksen osalta tuotot ylitti budjetoidun 13,8 tuhatta euroa.

Valmistus omaan käyttöön -tilille kirjattiin tuloutusta 155,1 (220,2) tuhatta euroa ylittäen budjetoidun 77,2 tuhannella eurolla.

Toimintakulut olivat -28 172,9 (-69 578,4) tuhatta euroa ja ne ylittivät budjetin 673,0 tuhannella eurolla. Toimintakate oli -22 093,5 (-63 991,0) tuhatta euroa ja toimintakatetavoite ylittyi 524,2 tuhannella eurolla. Toimintakuluissa henkilöstökulut ylittivät budjetoidun 570,9 tuhannella euroalla, Palvelujen hankinnat 140,0 tuhannella euroa, Aineet ja tarvikkeet osalta ylitystä budjettiin tuli 86,9 tuhatta euroa ja Muissa toimintakuluissa 81,8 tuhatta euroa. Avustussumma alitti budjetoidun 206,7 tuhannella eurolla.

Henkilöstökulut olivat 15 786,3 (15 646,8) tuhatta euroa ja ne ylittivät budjetin 570,9 tuhannella eurolla. Ylityksestä merkittävimmät ovat Kasvun ja oppimisen palvelualueella varhaiskasvatuksen osuus 245,4 tuhatta euroa, perusopetus 68,3 tuhatta euroa ja musiikkiopisto 64,6 tuhatta euroa. Nuorisopalvelujen henkilöstökulut alittuivat -37,4 tuhatta euroa budjetoidun. Kaupunkiympäristön palvelualueella ylitystä tuli Kunnallistekniikassa 107,1 tuhatta euroa ja tilapalveluissa 81,6 tuhatta euroa. Budjetointivaiheessa ei ollut tiedossa yhden prosentin x 50 % palkkasumma palkankorotusta sekä kesäkuussa maksettavaa kertaerää. Lisäksi summa sisältää sijaistamiskuluja.

Palveluja hankittiin 6 427,4 (47 909,9) tuhannella eurolla. Hankinnat ylittivät budjetoidun 298,8 tuhannella eurolla. Kaupunkiympäristön palvelualueella ylitys on 308,1 tuhatta euroa. Teknisen hallinto, purkuvaraus (oppimiskeskuksen asuntola) 130 tuhatta euroa, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu ylitys 42,8 tuhatta euroa, kunnallistekniikka ylitys 63,9 tuhatta euroa, josta kaavateiden osuus 55,7 tuhatta euroa. Tilapalvelut ylitys 52,5 tuhatta euroa, jota selittää muun muassa aterioiden kuljetuskustannusten kasvu 32,8 tuhatta euroa ja koneiden ja kaluston kunnossapito 83,6 tuhatta euroa. Tilapalveluluissa palvelujen ostoissa eri tilien kesken sekä ylityksiä että alituksia, mikä tasoittaa kokonaisuutta. Kaupunginhallituksen toimiala alitti budjetoidun -51,0 tuhatta euroa. Elinvoimapalvelujen projektien palvelujen ostot ylittivät budjetoin 238 tuhannella eurolla, mitä osin selittää uusien projektien budjettien sisältyminen nettomäärärahana elinkeinojen edistämisen määrärahaan. Vastaavasti elinkeinojen kehittämismäärärahan käyttö alitti budjetoidun -347,4 tuhatta euroa, koska määräraha kirjattu könttäsummana tilille asiantuntijapalvelujen ostot. Ympäristöterveydenhuollon kustannukset jäivät -41,4 tuhatta euroa budjetoidusta osin eläinlääkäripalvelujen saatavuusongelmien takia. Kasvun ja oppimisen palvelualue alitti budjetoidun -141,7 tuhatta euroa, josta perusopetuksen osuus on 110,6 tuhatta euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden hankinnat olivat -2 897,6 (-2 797,1) tuhatta euroa ja ylittivät budjetoidun 86,9 tuhannella eurolla. Ylityksestä kaupunkiympäristön palvelualueen osuus on 153,9 tuhatta euroa, josta tilapalvelujen ylitys on 173,9 tuhatta euroa. Summa sisältää muun muassa lämmityksen ja sähkökustannusten nousua sekä kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvien materiaostoja. Kasvun ja oppimisen palvelualue aine- ja tarvikehankinnat alittivat budjetin -70,2 tuhatta euroa.

Avustuskulut olivat -1 810,1 (-1 754,0) tuhatta euroa ja alittivat budjetin 206,7 tuhannella eurolla. Lasten kotihoidon tuet ja kuntalisät alittuivat 75,7 tuhannella eurolla ja työmarkkinatuen kuntaosuus alittui 127,3 tuhannella eurolla sekä muut avustukset yhteisöille 30,5 tuhannella eurolla. Avustukset yhteisöille alittuivat 29,2 tuhatta euroa. Työmarkkinatuen joulukuun 2023 maksuerä (32,9 t€) on kirjautunut vuoden 2024 tammikuulle, mikä vääristää hieman vuoden 2023 toteumaa. Elinvoimapalveluiden tuet ylittyivät 47,2 tuhannella eurolla (yrityspalvelusetelit ja toiminta-avustukset budjetoitu kohtaan palvelujen ostot/elinkeinojen kehittämismääräraha).

Muut toimintakulut olivat -1 251,6 (-1 470,6) tuhatta euroa ja ylittivät budjetin 81,8 tuhannella eurolla. Ylitystä pienentää Mittaus ja kaavoitus/Pysyvien vastaavien myyntitappion oikaisu 84,8 tuhatta euroa, mutta muut (metsänparannustyöt) kulut ylittyivät -34,5 tuhatta euroa.

Verotuloja saatiin 18.457,7 (32 064,2) tuhatta euroa ja tilitykset ylittivät budjetoidun 531,7 tuhatta euroa. Kunnan tuloverot olivat 12 695,5 (24 703,0) tuhatta euroa ja ylittivät budjetoidun 335,5 tuhatta euroa. Kiinteistöverot olivat 2 307,0 (2 309,8) tuhatta euroa ja ylittyivät 50,0 tuhannella eurolla. Yhteisöveroja saatiin 3.455,2 (5 051,4) tuhatta euroa, siellä ylitystä 146,2 tuhatta euroa. Kunnallisverokertymään vaikutti veroprosentin leikkaus -12,64 % (hva:n osuus).

Valtionosuuksia saatiin 7 323,4 (36 177,4) tuhatta euroa ja siellä budjetin ylitys 201,4 tuhatta euroa. Valtionosuudet pienenivät edellisvuoteen verrattuna 80 %.

Nettomääräiset rahoitustuotot ja –kulut olivat 1 080,5 (-184,0) tuhatta euroa ja ylitti budjetoidun 1 808,9 tuhatta euroa. Korkokulut olivat -610,6 (-197,7) tuhatta euroa ja ylittivät budjetin 101,2 tuhannella eurolla. Kaupungin lainojen keskikorko vuonna 2023 oli 2,28 %. Rahoitustuotot toteutuivat 2.131,0 (279) tuhatta euroa budjetoitua parempana; osinkotuotot +460,5 tuhatta euroa, muut rahoitustuotot +156,8 tuhatta euroa, takausprovisiot +96,1 tuhatta euroa, arvopapereiden myyntivoitot +153,1 tuhannella eurolla. Sijoituksissa arvonalentumisten palautus oli 1 256,2 tuhatta euroa (2022 alaskirjaus -939). Muut rahoituskulut ylittivät 562,5 tuhatta euroa budjetoidun; arvopapereiden myyntitappiot -532,4 tuhatta euroa ja muut rahoituskulut -29,6 tuhatta euroa. Varovaisuussyistä rahoitusarvopaperituottoja ei vuodelle 2023 budjetoitu lainkaan. Tuotto toteutui kuitenkin 9,5 %:n suuruisena.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä -3 319,7 (-2 464,9) tuhatta euroa ja ylittivät talousarvion 896,8 tuhannella eurolla. Suunnitelman mukaiset poistot alittuivat -23,2 tuhannella eurolla. Arvonalentumisia toteutui -920,0 tuhannella eurolla ja niitä ei oltu budjetoitu. Summa koostuu Kuhmon Yrityssampo Oy:n 1,5 miljoonan euron suruisesta osakkeiden arvon alaskirjauksesta, josta vuodelle 2023 kohdennetaan 620,0 tuhatta euroa ja Piilolan koulun lisäpoistosta 300,0 tuhatta euroa.

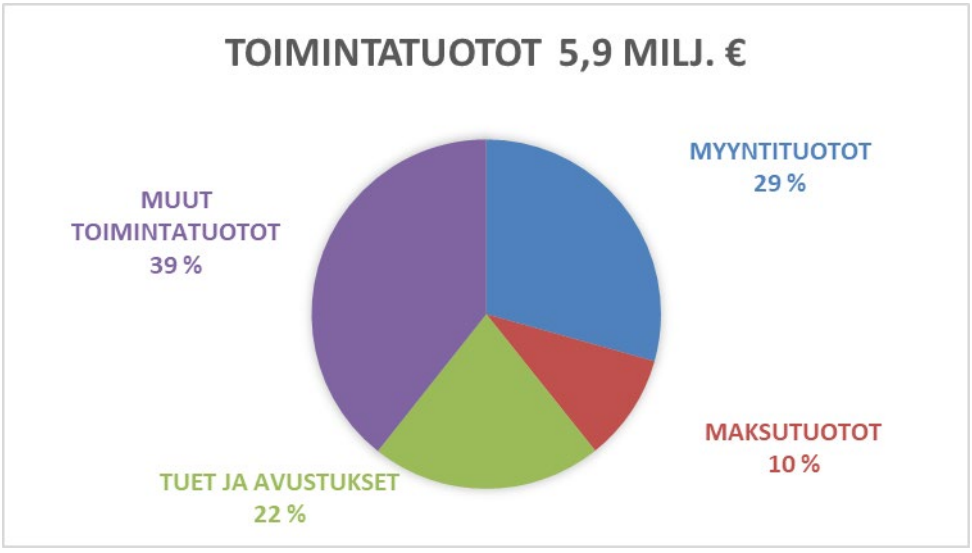

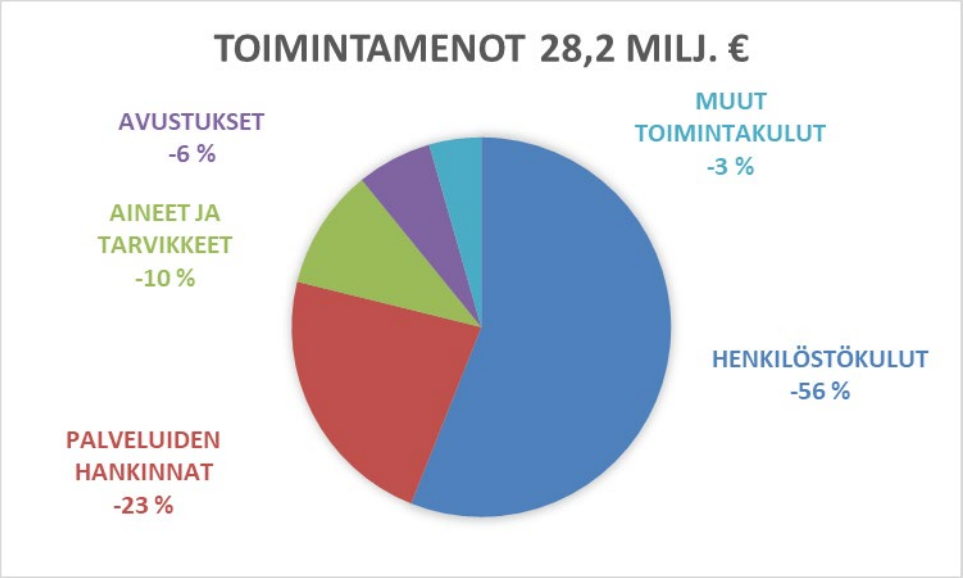

5.5 Investointien toteutuminen

Taulukko: Investointien toteutuminen kohderyhmittäin (netto)

KOHDE	TA muutosten jälkeen 2023	TOTEUMA 2023	ERO
Talonrakennus	-1 593 400	-344 216	-1 249 184
Kaavatiet	-880 500	-736 635	-143 865
Puistot ja yleiset alueet	-447 100	-116 211	-330 889
Irtain omaisuus	-295 000	-95 734	-199 266
Aineeton omaisuus			0
Kiinteistö- ja osakejärjestelyt	0	-113 724	113 724
YHTEENSÄ	**-3 216 000**	**-1 406 520**	**-1 809 480**

Investoinnit kokonaisuutena toteutuivat vajaat -1,8 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Talonrakennuksessa uudis- ja peruskorjauksiin varatusta 1,6 miljoonan euron määrärahasta käytettiin vain 344 tuhatta euroa, sillä sote-kiinteistöihin liittyvät investoinnit eivät toteutuneet.

Toteutuneiden investointien pääpaino oli kaavateiden rakentamisessa ja saneeraamisessa. Euromääräisesti suurin yksittäinen investointi oli Koulukadun alikulkutien rakentaminen yhdessä Ely-keskuksen kanssa. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 780 tuhatta euroa, josta Kuhmon osuudeksi budjetoitiin 455 tuhatta euroa ja toteuma 410,0 euroa. Alikulkutie on valmis, mutta joitakin viimeistelytöitä jää kevääseen 2024.

Irtaimen omaisuuden investoinneista jäi toteutumatta ruoankuljetuksen lämpövaunujärjestelmä (150,0 t€) ateriapalveluiden ulkoistamisen vuoksi.

Kalevalan alueen palautuminen takaisin kaupungille Falco Regeniltä kaupan purkautuessa kirjattiin taseessa tilille 1100 maa- ja vesialueet, 94,8 tuhatta euroa. Tappio oikaisu kirjattu kustannuspaikalle 7620 Maa- ja metsätilat/pysyvien vastaavien myyntitappio. Ampumarata-nimisen tila ostettiin 20 tuhannella eurolla.

Kohde	proj.	TA 2023	TOT 2023	Tot 2023/ Ta2023 %	Tot - Ta Ero, €
MENOT, brutto		**4 020 600**	**1 638 604**		-2 381 996
TULOT		**-804 600**	**-232 085**		572 515
NETTO		**3 216 000**	**1 406 520**		-1 809 480
Strateginen johto					
Osakkeet ja osuudet					
Osakkeet ja osuudet					
Kiinteistöjen osto ja myynti					
Kiinteistöjen myynti			-1 094		1 094
Maa- ja vesialueiden hankinta			114 818		-114 818
YHTEENSÄ		**0**	**113 724**		-113 724
TALONRAKENNUS					
Uudisrakennukset ja peruskorjaukset					
Sote-kiinteistöt					
Terveysasema					
Puinen terveysasema, hankesuunnittelu	**8055**	148 800	3 248	2,2 %	175 552
Kuhmon kaupunki, erillisrahoitus		30 000			
YM:n rahoitus		-119 200	-26 594	22,3 %	-92 606
Terveysasema, rakenne-, sähkö, LVIA -suunnittelu	**8061**	200 000	0	0,0 %	200 000
Rakentaminen (alustava 2500 m2, tominnallinen suunn.	**8062**	40 000		0,0 %	31 380
perusteella lopullinen pinta-ala 3400 m2)					
Huonekohtiset IV-laitteet nykyisen terveyskeskukseen			8 620		
Louhela					
ikkunoiden vaihto + ikkunaseinien korjaus (1. ja 2. krs)	**8069**	200 000	2 164		197 836
sisäilmakorjaukset	**8070**	20 000	0	0,0 %	20 000
apteekin jäähdytyskoneen uusiminen	**8181**	10 000	14 440	144,4 %	-4 440
Levälahtikoti	**8116**				
sisäpuoliset muutos-/korjaustyöt		12 000	0	0,0 %	12 000
ulkopuolen maastomuotoilu?					
Honkalinna	**8164**	100 000	0	0,0 %	100 000
Varavoiman muutostyöt+ varavoimakone+ lämmönsiirrin					
Yhteensä, netto		**641 600**	**1 879**	0,3 %	639 721
Sivistyspalvelujen kiinteistöt					
Tuupalan ruokalarakennus	**8008**		26 924	41,4 %	38 076
ulkoseinän huoltomaalaus (rappauskorjaukset) (1000 m²)					
pakaste- ja kylmiöhuon. koneistojen uusinta (4+6 kpl)		50 000			
kameravalvonta, saksiveräjä lastausl., keittiön UO uusinta		15 000			
Tuupalan uusi puukoulu	**8068**		3 461	3,5 %	94 539
pienet muutos- ja korjaustyöt		20 000			
opastetaulut		10 000			
luokkien pöytätasot		30 000			
eteläsivun luokkien ja hallintotilojen jäähdytys?		38 000			
Lentuan koulu, lattia	**8180**	0	34 408		-34 408
Kirjasto	**8013**	50 000		24,1 %	
sähkökeskusten (1+4 kpl) vaihtaminen + lasten kk. valaistus					
valaistuksen uusiminen pääsali	**8072**		12 048		-12 048
julkisivun ulkopuoliset korjaukset					0
Kuusenkuiske					
sisäilmakorjaukset	**8074**	26 000	26 759	102,9 %	-759
rakennuksen kuivatusjärjestelmä	**8015**	40 000	39 032	97,6 %	968
päiväkodin aita	**8165**	32 000	25 929	81,0 %	6 071

Satumetsän päiväkoti muutostyö	**8075**	52 500	23 503	44,8 %	28 997
muutostyö					
sisäilmakorjaukset (toimistot)	**8076**		2 136		-2 136
keittiön korjaus (varaus)					
leikkialueen pinnoittaminen	**8182**		23 599		-23 599
päiväkodin aita	**8179**		25 711		-25 711
Satumetsän pysäköintialueen rakentaminen	**8121**	63 000	16 169	25,7 %	46 831
Oppimiskeskus					
IV-koneen vaihto 5 kpl = 300000 €	**8016**				
korjaustyön suunnittelu	**8163**	50 000	12 269	24,5 %	37 731
sisäilmakorjaukset	**8122**	20 000	507	2,5 %	19 493
tiivistystyöt hallirakennuksessa	**8018**	15 000		0,0 %	15 000
Yhteensä, netto		**511 500**	**245 530**	48,0 %	265 970
Hallintopalvelujen kiinteistöt					
Kaupungintalo	**8020**	40 000	0	0,0 %	40 000
lattian korjaukset ja tiivistystyöt (1. ja 2. krs)					
tilojen muutostyöt?					
Kalevalakylän rakennukset	**8078**	70 000	12 576	18,0 %	57 424
lähitulevaisuuden välttämättömät remontit					
(Pohjolatalon vesikatto, Kelo YP:n tuuletus)					
pienten rakennusten kunnostus					
Tuupalan Museo	**8079**	83 300	79 079	94,9 %	4 221
rakennusten kattojen uusinta (huopa/päre)					
kengitys, pm.maalaus yms. Korjaustyöt					
aittarakennukset					
(Parma/avustus)		-24 000	-25 360	105,7 %	1 360
Yhteensä, netto		**169 300**	**66 295**	39,2 %	103 005
Teknisten palvelujen kiinteistöt					
Uimahalli (aikaistetaan, jos sote-s rakentaa muu kuin kaupunki)	**8019**	116 000	221	0,2 %	115 779
hankkeen suunnittelukulut					
tekniikan uusiminen (nykyinen uimahalli)					
valtionosuus 30% - budj.totetus vuodelle mahd 2024					
Rakennusautomaatio, säätölaitteet, lämpöpumput	**8022**	60 000	30 030	50,1 %	29 970
hiihtokeskus, talvisotamuseo, Tuupalan kivikoulu					
Sähköautojen latauspisteet	**8175**	20 000	0	0,0 %	20 000
Tilapalvelujen kiinteistöjen saneeraussuunnittelu ja korj.	**8024**	60 000	262	0,4 %	59 738
äkillisiin suunnitteluihin ja korjaustöihin varautuminen					
Torikioski	**8119**	15 000	0	0,0 %	15 000
sisäpuolisten tilojen korjaus, JS:n maalaus tai rakennuksen purkaminen -> purettu					
Yhteensä, netto		**271 000**	**30 513**	11,3 %	240 487
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ, bruttokustannukset		**1 593 400**	**344 216**	21,6 %	1 249 184
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS					
Kaavateiden rakentaminen					
Mäntymäen yrityspuisto/Nurmestien ja raviadan teoll.ti	**8081**	48 000	5 972	12,4 %	42 028
EARK-avustus 50 %?		-24 000		0,0 %	-24 000
Kalevalan alueen kadut	**8125**	155 000	0	0,0 %	155 000
EAKR-avustus 50 %?		-77 500		0,0 %	-77 500
Koulukadun alikulku (Yhteishanke ELYn kanssa yht. 780t	**8132**	455 000	410 342	90,2 %	44 658
(Valtion osuus 390 000 €), kaupungin kevyen liikenteen väylien muutokset alikulun takia (65000 €)					
Kuntokadun kev.liik.väylän rakentaminen (2023 syksyllä Kävelyn ja pyöräilyn avustushaku)	**8166**	30 000	0	0,0 %	30 000
Yhteensä, netto		**586 500**	**416 314**	71,0 %	170 186
Katujen saneeraukset					
Liikenneturvallisuutta parantavat rakenteet	**8032**	10 000	8 086	80,9 %	1 914
Rajakatu väl. Vienantie-Koulukatu - Pallokuja(v.-23)	**8084**	110 000	99 056	90,1 %	10 944
Huoltotie välillä Huoltokuja-Saarikoskentie	**8086**	44 000	88 508	201,2 %	-44 508

Tapionkatu välillä -Koulukatu-Pallokuja	8167	30 000	36 305	121,0 %	-6 305
Miilutie välillä Tervatie-Huoltotie	8168	30 000	47 381	157,9 %	-17 381
Kainuuntie-Koulukatu jyrsintä ja päällystäminen	8037	50 000	16 000	32,0 %	34 000
Eemelinpolku+ muut) (2023 syksyllä Kävelyn ja pyöräilyn avustushaku)	8131	10 000	0	0,0 %	10 000
Hyryntien kaavamuutos ja tiesuunnitelma	8091	0	11 792		-11 792
Kunnallistekninen suunnittelu	8040	10 000	13 307	133,1 %	-3 307
Yhteensä, netto		**294 000**	**320 436**	109,0 %	-26 436
Kaavatiet yhteensä, netto		**880 500**	**736 635**	83,7 %	143 865
Puistojen ja yleisten al. rakentaminen ja kunnostus					
Kontion ja Pajakan alueen aluesuunnittelu+ asemakaav	8041	25 000	12 267	49,1 %	12 733
Sote-aseman asemakaavan laadinta	8133	25 000	10 462	41,8 %	14 538
Yleisten alueiden suunnittelu (mm. venesatama, teollisuustontit, retkeilyreitit)	8044	10 000	13 307	133,1 %	-3 307
Unskin uran peruskkorjaus	8140	0	239		-239
Hiekoitushiekkakatos	8138	120 000	0	0,0 %	120 000
•Urheilukeskuksen ja Hiihtokeskuksen välinen reitti	8096	60 000	32 378	54,0 %	27 622
Leader avustus 60 %		-36 000	0	0,0 %	-36 000
•Pyöräilyreitit	8139	53 000	431	0,8 %	52 569
Leader avustus 60 %		-31 800	0	0,0 %	-31 800
Lentokentän parantaminen	8097	523 000	0	0,0 %	523 000
LVM:n avustus		-366 100	0	0,0 %	-366 100
Kantolan alueen sprinklaus	8043	0	15 946		-15 946
Vartiuksen pohjavesialueen suojelusuunnitelma	8172	10 000	0	0,0 %	10 000
Yhteensä, netto		**392 100**	**85 029**	**21,7 %**	**307 071**
Alueiden rakentaminen					
Venesatamien ja viitoitusten rakentaminen ja	8045	0	624		-624
koskireittien kunnostus					
Pajakkajoen alue ja Mammankaivon penkit	8094	0	3		-3
Lintutornin kunnostaminen, polun rakentaminen	8173	25 000	21 654	86,6 %	3 346
Vesistömatkailuhanke (investoinnit)	8142	15 000	39 230	261,5 %	-24 230
Leader avustus 60 %		-9 000	-53 916	599,1 %	44 916
Luulajajoen kalataloudellinen kunnostus	8098	130 000	129 455	99,6 %	545
Valtion osuus		-117 000	-116 041	99,2 %	-959
Hietaperän venesataman kunnostus (Oumo hanke)	8174	11 000	20 346	185,0 %	-9 346
Valtion ja Fortumin avustus			-10 173		10 173
Yhteensä, netto		**55 000**	**31 182**	**56,7 %**	**23 818**
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS YHTEENSÄ, nettokustannukset		**1 327 600**	**852 846**	**64,2 %**	**474 754**
Julkisen käyttöomaisuuden rakentamishankkeiden kustannukset voivat olla enintään varatun määrärahan suu					
IRTAIN OMAISUUS					
Tekninen lautakunta					
Kalusto:					
Ulkoliikuntavälineet ja -laitteet (mm.Mammnakaivon pe	8153	25 000	6 054	24,2 %	18 946
Urheilukentän investoinnit (liikuntapaikkasuunn. pohja	8156	40 000	0	0,0 %	40 000
Pakettiauto kunnallistekniikkaan	8176	25 000	23 938	95,8 %	1 062
Pakettiauto tilapalveluihin	8177	25 000	20 741	83,0 %	4 259
Nosturi tilapalveuihin	8183	0	45 000		-45 000
Suunnistuskartat	8052	10 000	0	0,0 %	10 000
Latukoneen telasto	8178	20 000	0	0,0 %	20 000
Ruoan kuljetuksen lämpövaunujärjestelmä vai inHouse	8161	150 000	0	0,0 %	150 000
Yhteensä, netto		**295 000**	**95 734**	**32,5 %**	**199 266**
IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS YHTEENSÄ, nettokustannukset		**295 000**	**95 734**	**32,5 %**	**199 266**

5.6 Rahoituksen toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Budjetti 2023	Ero Tot/Budj
Vuosikate	4 066 707	4 768 125	3 050 275	1 717 850
Satunnaiset erät	456 175	0		
Tulorahoituksen korjauserät		31 109		31 109
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**4 522 882**	**4 799 235**	**3 050 275**	**1 748 959**
Investointimenot	-2 302 389	-1 638 604	-4 031 600	2 392 996
Rahoitusosuudet investointimenoiihin	0	205 490	815 600	-610 110
Pysyvien vastaavien luovutustulot	56 200	103 670		103 670
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-2 246 189**	**-1 329 444**	**-3 216 000**	**1 886 556**
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**2 276 693**	**3 469 791**	**-165 725**	**3 635 516**
Antolainauksen muutokset				0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 500 000	0	3 500 000	-3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 582 666	-3 821 666	-3 307 666	-514 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 500 000	-4 500 000		-4 500 000
Oman pääoman muutokset				
Toimeksiantojen varojen muutokset	71	29 950		29 950
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-1 225 309	1 234 139		1 234 139
Korottomien velkojen muutos	-2 688 559	238 568	0	238 568
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**503 537**	**-6 819 009**	**192 334**	**-7 011 343**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**2 780 230**	**-3 349 218**	**26 609**	**-3 375 828**

Lukuja verrataan avatun/muutetun talousarvion mukaisiin lukuihin.

Rahavarojen muutos oli 2023 vuonna -3 349,2 tuhatta eroa ja toteutui -3 375,8 tuhatta euroa budjetoitua pienempänä. Vuosikate oli 4 768,1 tuhatta euroa ja toteutui 1 717,9 tuhatta euroa budjetoitua parempana. Investointien rahavirta oli – 1 329,4 tuhatta euroa ja toteutui 1 886,6 tuhatta euroa budjetoitua pienempänä. Pitkäaikaisia lainoja oli budjetoitu nostettavan 3 500,0 tuhatta euroa ja lainoja nostettiin 0 miljoonaa euroa eli -3 500,0 tuhatta euroa ennakoitua vähemmän. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 3 821,7 tuhatta euroa, joka ylitti budjetin – 514,0 tuhannella eurolla. Lyhytaikaisten lainojen muutos oli – 4 500,0 tuhatta euroa ja kokonaisuudessaan ylitti budjetoidun. Saamisten ja korottomien velkojen muutos oli 1 472,7 tuhatta euroa. Korottomiin velkoihin vuonna 2022 sisältyi Kainuun sote-kuntayhtymän vuoden lisävelоitukset (2 473,7 t€), jotka kirjattiin tulokseen joulukuussa ja laitettiin maksuun elokuussa 2022.

5.7 Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen

5.7.1 Keskushallinto

Toimintaympäristö

Keskushallinto muodostuu seuraavista tehtävistä:
- vaalit
- tarkastustoimi
- poliittinen ja strateginen johtaminen
- kaupunkiorganisaation operatiivinen johtaminen
- keskushallinto (hallintopalvelut, talous- ja henkilöstöpalvelut ja toimistopalvelut)

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin taloudesta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Keskushallinnon palvelualueen tehtävänä on tuottaa kaupunkiorganisaation tarvitsemat arkisto-, laki- ja hallintopalvelut sekä keskitetysti kaupunginhallituksen, valtuuston ja lautakuntien kokousjärjestelyt sekä vastata niiden toimivuudesta ja päätöksenteon lainmukaisuudesta. Palvelualue vastaa tehtyjen päätösten toimeenpanosta toimielinten osalta. Keskushallinnon palvelualue tuottaa operatiiviselle johdolle ja luottamushenkilöjohdolle ajantasaista ja analysoitua raportointitietoa päätöksenteon tueksi, vastaa kaupunkikonsernin talousarvio- ja tilinpäätösprosessista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessista sekä rahoituksesta. Palvelualue vastaa myös henkilöstösuunnitelmien laadinnasta ja raportoinnista, toimii esimiesten ja johdon tukena työsuhdeasioissa sekä henkilöstökäytänteiden ja organisaation kehittämisessä.

5.7.1.1 Keskusvaalilautakunta

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	15 859	18 544	-2 684	-14,48 %		15 859	
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET					30 000	-30 000	-100,00 %
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTATUOTOT	**15 859**	**18 544**	**-2 684**	-14,48 %	**30 000**	-14 141	-47,14 %
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-22 147	-12 473	-9 674	77,56 %	-26 455	4 308	-16,28 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)							
Muut palvelut	-7 245	-2 934	-4 311	146,93 %		-7 245	
PALVELUIDEN HANKINNAT	-7 245	-2 934	-4 311	146,93 %	0,00	-7 245	
AINEET JA TARVIKKEET	-1 549	-324	-1 225	377,58 %	-1 000	-549	54,90 %
AVUSTUKSET					-1 100	1 100	-100,00 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 137	-270	-1 867	691,50 %	-1 200	-937	78,09 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-33 078**	**-16 001**	**-17 077**	106,72 %	**-29 755**	-3 323	11,17 %
TOIMINTAKATE	**-17 219**	**2 542**	**-19 761**	-777,35 %	**245**	-17 464	-7128,26 %

Toiminta

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä. Vuonna 2022 valittiin aluevaltuusto Kainuun hyvinvointialueelle. Vuonna 2023 valmisteltiin tammi-helmikuussa 2024 pidettäviä presidentin vaaleja. Keskusvaalilautakunnan sihteerinä toimii vuodesta jatkossa tiedonhallintasihteeri.

Vaalien järjestämiseen saadaan valtiolta tukea.

5.7.1.2 Tarkastuslautakunta

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT							
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**			**0**		
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 335	-1 554	219	-14,09 %	-5 026	3 691	-73,44 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)							
Muut palvelut	-24 360	-24 163	-197	0,81 %	-17 700	-6 660	37,63 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-24 360	-24 163	-197	0,81 %	-17 700	-6 660	37,63 %
AINEET JA TARVIKKEET	-121	-114	-7	5,95 %	-100	-21	21,28 %
AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTAKULUT							
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-25 816**	**-25 832**	**15**	-0,06 %	**-22 826**	-2 991	13,10 %
TOIMINTAKATE	**-25 816**	**-25 832**	**15**	-0,06 %	**-22 826**	-2 991	13,10 %

Toiminta

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta kokoontui 10 (8) kertaa.

5.7.1.3 Kaupunginvaltuusto

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT							
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**			**0**		
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-46 469	-47 185	716	-1,52 %	-25 437	-21 032	82,68 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)							
Muut palvelut	-20 251	-13 676	-6 575	48,08 %	-7 500	-12 751	170,01 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-20 251	-13 676	-6 575	48,08 %	-7 500	-12 751	170,01 %
AINEET JA TARVIKKEET	-394	-105	-289	274,43 %	-300	-94	31,38 %
AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTAKULUT	-145	-80	-65	80,65 %	-6 000	5 855	-97,59 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-67 259**	**-61 046**	**-6 213**	10,18 %	**-39 237**	-28 022	71,42 %
TOIMINTAKATE	**-67 259**	**-61 046**	**-6 213**	10,18 %	**-39 237**	-28 022	71,42 %

Toiminta

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginvaltuusto kokoontui 9 (11) kertaa.

5.7.1.4 Valiokunnat ja jaosto

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT							
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**			**0**		
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-36 670	-25 236	-11 434	45,31 %	-26 183	-10 487	40,05 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)							
Muut palvelut		-337	337	-100,00 %	-2 450	2 450	-100,00 %
PALVELUIDEN HANKINNAT		-337	337	-100,00 %	-2 450		
AINEET JA TARVIKKEET	-11		-11			-11	
AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTAKULUT	-40	-35	-5	14,29 %		-40	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-36 721**	**-25 608**	**-11 113**	43,40 %	**-28 633**	-8 087	28,24 %
TOIMINTAKATE	**-36 721**	**-25 608**	**-11 113**	43,40 %	**-28 633**	-8 087	28,24 %

Toiminta

Kaupungin hallinto ja hallintosääntö uudistettiin uuden valtuustokauden alussa syksyllä 2021 ja hallinnossa siirryttiin valiokuntamalliin. Elinvoimavaliokunta kokoontui 11 (14) kertaa, Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta 12 (14) kertaa sekä Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto 3 (3) kertaa.

5.7.1.5 Kaupunginhallitus

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	330	452	-122	-27,06 %		330	
MAKSUTUOTOT	110		110			110	
TUET JA AVUSTUKSET	27 766	1 516	26 250	1731,73 %		27 766	
MUUT TOIMINTATUOTOT	16		16			16	
TOIMINTATUOTOT	**28 222**	**1 968**	**26 254**	1334,31 %	**0,00**	28 222	
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-235 709	-238 651	2 942	-1,23 %	-209 892	-25 818	12,30 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)	-26 195	-35 697	9 502	-26,62 %		-26 195	
Muut palvelut	-738 893	-326 772	-412 120	126,12 %	-391 300	-347 592	88,83 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-765 088	-362 470	-402 618	111,08 %	-391 300	-373 788	95,52 %
AINEET JA TARVIKKEET	-15 505	-26 437	10 932	-41,35 %	-6 700	-8 805	131,41 %
AVUSTUKSET	-291 455	-274 647	-16 807	6,12 %	-287 119	-4 336	1,51 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-465 280	-770 230	304 950	-39,59 %	-427 998	-37 283	8,71 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-1 773 037**	**-1 672 436**	**-100 601**	6,02 %	**-1 323 008**	-450 029	34,02 %
TOIMINTAKATE	**-1 744 815**	**-1 670 468**	**-74 347**	4,45 %	**-1 323 008**	-421 807	31,88 %
MUUT RAHOITUSKULUT		-11	11	-100,00 %			
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-0**	**-11**	**11**	-100,00 %	**0,00**		
VUOSIKATE	**-1 744 816**	**-1 670 479**	**-74 336**	4,45 %	**-1 323 008**	-421 807	31,88 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-81 149	-89 632	8 483	-9,46 %		-81 149	
ARVONALENTUMISET	-620 000	-133 500	-486 500	364,42 %		-620 000	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-701 149**	**-223 132**	**-478 017**	214,23 %	**0,00**	-701 149	
SATUNNAISET TUOTOT		456 175	-456 175	-100,00 %			
TULOSLASKELMA	**-2 445 965**	**-1 437 436**	**-1 008 528**	70,16 %	**-1 323 008**	-1 122 956	84,88 %

Kommentit talousnumeroihin

Kaupunginhallitus -toimintayksikön toimintakate oli -1 744,8 (-1670,5) tuhatta euroa. Toimintatuotot olivat 28,2 (2,0) tuhatta euroa. Kotouttamiseen saatu tuki on 25,9 tuhatta euroa.

Toimintamenot olivat -1 773,0 (-1 672,4) tuhatta euroa ja ylittivät budjetoidun 421,8 tuhatta euroa. Henkilöstökulujen ylitys oli -25,8 tuhatta euroa. Palveluiden hankinta ylittyi 391,3 tuhatta euroa. Joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset olivat 24,5 (24,9) tuhatta euroa ja ne jäivät alle budjetoidusta. Kainuun soten tilinpäätöksen avaaminen syksyllä 2023 ja siihen liittyvästä oikaisusta johtuen Kuhmolle aiheutui 492,5 tuhannen euron ylimääräinen menoerä, joka kirjattiin kaupunginhallituksen kustannuspaikalle. Aine- ja tarvikehankinnat olivat 15,5 tuhatta euroa ja alittivat budjetoidun -8,8 tuhatta euroa. Avustuksia maksettiin -291,5 tuhatta euroa ja muut toimintakulut olivat 464,3 tuhatta euroa sisältäen Kiinteistö Oy Kuhmon Kulttuuritalon yhtiövastikkeen (387,8) sekä kaupunginhallituksen puheenjohtajalle maksetut ansionmenetyskorvaukset. Osuus verotuskustannuksiin oli 81,7 tuhatta euroa

ja se alitti budjetoidun 88,3 tuhannella eurolla. Vuonna 2022 summa oli 169,9 tuhatta euroa. Budjetointivaiheessa 2023 ei oltu huomioitu sote-muutoksen vaikutusta.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 81,1 tuhatta euroa. Arvonalentumiset sisältävät Kuhmon Yrityssampo Oy:n osakkeiden arvonalentumisen. Vuonna 2022 summa sisältää Sampo Kiinteistö Oy:n alaskirjauksen. Alaskirjaustarvetta ei oltu huomioitu budjetointivaiheessa.

Tilikauden tulos oli -2 446,0 euroa ja se ylitti budjetoidun 1 123,0 tuhannella euroalla. Kasvua edellisvuoteen verrattuna 1 008,5 tuhatta euroa.

Toiminta

Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin taloudesta.

Kaupunginhallitus kokoontui vuoden 2023 aikana 25 (32) kertaa.

5.7.1.6 Keskushallinto

(Hallinto-, talous- ja hr, toimistopalvelut, maakunnallinen yhteistoiminta)

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	15 546	2 192	13 354	609,25 %		15 546	
MAKSUTUOTOT	52		52			52	
TUET JA AVUSTUKSET	2 209	87 579	-85 371	-97,48 %	58 300	-56 091	-96,21 %
MUUT TOIMINTATUOTOT		230 084	-230 084	-100,00 %			
TOIMINTATUOTOT	**17 806**	**319 855**	**-302 048**	-94,43 %	**58 300**	-40 494	-69,46 %
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-457 674	-1 430 674	973 000	-68,01 %	-561 254	103 580	-18,46 %
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)	-165 160	-1 362 508	1 197 348	-87,88 %	-308 818	143 658	-46,52 %
Muut palvelut	-523 815	-42 144 331	41 620 516	-98,76 %	-589 006	65 191	-11,07 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-688 975	-43 506 839	42 817 864	-98,42 %	-897 824	208 849	-23,26 %
AINEET JA TARVIKKEET	-14 311	-10 028	-4 282	42,70 %	-14 300	-11	0,07 %
AVUSTUKSET	-23 697	-38 497	14 801	-38,45 %	-15 000	-8 697	57,98 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-158 855	-116 128	-42 727	36,79 %	-98 650	-60 205	61,03 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-1 343 511**	**-45 102 166**	**43 758 655**	-97,02 %	**-1 587 028**	243 517	-15,34 %
TOIMINTAKATE	**-1 325 704**	**-44 782 311**	**43 456 607**	-97,04 %	**-1 528 728**	203 024	-13,28 %
VEROTULOT							
VALTIONOSUUDET							
KORKOKULUT	-2 578	-2 578	0,00	0,00 %		-2 578	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-2 578**	**-2 578**	0,00	0,00 %			
VUOSIKATE	**-1 328 283**	**-44 784 890**	**43 456 607**	-97,03 %	**-1 528 728**	200 445	-13,11 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-23 013	-23 013	0,00	0,00 %		-23 013	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-23 013**	**-23 013**	**0,00**	0,00 %	**0,00**	-23 013	
TULOSLASKELMA	**-1 351 295**	**-44 807 902**	**43 456 607**	-96,98 %	**-1 528 728**	177 433	-11,61 %

Kommentit talousnumeroihin
Keskushallinnon palvelualueen toimintakate oli -1 325,7 (-44 782,3) tuhatta euroa. Sote-palvelujen kulut on vuonna 2022 kirjattu keskushallinnon alle. Sote-kuntayhtymä on lakkautettu 1.1.2023. Palvelualueen toimintakate ylitti tavoitteen 203,0 tuhannella eurolla.

Toimintatuotot olivat 17,8 (319,9) tuhatta euroa ja alittivat budjetoidun 40,5 tuhannella eurolla. Vertailuvuonna 2022 muissa toimintatuotoissa näkyy kalliin hoidon tasausrahaston purkamisesta aiheutunut tulo (133,3 t€) sekä osuus Kainuun työterveys -liikelaitoksen pääomasta (80,6 t€). Avustustuloissa työterveyshuollon Kela-tukien jaksotuksista johtuen vuodelle 2022 on kirjattu vuonna 2023 maksuun tuleva tuki. Myyntituotot (15,5 t€) koostuvat muun muassa tytäryhtiöiltä edelleen laskutetuista kustannuksista.

Sopimuksen mukaan Kajaanin kaupunki vastasi Kainuun pelastuslaitoksen toiminnasta vuoden 2022 loppuun saakka. Kuhmon maksuosuus oli vuonna 2022 1 083,5 tuhatta euroa. Vuonna 2023 saatiin pelastuslaitokselta palautusta käyttämättä jääneistä pakollisista varauksista 126,0 tuhatta euroa (kirjattu menojen oikaisuksi). Pelastuslaitoksen toiminta siirtyi 1.1.2024 hyvinvointialueen vastuulle.

Toimintamenot olivat -1 343,5 (-45 102,2) tuhatta euroa ja ne alittivat budjetoidun 243,5 tuhannella eurolla. Henkilöstökulut olivat 457,7 tuhatta euroa ja jäivät budjetoidusta 103,6 tuhatta euroa. Henkilöstökuluissa säästö tuli talousjohtajan rekrytoinnin keskeytyksestä ja hallintojohtajan siirtyessä kaupunginjohtajan tehtävään. Hallintojohtajan tehtävää ei täytetty vuonna 2023.

Vuonna 2022 Kuel-eläkemenoperusteista maksua kirjattiin talous- ja hr-palvelujen menoksi 796,0 tuhatta euroa. Maksu sisälsi vuosien varrella eläköityneisiin henkilöihin kohdistunutta maksua, jota ei ole voitu jyvittää oikeudenmukaisesti muille kustannuspaikoille. Vuoden 2023 alusta maksuperuste muuttui ja käyttöön tuli Kuel-tasausmaksu (25,4 t€). Kuhmon maksama Kuel-tasausmaksu vuonna 2023 oli yhteensä 583,2 tuhatta euroa. Kuel-eläkemenoperusteinen maksu 2022 oli 1 401,0 tuhatta euroa.

Palvelujen hankintamenot olivat -689,0 (-43 507,0) tuhatta euroa ja summa aloitti budjetoidun 208,9 tuhannella eurolla. Kainuun liiton maksuosuus oli 291,2 (293,7) tuhatta euroa. Vuonna 2022 Kainuun soten maksuosuus oli 41 663,1 tuhatta euroa. Aluepelastuslaitoksen osalta palautus vuonna 2023 oli 126,0 tuhatta euroa. Vuoden 2022 maksuosuus oli 1 069,0 euroa. Hallintopalvelujen it-palvelut koko organisaation hyväksi olivat 97,8 (122,5) tuhatta euroa. Aine- ja tarvikehankinnat 14,3 tuhatta euroa toteutuivat budjetoidusti.

Avustuksia (E-passi) maksettiin 23,7 (38,5) tuhatta euroa, ja ne ylittivät budjetin 8,7 tuhannella euroalla.

Muut toimintakulut olivat 158,9 (116,1) tuhatta euroa ja ne ylittivät budjetoidun 60,2 tuhannella eurolla. It-laite- sekä ohjelmisto- ja sovellusvuokrat olivat yhteensä 146,8 (111,7) tuhatta euroa ja ylittivät budjetoidun 58,6 tuhannella eurolla.

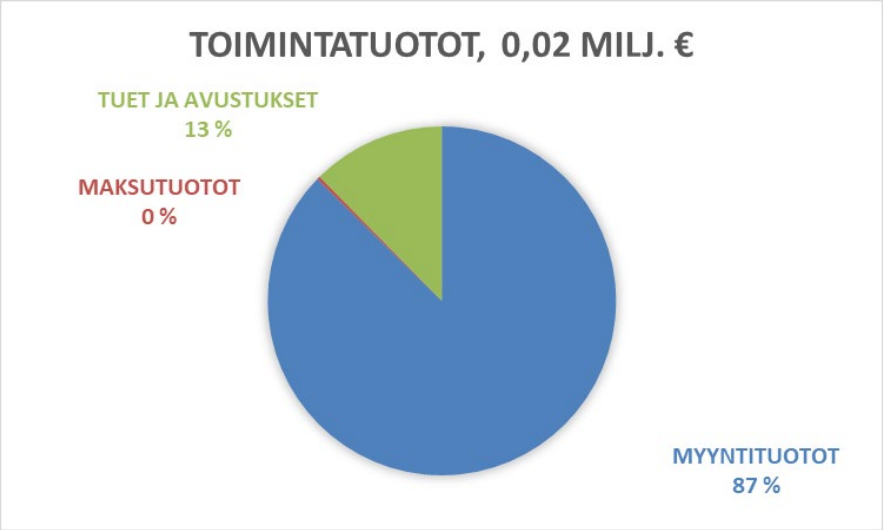

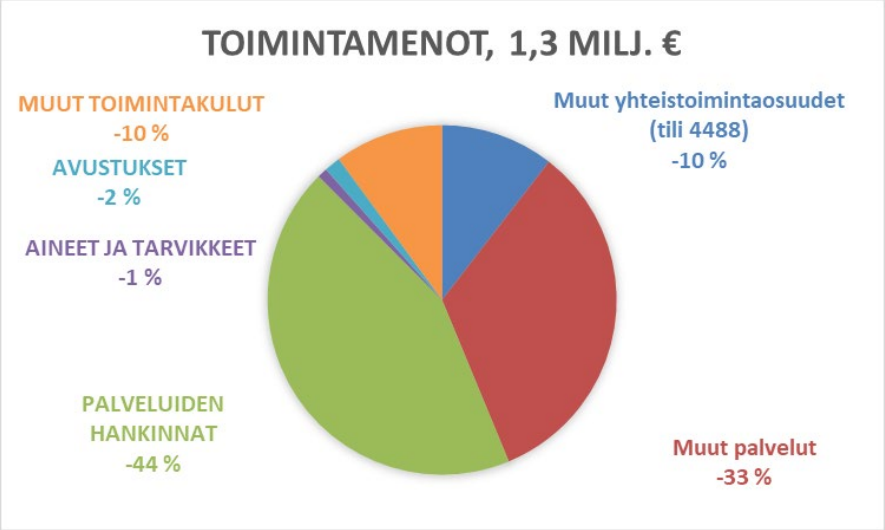

Keskushallinnon palvelualueen toiminta
Kaupunginjohtaja irtisanoutui tehtävästään joulukuussa 2022 ja työsuhde päättyi 12.3.2023. Kaupunginvaltuusto valitsi kaupunginjohtajan virkaan 22.5.2023 hallintojohtaja Juhana Juntusen. Talousjohtajan virka jätettiin täyttämättä joulukuussa 2022 ja tehtävät jaettiin hallintojohtajan ja controllerin kesken. Talousjohtaja eläköityi 31.1.2023, mutta hän on jatkanut hallinnon erityisasiantuntijana tuntisopimuksella ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailutusprosessin loppuun saattamiseksi. Tiedonhallintasihteeri rekrytoitiin talon sisältä ja hän siirtyi tehtävään alkukesästä perehtymään arkistonhoitajan työtehtäviin. Tiedonhallintasihteeri toimii myös vaalilautakunnan sihteerinä.

Yhdessä nuorisopalveluiden kanssa on kehitetty ja toteutettu osallistavaa budjetointia. Kaupunki on mukana Pienen kunnan sähköiset palvelut -hankkeessa. Lisäksi on osallistuttu Aktiivinen osallistuminen varautumisen ja valmiussuunnittelun verkostoihin ja koulutuksiin.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelujen kilpailutus toteutettiin syksyllä 2023 ja uuden työnantajan, Sol-Virekon, palvelukseen siirtyi 26 työntekijää helmikuun 2024 alusta. Ratkaisulla haluttiin turvata lämpimän ruoanvalmistuksen säilyminen Kuhmossa myös Kainuun hyvinvointialueen ysiköihin.

Vuoden 2023 loppupuolella Kuhmo ja Vartiuksen rajaliikenneasema olivat hetken aikaa valtakunnallisen huomion keskipisteenä, tulihan Vartiuksesta hetkeksi maamme eteläisin rajanylityspaikka. Onnistuimme järjestämään kuntalaisille keskustelutilaisuuden rajaturvallisuudesta ja välineellistetystä maahanmuutosta juuri oikeaan aikaan. Harvemmin valtuustosalissa on nähty yhtä aikaa Helsingin Sanomien, Iltalehden ja Ylen toimittajia samaan aikaan. Kuntalaisten huoli oli syytä ottaa vakavasti, etenkin täällä rajaseudulla.

Rajavartiolaitoksen pyynnöstä kaupunki toimitti eväspusseja Vartiukseen laittomille maahantulijoille ja YritysSampo vuokrasi lämmintä hallitilaa.

Hallintosäännön mukaan hallitus ja valiokunnat vastaavat eri palveluista seuraavasti:

Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto	• ohjaa esittelijän aloitteesta asioiden valmistelua ja käy niistä keskustelua. • vastuulla on erityisesti eri palvelualueiden välinen ennakointi-, strategia-, ohjelma- ja tulevaisuustyö, jolla tähdätään veto- ja pitovoiman sekä osallisuuden lisäämiseen • tekee esityksiä ja toimenpidesuosituksia valiokunnille ja kaupunginhallitukselle
Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta	• hyvinvointityö • varhaiskasvatus • perusopetus • nuorisopalvelut • lukiokoulutus • oppivelvollisuuslaissa säädetyt tehtävät • musiikkiopisto • kansalaisopisto • kulttuuri-, museo-, tapahtuma- ja kirjastopalvelut • terveysliikunta ja liikuntapalvelut • koulukuljetukset
Elinvoimavaliokunta	• matkailu • elinvoimapalvelut • Woodpolis • työllisyyden edistäminen • kuljetuspalveluiden osalta reittiliikenne ja saavutettavuus • rakentamisen neuvonta ja valvonta • ympäristönsuojelu • väestönsuojelu sekä öljyntorjunta siltä osin kuin kyseisiä tehtäviä ei alueellisen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksella ole siirretty pelastuslaitokselle. • rakennushankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen • rakennetun omaisuuden ja yleisten alueiden ylläpito

	• kaavoitus- ja maankäyttö • mittaustoimi • hulevesiasiat • yksityistiepalvelut • kunnallisten laitosten vaatimat tukitoiminnot • liikuntapaikat
Kaupunginhallitus	• kaupungin toiminnan johtaminen ja kuntalaissa säädetyistä tehtävistä vastaaminen • strateginen johtaminen ja konserniohjaus • maa- ja maankäyttöpolitiikka • keskushallinnon palvelualue • kaupungin edustaja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä, Kainuun liitto -kuntayhtymässä ja Kainuun aluepelastuslaitoksessa • Kuhmon kaupungin tutkimusrahasto • viestintä

Huomio: sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimenpalvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Hyvinvointialueiden ja kuntien välisestä yhteistyöstä sovitaan erikseen. Kuhmon kaupungin hallintosääntöön kirjataan tarvittavat muutokset.

Keskushallinnon strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

Painopistealueet 2023

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkistrategian mukaiset 6 laajaa strategista tavoitetta ovat toiminnan painopistealueina lähivuodet. Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa. Kuhmon kaupungin osalta pyrittiin siihen, että vuoden 2022 tulos saatiin muodostumaan mahdollisimman hyväksi ja siten maksimoimaan kaupungin tulevien vuosin valtionosuustulot. Talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien osalta talouden tulee olla tasapainossa vuosittain. Myös kaupungin velkaantuminen pyritään taittamaan suunnitelmakaudella. Toimintaympäristön muutoksiin ja investointeihin varaudutaan kiinteistöstrategian mukaisesti.

Kuhmon kaupunki valmistautui hyvinvointialueuudistukseen ja sen tuomiin vaikutuksiin.

Keskushallinnon palvelualeen painopisteenä on palvelevuus, toiminnan ja toimintatapojen kehittäminen ja viisas uudistuminen.

Keskushallinnon strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.2 1.5	Vaikutamme hankinnoilla Pitkän aikavälin talouden tasapaino
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.5 2.6	Saamme osaajia Tulomuuttopalvelut kunnossa Yrittäjämyönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.1 4.2 4.4	Kuhmon aluebrändi tunnetaan Luotettava yhteistyökumppani Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.2 6.3 6.4	Hyvä palveluasenne Valmentava johtajuus Itseohjautuvat tiimit Salliva kokeilukulttuuri

		6.5	Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Keskushallinnon kärkitoimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Kärkitoimenpiteet
1.2 1.5	Hankintaosaamisen lisääminen, palvelusihteerien kouluttautuminen ja kokemuksen hankkiminen. Tulevissa rekrytoinneissa osaamisen hankkiminen. *Raportointikaudella on onnistuttu rekrytoinneissa, mutta olemme tilanteessa, jossa osaajista käydään kovaa kilpailua.* Prosessien kuvaaminen ja visualisointi, varmistamme että palvelutoiminta on laadukasta ja tasaista
2.4 2.5	Palveluasenteella vaikutamme Kuhmo-kuvaan ja Kuhmon työnantajakuvaan. Palvelusihteerin/-sihteereiden osallistuminen KV-tiimin toimintaan ja tuki toiminnalle, kotouttamisen tuki. *KV-tiimin toiminta aloitettu ja palvelusihteeri mukana.*
3.3	Palvelukanavat, niiden kehittäminen ja tiedottaminen, lähityössä paikallaolopäivät Valtuuston kokousten striimaukset, palvelusihteerit vastaavat kokoustekniikasta. *Striimaukset on aloitettiin ja kokouksen sihteeri vastasi omalta osaltaan striimauksen toteuttamisesta.* Yhteisöllisen tapahtuman (esim. Puurobaari) järjestäminen kuntalaisille jonkun teeman ympärille; paikalla työntekijöitä kaikilta toimialoilta. *Järjestettiin avoimet ovet kaupungintalolla.* www-sivujen päivitys (uudistaminen*) Www-sivujen uudistaminen siirtyy ensi vuodelle. Nykyinen sivusto on ollut onnistunut, mutta saavuttavuuden takia sivustoon tarvitaan uudistus. Www-sivujen uudistus vaatii myös paljon työtä omalta organisaatiolta.* Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyminen kevätkaudella. *Suunnitelman valmistelu on aloitettu, mutta sen valmistuminen siirtyy ensi vuodelle. Suunnitelmaan liittyvään kyselyyn saatiin 97 vastausta, joten kysely on perusteltua uusia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin saadaan koulutusta loka-marraskuun aikana*.
4.2	Palvelemme laadukkaalla prosessilla (vastuut ja ohjeistukset kunnossa) hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti *Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen on kiinnitetty huomiota ja perehdyttämislisä on otettu käyttöön. Samoin osaajien saamiseksi on otettu käyttöön rekrytointilisä. Työsuhdesähköpolkupyöristä on keskusteltu pääluottamusmiesten kanssa.* Järjestelmät kunnossa ja nykyaikaiset Tiedonhallintamallin rakentaminen ja kuvaaminen ja siihen liittyvä resurssointi, sähköisen arkistoinnin edistäminen Dynasty 10.2 version vaihto. *Toteutui 5/2023.* Whistblower käyttöön ja ilmoitusten käsittely organisoitu. *Toteutui.* Rekrytoimme tiedonhallintasihteerin/-asiantuntijan. *Tiedonhallintasihteeri rekrytointi toteutettiin 2-3/2023 ja hän aloittaa tehtävässä kesän alussa*
5.4	Oppimisympäristöt, harjoittelupaikat, kuntatyön tutuksi tekeminen, rekrymessut, TET-päivien organisointi. *Kevään rekrymessut toteutunut*
6.1, 6.3 6.2	Palvelutarjotin palvelee, tiedotamme riittävästi keskushallinnon palveluista, tehtäväkuvien tarkistaminen tiimityöskentelyn edelleen kehittäminen, yhtenä tiiminä toimiminen

6.4	Kouluttautuminen ja ajan tasalla pysyminen, terve uteliaisuus ja proaktiivisuus toiminnassa SIGNI-henkilöstökysely ja -kehittämisprosessi, esihenkilöiden työhyvinvointijohtamisen kehittäminen. *Toteutui 9/2023.*
6.5	Tuotekehityksen erikoisammattitutkinto - kehittäjäkoulutuksen kolmas aalto. T*uotekehitystyön erikoisammattitutkinnon kolmas aalto toteutui 8/2022-5/2023* Yhteisöllisten tilaisuuksien ja tilanteiden järjestäminen

Mittarit ja informatiiviset tunnusluvut Kuhmon kaupunki

Tehokkuusmittarit	**TP 2021**	**TP 2022**	**TP 2023**	**TA 2024**	**TS 2025**	**TS 2026**
Toimintakulut €/as	8 515	8 972	3714	3701	3939	4057

Informatiiviset tunnusluvut	**TP 2020**	**TP 2021**	**TP 2022**	**TP 2023**	**TA 2024**	**TS 2025**	**TS 2026**
Vuosikate €/as	291	1 008	524	629	329	343	297
Vuosikate/poistot-%	72,2	341,7	165,0	143,6	103,1	107,2	92,6
Investointien tulorahoitus-%	181,4	260,7	176,6	332,7	60,2	96,4	188,7
Lainakanta €/as	4 926	4 691	5 365	4 388	4 728	4 565	4 170
Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden ka)		326	339	350			
Henkilötyövuodet	307,5	297,3	309,6	313,62	273,09	272,89	
Henkilöstökulut (1000 €)	14 737	14 947	15 647	15 786	15 180	152 61	15 841
Äänestysaktiivisuus vaaleissa yhteensä % • Hietaperä • Iivantiira • Korpisalmi-Saarikoski • Lentiira		Kuntav. **49,9**	Aluev. **49,3** 50,9 55,6 46,7 44,1	Eduskunt **69,1** 69,8 69,7 66,6 70,4	Presidentinvaalit I kierros 75 % 2 kierros 70,7 %		

5.7.2 Vetovoimaisuuden palvelualue

Toimintaympäristö

Vetovoimaisuuden palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- kulttuuripalvelut
- kirjastopalvelut
- museopalvelut
- viestintä
- elinvoiman kehittäminen
- elinkeinopalvelut
- maaseutuelinkeinojen palvelut
- Woodpolis

Kuhmon kaupungin vetovoimaisuuden palvelualueen tehtävänä on pitää yllä ja lisätä Kuhmon vetovoimaisuutta sekä paikkakunnalla asuvien että sinne muuttoa harkitsevien ihmisten ja yritysten näkökulmasta. Vetovoimaisuuden palvelualue järjestää ja tuottaa Kuhmon strategian mukaisia matkailu-, elinkeino-, kulttuuri- ja tapahtumapalveluja yhteistyössä yritysten, asukkaiden ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Vetovoimaisuuden palvelualueeseen kuuluvat yrityspalvelut, Woodpolis, maaseutupalvelut, kirjasto- ja museopalvelut sekä kulttuuri- ja tapahtumapalvelut. Lisäksi palvelualue koordinoi kaupungin viestintää ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämistä. Vetovoimaisuuden palvelualueen toiminnan luonne on erityisen poikkisektoraalinen.

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	TA 2023	Ero euroa	Ero %
MYYNTITUOTOT	16 261	5 609	10 652	189,89 %	8 000	8 261	103,26 %
MAKSUTUOTOT	37 284	21 088	16 196	76,80 %	40 000	-2 716	-6,79 %
TUET JA AVUSTUKSET	397 703	375 170	22 533	6,01 %	182 989	214 714	117,34 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	11 762	29 215	-17 454	-59,74 %	39 103	-27 341	-69,92 %
TOIMINTATUOTOT	**463 010**	**431 083**	**31 927**	7,41 %	**270 092**	192 918	71,43 %
Valmistus omaankäyttöön						0	
HENKILÖSTÖKULUT	-1 019 285	-916 947	-102 338	11,16 %	-914 641	-104 644	11,44 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-832 271	-444 676	-387 595	87,16 %	-1 050 561	218 290	-20,78 %
AINEET JA TARVIKKEET	-84 066	-92 534	8 468	-9,15 %	-93 400	9 334	-9,99 %
AVUSTUKSET	-72 180	-80 626	8 445	-10,47 %	-25 000	-47 180	188,72 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-57 192	-66 859	9 667	-14,46 %	-42 600	-14 592	34,25 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-2 064 995**	**-1 601 641**	**-463 354**	28,93 %	**-2 126 202**	61 208	-2,88 %
TOIMINTAKATE	**-1 601 985**	**-1 170 559**	**-431 426**	36,86 %	**-1 856 111**	254 125	-13,69 %
VEROTULOT							
MUUT RAHOITUSTUOTOT	-12	-0	-12	9691,67 %		-12	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-12**	**-0**	**-12**	9691,67 %	**0,00**	-12	
VUOSIKATE	**-1 601 997**	**-1 170 559**	**-431 438**	36,86 %	**-1 856 111**	254 114	-13,69 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-10 839	-20 374	9 535	-46,80 %		-10 839	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-10 839**	**-20 374**	**9 535**	-46,80 %	**0,00**	-10 839	
TULOSLASKELMA	**-1 612 836**	**-1 190 933**	**-421 903**	35,43 %	**-1 856 111**	243 275	-13,11 %

Kommentit talousnumeroihin

Palvelualueen toimintakate oli 254,0 tuhatta euroa parempi kuin budjetoitu. Vetovoimaisuuden palvelualueen hyvä tulos johtuu pitkälti siitä, että uusien hankkeiden aloittaminen viivästyi eikä niistä ehtinyt muodostua kuluja vuodelle 2023. Päättymässä olleet hankkeet saatiin hyödynnettyä pääosin täysimittaisesti, jonka johdosta toimintatuotot olivat 192,0 tuhatta euroa suuremmat kuin budjetoidut.

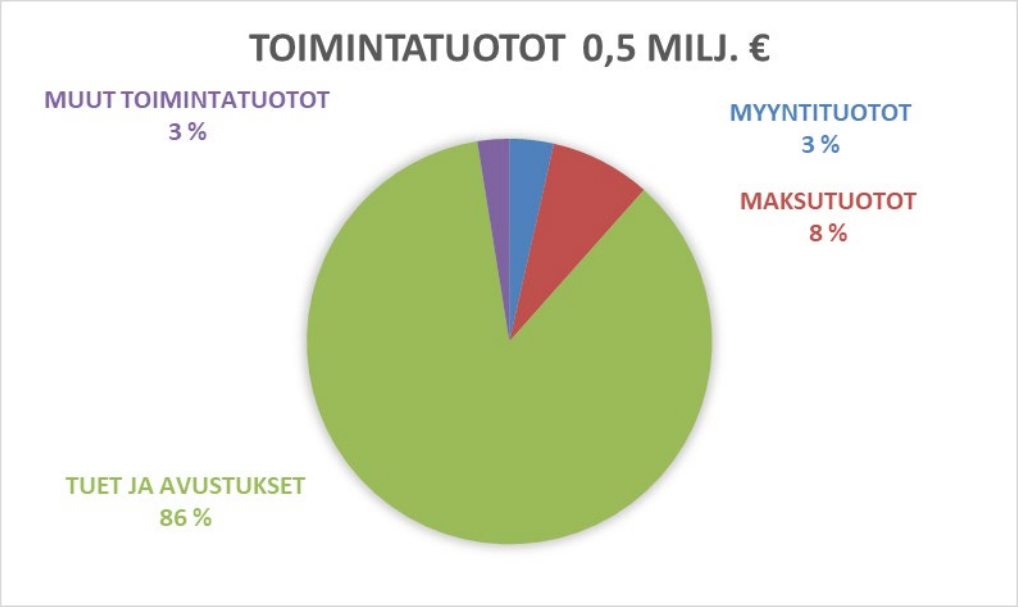

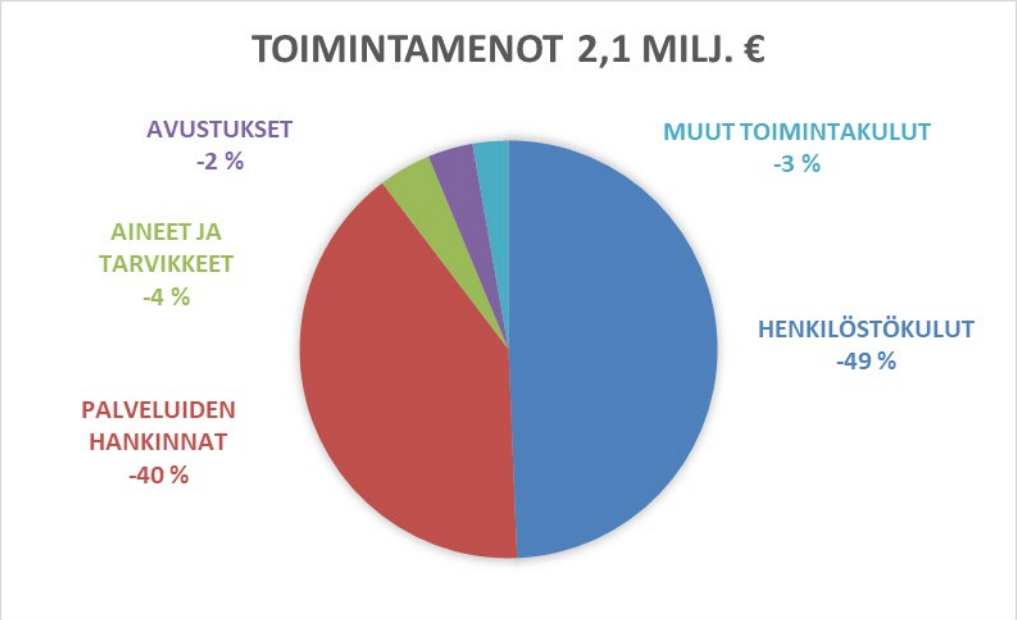

Vetovoimaisuuden palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023
Vetovoimaisuuden palvelualueen toiminnan luonteen vuoksi sen toiminta tukee kaikkia strategisia tavoitteita ja monia toiminnallisia tavoitteita. Listasta on tummennettu vuoden 2023 tavoitteiden tärkeimpiä kokonaisuuksia.

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.2 1.3 1.5	Vaikutamme hankinnoilla Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia Pitkän aikavälin talouden tasapaino
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.6	**Kestävä matkailu ja luovat alat kasvavat** Woodpolis = Kainuun metsäbiotalouden keskus Julkisia ja yksityisiä investointeja tehdään **Saamme osaajia** **Tulomuuttopalvelut kunnossa** **Yrittäjämyönteinen kaupunki**

3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6	Turvallinen ja avoin kaupunki Aktiiviset toimijat **Osalliset ihmiset** Työllisyyden edistäminen **Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet** Elämän murroskohdat huomioidaan
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.1 4.2 4.3 4.4 4.5	**Kuhmon aluebrändi tunnetaan** Luotettava yhteistyökumppani Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa **Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa** **Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia**
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen oma lukio **Ammattiin voi opiskella Kuhmossa**
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.2 6.3 6.4 6.5	**Hyvä palveluasenne** Valmentava johtajuus **Itseohjautuvat tiimit** Salliva kokeilukulttuuri **Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö**

Vetovoimaisuuden palvelualueen toiminta

Palvelualueen toimintaa leimasi rahoituskauden vaihtuminen. Edellisen rahoituskauden hankkeet päättyivät ja uusia hankkeita haettiin ja aloitettiin. Kaupungin itse hallinnoimien kehityshankkeiden hankesalkun arvo vuoden lopussa oli noin 1,8 milj. euroa (omarahoitusosuus 270 tEur). Lisäksi kaupunki on osallistunut yhteistyökumppaneiden hallinnoimiin hankkeisiin, joilla on kehitetty monipuolisesti alueellista elinvoimaa ja vetovoimaa ja erityisesti matkailua.

Vetovoimaisuuden palvelualueella käynnistyi vuonna 2023 kolme uutta omaa hanketta ja viiden muun hankkeen hakemus jätettiin. Viiden hankkeen toteutus päättyi. Lisäksi oli lukuisia (10 kpl) erilaisia yhteistyöhankkeita eri toimijoiden kanssa.

Ylimaakunnallinen Kuhmon hallinnoima kymmenen rajakunnan Vastuullisempaa yhteistyötä rajakunnissa ja Kaupungeissa –hanke aloitti syyskuussa.

Osaajien saaminen on tunnistettu yhdeksi tärkeimmäksi strategian toiminnalliseksi tavoitteeksi. Osaajia Kuhmon yrityksiin, OSKU-hanke, jossa kehitetään Taitotehtaan toimintaa kehittämällä palvelupolku työnhakijasta osaajaksi Kuhmon yrityksiin, käynnistyi joulukuussa.

Matkailun toimenpiteiden koordinoimiseksi ja kehittämiseksi kirjoitettiin ja haettiin Kuhmon matkailun Master Plan -hanke, jossa selvitetään matkailun alueelliset vaikutukset ja luodaan Kuhmolle matkailun strategia/kehittämissuunnitelma. Hanke käynnistyy vuoden 2024 aikana.

Kuhmon kaupungin ja KAMK:in yhteishankkeena alkoi myös selvityshanke Puolustusteollisuuden TKI ja osaamistarpeet toimintaympäristölle Vuosangassa.

Palvelualueen henkilöstöresurssi kasvoi. Täyttä elämää Kuhmossa –hankkeen päättymisen jälkeen (toukokuu) täysaikaisen viestintäasiantuntijan sijaan palkattiin viestintä- ja matkailukoordinaattori.

Myös museopalveluihin ja kirjastopalveluihin on osoitettu lisää henkilöstömäärärahaa yhteensä yhden henkilötyövuoden verran. Tällä resurssilla on tarkoitus lisätä yksiköiden välistä yhteistyötä ja valmistautua kirjaston henkilöstön eläköitymiseen.

Viestintä ja osallisuus
Viestintää johtaa Kuhmossa kaupunginjohtaja. Viestintätyön resurssina oli alkuvuonna viestinnän asiantuntija ja viestintäassistentti (30 %) sekä viestintätiimi. Syyskuun alusta alkaen viestintää koordinoi viestintä- ja matkailukoordinaattori. Viestintätyön ja vetovoimaisuuden palvelualueen tärkeä tehtävä on koordinoida kaupungin sidosryhmätyötä ja osallisuuden edistämistä.

Viestintäsuunnitelma laadittiin ja se hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa. Viestintäsuunnitelmassa määritellään Kuhmon kaupungin keskeiset sidosryhmät ja kuvattiin viestinnän prosessia.

Viestintätiimin koulutusta jatketaan, vastuita selkiytetään ja tiimin yhteistyötä syvennetään. Lisäksi jatketaan brändin jalkauttamista. Pitoa ja vetoa -hankkeen viestintäsisältöjä hyödynnetään edelleen pito- ja vetovoimaviestinnässä.

Visit Kuhmo -kanavien kehittämistä jatkettiin osana matkailuhanketta. Toiminta organisoitiin vuoden 2023 aikana kaupungin omaksi toiminnaksi. Matkailumarkkinoinnissa toteutettiin EräKainuu-julkaisuun osallistuminen sekä kesällä että talvella sekä julkaistiin artikkeliaukeama VuokattiNewsissä. Tämä osaltaan korvaa Talvi Kuhmo-julkaisun. Tavoitellaan Kainuun yhteistä viestintäsuunnitelmaa, jossa sovitaan tehtävät ja toimintatavat sekä Kainuun brändien yhteensovittaminen.

Kainuun Rastiviikon vuoden 2023 yhteismarkkinointiin käytettiin 5.000 euroa. Rastiviikon järjestämisen avustamiseksi käytettiin Kuhmon kaupungin budjetista 40.000 euroa. Kainuun Rastiviikko Kuhmossa onnistui hyvin ja suunnistustapahtuma sai paljon positiivista palautetta palautekyselyn kokonaisarvosanan ollessa 4,2 asteikolla 1–5. Asiakkaita Rastiviikko keräsi yhteensä 4542 henkilöä ja matkailutulo Kainuun alueelle oli 1 589 700 euroa. Majoitusvuorokausia oli yli 25 000 – Kuhmon majoituskohteet myytiin täyteen.

Osallisuuden edistämistä ja kehittämistä jatkettiin tavoitteena yhtäältä kaupunkiorganisaation osallisuusosaamisen kasvattamisesta kuin myös monipuolisten osallistumismahdollisuuksien tarjoamisesta kuntalaisille. Osallisuus siirrettiin 1.9. alkaen tapahtumatuottajan tehtävänkuvaan. Osallistavan budjetoinnin kokeiluun Kestävä kaupunki -ohjelman puitteissa nuorisopalvelut toteutti ja taloushallinto kehitti yhteistyössä niin kutsuttua osbu-mallia.

Hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointialueen käynnistyminen
Hyvinvointityön koordinointi ja aktivointi on palvelualueen toiminnan keskiössä. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan kirjattiin keskeiset toimenpiteet vuodelta 2023 ja suunnitelmat vuodelle 2024. Hyvinvointiraportissa arvioitiin hyvinvointityön vaikuttavuutta kuluneen valtuustokauden aikana.

Vetovoimaisuuden palvelualueen vuoden 2023 tavoitteena oli kytkeä kulttuuri yhä vahvemmin hyvinvoinnin edistämiseksi. Toteutuneet toimenpiteet kirjattiin hyvinvointiraporttiin. Yhdistykset ovat voimavara, joiden kanssa kaupunki haluaa tehdä yhä vahvempaa hyvinvointityötä. Yhdistystoiminnan kehittämishankkeen hankesuunnitelma valmistui ja se sai myönteisen rahoituspäätöksen Elävä Kainuu Leader ry:ltä. Uutta avustusten hakujärjestelmää kehitettiin edelleen kokemustiedon ja saatujen palautteiden perusteella. Kylien kokoontumispaikkoja tuettiin vuonna 2023 erillisellä 5.000 euron energia-avustuksella. Sopimuksellisuutta kehitettiin osana Ympäristöministeriön rahoittamaa hanketta. Ensimmäiset Kestävän kehityksen sopimusmallin mukaiset yhteistyösopimukset toteutuivat.

Hyvän mielen kunta –hanke päättyi keväällä 2023 ja Kainuun mielenterveysosaamista syvennetään KAMK:n hallinnoimalla KATE – Kainuun mielenterveysohjelmalla, jonka hankekausi käynnistyi syksyllä 2023.

Hyvinvointialueen toiminta käynnistyi. Kuhmon kaupungin edustajat hyvinvointialueen sidosryhmissä ovat pyrkineet vaikuttamaan siihen, että hyvinvointialue ottaa käyttöönsä ennakkovaikutustenarvioinnin päätösten valmistelussa. Yhteistapaamisissa olemme kannustaneet myös, että hyvinvointialueen tulee huomioida elinvoima- ja työllisyydenhoidon näkökulmat toiminnassaan ja yhdyspintatyöskentelyssä. Olemme toimineet sitoutuneena ja luotettavana yhteistyökumppanina hyvinvointialueelle.

Yhdyspintayhteistyö tiivistyy Kainuun alueella: Kainuun hyte-ryhmässä ja sen kaikissa alatyöryhmissä on edustus Kuhmon kaupungilta. Kulttuuri- ja liikuntakaveritoiminnan edelleen kehittäminen ei toteutunut.

Hyte-työn edistämiseen varattiin ensimmäisen kerran vuoden 2023 budjettiin 5000 euron määräraha, mutta se jäi käyttämättä, koska rahoitustarpeita ei noussut vuoden kuluessa esille, tai tarvittavat rahoitukset pystyttiin osoittamaan muualta. Talousarvioon 2024 5000 euron määräraha sisällytettiin edelleen.

Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalvelut

Kirjastopalvelut: Kirjasto järjesti säännöllisesti tapahtumia (lukupiirit, novellikoukku, peli-illat, satutuokiot) vuosikellon mukaan. Uutena aloitettiin vauvalorutuokiot, jotka saivat hyvän vastaanoton. Kirjasto jalkautui esittelypisteellä tapahtumiin mm. Lähiötuvalla ja vanhusten viikolla. Kirjasto osallistui Kuhmossa marraskuussa järjestettyihin Kainuun kirjamessuihin. Kirjastoautossa jatkettiin lääkkeiden toimittamismahdollisuuden tarjoamista. Kirjastoautossa perukoihin vietävät kulttuuripalvelut eivät toteutuneet suunnitellusti, mutta auto osallistui mm. Kainuun kirjamessuille Kuhmo-talolla. Lasten ja nuorten kirjavinkkausta ja yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa jatkettiin.

Palvelujen painopisteenä oli kirjaston verkkopalveluiden ja e-kokoelman jatkuva kehittäminen, niiden neuvonta, opastus ja digituki. Valmistauduttiin kuntien yhteisen e-kirjaston käyttöönottoon, johon Kainuun kirjastot suunnittelevat liittyvänsä vuoden 2025 alusta.

Työllisyyspalvelujen asiakkaita aktivoitiin kirjaston käyttöön ja lukemisen pariin Tervetuloa kirjastoon –kohdennettuja kirjastopalveluita työllisyyspalveluiden asiakkaille –hankkeen avulla vuoden 2023 aikana. Hanke onnistui hyvin ja siinä kehitettiin uusia toimintatapoja, joita voidaan hyödyntää laajemmin aikuisten kirjastotyössä. Kirjaston tiloja tarjottiin aktiivisesti eri toimijoiden käyttöön ja tiloissa järjestettiin yhteisiä tapahtumia mm. nuorisopalvelujen kanssa.

Kulttuuripalvelut: Helmikuussa järjestettiin Kuhmon Talvi –tapahtuma yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Kesällä järjestettiin matalan kynnyksen tapahtumia ja marraskuussa Römppäviikko ja Kainuun kirjamessut.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista jatkettiin. Toimittiin aktiivisesti Kulttura:ssa, Kaiku-korttiverkostossa, Oulu 2026 kulttuuripääkaupunki - verkostossa ja UNESCON kirjallisuuskaupunki –verkostossa sekä osallistuttiin Kainuun liiton kulttuurihankkeisiin (mm. Kulttuuri-Kainuu). Kuhmo oli vuoden 2023 suomalais-ugrilainen kulttuuripääkaupunki, mikä näkyi teemana kulttuuritoimen järjestämissä tapahtumissa, erityisesti Kainuun kirjamessuissa.

Kulttuuri-olohuone toimintaa kokeiltiin ja pyöritettiin vuoden 2023 aikana Kainuun liiton Kulttuuri-Kainuu hankkeen myöntämällä kokeilurahalla. Syyskaudella toimintaa veti Kuhmo-seura, jonka kanssa tehtiin kestävän kehityksen sopimus.

Kulttuuriavustukset olivat haussa keväällä, ja niitä myönnettiin yhdistyksille ja yksityishenkilöille. Avustusten kautta tuettiin myös perukoissa järjestettävää toimintaa. Kuusamon kylällä järjestettiin kesällä yhteistyössä neljän kainuulaistaiteilijan kanssa Luoma-kursseja, joissa tehtiin taidetta luonnonmateriaaleista. Samaan kokonaisuuteen liittyi myös Pihlaja-tilalla järjestetty Valojuhla. Kursseihin ja Valojuhlaan saatiin rahoitusta Taiteenedistämiskeskuksen Hama-rahoituksesta.

Museopalvelut: Museoesineiden luettelointia jatkettiin tavoitteena liittää aineistot Finnaan vuonna 2026. Talvisotamuseo toimii aktiivisesti Kalevala –alueen kehittämisessä. Talvisotamuseo on mukana Suomen museokortti –verkostossa. Museon viestintää ja markkinointia lisättiin. Kävijämäärät nousivat hieman edellisestä vuodesta.

Talvisotamuseon näyttelyn uudistamiseen haettiin hankerahoitusta, mutta sitä ei saatu. Joulukuussa saatiin tieto valtion myöntämästä 50 000 euron yleisavustuksesta, jonka käytöstä laadittiin suunnitelma tuleville vuosille.

Tuupalan museon kattoja uusittiin kesällä. Osa museon tiloista oli suljettuna remontin ja rakennusten kunnon vuoksi. Rakennusten korjauksia jatketaan seuraavana kesänä. Tuupalan museon vieressä olevien aittarakennusten siirtymistä kaupungille valmisteltiin.

Elinvoiman kehittäminen (elinkeinopalvelut, maaseutuelinkeinojen palvelut ja Woodpolis)
Elinkeinopalveluissa on lisätty kaupungin ja yrittäjien vuorovaikutusta. Hyvän suosion saanut Yrittäjäilta, johon kutsuttiin kaikki Kuhmon yrittäjät, järjestettiin helmikuussa 2023. Yrityksiä on kontaktoitu ja tiedotettu suoraan kaupungin elinkeinopalvelujen taholta.

Yritysneuvontapalveluita tuotetaan ja kehitetään tiiviisti yhteistyössä Business Kainuu -toimijoiden kanssa. Palvelussa otettiin käyttöön asiakashallintajärjestelmä. Hyvin vastaanotetun ja kysytyn avustusmuodon, yrityspalvelusetelin rinnalle otettiin lisäksi käyttöön pienimutoinen tuki julkisivujen parantamiseen.

Maaseutupalvelut jatkoivat asiakassuuntaista maatalousyrittäjien palvelua. Lisäksi yhteistyössä kylien edustajien kanssa on suunniteltu kehittämishankkeita kylien elinvoiman tukemiseen. Valmistellaan ja haetaan kylien kehittämishanke. Kyläkahvikonseptia jatketaan.

TEPA24 uudistukseen on valmistauduttu yhdessä alueen muiden kuntien ja työllisyydenhoidon palvelualueen kanssa. Valmistelutyötä tehtiin mm. Kuntaliiton pilottihankkeessa, jossa kolmen kunnan elinvoima- ja työllisyyspalvelujen rakennetta kuvataan ja kehitetään vastaamaan tulevaa mallia.

Hankkeet (osallisuus ja kulttuuri)
- Hyvän mielen kunta –jatkohanke (Kainuun sote, kaupungilta ei omarahoitusosuutta)
- Mielenterveyden edistäminen Kainuussa (ESR TL4 KAMK, KATE – Kainuun mielenterveysohjelma. Kuhmon omavastuuosuus 1,664 % yht. 9.959 € jakautuen v. 2023 1383 €, v. 2024 - 2025 3.320 €/v. ja v. 2026 1.937 €).
- Tervetuloa kirjastoon – kohdennettuja kirjastopalveluita työllisyyspalveluiden asiakkaille (Pohjois-Suomen Avilta saatu avustus 9.000 e, omarahoitus n. 3.600 e (mukana oman työn osuus).
- Rohkeasti reunalla: Matka kirjallisuuteen ja vaikuttavimpiin Kainuun kirjamessuihin. Haettu marraskuussa 2022. Omarahoitusosuus 14.000 euroa. Hankkeen avulla Kuhmon kaupunki kehittää kulttuuriosallisuutta ja kulttuuritoiminnan aluetaloudellista vaikuttavuutta erityisesti kirjallisuuden alalla. Ei saatu rahoitusta.
- Talvisotamuseon kehittämishanke. Haettu lokakuussa 2022. Omarahoitusosuus 15.000 + mahdolliset investoinnit. Ei saatu rahoitusta.
- Kuhmon kulttuuriolohuone. Kainuun liiton kokeilurahaa 3500 euroa, omarahoitus 2800 euroa.
- LUOMA-kurssit. Taidetta luonnonmateriaaleista. Taiteenedistämiskeskuksen HAMA-erityisavustus 14000 euroa, omarahoitus 2640 euroa.
- Täyttä elämää Kuhmossa –hanke jatkui vuonna 2023 kevään. Omarahoitusosuus 15.000.

Vetovoimaisuuden palvelualueen kärkitoimenpiteiden toteutuminen

Numero	Toimenpiteet
1.2.	Hankintayhteistyön kehitettiin järjestämällä kaupungin hankintainfo yrityksille helmikuussa 2023.
1.3., 2.1., 3.3. ja 4.5.	Palvelualueella käynnistyi vuonna 2023 kolme uutta omaa hanketta ja viiden muun hankkeen hakemus jätettiin. Viiden hankkeen toteutus päättyi. Lisäksi oli lukuisia (10 kpl) erilaisia yhteistyöhankkeita eri toimijoiden kanssa.
2.1	Matkailuhankkeet Elinvoimaa matkailusta ja Kalevalankankaan kehittäminen Kalevalaisuuden ja sotamatkailun näkökulmasta hankkeet päättyivät ja niiden toimenpiteet toteutettiin ja tavoitteet saavutettiin hyvin. Uusi Kuhmon matkailun Master Plan -hanke sai rahoituksen ja se aloitetaan vuoden 2024 aikana. Visit Kuhmo -sivustoa markkinointiin ja kehitettiin ja työtä jatketaan tulevana vuonna. Kuhmon kaupunki osallistui lisäksi Kainuun liiton ja alueen muiden toimijoiden kanssa rahoitettaviin yhteistyöhankkeisiin lentoliikenteen (reittilennot, kv-reittilennot ja charterlennot) saamiseksi Kajaaniin. Syksyllä osallistuttiin Kainuun liiton johdolla Kainuun matkailustrategiatyöpajoihin.
2.2. ja 4.3.	Kainuun biotalouden uusi ekosysteemi- hanke päättyi. Kuhmon puinen soteasema hanke jouduttiin keskeyttämään hyvinvointialueen ottaessa rakennushankkeen hallintaansa. Sitä ennen Elementtisammon konkurssi oli osaltaan vesittänyt hankkeen toteuttamisen. Itäisen Suomen puutuoteklusteri -ryhmähankkeen hakemus jätettiin 12/2023. Aalto yliopiston puuarkkitehtuurinosaston Wood Program ohjelman kanssa aloitettiin yhteistyöhanke torilavan toteuttamiseksi Kuhmon torille kesäksi 2024.
2.3.	Hyryntien siirto toteutui kesällä 2023. Nurmestien uudelle yritysalueelle selvitettiin aurinkovoimalan toteuttamismahdollisuuksia yhdessä Skarta Energyn kanssa. Alueen profiili vahvistui. Kalevalan alueen investointiesitettä alettiin työstää loppuvuodesta. Kainuu Invest In toimintaan aktiivisesti osallistuminen. Kaavatyöhön osallistuminen.
2.4.	Osaamista Kuhmon yrityksiin (OSKU-hanke) sai rahoituksen ja käynnistettiin 12/2023. Rekrymessut aikuisille toteutettiin keväällä ja koululaisille syksyllä 2023.
2.5.	Tulomuuttopalvelut kunnossa. Kotouttamistoiminnan kehittämiseksi perustettiin työryhmä ja kotouttamistyö kirjoitettiin OSKU hankkeen työpaketiksi sekä osaksi Kuhmon yhdistystoiminnan kehittämishanketta. Varsinainen kotouttamisprosessin kehittäminen jäi vuoden 2024 toimenpiteeksi.
3.1. 3.2. ja 3.3.	Rajakuntahankkeen toimesta järjestettiin keskusteluilta turvallisuudesta 21.11. Kaupunkilaisia osallistettiin kyselyllä torilavan suunnittelun tarvemäärittelyyn sekä Kuhmo-villapaidan mallin valintaan. Kaupungintalolla järjestettiin avoimet ovet tapahtuma kaupunkilaisille. Kestävän kehityksen hankkeen toiminnat ja osallisuus- ja Kainuun kotouttamissuunnitelman mukaiset toimet hankesuunnitelman mukaan. Kulttuuri- ja liikuntakaveritoiminta käynnistyi, mutta vapaaehtoistoimijoita ilmoittautui ainoastaan yksi ja kaveritarvitsijoiden määrä oli hyvin minimaalinen. Mielenterveyden edistämisen ja häiriökäyttäytymisen vähenemiseksi käynnistettiin toimenpiteitä mm. mielenterveyshankkeiden toimintojen myötä sekä ennalta estävä Ankkuritoiminta ja tiivis poliisiyhteistyö yhtenäiskoulun kanssa. Aktiivinen rajapinta- ja sidosryhmäyhteistyö toteutuivat. Kirjaston ja kulttuuritoimen järjestämät matalan kynnyksen tapahtumat vuosikellon mukaan. Omatoimikirjasto ja kirjastoauton monipuoliset palvelut perukkalaisille. Kulttuuriolohuonetoiminnan käynnistäminen nuorille aikuisille toteutui.
2.1., 4.1. 4.2. 4.4. 4.5.	Viestintäsuunnitelma valmistui ja sitä toteutettiin ja brändityön kehittämistä jatkettiin. Palkattiin viestintä- ja matkailukoordinaattori syyskuun alusta alkaen. Unescon kirjallisuuskaupunkiyhteistyön syventäminen. Oulu2026 ohjelmahaun mukaisen toiminnan käynnistäminen Kuhmossa.

	Kainuun Kirjamessut järjestettiin marraskuussa. Suomalais-Urgrilaisen kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumat.
5.3. ja 5.4.	Rekrymessut keväällä Taitotehtaalla aikuisille ja syksyllä nuorille yhdessä lukion kanssa. Taitotehtaan toimintaympäristön kehittämishanke OSKU –hanke sai rahoituksen ja alkoi.
6.3.	Vahvistettiin tiimimäistä työskentelyä palvelualueella kulttuuritiimin ja elinkeinotiimin välistä yhteistyötä kehittämällä. Viestintätiimin toiminnan kehittäminen aloitettiin. Palvelualueen yhteinen ryhmäytyminen ja projektihenkilöstön huomioiminen.

Vetovoimaisuuden palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kulttuuripalvelut, nettom. €/as	11,67	11,31	14,06	19,52	18,74		
Kirjastopalvelut, nettom. €/as	62,27	68,48	71,10	70,78	64,99		
Museopalvelut, nettom. €/as	15,80	16,41	16,09	20,48	13,03		
Elinkeinopalvelut, nettom. €/as	54,27	42,14	63,0	142,38	149,10		

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2024	TS 2025
Kirjaston lainaukset/as	14,15 koronav.	15,73	15,62	15,55	15,6		
Kulttuuripalvelujen järjestämät tilaisuudet/kävijämäärät	18/2515 koronav.	32/5439 mukana srtii-mausten katsojat	29/5420	27/4840	30/5000		
Kulttuuriavustukset €/as	0,70	0,53	0,54	0,55	0,56		
Kulttuuriin käytettävät määrärahat €/as *	186,83	227,64					
Avoimen sektorin osuus työpaikoista	63,5 (vuonna 2018)	64,4					
Perustetut yritykset - lopettaneet = netto	33 -27 +6	40 -27 +13	22 -20 +2	32 -20 +12			
TEA-viisari Kuhmo kaikki sektorit KA		68	72	71	73		
Hyte-kerroin €/asukas	15,1	18,4	20,5	21,4	22,5		
Toiminnassa olevien yritysten lukumäärä ja liikevaihto	650 340M€	641 401M€	663 409M€				
Uusiutuvan energian tuotanto							

*Pitää sisällään Kuhmo-talon yhtiövastikkeen, Juminkeon kiinteistöavustuksen, avustukset eri toiminnoille, kulttuuri- ja kirjastopalvelujen nettomenot sekä musiikkiopiston nettomenot.

5.7.3 Työllisyyden edistämisen palvelualue

Toimintaympäristö

Työllisyyden edistämisen palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- työllisyyden edistämisen kuntakokeilu
- työllistämishankkeet ja -projektit

Kuhmon kaupungin työllisyyden edistämisen palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa palveluja, joiden tarkoituksena on tukea työttömien työnhakijoiden työllistymistä tai muutoin tukea työttömien elämäntilanteen hallinnan kehittymistä, parantaa omalla työllään ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Kuhmon työllisyyden kehitystä ja pienentää kaupungin maksamien työmarkkinatukien määrää. Työllisyyden edistämisen palvelualue tukee toimenpiteillään asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn säilymistä ja kehittymistä suotuisaan suuntaan.

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	10 480	53 597	-43 117	-80,45 %	5 000	5 480	109,60 %
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	175 541	221 293	-45 751	-20,67 %	197 676	-22 135	-11,20 %
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTATUOTOT	**186 021**	**274 890**	**-88 869**	-32,33 %	**202 676**	-16 655	-8,22 %
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-674 090	-603 687	-70 403	11,66 %	-697 420	23 330	-3,35 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-41 029	-59 579	18 549	-31,13 %	-38 291	-2 738	7,15 %
AINEET JA TARVIKKEET	-25 605	-43 449	17 844	-41,07 %	-22 500	-3 105	13,80 %
AVUSTUKSET	-493 469	-548 664	55 195	-10,06 %	-650 000	156 531	-24,08 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-45 901	-33 645	-12 256	36,43 %	-21 204	-24 697	116,47 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-1 280 095**	**-1 289 024**	**8 929**	-0,69 %	**-1 429 415**	149 320	-10,45 %
TOIMINTAKATE	**-1 094 073**	**-1 014 134**	**-79 939**	7,88 %	**-1 226 739**	132 666	-10,81 %
VEROTULOT							
VALTIONOSUUDET							
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**0,00**	**0,00**	**0,00**		**0,00**		
VUOSIKATE	**-1 094 073**	**-1 014 134**	**-79 939**	7,88 %	**-1 226 739**	132 666	-10,81 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT							
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**0,00**	**0,00**			**0,00**		
TULOSLASKELMA	**-1 094 073**	**-1 014 134**	**-79 939**	7,88 %	**-1 226 739**	132 666	-10,81 %

Kommentit talousnumeroihin

Palvelualueen toimintakate oli -1 094,1 tuhatta euroa ja budjetoituun (1 226,7) nähden toteutui 132,7 tuhatta euroa pienempänä. Hallinnon osalta toimintakate oli -611,2 (629,7) tuhatta euroa ja toteutui 139,5 tuhatta euroa pienempänä, mihin vaikutti avustuksissa mm. työmarkkinatuen kuntaosuuden ja työllistämistukiavustuksen toteutuminen -156,5 euroa budjetoitua pienempänä. Kelalle maksettava työmarkkinatuen kuntaosuus oli yhteensä 425,6 (520,0) tuhatta euroa. Vuonna 2022 Kelalle maksettiin 417,9 tuhatta euroa.

Kuntouttava työtoiminta siirtyi vuoden 2023 alusta kokonaan hyvinvointialueen toteutettavaksi. Vuodelta 2022 kaupunki laskutti toiminnasta aiheutuneet kustannukset Kainuun sotelta.

Työllistämisen edistämisen kuntakokeilu toteutui lähes budjetoidusti toimintakatteen ollessa -144,3 tuhatta euroa. Tahko-hallin osalta toimintakate ylitti budjetoidun 37,5 tuhatta euroa. Palvelujen ostot ylittivät budjetin 15 tuhannella eurolla ja muut toimintakulut 23,2 tuhannella eurolla. Palkkatuki-kustannuspaikalla toimintakate oli -18,8 tuhatta euroa, kun se vuonna 2022 oli -144,8 tuhatta euroa. Koko palvelualueen osalta palkkatukea saatiin 175,5 (197,7) tuhatta euroa, kun vastaava summa oli vuonna 2022 221,3 tuhatta euroa.

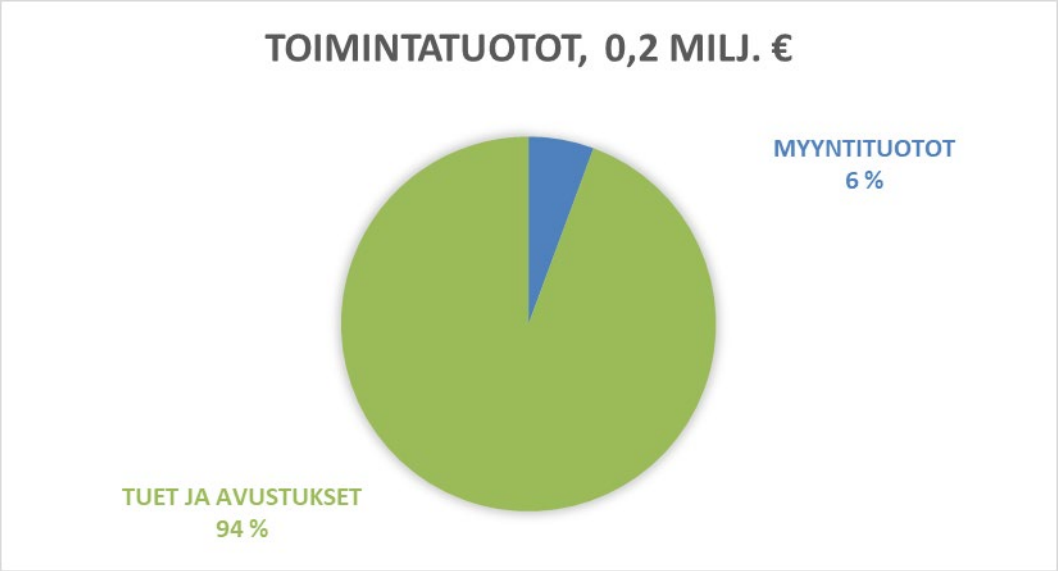

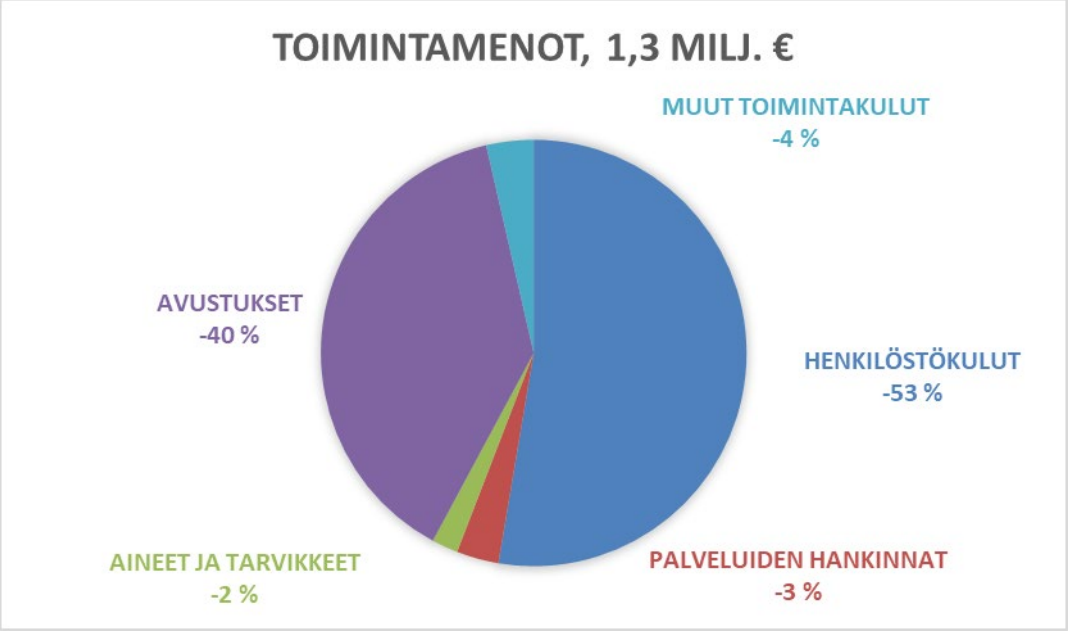

Työllisyyden edistämisen palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osaajia Yrittäjämyönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat kuhmolaiset	3.1 3.3 3.4	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset Työllisyyden edistäminen
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2 4.5	Luotettava yhteistyökumppani Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa

6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Työllisyyden edistämisen palvelualueen toiminta

Kuntouttava työtoiminta
Kuntouttavaa työtoiminta on vuoden 2023 alusta alkaen HVA:n järjestämää toimintaa.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu
Työllistämispalvelut ovat kaikkien kuntalaisten ulottuvilla asuinpaikasta riippumatta. Tehdään myös jalkautuvaa asiakastyötä. Greencare-toimintaa jatketaan ja kehitetään Tahko-halli-projektin ja Kuhmon Työvire ry:n toimesta.

Jatketaan aktiivista valmistautumista työllisyys- ja elinkeinopalvelujen (TEPA-2024) siirtoon kunnille vuoden 2025 alusta lukien yhteistyössä muiden Kainuun kuntien kanssa.

Työllistämishankkeet ja projektit
Kuhmon kaupunki on mukana osarahoittajana Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen OK ESR-hankkeessa. Hankkeen päärahoittaja on POP-ELY. Hanke tarjoaa monipuolisia opinnollistamisen palveluja joiden kautta hankeosallistujilla on mahdollisuus työllistyä ja kehittää eri taitojaan. Hanke tarjoaa myös opinnollistamiseen liittyviä maksuttomia palveluja.

Työllisyyden edistämisen palvelualueen kärkitoimenpiteiden toteutuminen

Numero	Toimenpiteet
1.5	Tahko-hallin toiminnan vakinaistamisesta tehdään päätös vuoden 2023 aikana. Kun edistetään työllisyyttä, kuntalaisten työelämäosallisuus lisääntyy ja heidän hyvinvointinsa parantuu. Lisääntynyt työelämäosallisuus vahvistaa yksilöiden kuulumista yhteiskuntaan palkkatyön kautta. Tavoitteena on saada lisää verotuloja kunnalle sekä pienentyviä passiivitukimaksuja KELA:lle. *Tahko-hallin toiminnan vakinaistaminen ei ole toteutunut. Työttömyysturvaa koskeva lainsäädäntö on muuttumassa ja sen seurauksena on tarpeen mukauttaa kaupungin työllisyyspalveluja/Tahko-hallin toimintaa muuttuvaan lainsäädäntöön.* Lähiötuvan tupavastaavan henkilöstöresurssi on sidoksissa Tahko-hallin toimintaan. *On toteutunut.*
2.4	Opinnollistaminen ja tunnistetut oppimisympäristöt mahdollistavat osaamisen kehittämisen joustavilla tavoillla. Opinnollistamisen kautta suoritettu tutkinnon osa voi olla väylä Taitotehtaalle tai muuhun ammatilliseen koulutukseen. Juurrutetaan opinnollistaminen Kuhmoon Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen OK-hankkeen päätyttyä. *On toteutunut. Kuhmon kaupungilla on lisenssi opinnollistamisessa tarvittavien PAIKKO-työkalujen käyttämiseen. Osaajia Kuhmon yrityksille (OSKU)-hanke jatkaa omalta osaltaan OK-hankkeen tunnistamisen oppimisympäristöjen parissa. Kuhmon Työvire ry:n toiminnanohjaaja on suorittanut PAIKKO-asiantuntijan koulutuksen.*
3.3 3.4	Kaikkein heikoimmassa asemassa työmarkkinoilla olevat henkilöt osallistetaan työelämään Kuhmon Työvire ry:n sekä Tahko-hallin toimintojen avulla asiakaslähtöisesti. *On toteutunut, lukuisia kuntalaisia on osallistettu heidän tarpeistaan lähtien palkkatyöhön, kuntouttavaan työtoimintaan ja työelämäosallisuutta tukevaan osaamisen kehittämiseen.*

	Aloitetaan työhönvalmennus uudelleen Kuhmossa Työvire ry:n toimesta. Aloitetaan työhönvalmennus yrityksiin työllistymiseksi. *On toteutunut osittain. Työhönvalmennus aloitettiin mutta huomattavan hyvästä työllisyystilanteesta johtuen siihen ohjautui varsin maltillinen määrä työhönvalmennettavia.*
4.2	Kuhmon kaupunki on valtakunnallisesti tunnettu työllisyyden edistäjä. *On toteutunut. Kuhmon kaupunki on ollut mm. lainvalmistelua koskevilla lausunnoillaan profiloitunut työllisyysasioissa. Kuhmon opinnollistamiskokeilut ovat Kuntaliiton kotisivuilla esillä esimerkkinä löydetystä hyvästä käytännöstä.*
5.4	Osatutkinnon suorittaminen (opinnollistamisen) voi johtaa ammatillisen tutkinnon suorittamiseen Kuhmossa. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu, Tahko-hallin toiminnot sekä Työvire ry:n toiminnot muodostavat palvelukokonaisuuden, jonka avulla eteneminen ammatillisen tutkinnon suorittamiseen on mahdollista pitkäaikaistyöttömälle. *On toteutunut. Vuoden 2023 aikana tapahtui lukuisilla osaamistodistuksen saajilla dokumentoitua osaamisen karttumista, joka mahdollistaa heille etenemisen kohti ammatillista perustutkintoa.*
6.5	Työllisyydenhoidon palvelualue on tavoiteltu työpaikka. *On toteutunut. Palvelualueen työilmapiiri on ollut ja on hyvä, palvelualueella vuoden 2023 lopulla avoimena olleeseen työllisyysohjaajan virkaan saapui runsaasti hakemuksia.*

Työllisyydenhoidon palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit		TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Palvelualueen nettokustannus €/as		144,6	131				
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €		600 270	545000	425 599			

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Työttömyysaste	13,5	11,95	11,9	11,8			
Taloudellinen huoltosuhde*	195,5	195,1					
Työllisyyden kuntakokeilun asiakasmäärä	0	0					

*kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

5.7.4 Kasvun ja oppimisen palvelualue

Toimintaympäristö

Kasvun ja oppimisen palvelualue muodostuu seuraavista yksiköistä:

- varhaiskasvatus
- perusopetus
- lukiokoulutus
- nuorisopalvelut
- kuljetussuunnittelu
- musiikkiopisto, jonka toimintaa myydään ostopalveluna Sotkamon kunnalle
- kansalaisopistotoiminta ostopalveluna Sotkamon kunnalta
- TaitoTehdas KAOn organisoimana yhteistyössä Kuhmon kaupungin ja yrittäjien kanssa

Kasvun ja oppimisen palvelualueen tehtävänä on luoda hyvän elämisen laadun takaamiseksi edellytykset kuhmolaisten henkiselle kasvulle, elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä viihtyvyydelle Kuhmossa tuottamalla laadukkaita varhaiskasvatus-, opetus-, nuoriso- ja koulukuljetuspalveluja sekä taiteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa.

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	183 908	179 289	4 619	2,58 %	137 681	46 227	33,58 %
MAKSUTUOTOT	266 807	338 576	-71 769	-21,20 %	295 800	-28 993	-9,80 %
TUET JA AVUSTUKSET	544 113	404 462	139 650	34,53 %	551 705	-7 592	-1,38 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 885	9 996	-6 111	-61,13 %	1 510	2 375	157,29 %
TOIMINTATUOTOT	**998 712**	**932 322**	**66 390**	7,12 %	**986 696**	12 016	1,22 %
Valmistus omaankäyttöön							
HENKILÖSTÖKULUT	-9 650 995	-8 947 780	-703 215	7,86 %	-9 286 451	-364 544	3,93 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-2 294 357	-1 999 527	-294 830	14,74 %	-2 436 077	141 720	-5,82 %
AINEET JA TARVIKKEET	-306 601	-288 684	-17 918	6,21 %	-376 824	70 223	-18,64 %
AVUSTUKSET	-226 833	-229 597	2 764	-1,20 %	-309 110	82 277	-26,62 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-362 981	-255 916	-107 065	41,84 %	-370 185	7 204	-1,95 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-12 841 767**	**-11 721 504**	**-1 120 263**	9,56 %	**-12 778 647**	-63 120	0,49 %
TOIMINTAKATE	**-11 843 055**	**-10 789 181**	**-1 053 873**	9,77 %	**-11 791 951**	-51 103	0,43 %
VALTIONOSUUDET							
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**0,00**	**0,00**	**0,00**		**0,00**	0	
VUOSIKATE	**-11 843 055**	**-10 789 181**	**-1 053 873**	9,77 %	**-11 791 951**	-51 103	0,43 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-56 718	-75 675	18 958	-25,05 %		-56 718	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-56 718**	**-75 675**	**18 958**	-25,05 %	**0,00**	-56 718	
TULOSLASKELMA	**-11 899 772**	**-10 864 857**	**-1 034 915**	9,53 %	**-11 791 951**	-107 821	0,91 %

Kommentit talousnumeroihin

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakate oli – 11 843 (-10 845) tuhatta euroa ja se toteutui 107,8 tuhatta euroa budjetoitua huonompana.

<u>Palvelualueen hallinto</u>
Sivistyspalveluiden hallinnon toimintakate oli -123,9 euroa. Kate ylittyi 555 eurolla, mikä johtui mm. ennakoitua suuremmista palkankorotuksista.

<u>Varhaiskasvatus</u>
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksumuutos 1.3.2023 alkaen vähensi varhaiskasvatuksen maksutuottoja, joita saatiin 47,5 tuhatta euroa budjetoitua vähemmän. Myyntituottoja taas saatiin 13,2 tuhatta euroa budjetoitua enemmän toisen kunnan kanssa tehdyn ostopalvelusopimuksen vuoksi.

Henkilöstökulut ylittyivät 245,4 tuhannella eurolla, mikä johtui tavanomaista suuremmasta sijaistarpeesta, lasten henkilökohtaisen tuen tarpeen kasvusta sekä palkankorotuksista. Muut toimintakulut olivat 12,7 tuhatta euroa budjetoitua pienemmät.

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli - 3109 tuhatta euroa, joka oli 157,2 tuhatta euroa budjetoitua enemmän.

Perusopetus

Perusopetuksen myyntituotot toteutuivat budjetoidusti. Maksutuotot koostuvat lähinnä AP/IP-toiminnan maksuista ja olivat osallistujamäärästä johtuen 14 tuhatta euroa arvioitua paremmat. OKM:n ja OPH:n avustukset jäivät noin 2 tuhatta euroa arvioitua pienemmäksi. Kokonaisuutena perusopetuksen toimintatuotot olivat kuitenkin noin 11 tuhatta euroa arvioitua suuremmat.

Henkilöstökulut olivat noin 68 tuhatta euroa budjetoitua suuremmat. Ylityksen syynä olivat sijaiskulujen kasvaminen ja palkankorotukset. Palveluiden hankinnat toteutuivat noin 100 tuhatta euroa arvioitua pienempinä. Aineiden ja tarvikkeiden sekä palveluiden hankinnat toteutuivat suunnitellusti. Kokonaisuutena toimintakulut olivat noin 50 tuhatta euroa arvioitua pienemmät.

Perusopetuksen toimintakate oli -6 483,8 tuhatta euroa ja se toteutui 62,5 tuhatta euroa budjetoitua parempana.

Lukiokoulutus

Lukion toimintatuotot olivat noin 12 tuhatta arvioitua pienemmät.

Vaikka henkilöstökulut ylittyivätkin noin 14,7 tuhannella eurolla, muut toimintakulut olivat ennakoitua 36 tuhatta euroa ennakoitua pienemmät.

Lukiokoulutuksen toimintakate oli -902,4 tuhatta euroa eli noin 37,6 tuhatta euroa parempi kuin mihin talousarviossa varauduttiin.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston toimintatuotot olivat 36,6 tuhatta euroa budjetoitua suuremmat.
Henkilöstökulut ylittivät talousarvion 64,6 tuhannella eurolla. Ennakoitua suurempien palkankorotusten lisäksi poikkeuksellisen suuri kesämuusikoiden määrä kasvatti henkilöstökuluja.

Muut toimintakulut olivat 29,9 tuhatta euroa budjetoitua suuremmat johtuen mm. uusista käytänteistä Kuhmo-talon tilojen maksullisuuteen liittyen.

Musiikkiopiston toimintakate oli – 812,7 tuhatta euroa, joka on 51,5 tuhatta euroa budjetoitua enemmän.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluilla henkilöstökulut olivat 37 tuhatta euroa budjetoitua pienemmät, koska palkkatukityöllistäminen oli arvioitua vähäisempää. Avustukset toteutuivat arvioitua pienempinä ja tämä johtui siitä, että harrastekortti/Nuorisopassi saatiin käyttöön huomattavasti myöhemmin syksyllä kuin muina vuosina ja lasten ja nuortentoiminnan avustuksella ei ollut hakijoita.

Nuorisopalveluiden toimintakate oli – 278,6 tuhatta € eli 90,9 tuhatta € budjetoitua vähemmän.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminta ei ole vielä palautunut täysin ennalleen koronan jälkeen, mistä johtuen kansalaisopiston toimintakate ylitti talousarvion noin 27 tuhannella eurolla.

Kuhmon TaitoTehdas

Kuhmon TaitoTehtaan toimintamalli todettiin kaupungin kannalta niin tärkeäksi, että sinne päätettiin palkata ohjaaja. Hänen työpanoksestaan aiheutuvat kulut olivat noin 21 000 €.

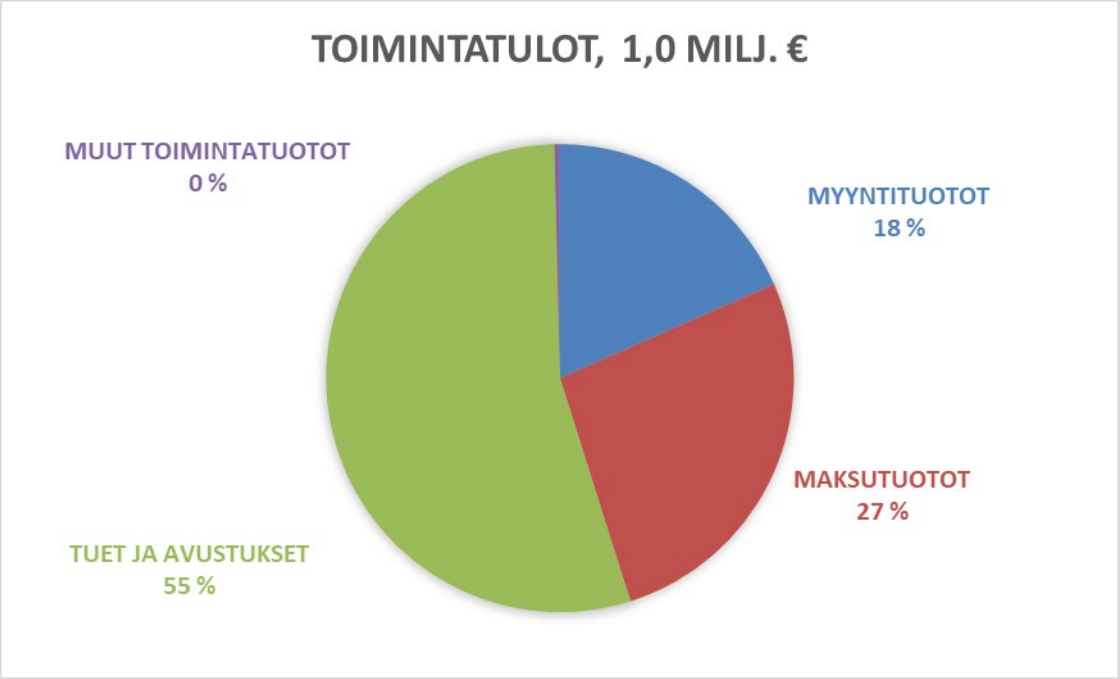

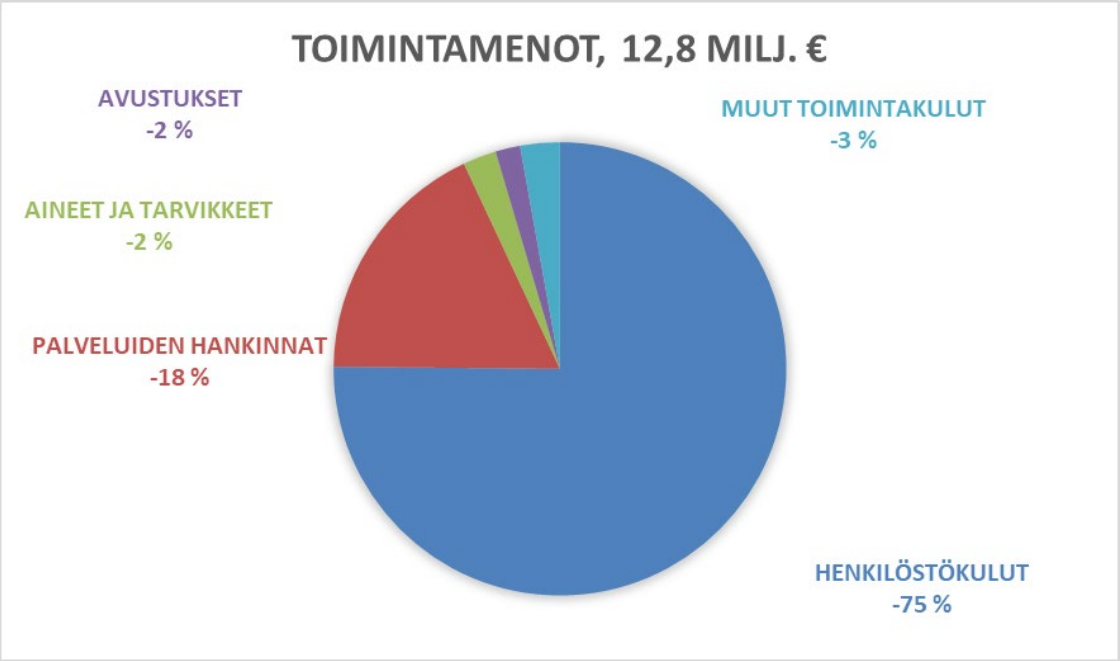

Kasvun ja oppimisen palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osaajia Yrittäjämyönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2 4.5	Luotettava yhteistyökumppani Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.1 5.2	Kannustava varhaiskasvatus Hyvinvoiva ja kannustava perusopetus

		5.3 5.4	Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toiminta
Kasvun ja oppimisen palvelualuetta kehitetään kaupungin strategian mukaisesti paikkakunnan vahvuuksia korostaen, asiakaslähtöisestä näkökulmasta, yhdessä pohtien ja verkostoissa työskennellen.

Palvelualueen eri yksiköiden välisellä yhteistyöllä etsitään uusia toimintamalleja palveluiden tuottamiseen.

Rekrytointi- ja työvoinnin haasteisiin pyritään vastaamaan kehittämällä toimintatapoja ja hyvistä käytänteistä tiedottaen. Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostetaan.

Varhaiskasvatus
Varhaiskasvatuslain edellyttämät lapsen oppimisen ja kasvun tukemiseen liittyvät suunnittelu, toteutus ja hallintopäätökset ovat lisänneet varhaiskasvatuksen järjestämisen kustannuksia ja henkilöstön lisäresurssitarpeita.

Vuoropäiväkoti Kuusenkuiskeen sisäremontti jatkui kesällä kesä-heinäkuussa 2023 ja varhaiskasvatus-toimintaa hajasijoitettiin Tuupalan päiväkotiin kahden ryhmän osalta. Vuoropäiväkoti Kuusenkuiskeen piharemontti siirtyy kesälle 2024. Piharemonttiin on saatu valtion avustusta. Päiväkoti Satumetsän sisäremontti viimeisteltiin loppuvuonna 2023 toimisto- ja ryhmätilojen osalta. Piharemontti jatkuu kesällä 2024.

Maksuttomaan varhaiskasvatukseen ei siirrytty, mutta asiaa koskeva selvitys on laadittu ja käsitelty.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö koulutettiin Huomaa Hyvä! -vahvuusperustaiseen toimintakulttuuriin. Lisäksi kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt mukaan lukien perhepäivähoito ovat mukana Vahvistu, Innostu, Uudistu -dialogissa sen salaisuus -työhyvinvointihankkeessa, jolle on saatu rahoitus Työsuojelurahastolta.

Perusopetus
Perusopetuksessa panostettiin vuoden 2023 aikana yhteisölliseen opiskeluhuoltoon. Työryhmä osallistui koulutukseen ja työsti Hyvinvoiva kouluyhteisö -käsikirjan. Toimintamalli otettiin käyttöön syksyllä 2023.

Alkuopetuksen ryhmäkoot ovat olleet pienemmät kuin muilla vuosiluokilla. Ylemmillä vuosiluokilla ryhmäkokojen pienentämiseen on voitu hyödyntää OKM:n ja OPH:n avustuksilla palkattuja resurssiopettajia. Avustuksilla on voitu palkata myös koulunkäynninohjaajia tukemaan oppilaita suuremmissa opetusryhmissä.

Huomaa Hyvä – koulutuksen esittelyluentoon osallistui koko perusopetuksen henkilöstö ja varsinaiseen koulutukseen alkuopetuksen opettajat ja erityisopettajat. Henkilöstörekrytoinnissa erityisesti erityisopetukseen on haasteellista saada kelpoisia erityisopettajia ja erityisluokanopettajia. Kaikilla vuosiluokkien 4-7 oppilailla on ollut luokkakäytössä oma kannettava tietokone. Lisänä on yhteiskäytössä olevia koneita ja iPadeja.

Käynnistettiin kouluverkkoselvitys tavoitteena tuoda asia päätöksentekoon keväällä 2024.

Lukiokoulutus
Lukion opetusta järjestettiin vielä kevään 2023 ajan kahden opetussuunnitelman mukaisesti, koska elokuussa 2021 voimaan astunut opetussuunnitelma otettiin käyttöön asteittain, ikäluokka kerrallaan.

Toiminnassa huomioitiin maksuttoman toisen asteen koulutuksen vaatimukset, jotka elokuussa 2023 koskivat jo lähes kaikkia nuorisoasteen opiskelijoita Kuhmossa.

Lukio valmistautui ottamaan vastaan ulkomaisia opiskelijoita syyslukukaudesta 2023 alkaen, mutta heitä ei kuitenkaan ollut vielä lukuvuonna 2023 – 2024. Lukiolaiset opiskelivat neljässä eri rakennuksessa, joista kaksi on hiljattain remontoituja. Musiikin opetuksen tulevien tilojen suunnitteluun osallistuttiin.

Verkostoitumista jatkettiin sekä kotimaassa että ulkomailla ja turvallisuusopintoihin liittyviä käytänteitä vahvistettiin ja kehitettiin.

Lukiossa yhtenä painopistealueena oli nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen.

Musiikkiopisto
Kuhmon musiikkiopisto järjestää taiteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa. Opetusta säätelee laki taiteen perusopetuksesta, toimintaa ohjaavat Opetushallituksen laatimat opetussuunnitelman perusteet sekä oppilaitoksen oma opetussuunnitelma. Vuonna 2023 tärkeitä asioita olivat saavutettava viestintä taiteen perusopetuksesta, yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja kesämuusikkokauden toteuttaminen Kuhmossa ja Sotkamossa.

Nuorisopalvelut
Nuorisopalvelujen tehtävänä on tuottaa omalta osaltaan hyvinvointipalveluja kohderyhmälleen. Toimenpiteinä ovat mm. kerho- ja päiväleiritoiminta, tapahtumat ja harrastekortti.

Pahvisen harrastekortin rinnalle hankittiin Nuorisopassi-mobiilisovellus, johon varattiin määräraha talousarviossa. Mobiilisovellus otettiin käyttöön syksyllä 2023. Harrastekortteja jaettiin 155 kpl ja mobiilisovelluksen latasi itselleen 304 lasta/nuorta. Syksyllä toteutettiin myös lapsille ja nuorille suunnattu Harrasteseteli 2023 -kokeilu, jolla pyrittiin takaamaan, ettei Kuhmon kaupungin järjestämä harrastus keskeydy elinkustannusten nousun vuoksi.

Kuhmon kaupunki oli mukana Kestävän kehityksen budjetointi -hankkeessa. Vuonna 2023 oli Kuhmossa hankkeen teemana Osallistava budjetointi, jossa lapsia ja nuoria kuultiin sekä osallistettiin budjetin laatimiseen. Lasten ja nuorten osallistamisen ensimmäisessä vaiheessa kerättiin ehdotuksia ja ideoita 7 – 29 -vuotiailta erilaisin menetelmin. Ehdotuksia tuli 593, joista lopulliseen äänestykseen valikoitui yhdeksän ehdotusta, joista osaa esitettiin nuorisopalveluiden vuoden 2024 talousarvioon. Muut lasten ja nuorten toiveet kohdistuivat kaupunkiympäristön palvelualueelle, kuten ulkoilmatrampoliinipuisto, minigolfrata ja langattomat älylaitteiden latauspisteet. Vuodelle 2023 oli varattu talousarviossa 10 000 euroa, jolla toteutettiin ensimmäisiä lasten ja nuorten toiveita Kuhmon kehittämiseksi, kuten retkiä, tutustumisia erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin sekä nuorisotila yläkerran viihtyvyyden lisääminen.

Ankkuri-valmennuksessa nuorilla on mahdollisuus kehittää ammatillista osaamistaan työtehtäviä tekemällä. Työtehtävät on opinnollistettu ja oppimisympäristöt tunnistettu ammatillisten opettajien toimesta. Ankkuri-valmennus voi toimia myös ammatillisen koulutuksen näyttötutkintojen paikkana.
Yhteistyö lähialueiden ammatillisten oppilaitosten kanssa on lisääntynyt ja useita opiskelijoita on ollut suorittamassa opintoihin liittyviä ns. yto-aineita sekä harjoitteluja Ankkurivalmennuksessa.

Kuljetussuunnittelu
Koulukuljetusten hinnan nousu oli maltillinen, 17 %, ja lentoliikenne on turvattu vuoteen 2026 saakka. Liityntäyhteyksiä ei ole saatu järjestettyä.

Kansalaisopisto
Kansalaisopiston toimintaa järjestetään kuntalaisten toiveita kuunnellen, tavoitteena oli järjestää opetusta noin 6100 tuntia vuodessa. Kansalaisopiston ja kaupungin eri yksiköiden yhteistyötä kehitetään jatkuvasti, tavoitteena on järjestää kaupungin tarjoamat palvelut kaiken ikäisille kuntalaisille mahdollisimman tehokkaasti ja tarjota heille monipuoliset harrastusmahdollisuudet.

Kuhmon TaitoTehdas
Kuhmon TaitoTehtaan toiminta on vakiintunut, toimintamallista allekirjoitettiin toistaiseksi voimassa oleva sopimus kesäkuussa 2023. Eri kuntien delegaatioita kävi tutustumassa hyväksi havaittuun ammatillisen koulutuksen järjestämismalliin Kuhmossa.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen kärkitoimenpiteiden toteutuminen

Numero	Toimenpiteet
1.5 1.6	Palvelualueella tarkasteltiin sen käytössä olevien kiinteistöjen tarvetta pitkällä aikavälillä ikäluokkien koko huomioiden. Palvelualueelta oli edustus kaupungin kiinteistöstrategian toimeenpanotyöryhmässä. Kaikki ict- ja av-hankinnat tehtiin pääsääntöisesi vuokraamalla.
2.4	Kuhmon positiivisia puolia tuotiin esille eri kanavissa.
3.1 3.3	Palvelualueella on varauduttu erilaisiin uhkiin on varauduttu ja yksiköiden suunnitelmista on tiedotettu Kaikenikäisille kuntalaisille on tarjottu tilaisuuksia osallistua heitä koskevan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lasten ja nuorten osallistaminen budjetointiin toteutettiin Kestävän kehityksen budjetointi -hankkeen aikana. Musiikkiopiston saavutettavaa viestintää vahvistettiin.
4.5	Jokaisella palvelualueen yksiköllä oli kansainvälistä toimintaa yksiköllle sopivassa muodossa.
5.1 5.2 5.3 5.4	Varhaiskasvatuksessa on järjestetty lapsen varhainen tuki inklusiivisesti. Lasten tuen tarpeeseen on vastattu viivytyksettä ja tuesta on tehty hallintopäätökset. Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteitä on toteutettu, mm. Hyvinvoiva kouluyhteisö -käsikirja on laadittu ja koulutsemppari palkattu syksyllä 2023. Lukio uudisti markkinointimateriaaliaan ja se on otettu käyttöön lukuvuonna. Lukion saavutuksista ja mielenkiintoisista tapahtumista on tiedotettu aktiivisesti. Palvelualue on tehnyt yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien sekä Kuhmon yrittäjien kanssa, jotta ammatillinen perustutkinto tai sen osia olisi mahdollista suorittaa Kuhmossa. Musiikkiopiston oppilaita on kannustettu jatkamaan opintojaan päättötodistukseen asti. Kannustus on oppilaiden yhteisöllisyyden sekä sisäisen motivaation vahvistamista.
6.1 6.5	Kaikkia asiakkaita, niin oman organisaation sisä- kuin ulkopuolisiakin, on pyritty palvelemaan hyvin. Työyhteisöissä on ollut lupa kokeilla uutta epäonnistumisia pelkäämättä.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varhaiskasvatuksen paikka, nettomenot €/päivä	64,40	74,28	98,45	93,63		
Perusopetuksen opetuspalvelut nettomenot €/oppilas[1]	6579,69	7217,23	8238,77	10 130,18		
Lukion opetuspalvelut, nettomenot €/opiskelija[2]	8527,57	8508,62	9109,86	10600,23		
Musiikkiopiston nettomenot €/oppilas	1704	1869	1823	2260		
Sivistyspalveluiden nettomenot, €/as	1303, 37	1633,05	1568,86	1774,5		

Yllä olevan taulukon menojen menojen kasvu vuoden 2024 osalta selittyy mm. sillä, että vuoden 2024 tammikuun loppuun saakka ateria- ja puhtauspalvelut ovat olleet kaupungin sisäisiä menoja, mutta helmikuusta alkaen ne ovat ulkoisia. Lisäksi lukion osalta maksuton toisen asteen koulutus on kasvattanut opiskelijakohtaisia menoja.

Varhaiskasvatuksen nettomenot lasketaan seuraavasti: Päiväkotikohtaiset lasten läsnäolomäärät jaetaan päiväkodin toimintakatteella. Lopullinen nettomeno/päivä lasketaan kolmen päiväkodin ja perhepäivähoidon kulujen keskiarvolla.

1) Opetuspalveluiden nettomenot on laskettu seuraavasti -->toiminto 310 (opetus = opettamisen ja opiskelumateriaalien kustannukset)

-->toimintakate -->jaetaan tilastointipäivän 20.9. oppilas/opiskelijamäärällä

Perusopetuksen oppilasmäärä pienenee kokonaisuutena syksystä 2023 alkaen, kun iso ikäluokka saa päättötodistuksen keväällä 2023. Nettokuluissa on huomioitu henkilöstön väheneminen, materiaalikuluja suhteessa oppilasmäärään. Koulukuljetuskulujen kasvu vaikuttaa osaltaan nettomenoihin/oppilas ja vaikka oppilasmäärä vähenee, opetusryhmien määrä ei vielä lähde laskuun (mm. rinnakkaisluokkia ja jaettuja opetusryhmiä tarvitaan edelleen). Vuonna 2025 ensimmäiselle luokalle tulevien määrä on huomattavasti pienempi kuin aiempina vuosina, mutta silti tarvitaan kaksi rinnakkaisluokkaa (nettokulut/oppilas kasvavat mm. tästä johtuen).

2) Opetuspalveluiden nettomenot on laskettu seuraavasti -->toiminto 310 (opetus = opettamisen ja opiskelumateriaalien kustannukset)

-->toimintakate -->jaetaan tilastointipäivän 20.9. oppilas/opiskelijamäärällä

Maksuton toisen asteen koulutus kasvattaa lukion opiskelijakohtaisia kustannuksia. Vuoden 2022 laskennallinen valtionosuus/opiskelija on 10.314,59 €. Vuoden 2023 laskennallinen valtionosuus/opiskelija oli 10.789,89 €.

1 Lukion opiskelijamäärä arvioitu yksisarjaisen lukion mukaan

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	198	275	230	129	140	140	130
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	46	51	47	45	35	36	
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 20.9. tilastointipäivän mukaan (kyläkoulujen esioppilaat sisältyvät lukuihin)	637	627	610	564	546	492	461
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä 20.9. tilastointipäivän mukaan (ilman aine- ja aikuisopiskelijoita)[1]	76	70	75	84	78	78	78
Palvelualueen henkilöstön määrä, nuorisopalveluissa laskettu ainoastaan ohjaushenkilöstön määrä	174,5	190	181,7	189	189		
Nuorten työpajatoiminnalle annetun palautteen keskiarvo (asteikko 1-5)	4,2	4,1	4,2	4,3	> 4	> 4	> 4
Nuoret ovat kokeneet saavansa apua ja tukea etsivältä nuorisotyöltä, asteikko 1 - 5	4,3	4,4	4,4	4,3	>4	>4	>4
Nuorisotyössä sosiaalista vahvistumista kokeneiden osuus, %	80	81	85	85	>80	>80	>80
Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15-28 -vuotiaiden nuorten osuus (%) ikäluokasta	6,8–11,4 (v. 2019)	5,1 – 8,5	5,4 – 8,9				
Taiteen perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä[3]	330	423	347	371	370		
Kansalaisopiston opiskelijamäärä[4] brutto netto	1629 693	1113 637	1219 732	1381 785	1500 790	1500 790	1500 790
Palvelualueen henkilömäärä, HTV	167,22	173,3	178,52	174,07	174,07		

2 Nuorisopalvelujen henkilömäärässä (HTV) on mukana 6,5 vakinaisessa työsuhteessa olevaa, määräaikaisessa ja palkkatuetussa työsuhteessa olevat sekä nuoret kesätyöntekijät.

Palvelualueen hankkeet kasvattavat pääsääntöisesti henkilöstömäärää, mutta henkilöstökulujen omavastuuosuus on matala.

3 Musiikkiopiston oppilaista noin 40 % asuu Sotkamossa.

4 Brutto-opiskelijamäärä = kursseille ilmoittautumiset yhteensä, netto-opiskelijamäärä = kansalaisopiston opiskelijamäärä henkilöinä.

5.7.5 Kaupunkiympäristön palvelualue

Toimintaympäristö

Kaupunkiympäristön palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
- kunnallistekniikka
- yksityistiepalvelut
- tilapalvelut (ateria- ja siivouspalvelut sekä tilapalvelut)
- maankäyttö ja mittaus

Kaupunkiympäristön palvelualueen tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää taloudellisesti kaupungin tarvitsemat toimitilat sekä turvalliset ja viihtyisät yhdyskuntatekniset palvelut sekä edistää ympäristön viihtyisyyttä, Kuhmon luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja kaikkien maankäyttömuotojen sopeuttamista ympäristöön.

Talous

Ajettu: 29.02.2024 11.34.44	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Ero euroa	Ero %	Talousarvio 2023	Ero Tp-Ta	Ero %
MYYNTITUOTOT	1 496 221	1 433 067	63 155	4,41 %	1 441 765	54 456	3,78 %
MAKSUTUOTOT	284 252	299 876	-15 624	-5,21 %	324 810	-40 558	-12,49 %
TUET JA AVUSTUKSET	119 281	207 604	-88 323	-42,54 %	54 050	65 231	120,69 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 314 967	1 448 047	866 919	59,87 %	2 484 551	-169 584	-6,83 %
TOIMINTATUOTOT	**4 214 721**	**3 388 594**	**826 127**	24,38 %	**4 305 176**	-90 455	-2,10 %
Valmistus omaankäyttöön	155 065	220 159	-65 095	-29,57 %	77 850	77 214	99,18 %
HENKILÖSTÖKULUT	-3 641 884	-3 422 632	-219 252	6,41 %	-3 462 647	-179 237	5,18 %
PALVELUIDEN HANKINNAT	-1 753 774	-1 495 695	-258 080	17,25 %	-1 445 694	-308 080	21,31 %
AINEET JA TARVIKKEET	-2 449 401	-2 335 444	-113 957	4,88 %	-2 295 543	-153 858	6,70 %
AVUSTUKSET	-702 487	-581 937	-120 550	20,72 %	-729 500	27 013	-3,70 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-159 049	-227 453	68 403	-30,07 %	-201 939	42 890	-21,24 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-8 706 596**	**-8 063 160**	**-643 436**	7,98 %	**-8 135 323**	-571 273	7,02 %
TOIMINTAKATE	**-4 336 810**	**-4 454 407**	**117 597**	-2,64 %	**-3 752 297**	-584 513	15,58 %
VEROTULOT							
VALTIONOSUUDET							
MUUT RAHOITUSTUOTOT	-5	-13	7	-59,38 %		-5	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-5**	**-13**	**7**	-59,38 %	**0,00**	-5	
VUOSIKATE	**-4 336 815**	**-4 454 420**	**117 604**	-2,64 %	**-3 752 297**	-584 518	15,58 %
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-2 227 933	-2 122 685	-105 248	4,96 %	-2 422 900	194 967	-8,05 %
ARVONALENTUMISET	-300 000		-300 000			-300 000	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-2 527 933**	**-2 122 685**	**-405 248**	19,09 %	**-2 422 900**	-105 033	4,33 %
TULOSLASKELMA	**-6 864 748**	**-6 577 105**	**-287 643**	4,37 %	**-6 175 197**	-689 551	11,17 %

Kommentit talousnumeroihin

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakate oli -4 336,8 (-4454,4) tuhatta euroa ja toteutui - 584,5 (606,8) tuhatta euroa budjetoitua huonompana. Toimintakate alittui yksityistiepalvelujen -300 € sekä maankäytön ja mittauksen osalta -128,6 tuhatta euroa budjetoituun nähden. Vastaavasti katetavoite ylittyi hallinnossa 121,9, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelussa 99,8, kunnallistekniikassa 101,0 ja tilapalveluissa 390,7 tuhatta euroa.

Palvelualueen toimintatuotot olivat 4214,7 (3 388,6) tuhatta euroa ja alittivat budjetoidun tavoitteen -90,5 tuhannella eurolla. Myyntituotot ylittyivät 54,5 ja maksutuotot alittuivat -40,6 tuhatta euroa sekä muut toimintatuotot -169,6 tuhatta euroa. Myyntituottojen ylitys kohdentui pääasiassa maankäyttöön ja mittaukseen 31,9 ja tilapalveluihin 41,4 tuhannella eurolla ja vastaavasti alitti 17,5 tuhannella eurolla kunnallistekniikan osalta. Maksutuottojen alitus kohdentui rakennusvalvontaan & ympäristönsuojeluun -47,8, kunnallistekniikkaan -9,0 tuhannella eurolla ja ylitys kohdentui yksityisteihin 3,9 ja maankäyttöön ja mittaukseen 12,4 tuhannella eurolla. Tuet ja avustukset ylittivät budjetoidun tavoitteen 65,2 tuhannella eurolla, joka koostui kunnallistekniikasta 30,4, tilapalveluista 32,9 tuhatta euroa ja yksityistiepalveluista 1,6 tuhatta euroa. Muiden toimintatuottojen osalta toteuma alitti budjetoidun tavoitteen -169,6 tuhatta euroa. Alitus tapahtui kunnallistekniikassa -37,5, tilapalveluissa -147,1 tuhatta euroa. Ylitystä oli maankäytössä ja mittauksessa 13,7 ja yksityistiepalveluissa 1,4 tuhatta euroa.

Palvelualueella valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut yhteensä olivat -8 706,6 (-8063,2) tuhatta euroa ja ylittivät tavoitteen 571,3 tuhannella eurolla. Yhteenlasketut valmistus omaan käyttöön ja henkilöstökulut ylittyivät 102,0 tuhannella eurolla. Palvelujen hankinnat ylittyivät 308,1 tuhannella eurolla, aineet ja tarvikkeet ylittivät budjetoidun 153,9 tuhannella eurolla. Ylitykset palvelujen hankinnoissa tulivat alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluista 88,0, joista suurimpana oli yksityisteiden parantamismenot, koneiden, laitteiden ja kaluston kunnossapito 96,0, rakennusten automaatiovalvonta- ja hissikulut, matkustus- ja kuljetuspalvelut 40,5, sosiaali- ja terveyspalvelut 16,5, mikä muodostuu työterveyshuollon maksuista ja muut palvelut 159,0 tuhatta euroa, josta suurimpana näistä on OKE:n asuntolan purkuvaraus 130,0 tuhatta euroa. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa suurimmat ylitykset aiheuttivat sähkö ja lämmitys 56,7 sekä kalusto 11,5, siivous- ja puhdistusaineet 14,7, elintarvikkeet 22,8 ja muu materiaali 78,5 tuhatta euroa. Muut toimintakulut alittuivat -42,9 tuhannella eurolla.

Teknisten palvelujen hallinnon toimintakate oli -259,7 (-174,1) tuhatta euroa ja ylitti budjetoidun 121,9 tuhannella eurolla. Toimintakulut olivat -259,8 (-174,5) tuhatta euroa ja ylitti budjetoidun -121,8 tuhannella eurolla. Henkilöstökulut alitti budjetin -17,4 tuhatta euroa. Palvelujen hankinnat ylittyivät 147,7 tuhatta euroa budjetoidusta ja aiheutui pääasiassa OKE:n asuntolarakennuksen purkuvarauksesta (-130,0). Aine- ja tarvikehankinnat sekä muut toimintakulut toteutuivat lähes budjetoidusti. Avustusmenot jäivät toteutumatta, koska vesihuoltoavustuksia haettiin vain yhteen kohteeseen. Avustusta ei maksettu, koska hakija ei asunut kohteessa, jolloin se ei täyttänyt avustusehtoja.

Rakennusvalvonnan/ympäristönsuojelun toimintakate oli -129,5 (-31,5) tuhatta euroa ja ylitti budjetoidun 99,8 tuhannella eurolla. Toimintatuotot jäivät budjetoidusta 48,7 tuhatta eroa. Toimintakulut olivat -228,9 (-157,8) ja suurimman ylityksen aiheuttaja oli asiakaspalvelujen ostot, mikä koostuu lähinnä ICT-palveluista ja -lisenssimaksuista sekä Vartiuksessa tapahtuneesta pilaantuneen maan puhdistuksesta Venpo Energia Oy:n aiheuttamana.

Kunnallistekniikan toimintakate oli -1 739,6 (-1 544,4) tuhatta euroa ja se ylitti budjetoidun 101,0 tuhannella eurolla. Toimintatuotot 154,3 (108,6) tuhatta euroa jäivät budjetoidusta -33,6 tuhatta euroa. Yhteenlasketut valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut olivat -1967,2 (-1738,2) ja ylitti budjetoidun 140,7 tuhannella eurolla. Valmistus omaan käyttöön ja henkilöstökulut yhteensä ylittivät budjetoidun 33,8 tuhannella eurolla. Palveluiden hankinnat ylitti budjetoidun 63,9 tuhannella eurolla johtuen muun muassa konekustannusten kasvusta, työterveyshuollon maksuista ja kansalaisopistolta ostetusta erityisryhmien liikunnan järjestämisestä. Aineet ja tarvikkeet -sekä avustukset toteutuivat 25,0 tuhatta euroa alle budjetoidun. Muut toimintakulut alitti budjetoidun -4 tuhannella eurolla.

Yksityistiepalveluiden toimintakate oli -698,1 (-613,5) ja alitti budjetoidun 303,0 eurolla. Toimintatuotot olivat 160,2 (229,8) tuhatta euroa ja ylitti budjetoidun 6,6 tuhatta euroa. Toimintakulut -858,3 (-843,3) tuhatta euroa ylitti budjetoidun 6,3 tuhannella eurolla. Ylitystä budjetoituun oli henkilöstökuluissa 21,1 tuhatta euroa, avustukset -17,7 tuhatta euroa pienempänä. Muut toimintakulut toteutuivat budjetoidun mukaisina.

Tilapalveluiden toimintakate oli -1727,2 (-2 239,9) tuhatta euroa ja ylitystä budjetoituun nähden oli 390,7 tuhatta euroa. Toimintatuotot oli 3455,2 (2 582,8) ja alitti budjetoidun 72,7 tuhannella eurolla. Alitusta selittää 300 tuhannen euron purkuvaraus, mikä ei toteutunut. Myyntituotot ylittivät budjetoidun 41,4 tuhatta euroa. Tuet ja avustukset ylittivät budjetoidun 32,9 tuhannella eurolla. Tilapalvelut yksikön toimintakate ylitti 411,1 tuhannella eurolla budjetoidun, ruokapalveluilla ylitystä oli 32,5 tuhatta euroa. Siivouspalvelut alitti budjetoidun 52,9 tuhannella eurolla. Yhteenlasketut valmistus omaan käyttöön ja toimintamenot olivat -5264,1 (-4 957,7) tuhatta euroa ylittäen budjetoidun 321,9 tuhannella eurolla. Yhteenlasketut valmistus omaan käyttöön ja henkilöstökulut toteutuivat 77,7 tuhatta euroa budjetoitua suurempina. Palveluiden hankinnat ylittivät 52,5 tuhatta euroa budjetoidun, joista suurimmat olivat koneiden, laitteiden ja kaluston kunnossapito, rakennusten automaatiovalvonta- ja hissikulut, matkustus- ja kuljetuspalvelut, sekä työterveyshuollon maksut. Aineet ja tarvikkeet ylitti 173,9 tuhannella eurolla budjetoidun. Ylitystä selittää sähkö ja lämmitys 65,6 sekä kalusto 10,3, siivous- ja puhdistusaineet 22,5, elintarvikkeet 23,4 ja muu materiaali 91,9 tuhatta euroa. Muissa toimintakulut toteutuivat budjetoidusti.

Maankäyttö- ja mittauspalveluiden toimintakate oli 217,3 (148,9) tuhatta euroa ja toteutui 128,6 tuhatta euroa budjetoitua parempana. Toimintatuotot 345,6 (340,5) ylittivät budjetoidun 58,0 tuhannella euro-alla. Vuokratulot jäivät 3,0 tuhatta euroa alle budjetoidusta. Toimintakulut -128,2 (-191,7) tuhatta euroa alittaen budjetoidun 70,5 tuhannella eurolla. Kalevalan alueen kaupan purkuun liittyvä tappion oikaisukirjaus pienentää menoja 84,8 tuhatta euroa.

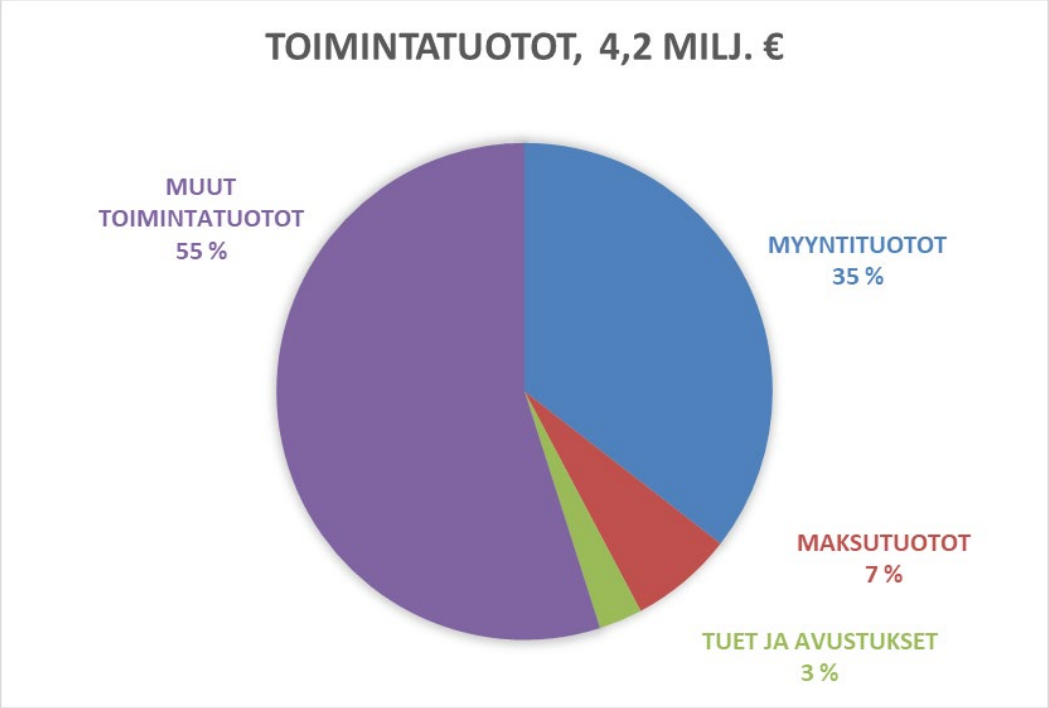

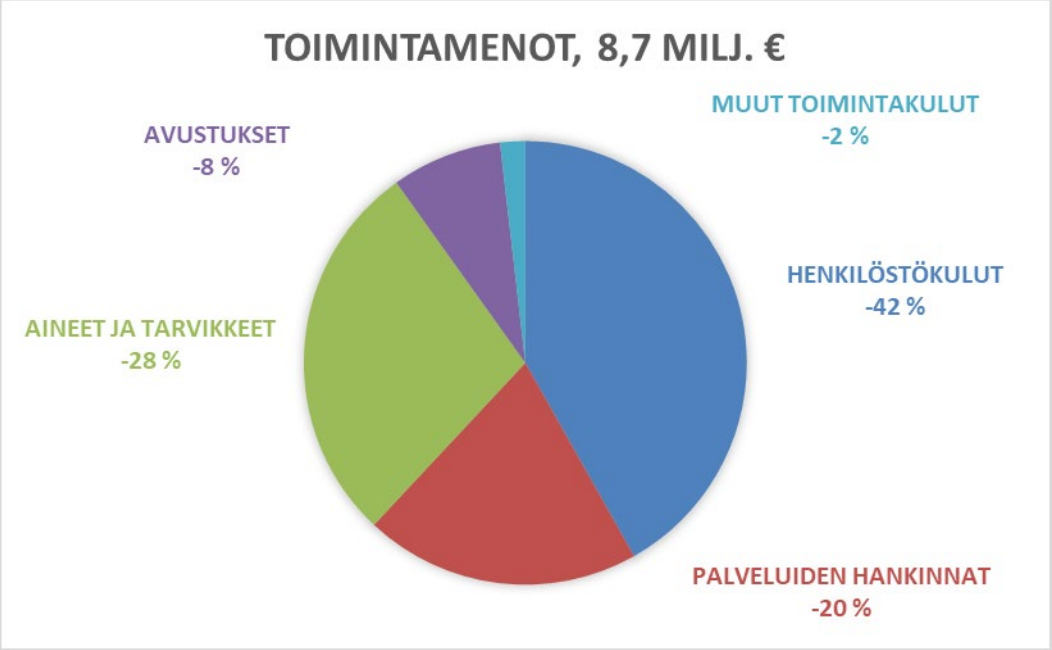

Kaupunkiympäristön palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osaajia Yrittäjämyönteinen kaupunki

3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2	Luotettava yhteistyökumppani
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille		
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Kaupunkiympäristön palvelualueen toiminta

Kaupunkiympäristön palvelualueella perustoimintoja kehitetään ja pyritään muuttamamaan osin digitaaliseen muotoon. Palvelualueen avustuksia saavat hankkeet tullaan toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti.

Katujen ja yleisten alueiden talvikunnossapitourakan valitusprosessi oli seurantavuonna edelleen kesken, joten talvikunnossapitourakka piti hoitaa väliaikaisella sopimuksella.

Hankintaneuvontaa on annettu kaupungin eri yksiköille tarjouspyyntöjen laadintaan Cloudia- hankintaohjelmalla sekä hankintapäätösten valmistelussa. Urakoitsijoille sekä muille toimijoille pidettiin hankintatapaaminen sekä esiteltiin myös kaupungin hankkeet mahdollista yhteisrakentamista varten.

Vesistömatkailuhankkeessa toteutettiin Annanniemen venesataman kunnostus sekä seitsemän kanoottilaiturin rakentaminen. Palvelualueella toteutettiin myös Tuupalan museon aittojen kunnostus, sekä museon väentuvan katon kunnostus, lintutornin kunnostus, Luulajajoen kalataloudellinen virtavesikunnostus sekä Hietaperän venesataman kunnostus. Näille hankkeille myönnettiin avustusta eri lähteistä. Lisäksi aloitettiin Urheilukeskuksen ja hiihtokeskuksen välisen reitin rakentaminen avustushakemuksen jättämisen jälkeen.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
Rakennusvalvonnassa jatkettiin kiinteistöveroselvityksen tekoa. Rakennuslupien muuttamista sähköiseen muotoon on jatkettu määräaikaisen työntekijän toimesta.

Rakennuslupia myönnetty vuoden 2023 aikana 61 kpl, toimenpidelupia 35 kpl, purkulupia maisematyölupia 23 ja työnjohtajien hyväksymisiä 62. Katselmuksia suoritettiin 132 kpl. Ympäristölupia valmisteltiin kolme kappaletta ja yhteislupia (maa-ainesten otto- ja ympäristölupia) neljä kappaletta elinvoimavaliokunnan päätettäväksi. Valiokunta myönsi haetut luvat. Uusia yhteislupia jätetty vireille kaksi kappaletta kertomusvuonna. Ympäristönsuojeluun liittyviä katselmuksia suoritettiin 15 kpl.

Venpo Energian toimien seurauksena kaupunki puhdistanut Variuksessa yrityksen pilaamia alueita. Kustannukset puhdistustyöstä jäämässä kaupungin vastuulle, koska Venpo Energia on mennyt konkurssiin.

Kunnallistekniikka
Kunnallistekniikassa tehtiin investointiohjelman mukaisesti rakennettavat ja saneerattavat liikenneväylät ja aluerakentamiset sekä ylläpidettiin olemassa olevia väyliä, verkkoja ja alueita. Reitistöjen rakentamiseen ja kunnostamiseen haettiin hankerahoitusta ja toteutetaan sen tukemana. Avustus myönnettiin vuoden 2024 puolella.

Liikuntapalveluissa uimahallin vajaakäyttö ajoittui lähes koko vuodelle työntekijävajauksen takia. Vajaista uimahallin aukioloajoista johtuen myynti- ja maksutuotot jäivät ennakoitua alhaisemmiksi. Tilanne parani vuoden lopulla.

Kuudennen luokan uimataitoprosentti oli 93,6 %, jossa parannusta edelliseen seurantajaksoon 1,3 prosenttiyksikköä. Valtakunnallinen uimataitoprosentti vuonna 2023 oli 55 %.

Toteutuneita liikuntatapahtumia: Kuutamohiihto, Pipolätkäturnaus, Peurahiihto, Pyöräilyn kilometrikisa, Henkilöstön liikuntakisa, Unelmien liikuntapäivä, Vesisankarit, erityislasten elämysaamupäivä, Frisbeegolf-kisa, lasten peuhauinnit sekä kaikille avoin joulu-uinti uimahallissa.

Liikunnan ohjaus: Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen uinnin opetus toteutui suunnitellusti (myös Nurmeksen opetuksen osalta). Terveysliikunnan ja uimahallin vesijumppien ohjaus toteutui normaalisti jumppakauden aikana. Avointa ja maksutonta ulkoliikuntaohjausta järjestettiin liikuntapäivien muodossa neljällä kylällä kesäkuun aikana ja yhteensä neljä kesäuimakouluryhmää lapsille. Aikuisten uimakoulun alkeis- ja tekniikkakurssit toteutettiin syksyn aikana. Syksyn liikunnanohjaukset toteutuivat suunnitellusti kansalaisopiston toimesta. Liikunnanohjauksen kävijämäärä vuoden aikana oli yhteensä 3810. Kuhmossa aloitettiin syksyllä liikuntaneuvontatyö ensimmäisenä kuntana Kainuussa. Työtä tekee terveysliikunnan ohjaaja.

Ennen uusia investointeja liikuntapaikoille, leikkipaikoille ja muille (ei hankkeistetuille) virkistyskohteille laaditaan liikunta- ja leikkipaikkasuunnitelma. Suunnitelmaa laadittaessa kuntalaisille ja yhteistyötahoille tehtiin liikuntapaikkakysely, johon saatiin runsaasti vastauksia. Suunnitelman loppuunsaattaminen on siirtynyt vuoden 2024 puolelle henkilöstöresurssien takia. Tärkeää on suunnata investoinnit niin, että niistä on hyvinvointihyötyä ja investoinneille on käyttöä.

Yksityistiepalvelut
Yksityisteillä toteutettiin Koljosen yksityistien saneeraus avustuspäätöksen mukaisesti. Kunnossapitoojitusta tehtiin Jumin yksityistiellä. Valtionavustusta haettiin kahdeksan eri yksityistien parantamisen suunnitteluun, mutta ne eivät saaneet myönteistä päätöstä. Vastuuyksikössä hoidetaan myös yksityisteiden avustus- ja ylläpitotyöt sekä kaupungin omistamien metsien hoito.

Tilapalvelut
Tilapalveluissa valmistauduttiin ateria- ja siivouspalveluiden osalta hyvinvointialueiden tuomaan mahdolliseen uudelleenjärjestelyyn (soteuudistus ja kuntalaki), mikä toteutui vuoden 2024 puolella. Atputyöntekijät siirtyivät 1.2.2024 alkaen SOL-Vireko yhtiön palvelukseen tuottamaan ateria- ja puhtauspalvelujen tehtävät.

Tilapalvelujen edustajat osallistuvat yhdessä kiinteistöstrategiatyöryhmän kanssa tekemään esityksiä päättäjille kiinteistöstrategian pohjalta kiinteistökantaan tehtäviksi toimenpiteiksi.

Tilapalvelujen vastuuyksikössä suurinpana investointikohteina olivat kirjaston sekä Satumetsän päiväkodin muutostyöt. Kuusenkuiskeen päiväkodissa tehtiin sisäilmakorjaustöitä. Molempiin em. päiväkoteihin rakennettiin ympärysaidat. Lisäksi tilapalveluissa kunnostettiin Tuupalan museon rakennuksia sekä Pohjolan talon piharakennusta.

Maankäyttö ja mittaus
Kaavoitustyössä käynnissä on ollut vanhan terveysaseman, uuden hyvinvointikeskuksen ja Leipurintie 20 kohdan asemakaavamuutokset sekä lisäksi on hyväksytty Kontion asemakaavamuutos ja sekä Erilammen ranta-asemakaava. Kontion asemakaavan muutoksen hyväksymisestä on Museovirasto tehnyt valituksen, minkä käsittely on vielä kesken. Kalevalakylässä leirintäalue palautui Falco Regeniltä takaisin kaupungin omistukseen.

Maankäytön ja kaavoituksen yksikössä tapahtui seurantavuonna henkilövaihdos, kun edellinen maanmittausinsinööri vaihtoi työnantajaa ja jäi lopullisesti pois heinäkuun lopussa. Kaupungille onnistuttiin saamaan uusi maanmittausinsinööri, joka aloitti työt lokakuun aikana. Maanmittausinsinöörille palvelutukea antaa palvelusihteeritiimi lähinnä laskutus- ja postitusasioissa.

Kaupunkiympäristön palvelualueen kärkitoimenpiteiden toteutuminen

Numero	Toimenpiteet
1.5 1.6	Mukautetaan kiinteistöinfraa kiinteistöstrategian mukaisesti. Toimintoja tiivistetään, tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan joko myymällä tai purkamalla ne.
2.4 2.6	Positiivinen viestintä Kuhmosta mm. hankkeiden osalta. Keskeneräisten asemakaavamuutosten läpivienti ja uusiin kaavamuutostarpeisiin reagoiminen. Yritystonttien markkinointi ja vuokraaminen. Mäntymäen yrityspuiston ja Kalevalan katuhankkeet toteutetaan tarpeen mukaan.
3.1 3.3	Liikkumisen turvaaminen kunnossapitotoimenpitein kaikissa olosuhteissa. Varautuminen poikkeusoloihin mm. varavoimaa lisäämällä. Osallistetaan kuntalaiset ja sidosryhmät kaavoituksen eri vaiheissa. Katurakennuskohteiden osalta järjestetään yhteisrakentamistilaisuus eri verkonomistajille yhteisrakentamisen mahdollistamiseksi. Liikuntasalivaraukset digitaalisiksi.
4.2	Sopimusten mukainen avoin toiminta. Toimitaan verkostoituneena mm. Kainuun kuntien kanssa useissa yhteisissä hankkeissa. Ympärivuotinen terveysliikuntatoiminta eri ikäryhmille myös soveltavaa liikuntaa tarjoten. Katkeamaton liikuntapalvelutarjonta – toimintakatkojen minimointi energiakriisi huomioiden. Liikunta-avustuksilla ja maksuttomilla salivuoroilla sekä liikuntapaikka-avustuksilla kolmannen sektorin tukeminen. Tiivis yhteistyö liikunnan aluejärjestön, muiden kuntien kanssa, yhdistysten, yritysten, alueen oppilaitosten, sidosryhmien ja muiden palvelualueiden kanssa. Liikuntaseurayhteistyön tiivistäminen. Laaditaan liikunta- ja leikkipaikkasuunnitelma. Tapahtumat: Kainuun Rastiviikko, Lost in Kainuu Adventure, Harrastemessut, Korpikansa seikkailee, valtakunnallisiin teemaviikkoihin liittyvät matalan kynnyksen osallistavat tapahtumat. Hankekumppanuus: Liikuntadata hyvinvoinnin tukena (KAMK), Kainuun liikuntatapahtumat roadmap 2030 ja Digisti sporttia (Kainuun Liikunta)
6.1 6.5	Asiakkaat pyritään palvelemaan niin hyvin kuin mahdollista ja pyritään ratkaisemaan asiat. Toimitaan kaikki Kuhmon kaupungin työntekijöinä, ei lokeroiduta. Osallistutaan yhteisiin tapahtumiin.

Kaupunkiympäristön palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Aterian hinta Koululounas, € Hoitolaitokset, lounas € Hoitolaitokset, päivällinen € Kotipalveluateria €	 3,50 6,00 4,70 5,10 tai 4,80	 3,50 6,00 4,7 5,10 tai 4,80	 3,55 6,10 5,10 5,20	 3,55 3,10 5,10 5,20 tai 5,50	4,00		
Puhtaanapidon nettokulut €/m2 Kokonaiskustannus, huomioitavaa että sisältää eri siivoustaajuuksia sisältäviä kohteita.	16,4 6,39	15,69 6,43	16,57 6,65	17,00 7,52			
Katujen hoito, €/m2 (408900 m2)	1,71	1,61	1,59	1,96			
Rakennusten energiakulutus kWh/m3 (213991 m3) (lämpö+sähkö)(mitattu kulutus)	65,62	70,25	72,2		69,0		
Yksityisteiden nettokulut €/km (460 km)(sis. peruskorjaukset)	1138	1078	1333	1518			
Yksityisteiden nettokulut €/as (7852 as.)	60,05	62,57	79,10	92,04			
Palvelualueen nettokulut €/as (7852 as.)	519,50	506,77	574,39	571,76			
Kuudennen luokan uimataito, %		92,3	92,3	93,6	92		
TEAviisari Liikuntapisteet		57	83		80		

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Asuntotonttien vuokrausaste, kpl	347/393	347/393	347/393	374/393	347/393		
Teollisuustonttien vuokrausaste	56/70	56/70	56/70	56/70	60/75		
Liikenneväylät, km kadut/ kevyen liikenteen-väylät)	56/22,6	56/22,6	56/22,8	56/22,8	56/22,8		
Leikkikentät ja ulkoliikuntapaikat, kpl	16	16	16	16	16		
Uima- ja venerannat, kpl	15	15	13	13	15		
Metsien hoito, ha	30	40	25	40	30		
Tuotetut ateriamäärät, kpl							
Palvelualueen henkilömäärä, HTV	86	82	82	82			
Toteutuneet liikuntatapahtumat ikäryhmittäin lapsille aikuisille kaikille	 1	 2 1 1	 4 2 7	 4 4 3	 3 1 2		
Uimahallin vuosi-kävijämäärä	15247	17 479	17757	20429	25000		
Ryhmäliikunnan vuosikävijämäärä	3255	4 702	8283	3810	7000		
Senioripassin lunastaneet kpl	43	193	128	159	190		
Junioripassin lunastaneet kpl	-	7	3	5	20		
Liikunta-avustus sis. suunnistuskartat € Suunnistuskartat	28113,35	28 697,3	29740	29198,4	29850		
Liikuntasalivaraukset h/vko	196	175,4		250,25	200		
Kokonaisenergian kulutus MWh	16325,2	15409,3	16670,8		15500		

6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

6.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset erät

	1.1. - 31.12.2023	*1.1. - 31.12.2022*
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 738 604,57	1 692 749,17
Maksutuotot	588 505,12	659 539,59
Tuet ja avustukset	1 266 612,14	1 297 623,19
Muut toimintatuotot	2 330 629,57	1 717 342,37
Valmistus omaan käyttöön	155 064,66	220 159,49
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-12 595 034,52	-11 846 849,19
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 685 907,44	-3 379 750,48
Muut henkilösivukulut	-505 317,07	-420 219,04
Palvelujen ostot	-6 427 350,89	-47 909 894,98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 897 563,63	-2 797 120,38
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		80,84
Avustukset	-1 810 120,75	-1 753 968,44
Muut toimintakulut	-1 251 579,91	-1 470 615,71
Toimintakate	**-22 093 458,15**	**-63 990 923,57**
Verotulot	18 457 686,68	32 064 156,98
Valtionosuudet	7 323 353,00	36 177 381,25
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	122 853,79	55 827,08
Muut rahoitustuotot	2 130 740,83	1 604 489,62
Korkokulut	-610 573,93	-197 677,01
Muut rahoituskulut	-562 476,90	-1 646 547,57
Vuosikate	**4 768 125,32**	**4 066 706,78**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 399 650,96	-2 331 378,90
Kertaluonteiset poistot		
Arvonalentumiset	-920 000,00	-133 500,00
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	456 175,00
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	**1 448 474,36**	**2 058 002,88**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	42 448,14	42 448,14
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 490 922,50**	**2 100 451,02**

6.2 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	*1.1. - 31.12.2022*
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	4 768 125,32	4 066 706,78
Satunnaiset erät	0,00	456 175,00
Tulorahoituksen korjauserät	31 109,33	
Toiminnan rahavirta	**4 799 234,65**	**4 522 881,78**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 665 198,58	-2 302 389,12
Rahoitusosuudet investointimenoihin	232 084,59	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 670,36	56 200,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	**3 469 791,02**	**2 276 692,66**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainauksen lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 821 666,00	-3 582 666,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 500 000,00	3 500 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	29 949,84	71,00
Vaihto-omaisuuden muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	1 234 138,82	-1 225 308,59
Pitkäaikaisten saamisten muutos		
Lyhytaikaisten saamisten muutos		
Korottomien velkojen muutos	238 567,98	-2 688 559,06
Rahoituksen rahavirta	**-6 819 009,36**	**503 537,35**
Rahavarojen muutos	**-3 349 218,34**	**2 780 230,01**
Rahavarat 31.12.	26 190 851,20	29 540 069,54
Rahavarat 1.1.	29 540 069,54	26 759 839,53

rahavarat = rahavarat 1.1.2022 - rahavarojen muutos = rahavarat 31.12.2022
rahavarat 1.1.2022 on sama kuin 31.12.2021

6.3 Tase

VASTAAVAA		2023 €	2022 €
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	48 985 961,23	52 283 194,79
I	Aineettomat hyödykkeet	444 092,02	601 833,47
	1 Aineettomat oikeudet	444 092,02	601 833,47
II	Aineelliset hyödykkeet	37 464 621,15	38 578 196,36
	1 Maa- ja vesialueet	4 374 431,81	4 247 294,49
	2 Rakennukset	25 849 406,76	27 332 306,55
	3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 516 397,11	5 613 614,09
	4 Koneet ja kalusto	790 278,67	867 823,50
	5 Muut aineelliset hyödykkeet	220 595,28	220 595,28
	6 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	713 511,52	296 562,45
III	Sijoitukset	11 077 248,06	13 103 164,96
	1 Osakkeet ja osuudet	11 040 515,82	13 066 432,72
	2 Muut lainasaamiset	0,00	0,00
	3 Muut saamiset muilta	36 732,24	36 732,24
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	7,85	11 021,22
	1 Valtion toimeksiannot		
	II Lahjitusrahastojen erityiskatteet	7,85	11 021,22
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 091 012,82	33 674 369,98
	Vaihto-omaisuus		
	Ennakkomaksut		
I	Saamiset	2 900 161,62	4 134 300,44
	Pitkäaikaiset saamiset	1 246 431,00	1 246 431,00
	I Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	1 200 000,00	1 200 000,00
	2 Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä		0,00
	3 Lainasaamiset muilta	46 431,00	46 431,00
	Lyhytaikaiset saamiset	1 653 730,62	2 887 869,44
	1 Myyntisaamiset	639 325,21	632 853,19
	2 Lainasaamiset muilta	25 000,00	185 357,63
	2 Muut saamiset	609 347,95	403 949,62
	3 Siirtosaamiset	380 057,46	1 665 709,00
II	Rahoitusarvopaperit	25 019 996,86	24 010 204,11
	1 Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	25 019 996,86	24 010 204,11
III	Rahat ja pankkisaamiset	1 170 854,34	5 529 865,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**78 076 981,90**	**85 968 585,99**

VASTATTAVAA		2023 €	2022 €
A	OMA PÄÄOMA	38 605 620,97	38 520 615,37
I	Peruspääoma	22 174 452,70	23 580 369,60
II	Arvonkorotusrahasto		
III	Muut omat rahastot	9 771 155,36	9 771 155,36
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 169 090,41	3 068 639,39
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 490 922,50	2 100 451,02
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	156 496,14	198 944,28
	1 Poistoero	156 496,14	198 944,28
C	PAKOLLISET VARAUKSET	863 559,71	733 559,71
	I Muut pakolliset varaukset	863 559,71	733 559,71
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	292 114,12	273 177,65
	1 Valtion toimeksiannot		
	2 Lahjoitusrahastojen pääomat	292 114,12	273 177,65
E	VIERAS PÄÄOMA	38 159 190,96	46 242 288,98
I	Pitkäaikainen	30 550 170,43	34 016 836,43
	1 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 816 670,00	33 283 336,00
	2 Lainat julkisyhteisöiltä		0,00
	3 Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	733 500,43	733 500,43
II	Lyhytaikainen	7 609 020,53	12 225 452,55
	1 Joukkovelkakirjalainat	0,00	4 500 000,00
	2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 466 666,00	3 741 666,00
	3 Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	80 000,00
	4 Saadut ennakot	44 332,70	41 811,05
	5 Ostovelat	1 405 856,74	1 032 171,20
	6 Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	301 575,24	261 674,69
	7 Siirtovelat	2 390 589,85	2 568 129,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**78 076 981,90**	**85 968 585,99**

6.4 Konsernituloslaskelma

	2023 *€*	*2022* *€*
Toimintatuotot	21 161 080	59 771 800
Toimintakulut	-40 322 909	-116 753 652
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	0	-6 429
Toimintakate	**-19 161 829**	**-56 988 281**
Verotulot	18 294 097	31 942 853
Valtionosuudet	7 323 353	36 177 381
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	177 956,72	37 178
Muut rahoitustuotot	1 655 766,40	1 342 668
Korkokulut	-722 505,79	-351 255
Muut rahoituskulut	-648 857,62	-1 943 491
Vuosikate	**6 917 981,01**	**10 217 054**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-3 932 038	-5 418 056
Omistuksen eliminointierot		25 591
Arvonalentumiset	-920 000	-176 208
Satunnaiset tuotot		948 773
Satunnaiset kulut	-115 739	
Tilikauden tulos	**1 950 204**	**5 597 155**
Poistoeron muutos	0	22 725
Rahaston muutokset	7 240	5 051
Vähemmistöosuudet		0
Tilikauden verot	-109 498	-570 087
Laskennalliset verot	-81 600	-246 514
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-592 653	-1 374 464
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 173 693**	**3 433 866**

6.5 Konsernin rahoituslaskelma

	2023 *€*	*2022* *€*
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 917 981	10 217 054
Tilikauden verot	-109 498	-570 087
Satunnaiset erät	-115 739	948 773
Tulorahoituksen korjauserät	151 876	-891 484
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 187 756	-8 506 954
Rahoitusosuudet investointimenoihin	599 799	19 828
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 402 701	595 339
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4 659 364**	**1 812 469**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Antolainauksen muutokset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 027 774	4 576 504
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 610 200	-1 539 619
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 873 289	-59 963
Oman pääoman muutokset		
Muutokset vähemmistön osuudessa	-389 440	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5 114	123 835
Vaihto-omaisuuden muutos	57 821	-78 204
Saamisten muutokset	-1 120 614	1 032 257
Korottomien velkojen muutokset	130 326	-336 060
Rahoituksen rahavirta	**-8 772 509**	**3 718 751**
Rahavarojen muutos	**-4 113 145**	**5 531 219**
Rahavarat 31.12.	33 827 574	45 657 105
Rahavarat 1.1.	37 940 719	40 125 886

6.6 Konsernitase

VASTAAVAA	2023 €	2022 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 958 645	87 315 774
Aineettomat hyödykkeet	482 152	1 030 047
Aineettomat oikeudet	263 262	392 890
Muut pitkävaikutteiset menot	218 891	625 379
Ennakkomaksut		11 778
Aineelliset hyödykkeet	65 536 586	85 657 813
Maa- ja vesialueet	5 215 951	5 220 958
Rakennukset	34 821 373	49 700 681
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 667 424	13 066 325
Koneet ja kalusto	10 321 300	10 833 989
Muut aineelliset hyödykkeet	1 718 756	2 625 702
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hanl	791 782	4 210 158
Sijoitukset	-60 093	627 915
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	-620 000	
Muut osakkeet ja osuudet	559 276	586 586
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	631	41 328
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	904 570	626 846
Valtion toimeksiannot	904 562	454 747
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	8	24 843
Muut toimeksiantojen varat	0	147 256
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 625 030	53 194 921
Vaihto-omaisuus	136 282	430 373
Aineet ja tarvikkeet	136 282	314 153
Keskeneräiset tuotteet		
Ennakkomaksut		116 221
Saamiset	6 661 174	7 107 442
Pitkäaikaiset saamiset	2 105 955	619 993
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	73 466	78 041
Muut saamiset	558 202	541 952
Siirtosaamiset	1 474 288	
Lyhytaikaiset saamiset	4 555 218	6 487 450
Myyntisaamiset	2 841 556	3 068 988
Lainasaamiset	25 000	189 494
Muut saamiset	769 085	1 020 261
Siirtosaamiset	919 578	2 208 707
Rahoitusarvopaperit	29 043 564	27 959 212
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	25 019 997	24 010 204
Muut arvopaperit	4 023 567	3 949 008
Rahat ja pankkisaamiset	4 784 010	17 697 893
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**107 488 245**	**141 137 541**

VASTATTAVAA	2023 €	2022 €
OMA PÄÄOMA	50 259 547	50 595 536
Peruspääoma	22 174 453	23 580 370
Arvonkorotusrahasto	2 610	2 610
Muut omat rahastot	11 970 670	11 977 909
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 938 122	11 600 781
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 173 693	3 433 866
VÄHEMMISTÖOSUUS	5 458 505	5 255 292
PAKOLLISET VARAUKSET	976 189	1 179 799
Muut toimeksiantojen pääomat		
Muut pakolliset varaukset	976 189	1 179 799
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	1 223 927	1 218 821
Valtion toimeksiannot	904 575	710 532
Lahjoitusrahastojen pääomat	292 114	308 960
Muut toimeksiantojen pääomat	27 238	199 330
VIERAS PÄÄOMA	49 570 076	82 888 091
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	34 708 017	54 435 868
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 681 877	54 377 054
Lainat julkisyhteisöiltä	26 140	58 815
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	3 682 616	3 632 006
Liittymismaksut ja muut velat	2 442 806	2 473 797
Laskennalliset verovelat	1 239 810	1 158 210
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4 434 814	10 342 965
Joukkovelkakirjalainat	0	4 500 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 431 546	5 756 430
Lainat julkisyhteisöiltä	3 267	86 535
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	6 744 630	14 477 252
Saadut ennakot	82 696	78 237
Ostovelat	2 842 474	3 735 600
Liittymismaksut ja muut velat	772 495	1 141 928
Siirtovelat	3 046 965	9 521 488
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**107 488 246**	**141 137 541**

7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT JA NIITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET

Kuntalain 113 §:ssä on säädetty kunnan tilinpäätöksestä. Kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Liitetiedoilla tarkoitetaan KPL:n 3:1.1 §:n 4. kohdan mukaan taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavia tietoja. Kunnan liitetiedoista on säädetty yksityiskohtaisemmin kuntalain nojalla annetussa kunnan tilinpäätöksestä esitettävistä tiedoissta.

Kirjanpitolain ja kuntalain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien säännösten soveltamisesta anntaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Sen antamat ohjeet ja lausunnot ohjaavat kuntien hyvää kirjanpitotapaa.

7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

7.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus
Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintahintaisina tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty hankintamenon mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

7.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset 31.12.2023 ja 31.12.2022 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tulot ja menot siirtyivät hyvinvointialueille. Sosiaali- ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä myös tehtäviä vastaava verorahoitus siirtyi hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä kuntien ja kaupunkien järjestämisvastuuseen liittyvä henkilöstö ja irtain omaisuus on siirtynyt hyvinvointialueille 1.1.2023.

Hyvinvointialueen ja Kuhmon kaupungin väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaanpanolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu Kuhmon kaupungin kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu Kuhmon kaupungin tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattuja omaisuus- ja pääomaerien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa tai rahoituslaskelmassa.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä Kuhmon kaupungin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

Esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sotkamon kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Kainuun alueella. Sotkamon kunnan vastuulle siirtyi Kuhmon kaupungin lomituspalveluiden hoitaminen, minkä myötä emoyhteisön toiminnan tulot ja menot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden, ja tällä on merkittävä vaikutus myös konsernin toiminnan tulokseen.

7.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhtiöt ja kuntayhtymät.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä taseisiin merkityt keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon

omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet
Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu
Suunnitelmapoistot on oikaistu suunnitelmaan merkityiksi ja jäännösarvojen ero on korjattu tytäryhteisön oman pääoman erää edellisten tilikausien yli-/alijäämä tai tilikauden yli-/alijäämää vastaan.

Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asuntojen ja Kiinteistö Oy Kuhmon Yrityssammon rakennusten suunnitelmapoistot on oikaistu yhtiöiden antamien tietojen perusteella.

Osakkuusyhteisöt
Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Taseen esitystapaa on muutettu edellisistä vuosista siten, että aiemmin erässä lyhytaikainen koroton vieras pääoma esitetyt laskennalliset verovelat esitetään nyt pitkäaikaisen korottoman vieraan pääoman erässä**.**

Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut esitetään tase-erässä Maa- ja vesialueet.

7.2 Tuloslaskelman liitetiedot

7.2.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2023	*2022*	*2023*	*2022*
Yleishallinto	689 543	923 109	710 918	1 046 338
Sosiaali- ja terveyspalvelut		38 526 035	0	0
Opetus ja kulttuuripalvelut	998 571	930 730	998 712	932 322
Yhdyskuntapalvelut	11 567 125	7 814 780	4 214 721	3 388 594
Muut palvelut	7 899 984	9 344 310		
Yhteensä	**21 155 223**	**57 538 964**	**5 924 351**	**5 367 254**

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tulot siirtyivät hyvinvointialueille, minkä myötä sosiaali- ja terveystoimen toimintatuotot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

7.2.2 Verotulojen erittely

	2023	*2022*	*2023*	*2022*
Kunnan tulovero	12 695 476	24 703 008	12 695 476	24 703 008
Osuus yhteisöveron tuotoista	3 455 175	5 051 353	3 455 175	5 051 353
Kiinteistövero	2 307 036	2 309 796	2 307 036	2 309 796
Yhteensä	**18 457 687**	**32 064 157**	**18 457 687**	**32 064 157**

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä osuus verorahoituksesta siirtyi hyvinvointialueille. Verorahoituksen siirron toteuttamiseksi kuntien ja kaupunkien verotuloprosentteja pienennettiin vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksikköä, minkä myötä kunnan tuloverot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

7.2.3 Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

	2023	*2022*
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 078 990	31 275 967
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 395 833	5 972 703
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-451 943	-580 173
Verotulomenetysten korvaus	1 696 306	5 481 588
Yhteensä	**7 323 353**	**36 177 382**

7.2.4 Palvelujen ostojen erittely

	2023	*2022*
Asiakaspalvelujen ostot	894 922	41 882 689
Muiden palvelujen ostot	5 532 429	6 027 206
Yhteensä	**6 427 351**	**47 909 895**

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen menot siirtyivät hyvinvointialueille, minkä myötä palvleujen ostot eivä ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen.
Sotkamon kunta on aloittanut 1.1.2023 ympäristöterveydenhuollon vastuukuntana Kainuussa.

Kainuun soten ylijäämän palautus oli 492.503,95 € pienempi kuin mitä tilinpäätöksessä 2022 kirjattiin palkkaharmonisaatiokustannusten oltua arvioitua isommat. Erotus kirjattiin asiakaspalveluiden ostoihin kuluksi vuonna 2023.

7.2.5 Valtuustoryhmille annetut tuet

Kuhmon kaupunki ei ole antanut valtuustoryhmille tukea.

7.2.6 Suunnitelman mukaisten poistojen erittely

	Uudishankinnat	Uudistaminen
Aineettomat hyödykkeet	**Tasapoisto**	**Tasapoisto**
Kehittämismenot	5 vuotta	
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	
Liikearvo	2 vuotta	
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	
Muut	5 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	10-30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	10-20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta	10-20 vuotta
Asuinrakennukset	30 vuotta	10-20 vuotta
Muut rakennukset	25 vuotta	10-20 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit	20 vuotta	5-10 vuotta
Puistot, viheralueet	15 vuotta	
Sillat, laiturit ja uimalat	15 vuotta	5-10 vuotta
Muut maa- ja vesialueet	20 vuotta	
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta	
Viemäriverkosto	30 vuotta	
Kaukolämpöverkko	30 vuotta	
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaisinlaitteet	20 vuotta	
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta	
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta	
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	7 vuotta	
Liikkuvat työkoneet	7 vuotta	
Muut raskaat koneet	10 vuotta	
Muut kevyet koneet	7 vuotta	
Vesimittarit	10 vuotta	
Jätevesimittarit	5 vuotta	
Atk-laitteet	3 vuotta	
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

7.2.7.Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Varautuminen rakennusten purkukuluihin 1.1.	733 560	733 560	733 560	733 560
Lisäykset tilikaudella	130 000		130 000	
Vähennykset tilikaudella				
Varautuminen rakennusten purkukuluihin 31.12.	863 560	733 560	863 560	733 560
Sote-kuntayhtymän potilasvahinkovakuutus 1.1.	0	514 981	0	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-176 344		
Potilasvahinkovakuutus 31.12.	0	338 637	0	0
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä ennallistamis- ja loppukäsittelyvaraus 1.1.	107 603	102 576	0	
Lisäykset tilikaudella	5 027	5 027		
Vähennykset tilikaudella				
Ennallistamisvaraus 31.12	112 629	107 603	0	0
Sote-kuntayhtymän muut pakolliset varaukset 1.1.	0	0	0	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Sote-kuntayhtymän muut pakolliset varaukset 31.12.	0	0	0	0
Pakolliset varaukset yhteensä	**976 190**	**1 179 800**	**863 560**	**733 560**

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on purkautunut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tästä johtuen Sote-kuntayhtymän potilasvahinkovakuutusta ja Sote-kuntayhtymän muut pakolliset varaukset varauksia ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

7.2.8 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	17 758		17 758	
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	0	278		
Luovutusvoitot yhteensä	**17 758**	**278**	**17 758**	**0**
Muut toimintakulut				
Määräalojen/kiinteistöjen luovutustappiot				
Osakkeiden luovutustappio	84 818	0	84 818	0
Luovutustappiot yhteensä	**84 818**	**0**	**84 818**	**0**

7.2.9 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Kainuunmeren työterveys Oy:n osakkeiden myynti	0	948 773		456 175
Satunnaiset tuotot yhteensä	**0**	**948 773**		**456 175**
Satunnaiset kulut	0	0	0	0
Satunnaiset kulut yhteensä	0	0	0	0

7.2.10 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	410 560	200 000
Osinkotuotot muista yhteisöistä	49 906	70 086
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	3 736	2 916
Yhteensä	**464 202**	**273 002**

7.2.11 Erittely poistoeron muutoksista

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	42 448	42 448
Suunnitelman mukaisten ja verotuspoistojen erotus		
Poistoerojen muutokset yhteensä	**42 448**	**42 448**

7.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

7.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

7.3.1.1 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavia tietoja

7.3.1.2 Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavia tietoja

7.3.1.3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	**Yhteensä**	Maa - ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.hank.	**Yhteensä**
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	242 865	358 969	601 833	4 247 294	27 332 307	5 613 614	867 824	220 595	296 562	38 578 196
Tilinavaus/siirto hyvinvointialueelle										
Poistamaton hankintamenot 1.1.	242 865	358 969	601 833	4 247 294	27 332 307	5 613 614	867 824	220 595	296 562	38 578 196
Lisäykset tilikauden aikana		22 422	22 422	114 818					1 527 959	1 642 777
Rahoitusosuudet tilikaudella									-232 085	-232 085
Vähennykset tilikauden aikana				-1 094					-3 686	-4 780
Siirrot erien välillä	11 792		11 792	13 413	219 863	530 211	99 961		-875 240	-11 792
Tilikauden poisto	-40 084	-151 871	-191 955		-1 702 762	-627 428	-177 506			-2 507 696
Arvonalennukset ja niiden palautukset										
Aktivoidut korkomenot										
Poistamaton hankintameno 31.12.	**214 572**	**229 520**	**444 092**	**4 374 432**	**25 849 407**	**5 516 397**	**790 279**	**220 595**	**713 512**	**37 464 621**
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo	214 572	229 520	444 092	4 374 432	25 849 407	5 516 397	790 279	220 595	713 512	37 464 621
Olennaiset lisäpoistot					-300 000					
Erittely olennaisista lisäpoistoista										

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä irtain omaisuus siirtyi hyvinvointialueille vastikkeetta. Siirrot on Kuhmon kaupungin tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla. Hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuuserät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväyksellä 1.1.2023.

7.3.1.4 Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
Maa- ja vesialueet erittely	2023	2022	**2023**	**2022**
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	726 172	775 670	40 302	40 302
Muut maa- ja vesialueet	4 489 779	4 445 287	4 334 129	4 206 992
Maa- ja vesialueet yhteensä	**5 215 951**	**5 220 958**	**4 374 432**	**4 247 294**

7.3.1.5 Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jkv-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	**Yhteensä**	Jkv-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	11 327 028		1 576 713	162 691	**13 066 432**					0
Tilinavaus/siirto hyvinvointialueelle			-1 405 917		**-1 405 917**					
Hankintameno 1.1.	11 327 028	0	170 796	162 691	**11 660 515**					0
Lisäykset					**0**					0
Vähennykset	-620 000				**-620 000**					0
Siirrot erien välillä					**0**					0
Hankintameno 31.12.	10 707 028	0	170 796	162 691	**11 040 515**					0
Arvonalennukset					**0**					0
Arvonkorotukset					**0**					0
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 707 028	0	170 796	162 691	**11 040 515**					0

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen Kuhmon kaupungin omistus Kainuun sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä päättyi.

7.3.1.6 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Tilinavaus 1.1.2023	Tasearvo 1.1.	Lisykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearavo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtmän peruspo:sta	Ero
Kainuun sosiaali ja terveydenhuollon kuntayhtymä	1 405 917	-1 405 917	0					

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen Kuhmon kaupungin omistus Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä päättyi.

7.3.1.7 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusuyhtiöt				Konsernin osuus (1000 €)		
Nimi	y-tunnus	Kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kuhmon Lämpö Oy, Kuhmo	0370917-0	51,32	51,32	3 272	1 509	236
Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot, Kuhmo	1071357-3	100	100	1 674	2 115	-17
Kuhmon Yrityssampo Oy, Kuhmo	0421023-2	100	100	2 683	62	-199
Kiinteistö Oy Kuhmon Kulttuuritalo, Kuhmo	0868857-5	94	94	1 539	179	-72
Kuhmon VesiEnergia Oy, Kuhmo	2662183-3	100	100	6 534	5 928	2
Kuntayhtymät						
Kainuun Liitto	2496992-4	12,44	12,44	322	66	55
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	1744356-1	12,57	12,57	290	717	-5
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky, lakannut 2022		10,63	10,93			
Yhdistelemättömät osakkuusyhtiöt						
Kuhmon Sampokiinteistöt Oy, lakannut 2022		24,50	24,50			

7.3.1.8 Saamisten erittely

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhtiöiltä				
Myyntisaamiset				53 921
Pääomalainasaamiset				
Lainasaamiset	1 200 000		1 200 000	
Muut saamiset	0		0	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	**1 200 000**	**0**	**1 200 000**	**53 921**
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				279 623
Pääomalainasaamiset				
Lainasaamiset	0		0	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				1 248 800
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**1 528 423**
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				184 350
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**184 350**
Saamiset yhteensä	**1 200 000**	**0**	**1 200 000**	**1 766 694**

Saamiset kuntayhtymiltä eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpätöksen kanssa, sillä Kainuun sosiaali- ja terveyden- huollon kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023

7.3.1.9 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaiksiet siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokrakulut				
Pitkaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	71 991	188 942	71 254	71 254
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät	2 318 608	2 019 765	308 803	1 594 455
Tulojäämät yhteensä	2 390 599	2 208 707	380 057	1 665 709
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**2 390 599**	**2 208 707**	**380 057**	**1 665 709**

Siirtosaamiset eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa työterveyshuollon korvauksen osalta, sillä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

7.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

7.3.2.1 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	*2022*	*2023*	*2022*
Peruspääoma 31.12.	23 580 370	23 580 370	23 583 370	23 580 370
Tilinavaus	-1 405 917		-1 405 917	
Peruspääoma 1.1.	22 174 453	23 580 370	22 177 453	23 580 370
Lisäykset				
Vähennukset				
Peruspääoma 31.12.	**22 174 453**	**23 580 370**	**22 177 453**	**23 580 370**
Arvonkorotusrahaston pääoma 1.1.	2 610	2 610		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahaston pääoma 31.12.	**2 610**	**2 610**	**0**	**0**
Muut omat rahastot				
Rahaston nimi 1.1.	11 977 909	12 087 252	9 771 155	9 771 155
Siirrot rahastoon		28 859		
Siirrot rahastosta	-7 240	-138 202		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	**11 970 669**	**11 977 909**	**9 771 155**	**9 771 155**
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	11 600 781	11 625 659	3 068 639	-2 624 878
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	14 938 122	11 600 781	5 169 090	3 068 639
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	1 173 693	3 433 866	1 490 923	2 100 451
Oma pääoma yhteensä	**50 259 547**	**50 595 536**	**38 608 621**	**38 520 615**

Hyvinvointialueen ja Kuhmon kaupungin väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaanpanolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu Kuhmon kaupungin kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu Kuhmon kaupungin tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

7.3.2.2 Erittely poistoerosta

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	156 496	198 944
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	**156 496**	**198 944**

7.3.2.3 Pitkäaikaiset velat

	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 950 006	20 166 672
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut vela		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	**16 950 006**	**20 166 672**

7.3.2.4 Joukkovelkakirjalainat

Ei esitettäviä tietoja.

7.3.2.5 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Purkuvaraus	863 550	733 560	863 560	733 560
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	112 630	107 603		
Vahingonkorvausvaraus				
Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiivinen käypä arvo				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)		338 637		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	**976 180**	**1 179 800**	**863 560**	**733 560**

7.3.2.6 Vieras pääoma

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		129 204		31 520
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	**0**	**129 204**	**0**	**31 520**
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		16 663		17 573
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	**0**	**16 663**	**0**	**17 573**
Velat osakkuus-, sekä muille omistusyhteysyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**
Yhteensä	**0**	**145 867**	**0**	**49 093**

Velat kuntayhtymille eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä kuntaytymä on lakannut 1.1.2023.

7.3.2.7 Sekkilimiitti ja kuntatodistus

	2023	*2022*
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.		
- siitä käyttämättä oleva määrä	3 400 000	3 400 000

Luottolimiitit Nordea Pankki Suomi Oyj 1.700.000 euroa ja Kuhmon Osuuspankki 1.700.000 euroa.

Kuhmon kaupunginvaltuustolta on voimassa oleva päätös, jonka mukaan Kuhmon kaupungilla voi kerrallaan maksimissaan 7.000.000 euron edestä kuntatodistusohjelman mukaista rahoitusta käytössä. Sopimus on tethy Kuntarahoitus Oyj:n kanssa.

7.3.2.8 Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	*2023*	*2022*
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat	2 442 806	1 141 928	733 500	733 500
Siirtovelat yhteensä	**2 442 806**	**1 141 928**	**733 500**	**733 500**

7.3.2.9 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	*2023*	*2022*
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	237 690	426 307	240 541	425 821
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja hlösivukulujen jaksotukset	1 971 856	4 831 128	1 593 328	1 553 031
Muut palkkojenja hlösivukulujen jaksotukset	35 685	2 012 764	360 375	345 481
Korkojaksotukset	9 700	4 100	16 201	83 327
Muut menojäämät	752 956	2 163 862	180 145	160 470
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 770 197	9 011 854	2 150 049	2 142 309
Siirtovelat yhteensä	**3 007 887**	**9 438 161 #**	**2 390 590**	**2 568 130**

Siirtovelat eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä sosiaali- ja terveystoimen kuntahtymän toiminta lakkasi 1.1.2023.

7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

7.4.1 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Ei ilmoitettavia tietoja.

7.4.2 Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

Ei ilmoitettavia tietoja.

7.4.3 Vakuudet

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	0	0	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	0	0	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	7 165 947	7 165 947		
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä	7 165 947	7 165 947	0	0
Vakuudet yhteensä	**7 165 947**	**7 165 947**	**0**	**0**

Konsernin vakuustiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

7.4.4 Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	**5 846 334**	**2 292 235**	**850 134**	**1 023 588**
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	328 386	1 086 697	319 684	320 856
- siitä PPP-hankkeet (public-private-partnerships)				
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

7.4.5 Vastuusitoumukset

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	*2022*	*2023*	*2022*
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 881 000	1 881 000	1 881 000	1 881 000
Jäljellä oleva pääoma	5 527 502	3 353 619	5 277 502	3 353 619
Takaukset muiden puolesta*				
Alkuperäinen pääoma				
Jäljellä oleva pääoma	324 000	360 000	324 000	360 000

* Tähän sisältyvät myös kunnan antamat täytetakaukset asuntolainoista, joista lainasitoumukset tehty.

Konsernin vastuutiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntaytymä on lakannut 1.1.2023.

7.4.6 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2023	*2022*
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	64 334 156	60 019 861
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takaus-keskuksen rahastosta 31.12.	51 212	34 709

7.4.7 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Maankäyttösopimus A				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Sitoumukset avustukseen				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset		243 238		
Sopimus A				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Sopimusvastuut yhteensä	**0**	**243 238**	**0**	**0**
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu**	578 746		566 379	452 815

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu***

) Liitetiedoissa voidaan eritellä olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietotositteessa annetaan yksityiskohtainen erittely.

**)Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimenrahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.

Konsernin vastuutiedot eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätöksen 2022 kanssa, sillä Kainuun sosiaali ja terveydenhuollon kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.□

Päästöoikeudet

kts. Luku 1.6

7.5 Henkilöstö, tilintarkastus, intressitahotapahtumat

7.5.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2023	*2022*
Yleishallinto	19	21
Opetus- ja kulttuuritoimi	136	129
Yhdyskuntapalvelut	31	30
Muut palvelut	142	153
Yhteensä	**328**	**333**

7.5.2 Henkilöstökulut

	2023	*2022*
Henkilstökulut tuloslaskelmanmukaan	15 786 259	15 646 819
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-157 873	-220 159
Henkiöstökulut yhteensä	**15 628 386**	**15 426 660**

7.5.3 Luottamushenkilön palkoista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2023	*2022*
Kansallinen Kokoomus, Kuhmo	938	874
Keskusta, Kuhmo	5 194	5 058
Vasemmistoliitto, Kuhmo	591	867
Kuhmon Perussuomalaiset	2 351	2 266
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue, Kuhmo	1 372	1 215
Kuhmon Vihreät ry	708	520
Suomen Kristillisdemokraatit, Kuhmo	522	744
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	**11 676**	**11 543**

7.5.4 Tilintarkastajan palkkiot

	2023	*2022*
Lakisääteinen tilintarkastus (KPMG OY)	17 420	14 540
Tilintarkastajien lausunnot	3 100	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät 10.3.-10.5.2023	5 050	
Muut palkkiot		12 200
Yhteensä	**25 570**	**26 740**

Intressitahotapahtumat

Kaupunki on antanut vuosina 2022 ja 2023 Kuhmon Yrityssampo Oy:lle konserniavustusta 50.000 euroa/vuosi..

Kaupunginjohtajan kanssa on (kh24.10.2023) sovittu Kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden rahapalkkan suuruisesta erokorvauksesta.

8 ERÄITÄ KÄSITTEITÄ

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Omavaraisuus-% mittaa kunnan/konsernin omavaraisuutta ja kunnan/konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Konsernin tunnusluvun laskennassa otetaan mukaan oman pääoman lisäksi vähemmistöosuus ja konsernireservi. Koko pääoma edellä olevassa kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa.

Rahoitusvarallisuus €/asukas osoittaa, kattavatko rahoitusomaisuus ja pitkäaikaiset sijoitukset vieraan pääoman.

Suhteellinen velkaantuneisuus-% kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot, % toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate, % poistoista
= 100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate, e/asukas

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

INVESTOINNIT

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

LAINANHOITO

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikauden aikana

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

9 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 31.12.2023

Päiväkirja	sähköinen Canon-arkisto
Pääkirja	atk-tulosteina kansiossa ja sähköinen Canon-arkisto
Tilikohtainen tase	atk-tuloste ja sähköinen Canon-arkisto
Palkkakortisto	atk-tuloste ja sähköinen Canon-arkisto
Palkkalistat ja tapahtumaluettelo	atk-tuloste ja sähköinen Canon-arkisto
Ostolaskupäiväkirja	sähköinen Canon-arkisto
Ostolaskut ja –reskontralistat	paperilaskut ja sähköinen Canon-arkisto
Myyntireskontralistat	atk-tuloste ja sähköinen Canon-arkisto
Tase-erittelyt	erikseen sidottuna

Kaupunkikonserniin liittyen yhteisöjen tilinpäätökset ja toimintakertomukset.

10 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Kuhmossa 27.3.2024

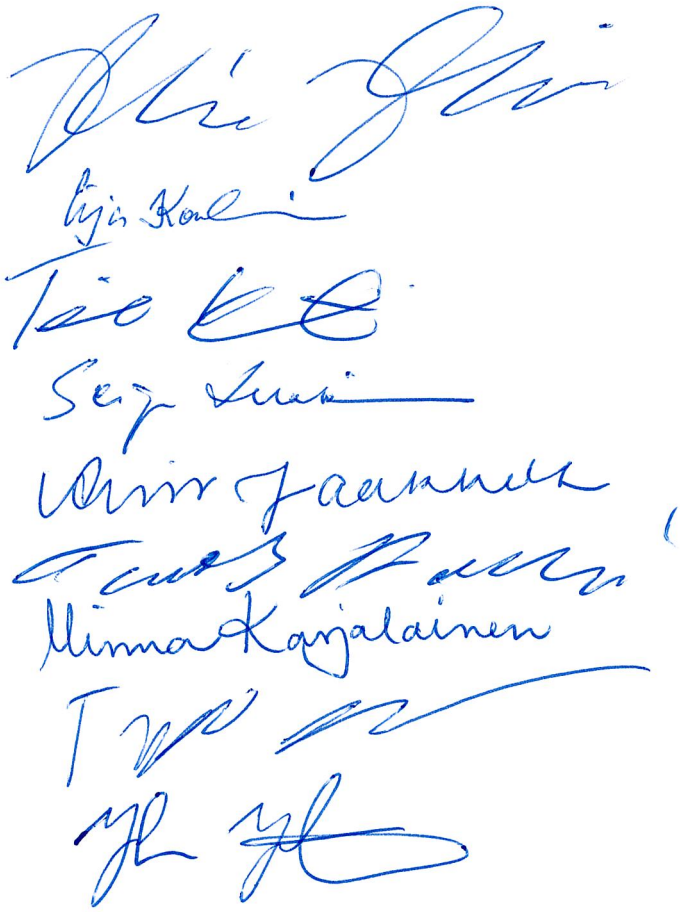

11 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kuhmossa 6 ~~.huhtikuuta~~ touko 2024

KPMG Oy Ab

Antti Kääriäinen
JHT, KHT